

Grupa Kapitałowa

ING Banku Śląskiego S.A.

w 2022 roku

Roczne Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe za 2022 rok

Spis treści

Skonsolidowany rachunek zysków i strat	3	11. Wynik na pozostałej działalności podstawowej	28	26. Inne aktywa	83
Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	4	12. Leasing i usługi faktoringowe	28	27. Zobowiązania wobec innych banków	84
Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	5	13. Aktywa i zobowiązania finansowe	29	28. Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	85
Sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym	6	14. Rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne	46	29. Zobowiązania wobec klientów	85
Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	7	15. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	49	30. Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	86
Polityka rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające	8	16. Inne aktywa finansowe	49	31. Zobowiązania podporządkowane	87
I. Informacje o Banku i Grupie Kapitałowej	9	17. Rezerwy	49	32. Rezerwy	87
1. Podstawowe informacje o Banku	9	18. Rozliczenia międzyokresowe	50	33. Inne zobowiązania	94
2. Zakres działania, czas trwania	9	19. Świadczenia pracownicze	50	34. Kapitał własny	95
3. Kapitał zakładowy	9	20. Kapitały	51	35. Struktura walutowa aktywów i zobowiązań	98
4. Akcjonariat ING Banku Śląskiego S.A.	9	21. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	51	36. Zobowiązania warunkowe	102
5. Podmiot uprawniony do badania sprawozdania finansowego	9	22. Podatki	52	37. Wartość godziwa	102
6. Zatwierdzenie sprawozdania	9	IV. Porównywalność danych finansowych	53	38. Kompensowanie instrumentów finansowych	109
7. Skład Zarządu oraz Rady Nadzorczej Banku	10	V. Noty do skonsolidowanego sprawozdania finansowego	53	39. Działalność powiernicza	111
8. Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.	10	1. Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności	53	40. Leasing – Grupa jako leasingodawca	111
II. Zgodność z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej	11	2. Wynik z tytułu odsetek	56	41. Informacje uzupełniające do skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych	111
1. Zmiany w standardach rachunkowości	12	3. Wynik z tytułu prowizji	57	42. Podmioty powiązane	115
2. Kontynuacja działalności	13	4. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany	58	43. Transakcje z personelem zarządzającym i pracownikami	116
3. Zakres podmiotowy i waluta sprawozdania	13	5. Wynik na sprzedaży papierów wartościowych i przychody z tytułu dywidend	58	44. Zatrudnienie	118
4. Okres sprawozdania i dane porównawcze	13	6. Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	58	45. Istotne zdarzenia po dacie bilansowej	118
5. Zasady konsolidacji	13	7. Wynik na pozostałej działalności podstawowej	58	Zarządzanie ryzykiem oraz kapitałem	119
III. Znaczące zasady rachunkowości	14	8. Koszty działania	59	I. System zarządzania ryzykiem oraz kapitałem	120
1. Podstawy sporządzania sprawozdania finansowego	14	9. Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	61	II. Ryzyko kredytowe	125
2. Profesjonalny osąd	14	10. Koszty ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach obcych	61	III. Ryzyko rynkowe	146
3. Zastosowanie szacunków	14	11. Podatek od niektórych instytucji finansowych	61	IV. Ryzyko płynności i finansowania	159
4. Podstawy konsolidacji	24	12. Podatek dochodowy	61	V. Pozostałe ryzyka	167
5. Waluty obce	25	13. Zysk oraz wartość księgowa przypadające na jedną akcję	63		
6. Wynik z tytułu odsetek	26	14. Kasa i środki w Banku Centralnym	64		
7. Przychody i koszty z tytułu prowizji	26	15. Kredyty i inne należności udzielone innym bankom	64		
8. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany	28	16. Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	65		
9. Wynik na sprzedaży papierów wartościowych oraz przychody z tytułu dywidend	28	17. Wycena instrumentów pochodnych	66		
10. Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	28	18. Rachunkowość zabezpieczeń	67		
		19. Inwestycyjne papiery wartościowe	67		
		20. Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań	69		
		21. Kredyty i inne należności udzielone klientom wyceniane według zamortyzowanego kosztu	71		
		22. Inwestycje w jednostki stowarzyszone wyceniane metodą praw własności	77		
		23. Rzeczowe aktywa trwałe	77		
		24. Wartości niematerialne	80		
		25. Podatek odroczony	82		

Skonsolidowany rachunek zysków i strat

za rok kończący się 31 grudnia			
	Numer noty	2022	2021
Przychody odsetkowe	2	8 111,9	5 432,4
obliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej, w tym:	2	7 162,1	5 431,7
wpływ korekty wartości bilansowej brutto kredytów z tytułu moratoriów kredytowych	2	-1 644,9	0,0
pozostałe przychody odsetkowe	2	949,8	0,7
Koszty odsetkowe	2	-2 497,9	-462,7
Wynik z tytułu odsetek	2	5 614,0	4 969,7
Przychody z tytułu prowizji	3	2 636,7	2 325,0
Koszty prowizji	3	-541,9	-480,2
Wynik z tytułu prowizji	3	2 094,8	1 844,8
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany	4	32,1	64,3
Wynik na sprzedaży papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	5	-24,8	2,8
Wynik na sprzedaży papierów wartościowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody oraz przychody z tytułu dywidend	5	26,5	38,4
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	6	-39,4	-52,5
Wynik na pozostałej działalności podstawowej	7	-6,6	0,1
Wynik na działalności podstawowej		7 696,6	6 867,6
Koszty działania	8	-3 642,1	-2 964,5
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	9	-735,8	-316,0
w tym zysk z tytułu sprzedaży wierzytelności		82,7	61,6
Koszty ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach obcych	10	-294,3	-56,4
Podatek od niektórych instytucji finansowych	11	-646,9	-544,7
Udział w zyskach netto jednostek stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności	22	25,6	29,3
Zysk brutto		2 403,1	3 015,3
Podatek dochodowy	12	-688,7	-707,0
Zysk netto		1 714,4	2 308,3
w tym przypadający akcjonariuszom ING Banku Śląskiego S.A.		1 714,4	2 308,3

	Numer noty	2022	2021
Zysk netto przypadający akcjonariuszom ING Banku Śląskiego S.A.		1 714,4	2 308,3
Średnia ważona ilość akcji zwykłych		130 100 000	130 100 000
Zysk przypadający na jedną akcję (w zł)	13	13,18	17,74

Wartość rozwodnionego zysku na jedną akcję pokrywa się z wartością zysku na jedną akcję zwykłą.

Skonsolidowany rachunek zysków i strat należy analizować łącznie z notami do skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

za rok kończący się 31 grudnia			
	Numer noty	2022	2021
Zysk netto za okres sprawozdawczy		1 714,4	2 308,3
Pozostałe całkowite dochody netto, w tym:	34.2	-5 218,3	-6 732,1
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat, w tym:		-5 184,6	-6 748,3
dłużne papiery wartościowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny		-411,3	-248,1
dłużne papiery wartościowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody – przeniesienie na wynik finansowy w związku ze sprzedażą		-15,9	-25,7
zabezpieczenie przepływów pieniężnych – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny		-6 064,6	-5 566,7
zabezpieczenie przepływów pieniężnych – przeniesienie do zysku lub straty		1 307,2	-907,8
Pozycje, które nie zostaną przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat, w tym:		-33,7	16,2
kapitałowe instrumenty finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny		-37,7	22,3
aktualizacja wyceny rzeczowych aktywów trwałych		0,1	-0,3
zyski / straty aktuarialne		3,9	-5,8
Całkowity dochód netto za okres sprawozdawczy		-3 503,9	-4 423,8
w tym przypadający akcjonariuszom ING Banku Śląskiego S.A.		-3 503,9	-4 423,8

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów należy analizować łącznie z notami uzupełniającymi do skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

stan na			
	Numer noty	31.12.2022	31.12.2021
Aktywa			
Kasa i środki w Banku Centralnym	14	2 337,6	1 100,0
Kredyty i inne należności udzielone innym bankom	15	5 161,1	704,8
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	16, 17, 20	1 952,3	1 538,3
Pochodne instrumenty zabezpieczające	18	139,2	250,4
Inwestycyjne papiery wartościowe	19, 20	48 432,8	45 584,4
Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań	20, 16, 19	163,8	2 280,9
Kredyty i inne należności udzielone klientom wyceniane według zamortyzowanego kosztu	21	154 974,6	146 536,0
Inwestycje w jednostki stowarzyszone wyceniane metodą praw własności	22	178,9	184,8
Rzeczowe aktywa trwałe	23	950,0	831,2
Wartości niematerialne	24	417,2	377,4
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	12	572,2	734,5
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	25	1 828,6	1 245,0
Inne aktywa	26	157,8	286,5
Aktywa razem		217 266,1	201 654,2

stan na			
	Numer noty	31.12.2022	31.12.2021
Zobowiązania			
Zobowiązania wobec innych banków	27	5 639,6	10 051,0
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	28, 17	2 203,8	1 679,6
Pochodne instrumenty zabezpieczające	18	369,5	235,4
Zobowiązania wobec klientów	29	192 731,3	170 609,9
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	30	404,8	972,4
Zobowiązania podporządkowane	31	1 643,9	1 610,3
Rezerwy	32	359,0	336,9
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	12	19,9	3,9
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	25	0,4	0,0
Inne zobowiązania	33	4 549,6	2 623,4
Zobowiązania razem		207 921,8	188 122,8
Kapitał własny			
Kapitał akcyjny	34.1	130,1	130,1
Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	34.3	956,3	956,3
Skumulowane inne całkowite dochody	34.2	-8 039,3	-2 821,0
Zyski zatrzymane	34.3	16 297,2	15 266,0
Kapitał własny razem	13	9 344,3	13 531,4
w tym przypadający akcjonariuszom ING Banku Śląskiego S.A.		9 344,3	13 531,4

Zobowiązania i kapitał własny razem	217 266,1	201 654,2
--	------------------	------------------

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej należy analizować łącznie z notami do skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym

za rok kończący się 31 grudnia 2022

Numer noty: 34	Kapitał akcyjny	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Skumulowane inne całkowite dochody	Zyski zatrzymane	Kapitały razem
Kapitał własny na początek okresu	130,1	956,3	-2 821,0	15 266,0	13 531,4
Zysk netto bieżącego okresu	-	-	-	1 714,4	1 714,4
Inne całkowite dochody netto, w tym:	0,0	0,0	-5 218,3	0,0	-5 218,3
aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	-	-	-449,0	-	-449,0
dłużne papiery wartościowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody – przeniesienie na wynik finansowy w związku ze sprzedażą	-	-	-15,9	-	-15,9
zabezpieczenie przepływów pieniężnych – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	-	-	-6 064,6	-	-6 064,6
zabezpieczenie przepływów pieniężnych – przeniesienie do zysku lub straty	-	-	1 307,2	-	1 307,2
aktualizacja wyceny środków trwałych	-	-	0,1	-	0,1
zyski / straty aktuarialne	-	-	3,9	-	3,9
Pozostałe zmiany w kapitale własnym, w tym:	0,0	0,0	0,0	-683,2	-683,2
wycena motywacyjnych programów pracowniczych	-	-	-	6,3	6,3
wypłata dywidendy	-	-	-	-689,5	-689,5
Kapitał własny na koniec okresu	130,1	956,3	-8 039,3	16 297,2	9 344,3

za rok kończący się 31 grudnia 2021

Numer noty: 34	Kapitał akcyjny	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Skumulowane inne całkowite dochody	Zyski zatrzymane	Kapitały razem
Kapitał własny na początek okresu	130,1	956,3	3 923,4	13 608,5	18 618,3
Zysk netto bieżącego okresu	-	-	-	2 308,3	2 308,3
Inne całkowite dochody netto, w tym:	0,0	0,0	-6 744,4	12,3	-6 732,1
aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	-	-	-225,8	-	-225,8
dłużne papiery wartościowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody – przeniesienie na wynik finansowy w związku ze sprzedażą	-	-	-25,7	-	-25,7
sprzedaż instrumentów kapitałowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-	-	-7,1	7,1	0,0
zabezpieczenie przepływów pieniężnych – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	-	-	-5 566,7	-	-5 566,7
zabezpieczenie przepływów pieniężnych – przeniesienie do zysku lub straty	-	-	-907,8	-	-907,8
aktualizacja wyceny środków trwałych	-	-	-0,3	-	-0,3
zbycie środków trwałych	-	-	-5,2	5,2	0,0
zyski / straty aktuarialne	-	-	-5,8	-	-5,8
Pozostałe zmiany w kapitale własnym, w tym:	0,0	0,0	0,0	-663,1	-663,1
wycena motywacyjnych programów pracowniczych	-	-	-	0,4	0,4
wypłata dywidendy	-	-	-	-663,5	-663,5
Kapitał własny na koniec okresu	130,1	956,3	-2 821,0	15 266,0	13 531,4

Sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym należy analizować łącznie z notami do skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

za rok kończący się 31 grudnia			
	Numer noty	2022	2021
Zysk netto		1 714,4	2 308,3
Korekty, w tym:		1 240,7	-1 871,3
Udział w zyskach (stratach) netto jednostek stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności	22	-25,6	-29,3
Amortyzacja	8, 23, 24	279,3	286,3
Wynik z tytułu odsetek (z rachunku zysków i strat)	2	-5 614,0	-4 969,7
Odsetki zapłacone		-2 060,3	-432,5
Odsetki otrzymane		7 719,4	5 455,7
Dywidendy otrzymane	5	-6,8	-6,7
Zyski (straty) z działalności inwestycyjnej		5,8	2,2
Podatek dochodowy (z rachunku zysków i strat)	12	688,7	707,0
Podatek dochodowy zapłacony		-125,0	-1 067,5
Zmiana stanu rezerw	32, 41	26,7	73,4
Zmiana stanu kredytów i innych należności udzielonych innym bankom	15, 41	-4 014,9	-82,6
Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy	16, 17, 41	-325,7	233,3
Zmiana stanu inwestycyjnych papierów wartościowych	19, 41	-533,6	5 571,7
Zmiana stanu pochodnych instrumentów zabezpieczających	18, 41	-5 628,1	-7 371,8
Zmiana stanu kredytów i innych należności udzielonych klientom wycenianych według zamortyzowanego kosztu	21, 41	-8 197,2	-21 840,3
Zmiana stanu pozostałych aktywów	26, 41	238,3	-21,5
Zmiana stanu zobowiązań wobec innych banków	27, 41	-5 517,5	1 457,0
Zmiana stanu zobowiązań wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy	17, 28, 41	524,2	148,7
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	29, 41	21 735,6	19 583,3
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań	33, 41	2 071,4	432,0
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej		2 955,1	437,0

za rok kończący się 31 grudnia			
	Numer noty	2022	2021
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych	23	-150,1	-87,0
Zbycie rzeczowych aktywów trwałych		0,7	3,5
Nabycie wartości niematerialnych	24	-118,1	-35,9
Nabycie dłużnych papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu		-4 959,5	-1 787,9
Zbycie dłużnych papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu		4 244,0	3 154,2
Otrzymane dywidendy	5	6,8	6,7
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		-976,2	1 253,6
Zaciągnięcie kredytów długoterminowych	41	2 423,8	1 852,6
Spłata kredytów długoterminowych	41	-1 311,2	-2 189,0
Spłata odsetek od kredytów długoterminowych	41	-35,6	-28,1
Wpływy z emisji dłużnych papierów wartościowych	30	0,0	575,0
Wykup dłużnych papierów wartościowych	30	-575,0	-975,0
Odsetki od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych		-14,9	-4,3
Spłata zobowiązań z tytułu leasingu	41	-104,4	-108,8
Dywidendy wypłacone	34.3	-689,5	-663,5
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej		-306,8	-1 541,1
Zwiększenie / zmniejszenie środków pieniężnych netto		1 672,1	149,5
w tym zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych		-115,2	109,9
Środki pieniężne na początek okresu		1 377,6	1 228,1
Środki pieniężne na koniec okresu	41	3 049,7	1 377,6

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych należy analizować łącznie z notami do skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Polityka rachunkowości

oraz dodatkowe noty objaśniające

I. Informacje o Banku i Grupie Kapitałowej	9
II. Zgodność z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej	11
III. Znaczące zasady rachunkowości	14
IV. Porównywalność danych finansowych	53
V. Noty do skonsolidowanego sprawozdania finansowego	53

Polityka rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające

I. Informacje o Banku i Grupie Kapitałowej

1. Podstawowe informacje o Banku

ING Bank Śląski S.A. („Spółka dominująca”, „Jednostka dominująca”, „Bank”) z siedzibą Centrali w Polsce, w Katowicach, przy ul. Sokolskiej 34, kod pocztowy 40-086, został wpisany do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Katowicach, Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 5459. Spółce dominującej nadano numer statystyczny REGON 271514909 oraz numer identyfikacji podatkowej NIP 634-013-54-75.

2. Zakres działania, czas trwania

ING Bank Śląski S.A. oferuje szeroki zakres usług bankowych świadczonych na rzecz klientów indywidualnych oraz instytucjonalnych zgodnie z zakresem usług określonym w statucie Banku. Bank prowadzi operacje zarówno w złotych, jak i w walutach obcych oraz aktywnie uczestniczy w obrocie na krajowym i zagranicznych rynkach finansowych. Ponadto, poprzez podmioty zależne Grupa prowadzi działalność leasingową, faktoringową oraz świadczy usługi bankowe oraz inne usługi finansowe. Czas trwania Spółki dominującej jest nieoznaczony.

3. Kapitał zakładowy

Kapitał zakładowy (akcyjny) ING Banku Śląskiego S.A. wynosi 130 100 000 zł i dzieli się na 130 100 000 sztuk akcji zwykłych na okaziciela o wartości nominalnej 1,00 zł każda. Akcje Banku są notowane na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych (sektor banki).

4. Akcjonariat ING Banku Śląskiego S.A.

ING Bank Śląski S.A. jest spółką zależną od ING Bank N.V., który według stanu na 31 grudnia 2022 roku posiadał 75% udziału w kapitale zakładowym ING Banku Śląskiego oraz 75% udziałów w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu ING Banku Śląskiego S.A. ING Bank N.V. wchodzi w skład Grupy Kapitałowej, określanej na potrzeby niniejszego sprawozdania finansowego jako Grupa ING.

Na 31 grudnia 2022 roku akcjonariuszami posiadającymi 5 i więcej procent głosów na Walnym Zgromadzeniu ING Banku Śląskiego S.A. były następujące podmioty:

Lp.	Podmiot	Liczba akcji i głosów	% ogólnej liczby akcji i głosów na WZ
1.	ING Bank N.V.	97 575 000	75,00
2.	Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny Aviva Santander *	11 205 030	8,61

*) Na podstawie informacji rocznej o strukturze aktywów Aviva Otwartego Funduszu Emerytalnego Aviva Santander na 31 grudnia 2022 roku; 2 stycznia 2023 roku fundusz zmienił nazwę na Drugi Allianz Polska Otwarty Fundusz Emerytalny. 5 stycznia 2023 roku Bank otrzymał od Powszechnego Towarzystwa Emerytalnego Allianz Polska S.A. („PTE Allianz”) zawiadomienie o zwiększeniu udziału funduszy zarządzanych przez PTE Allianz w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku powyżej 9% w wyniku połączenia ze spółką Aviva Powszechne Towarzystwo Emerytalne Aviva Santander Spółka Akcyjna zarządzającą Drugim Allianz Polska Otwartym Funduszem Emerytalnym („Drugi Allianz OFE”). Zgodnie z zawiadomieniem, po połączeniu łączny udział Allianz Polska Otwartego Funduszu Emerytalnego, Allianz Polska Dobrowolnego Funduszu Emerytalnego i Drugiego Allianz OFE, zarządzanych przez PTE Allianz, w kapitale zakładowym i w ogólnej liczbie głosów w Banku wynosi 9,74%.

5. Podmiot uprawniony do badania sprawozdania finansowego

Podmiotem uprawnionym do badania jest KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp.k. z siedzibą w Warszawie.

6. Zatwierdzenie sprawozdania

Niniejsze roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2022 roku zostało zatwierdzone przez Zarząd Banku 15 marca 2023 roku. Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. za okres od 1 stycznia 2021 roku do 31 grudnia 2021 roku zostało zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie ING Banku Śląskiego S.A. 7 kwietnia 2022 roku.

7. Skład Zarządu oraz Rady Nadzorczej Banku

Zarząd Banku

Na koniec 2022 roku, podobnie jak na koniec 2021 roku, skład Zarządu ING Banku Śląskiego S.A. przedstawiał się następująco:

- p. Brunon Bartkiewicz - Prezes Zarządu Banku,
- p. Joanna Erdman - Wiceprezes Zarządu Banku,
- p. Marcin Giżycki – Wiceprezes Zarządu Banku,
- p. Bożena Graczyk - Wiceprezes Zarządu Banku,
- p. Ewa Łuniewska - Wiceprezes Zarządu Banku,
- p. Michał H. Mrozek - Wiceprezes Zarządu Banku,
- p. Sławomir Soszyński - Wiceprezes Zarządu Banku,
- p. Alicja Żyła - Wiceprezes Zarządu Banku.

Rada Nadzorcza Banku

10 lutego 2022 roku Bank otrzymał oświadczenie Pana Remco Nielanda (Remco Nieland) o rezygnacji z funkcji członka Rady Nadzorczej Banku z dniem odbycia Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku. Powodem rezygnacji było planowane przejście na emeryturę.

7 kwietnia 2022 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku powołało Pana Arisa Bogdanerisa (Aris Bogdaneris) w skład Rady Nadzorczej ING Banku Śląskiego S.A.

Na koniec 2022 roku Rada Nadzorcza ING Banku Śląskiego S.A. działała w następującym składzie:

- p. Aleksander Galos – Przewodniczący RN, Członek Niezależny,
- p. Małgorzata Kołakowska – I Wiceprzewodnicząca RN,
- p. Michał Szczurek – Wiceprzewodniczący RN,
- p. Aris Bogdaneris – Członek RN,
- p. Stephen Creese – Członek RN,
- p. Dorota Dobija – Członek Niezależny RN,
- p. Monika Marcinkowska - Członek Niezależny RN.

8. Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

ING Bank Śląski S.A. jest podmiotem dominującym Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. („Grupa Kapitałowa”, „Grupa”). Skład Grupy na 31 grudnia 2022 roku przedstawiał się następująco:

nazwa	rodzaj działalności	siedziba	% udziału Grupy w kapitale zakładowym	% udziału Grupy w głosach na WZ	charakter powiązania kapitałowego	ujęcie w sprawozdaniu Grupy
ING Investment Holding (Polska) S.A., posiadający udziały w następujących podmiotach zależnych i stowarzyszonych:	holding finansowy	Katowice	100	100	zależny	konsolidacja pełna
ING Commercial Finance S.A.	usługi faktoringowe	Warszawa	100	100	zależny	konsolidacja pełna
ING Lease (Polska) Sp. z o.o.*	usługi leasingowe	Warszawa	100	100	zależny	konsolidacja pełna
SAIO Spółka Akcyjna	sprzedaż oprogramowania, robotyzacja procesów	Katowice	100	100	zależny	konsolidacja pełna
NN Investment Partners TFI S.A.	towarzystwo funduszy inwestycyjnych	Warszawa	45	45	stowarzyszony	konsolidacja metodą praw własności
ING Bank Hipoteczny S.A.	usługi bankowe	Katowice	100	100	zależny	konsolidacja pełna
ING Usługi dla Biznesu S.A.	usługi księgowe, kadrowo-płacowe	Katowice	100	100	zależny	konsolidacja pełna
Nowe Usługi S.A.	edukacja i promocja na rzecz rynku finansowego oraz Certyfikatów TURBO	Katowice	100	100	zależny	konsolidacja pełna

*) W skład grupy kapitałowej ING Lease (Polska) Sp. z o.o. wchodzi 5 spółek celowych, w których ING Lease (Polska) Sp. z o.o. posiada 100% udziałów.

Zmiany w składzie Grupy Kapitałowej

- W sierpniu 2022 roku powstał nowy podmiot zależny w Grupie kapitałowej – spółka SAIO S.A. Bezpośrednim właścicielem podmiotu jest ING Investment Holding (Polska) S.A., który posiada 100% udziału w kapitale akcyjnym spółki, wynoszącym 1 mln zł. Rejestracja spółki w Krajowym Rejestrze Sądowym nastąpiła 4 października 2022 roku.
- 18 maja 2022 roku nastąpiło zamknięcie likwidacji podmiotu zależnego Banku - spółki SOLVER Sp. z o.o. 25 sierpnia 2022 roku Sąd Rejonowy w Katowicach wydał postanowienie o wykreśleniu spółki z Krajowego Rejestru Sądowego.

Przedmiot działalności spółek Grupy Kapitałowej

ING Investment Holding (Polska) S.A.

ING Investment Holding (Polska) S.A. jest spółką holdingową. Za jej pośrednictwem Bank posiada udziały w czterech spółkach: ING Lease (Polska) Sp. z o.o. (100%), ING Commercial Finance S.A. (100%), SAIO S.A. (100%) oraz NN Investment Partners TFI S.A. (45%).

ING Commercial Finance S.A.

Podstawowym przedmiotem działalności spółki jest faktoring, czyli usługi w zakresie finansowania i obsługi wierzytelności. Spółka oferuje faktoring z regresem i bez regresu, z przejęciem ryzyka wypłacalności odbiorcy. Kompleksowa obsługa wierzytelności obejmuje monitowanie odbiorców, sporządzanie bieżących raportów, pośredniczenie w ubezpieczeniu wierzytelności i windykację.

ING Lease (Polska) Sp. z o.o.

Spółka oferuje wszystkie podstawowe rodzaje leasingu które pozwalają sfinansować zarówno ruchomości (w postaci samochodów osobowych, dostawczych, środków transportu ciężkiego, maszyn i urządzeń, sprzętu budowlanego, medycznego, wyposażenia oraz IT), jak i nieruchomości. Spółka kieruje swoje usługi do wszystkich grup klientów: dużych, średnich i małych firm, a także mikro (przedsiębiorców).

SAIO S.A.

Przedmiotem działalności utworzonej w 2022 roku spółki jest sublicencjonowanie oprogramowania do robotyzacji SAIO oraz realizacja robotyzacji procesów biznesowych u klientów w ramach działań własnych oraz budowanej sieci partnerskiej. Spółka przejęła operacje dotychczas prowadzone w spółce ING Usługi dla Biznesu. Celem zmiany jest skupienie wszystkich funkcji w dedykowanym podmiocie celem szerokiego skalowania biznesu robotyzacji procesów.

ING Bank Hipoteczny S.A.

Celem funkcjonowania spółki jest pozyskanie, a następnie zwiększenie udziału długoterminowego finansowania w bilansie Grupy poprzez emisję długoterminowych listów zastawnych opartych o wierzytelności kredytowe zabezpieczone hipoteką, nabyte od ING Banku Śląskiego lub innych banków.

ING Usługi dla Biznesu S.A.

Spółka prowadzi działalność operacyjną w następujących obszarach biznesowych: prowadzenie internetowej bazy danych o firmach oraz platformy handlowo-aukcyjnej B2B online (ALEO), prowadzenie platformy do fakturowania i zarządzania płatnościami, usługi księgowe i kadrowo-płacowe (ING Księgowość) oraz udostępnianie aplikacji dla klientów indywidualnych agregującej w jednym miejscu rachunki od wielu dostawców (Rachunki imoje).

Nowe Usługi S.A.

Spółka prowadzi działalność edukacyjną i marketingową. Udostępnia portal o inwestowaniu i giełdzie, na którym publikowane są materiały o tematyce inwestycyjnej oraz dostępna jest baza wiedzy (edukacjagieldowa.pl). Spółka zajmuje się także popularyzacją certyfikatów ING Turbo na polskim rynku. To instrumenty notowane na giełdzie w Warszawie, których emitentem jest ING Bank N.V. Główne działania spółki to organizacja akcji marketingowych, prowadzenie szkoleń, obsługa infolinii ING Turbo oraz wsparcie techniczne przy prowadzeniu strony internetowej (ingturbo.pl).

NN Investment Partners TFI S.A.

Przedmiotem działalności spółki jest tworzenie funduszy inwestycyjnych i zarządzanie nimi, w tym pośrednictwo w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa, reprezentowanie ich wobec osób trzecich oraz zarządzanie portfelami. Spółka jest częścią międzynarodowej Grupy NN.

II. Zgodność z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej

Niniejsze roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2022 roku zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez UE. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe uwzględnia wymogi zatwierdzonych przez UE standardów oraz interpretacji.

1. Zmiany w standardach rachunkowości

W niniejszym rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupa uwzględniła następujące zmiany do standardów i nowe interpretacje zatwierdzone przez Unię Europejską i obowiązujące dla okresów rocznych rozpoczynających się w dniu 1 stycznia 2022 roku lub po tej dacie:

Zmiana	Wpływ na sprawozdanie Grupy
Zmiany wynikające z cyklicznego przeglądu MSSF 2018-2020	Zmiany w zakresie: MSSF 1 – jednostka zależna stosująca po raz pierwszy standardy rachunkowości MSSF 9 – opłaty w teście „10%” (do ustalenia możliwości wyłączenia zobowiązań finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej) – zgodnie ze zmianą w teście należy uwzględnić wszystkie opłaty zapłacone lub otrzymane również te które zostały rozliczone przez pożyczkobiorcę lub pożyczkodawcę w imieniu innych jednostek Przykłady ilustrujące do MSSF 16 – zachęty leasingowe MSR 41 – rolnictwo: opodatkowanie w wycenie do wartości godziwej. Implementacja zmian nie wywiera istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.
MSSF 3 Odwołanie do założeń koncepcyjnych	Zmiana wprowadzająca do treści standardu odwołania do założeń koncepcyjnych opublikowanych w marcu 2018 roku. Implementacja zmian nie wywarła wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.
MSR 37 Umowy rodzące obciążenia – koszty wywiązania się z umowy	Zmiana polegająca na doprecyzowaniu pojęcia kosztów wywiązania się z zobowiązań wynikających z umów, w których koszty przewyższają korzyści ekonomiczne z nich wynikające. Implementacja zmian nie wywarła wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.
MSR 16 Rzeczowe aktywa trwałe – korzyści przed planowanym wykorzystaniem	Zmiana polegająca na wykluczeniu możliwości potrącania z kosztów wytworzenia rzeczowych aktywów trwałych kwot otrzymanych ze sprzedaży produktów wyprodukowanych na etapie testów przedwdrożeniowych. Tego typu przychody ze sprzedaży i odpowiadające im koszty należy bowiem ująć w rachunku wyników. Implementacja zmian nie wywarła istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.
MSSF 16 Ulgi w czynszach wynikających z Covid-19 po 30 czerwca 2021	Zmiana w zakresie modyfikacji leasingu, której celem jest wydłużenie o 1 rok okresu możliwości odstąpienia od oceny modyfikacji leasingu, w sytuacji, gdy zmiana płatności leasingowych jest bezpośrednią konsekwencją pandemii Covid-19. Zastosowanie zmiany nie wywarło wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.

Opublikowane standardy i interpretacje, które zostały wydane do 31 grudnia 2022 roku i zatwierdzone przez Unię Europejską, ale nie zostały wcześniej zastosowane przez Grupę:

Zmiana (w nawiasie data zastosowania w Unii Europejskiej)	Wpływ na sprawozdanie Grupy
MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe z uwzględnieniem wydłużenia okresu czasowego zwolnienia z zastosowania MSSF 9. (rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2023)	Z analiz Grupy wynika, że implementacja zmian nie będzie wywierała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.
MSR 1 i stanowisko praktyczne do MSSF Ujawnienia w zakresie Polityki rachunkowości (rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2023)	Zmiana dotycząca zakresu ujawnień znaczących zasad rachunkowości w sprawozdaniu finansowym. Zgodnie z wprowadzonymi zmianami przedmiotem ujawnień będą tylko zasady rachunkowości, które mają istotny wpływ na informacje zawarte w sprawozdaniu finansowym. Załączone do zmiany stanowisko praktyczne zawiera szczegółowy przykład ilustrujący. Implementacja zmiany będzie miała istotny wpływ na zakres ujawnień znaczących zasad rachunkowości w sprawozdaniu finansowym Grupy.
MSR 8: definicja wartości szacunkowych (rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2023)	Zmiana doprecyzowująca definicję wartości szacunkowych tj.: kwoty pieniężne ujęte w sprawozdaniu finansowym które są przedmiotem niepewności pomiaru. Implementacja zmiany nie będzie miała znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.
MSR 12 Podatek odroczony dotyczący aktywa oraz zobowiązania ujętego w wyniku pojedynczej transakcji (rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2023)	Zmiana precyzuje zasady ewidencyjne w zakresie podatku dochodowego i możliwego do zastosowanie wyłączenia z ujęcia podatku odroczonego. Wprowadzona zmiana precyzuje, że tego wyłączenia nie stosuje się do transakcji leasingowych i ujęcia zobowiązania wynikającego z likwidacji składnika aktywów tj.: transakcji, dla których równocześnie ujmuje się aktywo oraz zobowiązanie. Zastosowanie zmiany nie będzie wywierało wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.
MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe: Pierwsze zastosowanie MSSF 17 oraz MSSF 9 – informacje porównawcze. (rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2023)	Z analiz Grupy wynika, że implementacja zmian nie będzie wywierała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.

Opublikowane standardy i interpretacje, które zostały wydane do 31 grudnia 2022 roku, ale nie zostały zatwierdzone przez Unię Europejską na 31 grudnia 2022 roku i nie zostały wcześniej zastosowane przez Grupę:

Zmiana (w nawiasie oczekiwana data zastosowania przez IASB)	Wpływ na sprawozdanie Grupy
MSR 1 Prezentacja sprawozdań finansowych: <ul style="list-style-type: none">klasyfikacja zobowiązań finansowych jako krótkoterminowe lub długoterminoweodroczenie daty zastosowania orazzobowiązania długoterminowe z kowenantami (rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2024)	Klasyfikacja zobowiązań finansowych jako długoterminowe będzie uzależniona od istnienia praw do dokonania prolongaty zobowiązania na okres dłuższy niż 12 miesięcy oraz od spełnienia warunków (kowenantów) realizacji takiej prolongaty na dzień bilansowy. Wymaga będzie również ujawnienie informacji o tych kowenantach w notach to sprawozdania finansowego. W ocenie Grupy implementacja zmiany nie będzie wywierała wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.
MSSF 16 Leasing: Zobowiązanie leasingowe w transakcjach sprzedaży i leasingu zwrotnego. (rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2024)	Z analiz Grupy wynika, że implementacja zmian nie będzie wywierała wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.

Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Grupę działalność, w zakresie stosowanych przez Grupę zasad rachunkowości nie ma różnicy między standardami MSSF, które weszły w życie, a standardami MSSF zatwierdzonymi przez UE.

2. Kontynuacja działalności

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2022 roku zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Grupę Kapitałową w okresie co najmniej 12 miesięcy od daty publikacji, czyli od 17 marca 2023 roku. Zarząd Banku nie stwierdza na dzień podpisania skonsolidowanego sprawozdania finansowego istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności przez Grupę Kapitałową w okresie 12 miesięcy od daty publikacji na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź istotnego ograniczenia przez Grupę Kapitałową dotychczasowej działalności.

3. Zakres podmiotowy i waluta sprawozdania

Niniejsze roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2022 roku zawiera dane Banku oraz jego jednostek zależnych i stowarzyszonych (razem zwanych “Grupą”).

Niniejsze roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzane w złotych polskich („PLN”, „zł”). Wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są po zaokrągleniu do miliona złotych z jednym miejscem po przecinku. W związku z tym mogą wystąpić przypadki matematycznej niespójności w sumowaniach lub pomiędzy poszczególnymi notami.

4. Okres sprawozdania i dane porównawcze

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. obejmuje okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2022 roku i zawiera dane porównawcze:

- dla skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej na 31 grudnia 2021,
- dla pozycji ze skonsolidowanego rachunku zysków i strat, skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów, skonsolidowanego sprawozdania ze zmian w kapitale własnym oraz skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych za okres od 1 stycznia 2021 roku do 31 grudnia 2021 roku.

5. Zasady konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie finansowe Banku oraz sprawozdania finansowe jego jednostek zależnych. Zostały one sporządzone za okres 12 miesięcy kończący się w dniu 31 grudnia 2022 roku.

Sprawozdania finansowe jednostek zależnych, po uwzględnieniu korekt doprowadzających do zgodności z MSSF, sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy, co sprawozdanie finansowe jednostki dominującej, w oparciu o jednolite zasady rachunkowości zastosowane dla transakcji i zdarzeń gospodarczych o podobnym charakterze. W celu eliminacji jakichkolwiek rozbieżności w stosowanych zasadach rachunkowości wprowadza się korekty.

Wszystkie znaczące salda i transakcje pomiędzy jednostkami Grupy, w tym przychody i koszty, niezrealizowane zyski oraz zyski i straty wynikające z transakcji w ramach Grupy, zostały w całości wyeliminowane. Niezrealizowane straty są eliminowane, chyba że dowodzą wystąpienia utraty wartości.

Jednostki zależne podlegają pełnej konsolidacji w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez jednostkę dominującą do dnia ustania kontroli. Sprawowanie kontroli przez jednostkę dominującą ma miejsce wtedy, gdy jednostka dominująca sprawuje władzę nad jednostką zależną, z tytułu swojego zaangażowania w jednostkę zależną jednostka dominująca podlega ekspozycji na zmienne wyniki finansowe lub posiada prawa do zmiennych wyników finansowych oraz posiada możliwość wykorzystania sprawowanej władzy nad jednostką zależną do wywierania wpływu na wysokość swoich wyników finansowych.

III. Znaczące zasady rachunkowości

Z wymagań MSSF wynikają określone opcje wyboru polityki rachunkowości. Kluczowe obszary, w których MSSF dopuszczają dokonanie wyboru polityki i które odnoszą się do Polityki Rachunkowości Grupy są następujące:

- wybór polityki rachunkowości w zakresie kontynuacji stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń zgodnie w wytycznymi MSR 39,
- wybór polityki rachunkowości w zakresie wyceny budynków i gruntów w wartości przeszacowanej odpowiadającej wartości godziwej na dzień bilansowy.

Polityka rachunkowości Grupy zgodna z wymaganiami MSSF oraz decyzje Grupy w zakresie dopuszczalnych opcji wyboru polityki zostały zaprezentowane poniżej.

1. Podstawy sporządzania sprawozdania finansowego

Sprawozdanie finansowe jest sporządzane w złotych polskich w zaokrągleniu do miliona złotych z jednym miejscem po przecinku (chyba, że zaznaczono inaczej). W sprawozdaniu stosuje się koncepcję wartości godziwej dla nieruchomości własnych oraz aktywów finansowych i zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej, w tym instrumentów pochodnych, oraz aktywów finansowych klasyfikowanych jako wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Pozostałe składniki aktywów finansowych (w tym kredyty i pożyczki) wykazywane są w wartości zamortyzowanego kosztu pomniejszonego o odpisy z tytułu utraty wartości lub cenie nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości. Ujęte aktywa finansowe, które zostały desygnowane jako pozycje zabezpieczone w strategii zabezpieczenia wartości godziwej i które w sytuacji braku takiej desygnacji wyceniane byłyby według zamortyzowanego kosztu, wyceniane są według zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem korekty wyceny z tytułu zabezpieczanego ryzyka. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży, wykazywane są w kwocie niższej z ich wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia.

2. Profesjonalny osąd

W procesie stosowania zasad rachunkowości wobec zagadnień wskazanych poniżej, największe znaczenie, oprócz szacunków księgowych, miał profesjonalny osąd kierownictwa.

2.1. Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Grupa rozpoznaje aktywa z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że jest prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

2.2. Klasyfikacja umów leasingowych przez leasingodawcę

Występując w roli leasingodawcy Grupa dokonuje klasyfikacji leasingu jako operacyjnego lub finansowego. Klasyfikacja wykonywana jest oparciu o ocenę, w jakim zakresie ryzyko i pożytki z tytułu posiadania przedmiotu leasingu oraz w odniesieniu do leasingu aktywów wynikających z leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy. Treść ekonomiczna każdej transakcji stanowi podstawę do oceny w tym zakresie.

2.3. Klasyfikacja aktywów finansowych

Grupa klasyfikuje aktywa finansowe na podstawie oceny modelu biznesowego, w ramach którego aktywa są utrzymywane oraz oceny czy z warunków umownych wynikają wyłącznie płatności kapitału i odsetek od kwoty tego kapitału. Szczegółowe informacje o przyjętych założeniach w tym zakresie zaprezentowane zostały w punkcie **13.2. Klasyfikacja aktywów finansowych**.

3. Zastosowanie szacunków

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga dokonania przez Grupę pewnych szacunków oraz przyjęcia założeń, które mają wpływ na kwoty prezentowane w sprawozdaniu finansowym oraz w notach objaśniających.

Szacunki i założenia, przyjęte do prezentowania wartości aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów, dokonywane są w oparciu o dostępne dane historyczne oraz szereg innych czynników, które są uważane za właściwe w danych warunkach. Przyjęte założenia dotyczące przyszłości i dostępne źródła danych tworzą podstawę do dokonywania szacunków odnośnie wartości bilansowych aktywów i zobowiązań, których nie da się określić w jednoznaczny sposób na podstawie innych źródeł. Szacunki uwzględniają przewidywane na dzień bilansowy przyczyny/źródła niepewności. Wyniki rzeczywiste mogą się różnić od wartości szacunkowych.

Szacunki i założenia podlegają bieżącym przeglądom. Korekty w szacunkach są rozpoznawane w okresie, w którym dokonano zmiany szacunku pod warunkiem, że korekta dotyczy tylko tego okresu lub w okresie, w którym dokonano zmiany i okresach przyszłych, jeśli korekta wpływa zarówno na bieżący jak i przyszłe okresy.

Poniżej opisane zostały najistotniejsze szacunki księgowe dokonane przez Grupę.

3.1. Szacowanie oczekiwanych strat kredytowych w odniesieniu do aktywów finansowych oraz utrata wartości aktywów trwałych

Grupa ocenia czy na datę bilansową istnieją obiektywne dowody utraty wartości składników aktywów finansowych (pojedynczych lub grupy aktywów finansowych) i składników aktywów trwałych.

3.1.1 Szacowanie oczekiwanych strat kredytowych w odniesieniu do aktywów finansowych

Grupa stosuje wymogi standardu MSSF 9 w zakresie utraty wartości w celu ujęcia i wyceny odpisu na oczekiwane straty kredytowe z tytułu dłużnych aktywów finansowych, które są wyceniane według zamortyzowanego kosztu lub według wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Strata oczekiwana w portfelu ekspozycji nieistotnych indywidualnie jest kalkulowana kolektywnie jako średnia ważona prawdopodobieństwem z trzech scenariuszy makroekonomicznych o różnym prawdopodobieństwie wystąpienia. Finalny poziom rezerw wynika z sumy strat oczekiwanych wyliczanych w każdym roku w przyszłości aż do daty zapadalności dla Etapu 2 i 3 oraz w horyzoncie 12-miesięcznym dla Etapu 1 z uwzględnieniem dyskontowania.

Do określenia utraty wartości (lub jej odwrócenia) w portfelu ekspozycji indywidualnie istotnych niezbędne jest wyliczenie bieżącej wartości oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych. Wartość przyszłych przepływów pieniężnych jest określana m.in. z uwzględnieniem informacji o obecnej i prognozowanej sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy, przewidywanej wartości odzysku z zabezpieczeń prawnych ekspozycji oraz czynników makroekonomicznych.

Metodologia i założenia wykorzystywane przy szacowaniu zarówno wysokości jak i momentów przyszłych przepływów pieniężnych są regularnie przeglądane i uaktualniane w razie potrzeby.

Prognozy makroekonomiczne

Modele ryzyka kredytowego na potrzeby MSSF 9 były budowane w oparciu o historyczne relacje pomiędzy zmianą parametrów ekonomicznych (tj. PKB czy stóp procentowych) i ich późniejszym skutkiem w realizacji zmian w poziomie ryzyka kredytowego (PD/LGD). Do końca 2019 roku zmiany prognoz makroekonomicznych realizowały się stosunkowo powoli, przechodząc płynnie z jednej fazy cyklu do drugiej, bez drastycznych i szokowych zdarzeń zmieniających sytuację makroekonomiczną. Obecna sytuacja gospodarcza wywołana między innymi przez pandemię Covid-19 oraz wojnę w Ukrainie ma zupełnie inną charakterystykę - nagły wzrost stóp procentowych, inflacji, przerwania łańcuchów dostaw, dalsze obniżenie prognoz PKB. Dodatkowo, w związku z efektem programów

pomocowych dla kredytów hipotecznych efekt zmiany prognoz makroekonomicznych został złagodzony w stosunku do tego co pokazywałyby same wskaźniki makroekonomiczne.

Na 31 grudnia 2022 roku, Grupa dokonała rewizji prognoz wskaźników makroekonomicznych. Założenia makroekonomiczne użyte do wyznaczenia oczekiwanych strat kredytowych oparte są o prognozy przygotowane przez Biuro Analiz Makroekonomicznych Banku, uzupełniając je korektami zarządczymi tam, gdzie zdaniem kierownictwa nie zostały w pełni uchwycone ostatnie zdarzenia gospodarcze.

Zmiana kryteriów znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego

W 2022 roku Grupa zaktualizowała przesłanki istotnego wzrostu ryzyka kredytowego, skutkującego klasyfikacją ekspozycji do Etapu 2, w szczególności wprowadzono jako jedną z przesłanek trzykrotny wzrost parametru PD od momentu udzielenia ekspozycji oraz usunięto warunki ograniczające dla występowania klienta/ ekspozycji na liście obserwacyjnej (tj. wszystkie ekspozycje z listy obserwacyjnej traktowane są jako spełniające przesłankę istotnego wzrostu ryzyka kredytowego). Szacowany wpływ wprowadzenia ww. zmian przesłanek to przeklasyfikowanie około 2,7 mld zł ekspozycji z Etapu 1 do Etapu 2 oraz zwiększenie odpisów na oczekiwane straty kredytowe o około 15,0 mln zł.

Korekty zarządcze

W czasach podwyższonej zmienności i niepewności, w których jakość portfela i otoczenie gospodarcze szybko się zmieniają, modele mają osłabione możliwości dokładnego przewidywania strat. Aby ograniczyć ryzyko modeli, możliwe jest dokonanie dodatkowych korekt, adresujących problemy z jakością danych, modelami lub wynikających z opinii ekspertów. Obejmują one również korekty wynikające z przeszacowania lub niedoszacowania odpisów na oczekiwane straty kredytowe przez modele MSSF 9.

Obserwowany obecnie gwałtowny wzrost inflacji i stóp procentowych nie występował w ostatnich kilku latach. Dlatego też, historyczna korelacja parametrów ryzyka (PD w modelach MSSF) z parametrami makroekonomicznymi nie odzwierciedla w pełni obecnego ryzyka kredytowego portfeli. Jednocześnie, w wyniku backtestów modeli dla portfela detalicznego oraz dla portfela klientów korporacyjnych zidentyfikowano nadmiarową konserwatywność modeli LGD dla ekspozycji ze stwierdzoną utratą wartości wynikającą z przyjętych okresów odzysków do szacowania LGD.

Wprowadzenie na koniec 2022 roku korekt zarządczych, adresujących wyżej wymienione zagadnienia, wpłynęło, na zmniejszenie odpisu na oczekiwane straty kredytowe o 4,7 mln zł dla portfela klientów detalicznych (w tym rozwiązanie 113,8 mln zł z tytułu nadmiernej konserwatywności modelu LGD oraz dotworzenie 109,1 mln zł z tytułu

korekty związanej z niedostateczną historyczną korelacją parametrów ryzyka z parametrami makroekonomicznymi, które w ostatnim okresie uległy gwałtownym zmianom na skutek inflacji i zmian stóp procentowych) oraz o 70,5 mln zł dla portfela klientów korporacyjnych (w tym rozwiązanie 188,0 mln zł z tytułu nadmiernej konserwatywności modelu LGD oraz dotworzenie 117,5 mln zł z tytułu korekty związanej z niedostateczną historyczną korelacją parametrów ryzyka z parametrami makroekonomicznymi, które w ostatnim okresie uległy gwałtownym zmianom na skutek inflacji i zmian stóp procentowych).

Dodatkowo, obserwowane negatywne zmiany w gospodarce powiązane z wojną w Ukrainie, w szczególności dotyczące zakłócenia łańcuchów dostaw, wzrostów ceny energii i niedoborów pracowników, w ocenie Grupy nie są wystarczająco pokryte obecnymi modelami dla klientów korporacyjnych. W konsekwencji Grupa przeprowadziła analizę portfela klientów korporacyjnych pod kątem ryzyka przyszłych problemów związanych z obsługą zadłużenia i zdecydowała się na zwiększenie odpisu na oczekiwane starty kredytowe dla tego portfela o 84,3 mln zł na koniec 2022 roku.

Powyższe korekty zarządcze nie miały wpływu na klasyfikację ekspozycji do Etapów prezentowaną w niniejszym sprawozdaniu finansowym.

29 lipca 2022 roku wprowadzony został ustawowy program pomocowy umożliwiający klientom posiadającym kredyty hipoteczne w PLN na zawieszenie 4 rat w 2022 roku oraz 4 rat (po jednej w kwartale) w roku 2023. (wakacje kredytowe). Ze względu na specyfikę modeli PD, które wykorzystują informacje o zachowaniu na rachunkach (w szczególności w zakresie terminowości spłat), modelowe parametry mogą być zaniżone w stosunku do faktycznej sytuacji klienta. W związku z powyższym, dokonano korekty odpisu aktualizacyjnego oraz przeklasyfikowano część portfela ekspozycji do Etapu 2 (klienci posiadający zaległości na innych produktach lub cechujący się niepewną sytuacją ekonomiczną np. z wysokim wskaźnikiem DSTI, oznaczającym wysoką relację kosztu obsługi zadłużenia do dochodu). W konsekwencji Grupa zdecydowała się na zwiększenie odpisu na oczekiwane straty kredytowe dla portfela kredytów hipotecznych o 25,0 mln zł na koniec 2022 roku oraz przeklasyfikowała 3,7 mld zł ekspozycji do Etapu 2.

Podział korekt na etapy i na segment korporacyjny i detaliczny został zaprezentowany w nocie objaśniającej **21.2. Jakość portfela kredytowego**.

Opis przesłanek identyfikacji utraty wartości aktywów finansowych, metodologia kalkulacji odpisów oraz stosowane zasady ewidencyjne opisane zostały w punkcie **13.12. Oczekiwane straty kredytowe**.

Progi stosowane w identyfikacji istotnego wzrostu ryzyka kredytowego

Ustalenie progu istotnego wzrostu ryzyka kredytowego wymaga osądu i jest istotnym źródłem niepewności szacunków dotyczących strat oczekiwanych.

Progi wzrostu parametru PD w całym okresie życia ekspozycji w stosunku do PD z daty początkowego ujęcia, stanowiące o istotnym wzroście ryzyka kredytowego, wyznaczane są dla modeli zgodnie z przyjętą metodyką.

Na koniec 2022 i 2021 roku ich wartości kształtowały się następująco:

	Portfel klientów strategicznych	Portfel korporacyjnej sieci sprzedaży (model SME)	Portfel Mortgages i SE&Micro (model MTG i SBF)	Portfel Consumer Lending (model CLN)	Portfel inwestycyjny
Próg względny	1	1	0,5	0,7	1
Próg bezwzględny	100pb	250pb	75pb	350pb	100pb

Próg bezwzględny – wskazuje maksymalną różnicę między PD na datę raportową a PD z początkowego ujęcia ekspozycji, po której przekroczeniu aktywo jest klasyfikowane do Etapu 2.

Próg względny – wskazuje maksymalną miarę relacji między PD na datę raportową a PD z początkowego ujęcia ekspozycji z uwzględnieniem współczynnika skalującego określonego na poziomie poszczegółnej ekspozycji, bazującego na PD z początkowego ujęcia, po przekroczeniu którego aktywo jest klasyfikowane do Etapu 2.

Dodatkowo, w trzecim kwartale 2022 roku, dodany został nowy warunek identyfikacji istotnego wzrostu ryzyka kredytowego - trzykrotny wzrost parametru PD od momentu udzielenia ekspozycji.

Różne poziomy progów w zależności od portfela ekspozycji wynikają z innej specyfiki poszczególnych portfeli, w tym uzależnione są od wysokości średniej stopy default rate dla danego portfela.

Analiza wrażliwości strat oczekiwanych na poziom przyjętego progu PD

W celu pokazania wrażliwości strat oczekiwanych na poziom przyjętego progu PD, Grupa dokonała oszacowania odpisów na straty oczekiwane w Etapie 1 i 2 przy następujących założeniach:

- wszystkie te aktywa finansowe znajdowałyby się poniżej progu PD i miały przypisane 12-miesięczne straty oczekiwane oraz
- wszystkie te aktywa przekroczyłyby ten próg PD i miały przypisane straty oczekiwane w całym okresie życia.

Te oszacowania pokazują na 31 grudnia 2022 roku odpowiednio hipotetyczne mniejsze straty oczekiwane dla składników aktywów w Etapie 1 i 2 o około 290 mln zł (w tym 200 mln zł dla portfela korporacyjnego i 90 mln zł dla portfela detalicznego) lub większe o około 840 mln zł (odpowiednio 440 mln zł dla portfela korporacyjnego i 400 mln zł dla portfela detalicznego).

Oszacowania wykonane na 31 grudnia 2021 roku pokazały odpowiednio hipotetyczne mniejsze straty oczekiwane dla składników aktywów w Etapie 1 i 2 o około 190 mln zł (w tym 120 mln zł dla portfela korporacyjnego i 70 mln zł dla portfela detalicznego) lub większe o około 880 mln zł (odpowiednio 370 mln zł dla portfela korporacyjnego i 510 mln zł dla portfela detalicznego).

Prognozy czynników makro i wagi przypisane poszczególnym scenariuszom makroekonomicznym

Poniżej przedstawiono przyjęte na 31 grudnia 2022 roku oraz na 31 grudnia 2021 roku prognozy makroekonomiczne głównych wskaźników oraz odchylenie strat oczekiwanych w scenariuszu pozytywnym, bazowym i negatywnym od raportowanych strat oczekiwanych, zważonych prawdopodobieństwem scenariuszy – podział na portfel korporacyjny, detaliczny oraz dla całego portfela kredytowego. W 2021 roku analiza zakładała utrzymanie niezmiennego horyzontu czasowego kalkulacji strat oczekiwanych odpowiednio 12-miesięcznych lub w całym okresie życia ekspozycji. W 2022 roku analiza uwzględniała zmiany horyzontu czasowego strat oczekiwanych wynikające z wykorzystanych w analizie scenariuszy makroekonomicznych. Prezentowane odchylenia od strat raportowanych nie uwzględniają wpływu korekt zarządczych opisanych wcześniej. Założenia makroekonomiczne, użyte do wyznaczenia tych odchyłeń dla scenariusza bazowego oparte są o prognozy przygotowane przez Biuro Analiz Makroekonomicznych Banku, przy czym dla stóp procentowych przyjęto krzywe forwardowe według stanów na koniec roku.

W tabelach na następnych stronach przedstawiono wyniki analizy zmiany ekspozycji w Etapach oraz zmiany pokrycia odpisami łącznie dla całego portfela kredytowego oraz odrębnie dla portfela korporacyjnego i detalicznego. Wyniki analizy za rok 2021 nie uwzględniają zmian horyzontu czasowego strat oczekiwanych wynikających z wykorzystanych w analizie scenariuszy makroekonomicznych.

Zarówno dla całego portfela kredytowego, jak i jego części korporacyjnej oraz detalicznej selektywne zastosowanie scenariusza negatywnego z wagą 100% powoduje istotny wzrost poziomu odpisów we wszystkich Etapach (1/2/3). Średni wzrost odpisu na całym portfelu ujęciu skonsolidowanym, wynosi około 21% w porównaniu do scenariusza uśrednionego, zastosowanego w wyliczeniu odpisów za rok 2022. Wzrost odpisów w tym scenariuszu jest powodowany głównie poprzez drastyczny spadek PKB i umiarkowany wzrost stopy bezrobocia. Przewidywany w tym scenariuszu spadek stopy procentowej (z 8% do około 5% w horyzoncie 3 lat) powoduje zmniejszanie się obciążeń kredytowych klientów i w rezultacie częściowo mityguje efekt spadku PKB.

Analogiczne wyniki, w zakresie oddziaływania zmiennych makroekonomicznych, można zaobserwować w przypadku zastosowania 100% scenariusza pozytywnego.

W przypadku zastosowania 100% wagi dla scenariusza bazowego nastąpiłby spadek odpisów o około 5% na całym portfelu (dla portfela korporacyjnego o 4% a dla detalicznego o 6%).

2022

cały portfel kredytowy

		2023	2024	2025	Straty oczekiwane ważone prawdopodobieństwem - odchylenie od strat raportowanych w %		Zmiana udziału Etapu 2 w stosunku do całego portfela w %	Waga przypisana scenariuszowi do wyznaczenia raportowanych strat oczekiwanych	Raportowane straty oczekiwane (ocena kolektywna w Etapie 1, 2 i 3)				
					Razem	wg Etapów			Razem	wg Etapów			
Scenariusz pozytywny	PKB	4,2%	4,3%	5,2%	-9%	Etap 1	-26%	-17%	20%	2 356,9	Etap 1 432,7 Etap 2 833,0 Etap 3 1 091,1		
	Bezrobocie	2,1%	2,2%	1,8%		Etap 2	-16%						
	Indeks cen nieruchomości	2,1%	3,9%	5,0%		Etap 3	-2%						
	3-mies. stopa procentowa	10,2%	10,2%	9,9%									
Scenariusz bazowy	PKB	1,5%	3,3%	3,5%	-5%	Etap 1	4%	-17%	60%				
	Bezrobocie	3,1%	2,9%	2,8%		Etap 2	-20%						
	Indeks cen nieruchomości	0,3%	2,5%	3,2%		Etap 3	0%						
	3-mies. stopa procentowa	8,0%	7,3%	7,1%									
Scenariusz negatywny	PKB	-2,8%	1,1%	1,5%	21%	Etap 1	17%	104%	20%				
	Bezrobocie	4,6%	5,9%	6,9%		Etap 2	63%						
	Indeks cen nieruchomości	-5,1%	0,6%	1,2%		Etap 3	3%						
	3-mies. stopa procentowa	6,7%	5,4%	4,6%									

portfel korporacyjny

		2023	2024	2025	Straty oczekiwane ważone prawdopodobieństwem - odchylenie od strat raportowanych w %		Zmiana udziału Etapu 2 w stosunku do całego portfela w %	Waga przypisana scenariuszowi do wyznaczenia raportowanych strat oczekiwanych	Raportowane straty oczekiwane (ocena kolektywna w Etapie 1, 2 i 3)			
					Razem	wg Etapów			Razem	wg Etapów		
Scenariusz pozytywny	PKB	4,2%	4,3%	5,2%	-13%	Etap 1 -45%	-20%	20%	1 316,4	Etap 1 237,3 Etap 2 535,3 Etap 3 543,7		
	Bezrobocie	2,1%	2,2%	1,8%		Etap 2 -20%						
	Indeks cen nieruchomości	2,1%	3,9%	5,0%		Etap 3 -2%						
	3-mies. stopa procentowa	10,2%	10,2%	9,9%								
Scenariusz bazowy	PKB	1,5%	3,3%	3,5%	-4%	Etap 1 -15%	-7%	60%				
	Bezrobocie	3,1%	2,9%	2,8%		Etap 2 -6%						
	Indeks cen nieruchomości	0,3%	2,5%	3,2%		Etap 3 0%						
	3-mies. stopa procentowa	8,0%	7,3%	7,1%								
Scenariusz negatywny	PKB	-2,8%	1,1%	1,5%	32%	Etap 1 29%	129%	20%				
	Bezrobocie	4,6%	5,9%	6,9%		Etap 2 90%						
	Indeks cen nieruchomości	-5,1%	0,6%	1,2%		Etap 3 3%						
	3-mies. stopa procentowa	6,7%	5,4%	4,6%								

2021

cały portfel kredytowy

		2022	2023	2024	Straty oczekiwane nie ważne prawdopodobieństwem - odchylenie od strat raportowanych w %		Waga przypisana scenariuszowi do wyznaczenia raportowanych strat oczekiwanych	Raportowane straty oczekiwane (ocena kolektywna w Etapie 1, 2 i 3)					
					Razem	wg Etapów		Razem	wg Etapów				
Scenariusz pozytywny	PKB	6,6%	6,0%	5,5%	-12%	Etap 1	-36%	20%	2 102,7	Etap 1	316,2		
	Bezrobocie	1,9%	1,9%	1,8%		Etap 2	-23%					Etap 2	375,1
	Indeks cen nieruchomości	7,8%	6,3%	6,5%		Etap 3	-4%						
	3-mies. stopa procentowa	3,0%	3,0%	3,0%									
Scenariusz bazowy	PKB	4,5%	4,2%	3,4%	-3%	Etap 1	-15%	60%			Etap 1	316,2	
	Bezrobocie	2,8%	2,6%	2,6%		Etap 2	-4%			Etap 2	375,1		
	Indeks cen nieruchomości	2,4%	2,4%	2,4%		Etap 3	0%			Etap 3	1 411,4		
	3-mies. stopa procentowa	3,9%	3,5%	3,3%									
Scenariusz negatywny	PKB	-0,5%	2,7%	1,7%	13%	Etap 1	60%	20%					
	Bezrobocie	4,2%	5,6%	6,9%		Etap 2	20%						
	Indeks cen nieruchomości	0,3%	2,5%	2,5%		Etap 3	2%						
	3-mies. stopa procentowa	2,2%	1,8%	1,7%									

portfel korporacyjny

		2022	2023	2024	Straty oczekiwane nie ważne prawdopodobieństwem - odchylenie od strat raportowanych w %		Waga przypisana scenariuszowi do wyznaczenia raportowanych strat oczekiwanych	Raportowane straty oczekiwane (ocena kolektywna w Etapie 1, 2 i 3)						
					Razem	wg Etapów		Razem	wg Etapów					
Scenariusz pozytywny	PKB	6,6%	6,0%	5,5%	-18%	Etap 1	-55%	20%	1 180,6	Etap 1 Etap 2 Etap 3	206,2 232,5 741,9			
	Bezrobocie	1,9%	1,9%	1,8%		Etap 2	-30%							
	Indeks cen nieruchomości	7,8%	6,3%	6,5%		Etap 3	-5%							
	3-mies. stopa procentowa	3,0%	3,0%	3,0%										
Scenariusz bazowy	PKB	4,5%	4,2%	3,4%	-5%	Etap 1	-25%	60%						
	Bezrobocie	2,8%	2,6%	2,6%		Etap 2	-6%							
	Indeks cen nieruchomości	2,4%	2,4%	2,4%		Etap 3	0%							
	3-mies. stopa procentowa	3,9%	3,5%	3,3%										
Scenariusz negatywny	PKB	-0,5%	2,7%	1,7%	23%	Etap 1	100%	20%						
	Bezrobocie	4,2%	5,6%	6,9%		Etap 2	29%							
	Indeks cen nieruchomości	0,3%	2,5%	2,5%		Etap 3	2%							
	3-mies. stopa procentowa	2,2%	1,8%	1,7%										

2022

portfel detaliczny

		2023	2024	2025	Straty oczekiwane ważone prawdopodobieństwem - odchylenie od strat raportowanych w %		Zmiana udziału Etapu 2 w stosunku do całego portfela w %	Waga przypisana scenariuszowi do wyznaczenia raportowanych strat oczekiwanych	Raportowane straty oczekiwane (ocena kolektywna w Etapie 1, 2 i 3)			
					Razem	wg Etapów			Razem	wg Etapów		
Scenariusz pozytywny	PKB	4,2%	4,3%	5,2%	-4%	Etap 1 -5%	-4%	20%	1 040,5	Etap 1 195,4 Etap 2 297,7 Etap 3 547,4		
	Bezrobocie	2,1%	2,2%	1,8%		Etap 2 -10%						
	Indeks cen nieruchomości	2,1%	3,9%	5,0%		Etap 3 -2%						
	3-mies. stopa procentowa	10,2%	10,2%	9,9%								
Scenariusz bazowy	PKB	1,5%	3,3%	3,5%	-6%	Etap 1 25%	-55%	60%				
	Bezrobocie	3,1%	2,9%	2,8%		Etap 2 -42%						
	Indeks cen nieruchomości	0,3%	2,5%	3,2%		Etap 3 -1%						
	3-mies. stopa procentowa	8,0%	7,3%	7,1%								
Scenariusz negatywny	PKB	-2,8%	1,1%	1,5%	8%	Etap 1 4%	9%	20%				
	Bezrobocie	4,6%	5,9%	6,9%		Etap 2 21%						
	Indeks cen nieruchomości	-5,1%	0,6%	1,2%		Etap 3 4%						
	3-mies. stopa procentowa	6,7%	5,4%	4,6%								

2021

portfel detaliczny

		2022	2023	2024	Straty oczekiwane nie ważne prawdopodobieństwem - odchylenie od strat raportowanych w %			Waga przypisana scenariuszowi do wyznaczenia raportowanych strat oczekiwanych	Raportowane straty oczekiwane (ocena kolektywna w Etapie 1, 2 i 3)				
					Razem	wg Etapów			Razem	wg Etapów			
Scenariusz pozytywny	PKB	6,6%	6,0%	5,5%	-5%	Etap 1	-10%	20%	922,1	Etap 1	110,0		
	Bezrobocie	1,9%	1,9%	1,8%		Etap 2	-14%					Etap 2	142,6
	Indeks cen nieruchomości	7,8%	6,3%	6,5%		Etap 3	-2%						
	3-mies. stopa procentowa	3,0%	3,0%	3,0%									
Scenariusz bazowy	PKB	4,5%	4,2%	3,4%	0%	Etap 1	-1%	60%					
	Bezrobocie	2,8%	2,6%	2,6%		Etap 2	-1%			Etap 2	142,6		
	Indeks cen nieruchomości	2,4%	2,4%	2,4%		Etap 3	0%			Etap 3	669,5		
	3-mies. stopa procentowa	3,9%	3,5%	3,3%									
Scenariusz negatywny	PKB	-0,5%	2,7%	1,7%	2%	Etap 1	3%	20%					
	Bezrobocie	4,2%	5,6%	6,9%		Etap 2	6%						
	Indeks cen nieruchomości	0,3%	2,5%	2,5%		Etap 3	2%						
	3-mies. stopa procentowa	2,2%	1,8%	1,7%									

3.1.2 Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych

Ocena w przedmiotowym zakresie bazuje na oszacowaniu wartości odzyskiwalnej aktywa, którą stanowi wartość użytkowa lub wartość sprzedaży pomniejszona o koszty bezpośrednie sprzedaży, w zależności od tego, która z wyżej wymienionych wartości na moment przeprowadzania przeglądu jest wyższa.

Oszacowanie wartości użytkowej składnika aktywów (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne w sytuacji gdy nie można ustalić wartości odzyskiwalnej pojedynczego składnika aktywów zaliczanego do majątku wspólnego) wiąże się, między innymi, z przyjęciem założeń w zakresie szacunków, co do kwot, terminów przyszłych przepływów pieniężnych, które Grupa może uzyskać z tytułu danego składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne) oraz innych czynników. W celu wyznaczenia wartości użytkowej, oszacowane przyszłe przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy użyciu stopy dyskontowej przed opodatkowaniem, która odzwierciedla bieżące oczekiwania rynku co do wartości pieniądza oraz specyficznego ryzyka w odniesieniu do danego aktywa.

Szacując wartość godziwą pomniejszoną o koszty sprzedaży Grupa opiera się na dostępnych danych rynkowych na ten temat lub wycenach sporządzonych przez niezależnych rzeczoznawców, które co do zasady również opierają się na szacunkach.

Zasady ewidencyjne w tym zakresie zostały wskazane w rozdziale III. *Znaczące zasady rachunkowości*, w punkcie **14.4. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości**.

Szczegółowe informacje dotyczące testu na utratę wartości w odniesieniu do wartości firmy przedstawiono w notcie objaśniającej **24. Wartości niematerialne**.

3.2. Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego na niewykorzystaną stratę podatkową

Grupa ujmuje składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego z tytułu ujemnych różnic przejściowych oraz nierozliczonej straty podatkowej w zakresie, w którym jest prawdopodobne, że osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic i rozliczenie strat podatkowych. Na bazie prognozy wyników podatkowych Grupy na lata 2023-2026 oszacowano, że Grupa osiągnie wystarczający dochód do opodatkowania, pozwalający na zmniejszenie podstawy opodatkowania o pełną kwotę straty podatkowej. W związku z tym Grupa ujęła w aktywie z tytułu odroczonego podatku dochodowego stratę podatkową w pełnej wysokości. Na koniec 2022 roku składnik aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotyczący nierozliczonych strat podatkowych wynosił 1 038,1 mln zł (544,5 mln zł na koniec 2021).

3.3. Wycena instrumentów finansowych nienotowanych na aktywnych rynkach

Wartość godziwą instrumentów finansowych nienotowanych na aktywnych rynkach ustala się poprzez zastosowanie technik wyceny. Dla instrumentów pochodnych o charakterze nieopcyjnym stosowane są modele bazujące na zdyskontowanych przepływach pieniężnych. Dla instrumentów pochodnych o charakterze opcyjnym stosuje się modele wyceny odpowiednie do rodzaju transakcji. Modele wyceny stosowane przez Grupę, podlegają weryfikacji przed ich zastosowaniem.

Co do zasady, do modeli wprowadzane są wyłącznie dane możliwe do obserwacji pochodzące z aktywnego rynku, jednakże w pewnych okolicznościach dobranie właściwego parametru wyceny wymaga oszacowania opartego na porównaniu instrumentu do innego o podobnej charakterystyce lub analogicznego, występującego na innym rynku. Zasadą przewodnią przy ustalaniu wyceny tym sposobem jest zastosowanie się do zasady ostrożnej wyceny nakazującej wybór niższej wyceny aktywów i wyższej wyceny zobowiązań jako bardziej prawdopodobnej, zwłaszcza w warunkach obniżonej płynności lub/i zmienności na rynkach finansowych. Zmiana założeń dotyczących tych czynników może wpłynąć na wyceny niektórych instrumentów finansowych.

Analizę wrażliwości wyceny instrumentów finansowych nienotowanych na aktywnych rynkach zaprezentowano w notcie objaśniającej **37. Wartość godziwa**.

3.4. Rezerwy na odprawy emerytalne i rentowe

Grupa tworzy rezerwy na odprawy emerytalne i rentowe zgodnie z MSR 19. Rezerwa na odprawy emerytalne i rentowe przyznane w ramach świadczeń z tytułu regulacji wynikających z Kodeksu Pracy wyliczana jest metodą aktuarialną przez niezależnego aktuarium jako wartość obecna przyszłych, długoterminowych zobowiązań Grupy wobec pracowników według stanu zatrudnienia i płac na dzień aktualizacji.

Wyliczenie rezerw jest oparte na szeregu założeń, zarówno co do stóp dyskontowych, prognozowanych podwyżek wynagrodzeń jak i założeń dotyczących rotacji pracowników, ryzyka śmierci i innych. Założenia są weryfikowane na koniec roku obrotowego.

Poniższe tabele prezentują wrażliwość modelu na przyjęte wartości poszczególnych założeń na 31 grudnia 2022 roku oraz 31 grudnia 2021 roku. Jako wariant bazowy zaprezentowano wartość rezerw emerytalnych i rentowych ujętych w księgach Grupy odpowiednio na 31 grudnia 2022 roku oraz 31 grudnia 2021 roku.

Założenia przyjęte do wyceny:

- stopa dyskonta – 7,00%,
- długoterminowa stopa wzrostu wynagrodzeń – 5,70%.

2022

	Rezerwy na odprawy emerytalne i rentowe (w mln zł)		
	dolny przedział	wariant bazowy	górný przedział
Stopa dyskontowa (+1% / wariant bazowy / - 1%)	67,2	74,0	81,8
Odchylenie od założonej dynamiki zmian w wynagrodzeniach (- 0,5% / wariant bazowy / +0,5%)	70,0	74,0	78,0

2021

	Rezerwy na odprawy emerytalne i rentowe (w mln zł)		
	dolny przedział	wariant bazowy	górný przedział
Stopa dyskontowa (+1% / wariant bazowy / - 1%)	66,2	73,9	83,0
Odchylenie od założonej dynamiki zmian w wynagrodzeniach (- 0,5% / wariant bazowy / +0,5%)	69,5	73,9	78,5

3.5. Okres leasingu przy umowach bezterminowych

Okres leasingu ustalony został z uwzględnieniem opcji przedłużenia oraz skrócenia dostępnych w zawartych kontraktach, jeżeli prawdopodobne jest skorzystanie z opcji. W przypadku kontraktów zawartych na czas nieokreślony z opcją wypowiedzenia przysługującą obu stronom kontraktu Grupa oceniła, czy występują istotne koszty wyjścia z umowy. Posiadane przez Grupę kontrakty na czas nieokreślony to przede wszystkim umowy najmu nieruchomości. Jeżeli nie występują istotne koszty, jako okres leasingu ustalony został okres wypowiedzenia przysługujący obu stronom kontraktu. W przypadku gdy koszty wyjścia z kontraktu są istotne, jako okres leasingu Grupa przyjęła okres 4 lat. Przyjęty okres wynika ze strategii fizycznej obecności w danej lokalizacji, zapewniającej elastyczność i efektywność biznesową oraz uwzględniającej zmieniające się oczekiwania i preferencje klientów.

Przyjęte szacunki nie mają istotnego wpływu na wartość aktywów z tytułu prawa do użytkowania. Na 31 grudnia 2022 roku zmiana przyjętego okresu leasingu o 1 rok wpływa na zmianę wartości aktywów o ok. 8,5 mln zł (ok. 6 mln zł na 31 grudnia 2021 roku).

3.6. Odpisy i rezerwy portfelowe związane z portfelem kredytów hipotecznych indeksowanych do kursu franka szwajcarskiego

Na 31 grudnia 2022 roku oraz na 31 grudnia 2021 roku Grupa posiadała należności z tytułu detalicznych kredytów hipotecznych indeksowanych kursem CHF. W tabeli poniżej zaprezentowano liczbę oraz poszczególne elementy składające się na wartość bilansową brutto i netto tych należności.

	2022	2021
liczba umów (w szt.)	3 318	3 920
saldo kapitału	719,0	825,9
korekta wartości bilansowej brutto z tytułu ryzyka prawnego	-581,6	-345,6
inne elementy wartości bilansowej brutto (odsetki, ESP)	2,1	2,2
wartość bilansowa brutto	139,5	482,5
odpisy na oczekiwane straty kredytowe	-16,2	-13,7
wartość bilansowa netto	123,3	468,8

Dodatkowo, w odniesieniu do aktywów finansowych dotyczących kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF usuniętych ze sprawozdania z sytuacji finansowej rozpoznano na 31 grudnia 2022 roku rezerwę w wysokości 53,7 mln zł (37,6 mln zł na 31 grudnia 2021 roku). Rezerwa na ryzyko prawne kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF dotycząca kredytów spłaconych prezentowana jest w zobowiązaniach w pozycji Rezerwy (nota objaśniająca nr 32).

Na 31 grudnia 2022 roku liczba umów kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF, usuniętych ze sprawozdania z sytuacji finansowej, wyłączając umowy zamknięte w wyniku unieważnienia umowy przez sąd lub w wyniku konwersji na kredyty złotówkowe, w związku z przystąpieniem do ugody (szerzej o programie ugód w nocie objaśniającej 32. Rezerwy), wyniosła 2.373 (2.210 na 31 grudnia 2021 roku), a odpowiadająca im kwota uruchomienia wyniosła 342,9 mln zł (319,8 mln zł na 31 grudnia 2021 roku).

Na 31 grudnia 2022 roku przeciwko Bankowi toczyło się 1 041 spraw sądowych (755 spraw na koniec 2021 roku). Na 31 grudnia 2022 roku niespłacony kapitał kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, których dotyczyły przedmiotowe postępowania wynosił 251,8 mln zł (197,8 mln zł na koniec 2021 roku). Do 31 grudnia 2022 roku prawomocnym wyrokiem sądu zakończyło się 198 spraw sądowych.

Zmiany w okresie dotyczące szacunku korekty/rezerwy z tytułu ryzyka prawnego zarówno w odniesieniu do kredytów znajdujących się w portfelu Banku jak i w odniesieniu do kredytów spłaconych Bank prezentuje

w rachunku zysków i strat w pozycji *Koszty ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach obcych* (nota objaśniająca nr 10).

W poniższej tabeli zaprezentowano zmianę stanu w roku 2022 i 2021:

- korekty wartości bilansowej brutto dla kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, oraz
- rezerwy dotyczącej kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF usuniętych ze sprawozdania z sytuacji finansowej.

	2022		2021	
	korekta wartości bilansowej brutto dotycząca kredytów ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	rezerwa dotycząca kredytów usuniętych ze sprawozdania z sytuacji finansowej (splaconych)	korekta wartości bilansowej brutto dotycząca kredytów ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	rezerwa dotycząca kredytów usuniętych ze sprawozdania z sytuacji finansowej (splaconych)
Saldo na początek okresu	345,6	37,6	300,0	11,8
Zmiany w okresie, w tym:	236,0	16,1	45,6	25,8
utworzenia i rozwiązania w okresie	271,5	21,4	35,2	13,2
reklasyfikacja ze względu na całkowitą spłatę kredytów	-3,0	3,0	-14,3	14,3
wykorzystanie, w tym z tytułu ugód	-82,0	-8,3	-22,2	-1,7
różnice kursowe	49,5	-	46,9	-
Saldo na koniec okresu	581,6	53,7	345,6	37,6

Wysokość kwoty korekty wartości bilansowej brutto wynikającej z ryzyka prawnego dla portfela kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF wykazywanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz kwoty rezerw dotyczących ryzyka prawnego dla kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF usuniętych już ze sprawozdania z sytuacji finansowej zależy od wielu zmiennych tj. skali ugód z kredytobiorcami, prognozowanej liczby przyszłych spraw spornych możliwych przyszłych rozstrzygnięć prawnych, zakończonych wyrokiem unieważniającym oraz rozkładu prawdopodobieństw poszczególnych scenariuszy.

Na 31 grudnia 2022 roku zastosowano portfelowe podejście do oszacowania korekty wartości bilansowej brutto związanej z portfelem kredytów hipotecznych indeksowanych do kursu CHF ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz do oszacowania rezerwy dla składników aktywów dotyczących kredytów hipotecznych

indeksowanych do kursu CHF usuniętych ze sprawozdania wynikających z ryzyka prawnego dotyczącego tych kredytów.

Korekta wartości bilansowej brutto portfela CHF ma na celu odzwierciedlenie rzeczywistych i oczekiwanych zmienionych przepływów pieniężnych wynikających z umowy (podejście to wynika z faktu, że ryzyko prawne związane z portfelem kredytów hipotecznych indeksowanych w CHF zmienia oszacowanie płatności z tytułu tych składników aktywów a wprowadzenie korekty wartości bilansowej brutto pozwoli na zaprezentowanie wartości bilansowej brutto w wartości, która odzwierciedli rzeczywiste i oczekiwane zmienione przepływy pieniężne wynikające z umowy).

Dla składników aktywów finansowych usuniętych już ze sprawozdania z sytuacji finansowej utworzenie rezerw na ryzyko prawne na bazie portfelowej wynika z oceny prawdopodobieństwa zaistnienia wypływu środków pieniężnych.

Na 31 grudnia 2022 roku potencjalne straty z tytułu ryzyka prawnego szacowane są jako średnia ważona prawdopodobieństwem z trzech scenariuszy - bazowego, pozytywnego i negatywnego – z uwzględnieniem oszacowanego prawdopodobieństwa wystąpienia. Scenariusze, na których bazuje estymacja są zróżnicowane pod względem oczekiwanej liczby spraw sądowych (wyliczonej na podstawie profesjonalnego osądu Banku wynikającego z dotychczasowych doświadczeń Banku oraz analizy aktualnej sytuacji rynkowej w zakresie spraw zakończonych wyrokiem unieważniającym), a także oczekiwanej przez Bank skali ugód z klientami.

Na 31 grudnia 2022 roku, dla portfela kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Bank przyjmuje w każdym ze scenariuszy, że dla określonej części portfela może wystąpić:

- 1) unieważnienie umowy kredytowej po zakończeniu prawomocnego postępowania sądowego lub
- 2) konwersja kredytów z indeksowanych do CHF na kredyty denominowane w PLN (których oprocentowanie ustala się w oparciu o stawkę WIBOR) poprzez dobrowolne ugody.

Kalkulacja strat w przypadku konwersji kredytów z indeksowanych do CHF na kredyty denominowane w PLN poprzez dobrowolne ugody została dokonana zgodnie z aktualnymi szacunkami i warunkami ugód oferowanych przez Bank wraz z prawem do wynagrodzenia. To rozwiązanie, w zależności od scenariusza, obejmuje od 5% do 15% portfela kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

Kalkulacja strat w przypadku unieważnienia umowy kredytowej opiera się na założeniu zwrotu klientowi rat przez Bank i zwrotu kapitału udzielonego kredytu Bankowi przez klienta, bez uwzględnienia odzyskania przez Bank wynagrodzenia za korzystanie przez kredytobiorcę z kapitału. To rozwiązanie, w zależności od scenariusza, obejmuje od 64% do 79% portfela kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF ujętych w sprawozdaniu z sytuacji

finansowej. Scenariusze pozytywny, bazowy i negatywny różnią się od siebie ilością spraw spornych oraz wielkością portfela objętego ugodami, a wagi poszczególnych scenariuszy są równe.

Na 31 grudnia 2022 dla aktywów finansowych usuniętych już ze sprawozdania z sytuacji finansowej Bank przyjmuje w każdym ze scenariuszy, że dla określonej części portfela może wystąpić unieważnienie umowy kredytowej po zakończeniu prawomocnego postępowania sądowego. Kalkulacja strat w przypadku unieważnienia umowy kredytowej jest analogiczna jak w przypadku portfela kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej. To rozwiązanie, w zależności od scenariusza, obejmuje od 20% do 30% aktywów finansowych usuniętych już ze sprawozdania z sytuacji finansowej. Scenariusze pozytywny, bazowy i negatywny różnią się od siebie założeniami dotyczącymi ilości spraw spornych, a wagi poszczególnych scenariuszy są równe.

Zmiana szacunku z tytułu korekty wartości bilansowej brutto dla kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz rezerwy dla aktywów finansowych usuniętych już ze sprawozdania z sytuacji finansowej w 2022 roku w porównaniu do ich salda na 31 grudnia 2021 roku wynikała m.in. ze wzrostu zakładanej ilości spraw spornych kończących się unieważnieniem umowy oraz zmniejszeniem spodziewanej liczby ugód, oraz wzrostu kursu CHF/PLN. Istotny wpływ miała również zmiana założenia dotycząca braku uwzględnienia wynagrodzenia za korzystanie z kapitału.

Głównym źródłem niepewności dla wyżej opisanych szacunków jest liczba spraw spornych oraz skłonność klientów do zawierania ugód zgodnie z programem oferowanym przez Bank.

Na 31 grudnia 2022 roku:

- zmiana udziału portfela kredytów objętych dobrowolnymi ugodami o +/-5 p.p. kosztem udziału portfela kredytów niedotkniętych stratą skutkowałaby zmianą poziomu korekty wartości bilansowej brutto dla kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej o +/- 21 mln zł (w porównaniu do +/-21 mln zł na 31 grudnia 2021 roku),
- zmiana udziału portfela kredytów dotkniętych unieważnieniem umowy kredytowej o +/-5 p.p. kosztem udziału portfela kredytów niedotkniętych stratą skutkowałaby zmianą poziomu korekty wartości bilansowej brutto dla kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej o +/- 38 mln zł (w porównaniu do +/-43 mln zł na 31 grudnia 2021 roku),
- zmiana udziału portfela kredytów objętych dobrowolnymi ugodami kosztem udziału portfela kredytów dotkniętych unieważnieniem umowy kredytowej o +/- 5 p.p. skutkowałaby zmianą poziomu korekty wartości

bilansowej brutto dla kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej o +/- 18 mln zł (w porównaniu do +/-22 mln zł na 31 grudnia 2021 roku),

- zmiana udziału kredytów usuniętych ze sprawozdania finansowego dotkniętych unieważnieniem umowy kredytowej kosztem udziału kredytów usuniętych ze sprawozdania finansowego nie dotkniętych stratą o +/- 5 p.p. skutkowałoby zmianą rezerwydotyczącej ryzyka prawnego dla kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF usuniętych już ze sprawozdania z sytuacji finansowej o +/- 11 mln zł (w porównaniu do +/-9 mln zł na 31 grudnia 2021 roku).

Na 31 grudnia 2022 roku odpisy z tytułu oczekiwanych strat kredytowych na portfel kredytów hipotecznych indeksowanych do kursu CHF wynikające z ujęcia tych kredytów w Etapie 1 wyniosły 1,0 mln zł, 8,9 mln zł w Etapie 2 i 6,3 mln zł w Etapie 3. Dla porównania, na 31 grudnia 2021 roku, odpisy wynikające z ujęcia wspomnianych kredytów w Etapie 1 wyniosły 0,3 mln zł, 5,8 mln zł w Etapie 2 i 7,8 mln zł w Etapie 3.

3.7. Korekta wartości bilansowej brutto kredytów hipotecznych w PLN z tytułu moratoriów kredytowych

W 2022 roku Prezydent RP podpisał ustawę *o finansowaniu społecznościowym dla przedsiębiorstw gospodarczych i pomocy kredytobiorcom*. Wprowadziła ona m.in. dla kredytobiorców posiadających kredyt hipoteczny w PLN możliwość zawieszenia spłaty do 8 miesięcznych rat kredytu hipotecznego - po dwie w każdym z kwartałów drugiego półrocza 2022 roku oraz po jednej w każdym z kwartałów 2023 roku („moratoria kredytowe”, „wakacje kredytowe”). Zmiana prawa spowodowała, że Grupa ujęła korektę wartości bilansowej brutto kredytów hipotecznych w PLN. Kwota korekty, wynosząca na 31 grudnia 2022 roku 1 644,9 mln zł, zaprezentowana w nocie nr 2. Wynik z tytułu odsetek, w linii wpływ korekty wartości bilansowej brutto kredytów z tytułu moratoriów kredytowych, została ustalona jako różnica pomiędzy wartością bieżącą szacowanych przepływów pieniężnych wynikających z umów kredytowych uwzględniającą zawieszenie płatności rat oraz bieżącą wartością bilansową brutto portfela kredytowego, przy uwzględnieniu odsetka klientów, którzy zawieszają spłatę rat.

W 2 półroczu 2022 roku wakacjami kredytowymi było objęte średnio 63% portfela kredytów hipotecznych w PLN (w ujęciu wartościowym w stosunku do całego portfela spełniającego kryteria wymagane do skorzystania z wakacji kredytowych). Wskaźnik został zdefiniowany jako średnie zainteresowanie klientów wakacjami na podstawie czterech okresów, w których klienci mogli skorzystać z wakacji kredytowych. Na 31 grudnia 2022 roku Grupa przyjęła w oszacowaniach, że w 2023 roku zainteresowanie klientów wyniesie w ujęciu wartościowym 75% w 1 półroczu oraz 77,5% w 2 półroczu 2023 roku.

Szacowany odsetek zainteresowania klientów jest głównym parametrem wpływającym na wartość korekty. Zmiana oszacowanego odsetka klientów o +/-5p.p. w całym roku 2023 spowodowałaby zmianę wysokości korekty o około +/- 60 mln zł.

Na koniec 2022 roku kredyty hipoteczne w PLN objęte wakacjami kredytowymi w ponad 87% (w ujęciu wartościowym) znajdowały się w Etapie 1.

3.8. Zwroty części kosztu kredytu wynikające z przedpłat kredytów konsumenckich

11 września 2019 roku Europejski Trybunał Sprawiedliwości (TSUE) ogłosił wyrok w sprawie skierowanego przez Sąd Rejonowy Lublin-Wschód zapytania prejudycjalnego co do wykładni art. 16 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 roku w sprawie umów o kredyt konsumencki. Obowiązująca w Polsce Ustawa o kredycie konsumenckim (UKK) zawiera w art. 49 analogiczny przepis, co do którego do roku 2016 nie było wątpliwości interpretacyjnych i banki co do zasady pobierając prowizję za udzielenie kredytu nie zwracały jej klientowi w przypadku wcześniejszej spłaty (za wyjątkiem odstąpienia od umowy). Dyskusję w temacie interpretacji art. 49 UKK rozpoczął UOKiK wydając w 2016 roku wspólne stanowisko z Rzecznikiem Finansowym. Wyrok TSUE rozstrzyga tę kwestię w ten sposób, że w przypadku przedterminowej spłaty kredytu konsumenckiego banki powinny:

- obniżyć całkowity koszt kredytu wraz z jego wszystkimi elementami składowymi (np. opłaty, prowizję, ubezpieczenia),
- dokonać proporcjonalnego zwrotu tych kosztów tzn. zwrot powinien obejmować okres od dnia faktycznej spłaty kredytu do dnia ostatecznej spłaty określonej w umowie.

Po opublikowaniu w/w wyroku, Prezes UOKiK przedstawił swoje stanowisko, w którym w pełni podzielił ustalenia wyroku TSUE.

W związku z wyrokiem TSUE oraz oświadczeniem UOKiK w 2019 roku Grupa dostosowała swoją działalność do aktualnej interpretacji przepisów w następujący sposób:

- Zwroty wynagrodzenia dotyczące kredytów spłaconych do dnia 11 września 2019 roku odbywają się na bazie ścieżki reklamacyjnej. Grupa oszacowała oczekiwane wypływy wynikające ze zwrotów prowizji dla klientów i ujęła stosowną rezerwę w pozycji Inne rezerwy. Szacunek rezerwy został dokonany w oparciu o założenia odnośnie liczby klientów, którzy mogą zwrócić się do Grupy z reklamacjami oraz sumy prowizji od przepłaconych kredytów. Grupa utworzyła w 2019 roku 17,1 mln zł rezerwy z tego tytułu. Na 31 grudnia 2022 roku nie nastąpiła zmiana szacunków w odniesieniu do zwrotów prowizji realizowanych na ścieżce

reklamacyjnej. Zwiększenie lub zmniejszenie liczby zgłoszeń reklamacyjnych o 10% spowodowałoby odpowiednio wzrost lub spadek rezerwy o 1,7 mln zł. Według stanu na 31 grudnia 2022 roku wartość rezerwy wynosiła 6,5 mln zł (7,4 mln na 31 grudnia 2021 roku).

- W odniesieniu do przedpłat dokonywanych od dnia 11 września 2019 roku Grupa zwraca pobrane prowizje po dokonaniu przez klienta wcześniejszej spłaty kredytu metodą proporcjonalną. Księgowo przychody te ujmowane są metodą efektywnej stopy procentowej, która charakteryzuje się szybszym tempem rozpoznania przychodu niż używana do wyliczenia zwrotu metoda liniowa. W celu poprawnego uwzględnienia wpływu na wycenę należności oraz wynik finansowy Grupa dokonała oszacowania różnicy między rozliczeniem przychodów metodą efektywnej stopy i metodą liniową na bazie oczekiwanych zwrotów prowizji z wykorzystaniem danych historycznych o profilach przedpłat kredytów o różnych terminach zapadalności. W roku 2022 wartość brutto należności z tytułu kredytów konsumenckich oraz kredytów hipotecznych wycenianych według zamortyzowanego kosztu uległa zwiększeniu o kwotę 5,0 mln zł do łącznej kwoty 23,8 mln zł pomniejszającej wartość brutto. Dla porównania, w roku 2021 wartość ta nie uległa zmianie.

4. Podstawy konsolidacji

4.1. Jednostki zależne

Jednostkami zależnymi są te podmioty, które są kontrolowane przez Bank. Kontrola istnieje wówczas, gdy Bank ma bezpośredni lub pośredni wpływ na politykę finansową i operacyjną jednostki, który pozwala mu na osiągnięcie zwrotu (tj.: korzyści ekonomicznych) z działalności tej jednostki.

Potwierdzenie sprawowania kontroli nad określoną jednostką zgodnie z wytycznymi wskazanymi w MSSF 10 wymaga jednoczesnego spełnienia następujących warunków:

- posiadania istniejącego prawa (władzy) dającego bieżącą możliwość kierowania istotną działalnością jednostki (działalnością, która znacząco wpływa na zwrot z tytułu określonego zaangażowania w daną jednostkę),
- ekspozycji na zmienne zwroty lub posiadania praw do zmiennych zwrotów,
- posiadania możliwości wykorzystania istniejących praw (władzy) do wywierania wpływu na kwotę zwrotów wynikających z danego zaangażowania.

Warunków wskazanych powyżej nie uważa się za spełnione, jeżeli istniejące prawa mają wyłącznie charakter ochronny tj.: definiowane są jako prawa zabezpieczające interesy Banku wynikające z danego zaangażowania.

Ponowna ocena kontroli prowadzona jest każdorazowo, jeżeli fakty i okoliczności wskazują, że nastąpiła zmiana w zakresie warunków stanowiących podstawę analizy określonego zaangażowania, niemniej jednak nie rzadziej niż raz w roku.

Sprawozdania finansowe jednostek zależnych są zawarte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym od momentu przejścia kontroli do chwili jej ustania.

W sytuacji ustania kontroli Bank:

- zaprzestaje ujmowania aktywów i zobowiązań jednostki poprzednio zależnej w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym,
- rozpoznaje wszelkie zyski lub straty związane ze zdarzeniami powodującymi utratę kontroli, przypadające udziałom poprzednio dającym kontrolę.

Inwestycje zatrzymane ujmuje w wartości godziwej na dzień utraty kontroli, który stanowi moment początkowego ujęcia w księgach Banku takiej inwestycji, w zależności od warunków jako:

- udziały we wspólnych ustaleniach umownych lub,
- udziały w jednostkach stowarzyszonych lub
- aktywa finansowe klasyfikowane i wyceniane zgodnie z intencją ich utrzymywania.

4.2. Jednostki stowarzyszone

Jednostkami stowarzyszonymi są te jednostki, na które Bank wywiera znaczący wpływ, ale nie sprawuje kontroli nad polityką finansową i operacyjną, co zwykle towarzyszy posiadaniu od 20% do 50% ogólnej liczby głosów w organach stanowiących. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera udział Grupy Kapitałowej Banku w zyskach i stratach jednostki stowarzyszonej według wielkości posiadanych udziałów w kapitale własnym, począwszy od dnia rozpoczęcia wywierania znaczącego wpływu do dnia, w którym znaczący wpływ wygasa.

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych ujmuje się początkowo według ceny nabycia, a następnie rozlicza się metodą praw własności. Udział Grupy Kapitałowej Banku w wyniku finansowym jednostek stowarzyszonych od dnia nabycia ujmuje się w rachunku zysków i strat, zaś udział w zmianach stanu innych kapitałów od dnia nabycia – w innych całkowitych dochodach. Wartość bilansową inwestycji koryguje się o łączne zmiany stanu poszczególnych elementów kapitału od dnia ich nabycia.

W przypadku, gdy udział Grupy Kapitałowej Banku w stratach przewyższa wartość udziałów w jednostce stowarzyszonej, Grupa zaprzestaje ujmowania swojego udziału w dalszych stratach lub tworzy na wszelkie

dodatkowe straty rezerwy tylko w takiej wysokości, w jakiej inwestor podjął prawny lub zwyczajowy obowiązek lub dokonał płatności w imieniu spółki stowarzyszonej.

Niezrealizowane zyski na transakcjach pomiędzy Grupą Kapitałową a tymi jednostkami eliminuje się proporcjonalnie do udziału w tych jednostkach Grupy Kapitałowej. Niezrealizowane straty są również eliminowane, chyba, że transakcja dostarcza dowodów na wystąpienie utraty wartości przekazywanego składnika aktywów.

4.3. Transakcje podlegające wyłączeniu przy konsolidacji

Salda wewnątrzgrupowe oraz zyski i straty lub przychody i koszty powstałe w wyniku transakcji wewnątrzgrupowych podlegają wyłączeniu w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

5. Waluty obce

5.1. Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Pozycje zawarte w sprawozdaniach finansowych poszczególnych jednostek Banku wycenia się w walucie podstawowego środowiska gospodarczego, w którym dana jednostka prowadzi działalność („waluta funkcjonalna”). Skonsolidowane sprawozdanie finansowe prezentowane jest w złotych, które są walutą funkcjonalną i walutą prezentacji Banku.

5.2. Transakcje w walutach obcych

Transakcje w walutach obcych są przeliczane po kursie obowiązującym w dniu transakcji. Wynikające z tych transakcji aktywa i zobowiązania pieniężne denominowane w walutach obcych, przeliczane są po kursie obowiązującym w danym dniu. Różnice kursowe powstające z rozliczenia tych transakcji oraz wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań pieniężnych wyrażonych w walutach obcych rozpoznawane są w rachunku zysków i strat w pozycji szczegółowej Wynik z pozycji wymiany, będącej elementem linii *Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany*.

Różnice kursowe wynikające ze zmian wartości godziwej dłużnych instrumentów finansowych zaklasyfikowanych do aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody ujmuje się w skumulowanych całkowitych dochodach dotyczących aktywów finansowych klasyfikowanych do tej kategorii finansowej.

6. Wynik z tytułu odsetek

Przychody i koszty z tytułu odsetek dla wszystkich instrumentów finansowych są ujmowane w rachunku zysków i strat.

Przychody z tytułu odsetek od aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu oraz wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody ujmowane są w rachunku zysków i strat w wysokości zamortyzowanego kosztu przy użyciu efektywnej stopy procentowej lub efektywnej stopy procentowej skorygowanej o ryzyko kredytowe.

Metoda efektywnej stopy procentowej jest metodą naliczania zamortyzowanego kosztu składnika aktywów lub zobowiązania finansowego (albo grupy aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych) oraz przypisania przychodów lub kosztów odsetkowych do odpowiednich okresów. Efektywna stopa procentowa jest stopą, która dyskontuje oszacowane przyszłe pieniężne wpływy lub płatności dokonywane w oczekiwanym okresie do wygaśnięcia instrumentu finansowego, a w uzasadnionych przypadkach w okresie krótszym, do bilansowej wartości netto składnika aktywów lub zobowiązania finansowego.

Przy wyliczaniu efektywnej stopy procentowej Grupa dokonuje oszacowania przepływów pieniężnych, uwzględniając wszelkie postanowienia umowy instrumentu finansowego, jednakże nie uwzględnia potencjalnych przyszłych strat związanych z nieściągalnością kredytów. Wyliczenie obejmuje wszelkie płacone i otrzymywane przez strony umowy prowizje i opłaty stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej, koszty transakcji oraz wszelkie inne premie i dyskonta.

Potencjalne przyszłe straty kredytowe uwzględniane są tylko i wyłącznie w przypadku aktywów finansowych, które na moment początkowego ujęcia dotknięte są utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe. Powyższe ma na celu kalkulację efektywnej stopy procentowej skorygowanej o ryzyko kredytowe.

Przychody z tytułu odsetek obejmują odsetki oraz prowizje (otrzymane lub należne) ujęte w kalkulacji efektywnej stopy procentowej z tytułu: kredytów z harmonogramami spłat, lokat międzybankowych oraz papierów wartościowych.

W przypadku aktywów finansowych lub grupy podobnych aktywów finansowych zaklasyfikowanych do Etapu 3, przychody odsetkowe są naliczane od wartości bieżącej należności (to jest wartości pomniejszonej o odpis aktualizujący wartość) przy zastosowaniu stopy procentowej użytej do zdyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych dla celów oszacowania straty z tytułu utraty wartości.

Przychody/koszty odsetkowe od instrumentów pochodnych desygnowanych, jako instrumenty zabezpieczające w rachunkowości zabezpieczeń z uwzględnieniem przychodów/kosztów odsetkowych pochodzących z rozliczeń

kwoty wyrównania ceny (ang.: price alignment amout) wynikającej z usługi zgodnie z podejściem rozliczane do rynku (ang. settled-to-market) prezentowane są w pozycji *Wynik z tytułu odsetek*. Uzasadnienie zmiany w zakresie prezentacji kwoty wyrównania ceny zostało szczegółowo opisane w rozdziale **IV. Porównywalność danych finansowych**.

7. Przychody i koszty z tytułu prowizji

Przychody z tytułu prowizji powstają w wyniku świadczenia usług finansowych oferowanych przez Grupę i obejmują m.in. opłaty za udzielenie kredytów, za zobowiązanie się do udzielenia kredytu, opłaty za wydanie kart, usługi zarządzania środkami pieniężnymi, usługi maklerskie, usługi związane z produktami ubezpieczeniowymi oraz usługi zarządzania aktywami. Przychody z tytułu prowizji obejmują również marże transakcyjne na natychmiastowych i terminowych transakcjach wymiany walutowej.

Opłaty i prowizje (zarówno przychody, jak i koszty) bezpośrednio związane z powstaniem aktywów finansowych posiadających określone harmonogramy spłat są ujmowane w rachunku zysków i strat jako element efektywnej stopy procentowej i stanowią część przychodów odsetkowych.

Grupa do prowizji korygujących efektywną stopę procentową zalicza:

- prowizje od rozpatrzenia wniosku, a także za wydanie promesy kredytowej,
- prowizje od przyznanego limitu,
- prowizje za udzielenie kredytu lub limitu,
- prowizja od obsługi kredytu restrukturyzowanego,
- prowizja za zmiany w umowie kredytowej skutkujące zmianą kwoty, waluty lub harmonogramu spłat kredytu,
- koszty prowizji za pośrednictwo w udzieleniu kredytów i pożyczek.

Prowizje integralnie związane z powstaniem aktywów bez określonych harmonogramów rozliczane są liniowo w okresie trwania kontraktu.

Grupa do prowizji rozliczanych liniowo zalicza:

- prowizje opisane jako prowizje korygujące efektywną stopę procentową jeżeli kredyty których prowizje dotyczą nie charakteryzują się możliwymi do określenia przepływami pieniężnymi (przede wszystkim kredyty w systemie rachunków bieżących, kredyty obrotowe, odnawialne),
- prowizje za wystawienie, potwierdzenie, wydłużenie terminu i podwyższenie kwoty gwarancji i akredytyw,
- prowizje z tytułu umów wieloproduktowych,

- prowizje od przyznanego kredytu/limitu za rozpoczęcie kolejnego roku kredytowania.

Opłaty za zobowiązanie się do udzielenia pożyczek, które najprawdopodobniej będą zaciągnięte, są odraczane i z chwilą powstania aktywów finansowych są rozliczane, jako element efektywnej stopy procentowej lub liniowo przy uwzględnieniu wyżej wymienionego kryterium.

Pozostałe opłaty i prowizje związane z usługami finansowymi oferowanymi przez Grupę, takie jak usługi zarządzania środkami pieniężnymi, usługi maklerskie, oraz usługi zarządzania aktywami, są rozpoznawane w rachunku zysków i strat z uwzględnieniem zasady pięciu kroków:

- 1) identyfikacji umowy z klientem,
- 2) identyfikacji poszczególnych zobowiązań w umowie,
- 3) określenie ceny transakcji,
- 4) przypisanie ceny do poszczególnych zobowiązań umownych,
- 5) rozpoznanie przychodu w momencie spełnienia poszczególnych zobowiązań.

Na podstawie przeprowadzonych analiz, Grupa rozpoznaje przychody z tytułu prowizji i opłat:

- jednorazowo, gdy usługa została dostarczona (również dla opłat pobieranych z góry), tj. w momencie przeniesienia kontroli nad dobrem lub usługą,
- w miarę upływu czasu, jeśli świadczenie usług jest realizowane w określonym okresie czasu,
- w określonym momencie w czasie (point-in-time), gdy Grupa wykonuje kluczowe działania,
- w momencie gdy z punktu widzenia klienta występuje rzeczywista korzyść.

Po spełnieniu (lub w trakcie spełniania) zobowiązania do wykonania świadczenia Grupa ujmuje jako przychód kwotę równą cenie transakcyjnej, która została przypisana do tego zobowiązania do wykonania świadczenia.

Przychody z tytułu prowizji, które zostały naliczone i są należne ale nie zostały zapłacone w terminie, po upływie 90 dni podlegają wyłączeniu z wyniku finansowego Grupy.

Przychody i koszty z tytułu prowizji bancassurance

Prowizje i opłaty związane z produktami ubezpieczeniowymi są ujmowane w rachunku zysków i strat zgodnie z ich treścią ekonomiczną i klasyfikowane jako:

- prowizje stanowiące integralną część wynagrodzenia z tytułu instrumentu finansowego, z którym powiązany jest produkt ubezpieczeniowy,

- wynagrodzenie za usługę pośrednictwa,
- wynagrodzenie za świadczenie dodatkowych czynności po dokonaniu sprzedaży produktu ubezpieczeniowego.

Przed wdrożeniem produktu ubezpieczeniowego, w celu jego właściwego ujęcia w rachunku zysków i strat, Grupa analizuje charakterystyki produktu ubezpieczeniowego, a także powiązania produktu ubezpieczeniowego z produktem bankowym. Grupa uwzględnia w tej analizie zasadę przewagi treści ekonomicznej nad formą prawną. Czynniki, jakie Grupa analizuje to m.in.:

- sposób oferowania produktu ubezpieczeniowego, możliwość nabycia produktu bankowego bez produktu ubezpieczeniowego oraz możliwość nabycia wyłącznie produktu ubezpieczeniowego w Grupie,
- warunki cenowe obu produktów sprzedawanych łącznie i odrębnie,
- rentowność produktu ubezpieczeniowego i bankowego sprzedawanych łącznie i odrębnie,
- poziom sprzedaży produktów łączonych w porównaniu do poziomu sprzedaży tych samych produktów bankowych bez ubezpieczenia,
- możliwość zawarcia umowy ubezpieczeniowej poza Grupą,
- ilość rezygnacji i wysokość zwracanych składek ubezpieczeniowych,
- cykl rozliczeń z klientem,
- zakres czynności wykonywanych przez Grupę na rzecz ubezpieczyciela oraz okres ich wykonywania.

Produkty ubezpieczeniowe oferowane do kredytów są traktowane przez Grupę jako powiązane z produktami kredytowymi, przede wszystkim ze względu na brak możliwości nabycia w Grupie produktu ubezpieczeniowego bez zakupu kredytu lub pożyczki.

W zdecydowanej większości funkcjonujących w Grupie produktów ubezpieczeniowych powiązanych z produktami kredytowymi, sposób pobierania przychodów z produktów ubezpieczeniowych opiera się na rozliczeniach miesięcznych zarówno z ubezpieczycielem jak i z klientem. Klient może w każdym momencie zrezygnować z ochrony ubezpieczeniowej na kolejny miesiąc, w związku z tym Grupa traktuje takie ubezpieczenia jak odnawiane co miesiąc i rozliczane za każdy miesiąc odrębnie.

W związku z powyższym, przychody z produktów ubezpieczeniowych rozliczanych miesięcznie są rozpoznawane w rachunku zysków i strat również w okresach miesięcznych. Grupa prezentuje przychody z tytułu takich ubezpieczeń w przychodach prowizyjnych dotyczących produktów ubezpieczeniowych. W analogiczny sposób Grupa prezentuje koszty bezpośrednio związane z tymi produktami ubezpieczeniowymi.

Podejście takie zapewnia zgodność z zasadą współmierności przychodów i kosztów. Jednocześnie Grupa monitoruje poziom przychodów z tytułu produktów ubezpieczeniowych powiązanych z produktami kredytowymi pod kątem zasadności podziału na przychody odsetkowe i przychody prowizyjne. Aktualnie, taki podział nie miałby istotnego wpływu na rachunek zysków i strat Grupy. Analogiczne ujęcie Grupa stosuje dla ubezpieczenia nieruchomości do kredytów hipotecznych. Uwzględniając zasadę istotności, Grupa prezentuje przychody z tego ubezpieczenia w pełnej wysokości w wyniku prowizyjnym.

Produkty ubezpieczeniowe powiązane z produktami depozytowymi Grupy (rachunkami bieżącymi i oszczędnościowymi) są w zdecydowanej większości oparte na konstrukcji rozliczeń miesięcznych. W związku z powyższym, przychody z produktów ubezpieczeniowych rozliczanych miesięcznie są rozpoznawane w rachunku zysków i strat również w okresach miesięcznych. Grupa prezentuje przychody z tytułu takich ubezpieczeń w przychodach prowizyjnych dotyczących produktów ubezpieczeniowych.

Prowizje z tytułu produktów ubezpieczeniowych niepowiązanych z produktami bankowymi, rozpoznawane są w rachunku zysków i strat:

- liniowo, przez okres ważności polisy - w przypadku gdy Grupa, oprócz czynności sprzedaży, świadczy także dodatkowe usługi w trakcie trwania okresu ubezpieczenia,
- jednorazowo - jeżeli Grupa nie świadczy żadnych dodatkowych usług w trakcie trwania polisy.

W przypadku gdy występuje ryzyko zwrotu wynagrodzenia z tytułu produktu ubezpieczeniowego, Grupa pomniejsza przychody o kwoty szacowanych rezerw. Rezerwy na zwroty są tworzone w oparciu o dane historyczne o rzeczywistych zwrotach zrealizowanych w przeszłości oraz w oparciu o przewidywania co do wysokości zwrotów w przyszłości.

8. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany

Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany zawiera zyski i straty powstałe ze zbycia, przychody o charakterze odsetkowym oraz zmiany wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy przy początkowym ujęciu z wyłączeniem instrumentów pochodnych stopy procentowej desygnowanych jako instrumenty zabezpieczające w strategiach na zasadach rachunkowości zabezpieczeń.

Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany obejmuje również korekty wartości godziwej z tytułu przedrozliczeniowego ryzyka kredytowego (ang. presettlement) oraz analogicznego ryzyka generowanego przez Grupę (ang. bilateral value adjustment).

9. Wynik na sprzedaży papierów wartościowych oraz przychody z tytułu dywidend

Na wynik na sprzedaży papierów wartościowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody składają się zrealizowane zyski i straty powstałe na skutek zbycia dłużnych papierów wartościowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody oraz przychody z tytułu dywidend.

Przychody z tytułu dywidend są ujmowane w rachunku zysków i strat w dniu ustalenia praw udziałowców/akcjonariuszy do ich otrzymania.

Na wynik na sprzedaży papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu składają się zrealizowane zyski i straty powstałe na skutek zbycia dłużnych papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu.

10. Wynik na rachunkowości zabezpieczeń

W pozycji tej prezentowana jest wycena transakcji zabezpieczanych i zabezpieczających w rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej oraz wynik z wyceny instrumentów zabezpieczających w części nieefektywnej powiązania zabezpieczającego rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

11. Wynik na pozostałej działalności podstawowej

Do wyniku na pozostałej działalności podstawowej zaliczane są koszty i przychody nie związane bezpośrednio z działalnością bankową i maklerską Grupy. Są to w szczególności wynik zbycia środków trwałych i wartości niematerialnych, przychody z tytułu sprzedaży pozostałych usług, przychody z tytułu odzyskanych należności nieściągalnych, otrzymane i zapłacone odszkodowania, kary i grzywny.

12. Leasing i usługi faktoringowe

12.1. Grupa jako leasingodawca

Grupa jest stroną umów leasingowych, na mocy których oddaje do odpłatnego używania lub pobierania pożytków środki trwałe przez uzgodniony okres. Podstawą klasyfikacji umów leasingowych przez Grupę jest zakres, w jakim ryzyko i pożytki z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy.

Umowa leasingu zaliczana jest do leasingu finansowego po spełnieniu osobno lub łącznie następujących warunków:

- umowa przenosi własność składnika aktywów na leasingobiorcę przed końcem okresu leasingu,
- umowa zawiera prawo leasingobiorcy do nabycia składnika aktywów po cenie, która zgodnie z przewidywaniami będzie na tyle niższa od wartości godziwej ustalonej na dzień, w którym realizacja prawa zakupu staje się możliwa, iż na dzień rozpoczęcia leasingu można być wystarczająco pewnym, że leasingobiorca z tego prawa skorzysta,
- okres leasingu odpowiada w przeważającej części ekonomicznemu okresowi użytkowania składnika aktywów, nawet jeśli tytuł prawny nie ulega przeniesieniu,
- wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych na dzień rozpoczęcia leasingu wynosi zasadniczo prawie tyle, ile wartość godziwa przedmiotu leasingu,
- aktywa będące przedmiotem leasingu mają na tyle specjalistyczny charakter, że tylko leasingobiorca może z nich korzystać bez dokonywania większych modyfikacji,
- leasingobiorca ma możliwość przedłużenia umowy (lub zawarcia nowej umowy) na dodatkowy okres za opłatą znacząco niższą od opłat obowiązujących na rynku,
- leasingobiorca może wypowiedzieć umowę, a wszelkie związane z tym straty leasingodawcy pokrywa leasingobiorca,
- zyski lub straty związane z wahaniami wartości końcowej składnika aktywów przypadają leasingobiorcy.

Umowy leasingowe, zgodnie, z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie pożytki wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego.

Umowa leasingu trwa przeciętnie od pięciu do dziesięciu lat, z przeniesieniem prawa własności przedmiotu na korzystającego (leasingobiorcę) po zakończeniu umowy leasingu. Własność przedmiotu leasingu stanowi zabezpieczenie należności z tytułu umów leasingu.

W Grupie nie występują warunkowe opłaty leasingowe ani niegwarantowane wartości końcowe przypadające leasingodawcy.

W przypadku umów leasingu na mocy których następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i pożytków wynikających z tytułu posiadania aktywów będących przedmiotem umowy (leasing finansowy), przedmiot leasingu przestaje być ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy. Ujmowana jest natomiast należność w kwocie równej bieżącej wartości minimalnych opłat leasingowych. Rozliczenie opłat leasingowych (podział między

przychody finansowe i zmniejszenie salda należności) następuje w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy zwrotu z pozostałej do spłaty należności.

Odsetki od leasingu finansowego prezentowane są w Przychodach z tytułu odsetek w pozycji Odsetki od kredytów i innych należności udzielonych klientom, w pozycji szczegółowej Odsetki od umów leasingowych.

Opłaty leasingowe z tytułu umów, które nie spełniają warunków umowy leasingu finansowego, ujmowane są jako przychody w rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres trwania leasingu.

12.2. Usługi faktoringowe

Grupa świadczy usługi faktoringowe w obrocie krajowym i zagranicznym, których istotę stanowi obsługa i finansowanie wierzytelności oraz zarządzanie ryzykiem. Ponadto w ramach działalności faktoringowej Grupa świadczy usługi dodatkowe w zakresie limitów finansowych dla dłużników, windykacji oraz przejmowania ryzyka handlowego. Faktoring krajowy bez przejęcia ryzyka (z regresem) jest dominującą formą działalności faktoringowej Grupy.

Przychody odsetkowe oraz prowizje ujęte w kalkulacji efektywnej stopy procentowej wykazywane są w rachunku zysków i strat w pozycji *Wynik z tytułu odsetek* natomiast pozostałe przychody prowizyjne w pozycji *Wynik z tytułu prowizji*.

13. Aktywa i zobowiązania finansowe

13.1. Początkowe ujęcie

Grupa ujmuje składnik aktywów lub zobowiązanie finansowe w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, gdy staje się związany postanowieniami umowy tego instrumentu.

Transakcje zakupu i sprzedaży aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu, wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody oraz według wartości godziwej przez wynik finansowy ujmuje się stosownie z przyjętą dla wszystkich tego typu operacji metodą księgowania w dniu rozliczenia transakcji – dniu, w którym składnik aktywów jest dostarczony jednostce lub dostarczony przez jednostkę. Pożyczki i należności są rozpoznawane w momencie wypłaty środków do kredytobiorcy.

W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych lub zobowiązanie finansowe wycenia się według wartości godziwej, powiększonej w przypadku składnika aktywów lub zobowiązania finansowego nie klasyfikowanych jako wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy o istotne koszty transakcji, które

mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego.

13.2. Klasyfikacja aktywów finansowych

Grupa klasyfikuje aktywa finansowe do jednej z następujących kategorii:

- wyceniane według zamortyzowanego kosztu,
- wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody, oraz
- wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy.

Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Składnik aktywów finansowych wyceniany jest według zamortyzowanego kosztu jeżeli spełnione są łącznie oba poniższe warunki oraz nie jest desygnowany do wyceny według wartości godziwej przez wynik finansowy:

- aktywo jest utrzymywane w ramach modelu biznesowego, którego celem jest otrzymywanie kontraktowych przepływów pieniężnych, oraz
- warunki umowy dotyczącej składnika aktywa finansowego uprawniają do otrzymywania w określonych datach przepływów pieniężnych, które są wyłącznie spłatą kapitału i odsetek należnych od kapitału pozostałego do spłaty.

Dłużne aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody

Składnik dłużnych aktywów finansowych wyceniany jest według wartości godziwej przez inne całkowite dochody jeżeli spełnione są łącznie oba poniższe warunki oraz nie jest desygnowany do wyceny według wartości godziwej przez wynik finansowy:

- aktywo jest utrzymywane w ramach modelu biznesowego którego celem jest otrzymywanie kontraktowych przepływów pieniężnych lub sprzedaży aktywa finansowego,
- warunki umowy dotyczącej składnika aktywa finansowego uprawniają do otrzymywania w określonych datach przepływów pieniężnych, które są wyłącznie spłatą kapitału i odsetek należnych od kapitału pozostałego do spłaty.

Instrumenty kapitałowe wycenianie według wartości godziwej przez inne całkowite dochody

Instrumenty kapitałowe wyceniane są według wartości godziwej przez inne całkowite dochody w sytuacji, gdy na moment początkowego ujęcia w księgach Banku, została podjęta nieodwołalna decyzja o wskazaniu określonej inwestycji do wyceny według wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy

Wszystkie aktywa finansowe, które nie spełniają warunków klasyfikacji do aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu lub aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody, klasyfikowane są do aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy.

Ocena modelu biznesowego

Grupa ocenia cele modelu biznesowego na poziomie jednostki organizacyjnej Grupy, która zarządza i jest tzw. opiekunem merytorycznym danego portfela aktywów finansowych. Wyróżnia się modele biznesowe utrzymywania aktywów finansowych w celu:

- otrzymywania kontraktowych przepływów pieniężnych,
- otrzymywania kontraktowych przepływów pieniężnych lub sprzedaży,
- pozostałych (np. w celu maksymalizacji zysków ze sprzedaży).

Modele biznesowe określone są na poziomie, który najlepiej odzwierciedla podejście Grupy do zarządzania składnikami aktywów finansowych dla osiągnięcia celów biznesowych oraz generowania przepływów pieniężnych.

W trakcie oceny Grupa weryfikuje wszelkie obszary działalności jednostki opiekuna merytorycznego wyodrębnionego portfela aktywów finansowych, które mogą mieć wpływ na decyzje dotyczące utrzymywania aktywów w portfelu Grupy, w tym w szczególności:

- założenia konstrukcji oferty produktowej,
- strukturę organizacyjną jednostki,
- założenia w zakresie oceny wyników portfela aktywów (np.: podejścia do planowania, założenia w zakresie informacji zarządczej, kluczowych wskaźników oceny),
- podejście do wynagradzania kluczowej kadry zarządzającej w relacji z wynikami portfela i przepływami pieniężnymi wynikającymi z portfela,

- ryzyka generowanego przez portfel aktywów oraz podejścia do zarządzania tymi ryzykami.
- analiza transakcji sprzedaży z portfela aktywów (częstotliwości, wolumen oraz przesłanek podjętych decyzji),
- analiza przewidywań co do przyszłej aktywności sprzedażowej.

Grupa dopuszcza realizację transakcji sprzedaży aktywów finansowych utrzymywanych w celu otrzymywania kontraktowych przepływów pieniężnych, która wynika z następujących przesłanek:

- wzrostu ryzyka kredytowego,
- blisko terminu zapadalności,
- sporadyczną sprzedaż,
- sprzedaż o nieznacznej wartości.

Grupa przyjmuje, że:

- sprzedaż blisko terminu zapadalności oznacza sprzedaż aktywów finansowych:
 - z pierwotnym terminem zapadalności dłuższym niż 1 rok, na mniej niż 6 miesięcy przed terminem zapadalności,
 - z pierwotnym terminem zapadalności krótszym niż 1 rok, na mniej niż 3 miesiące przed terminem zapadalności.
- sprzedaż sporadyczna oznacza liczbę transakcji sprzedaży w relacji do średniej liczby pozycji w ramach danego modelu biznesowego na poziomie mniejszym niż 10%,
- sprzedaż o nieznacznej wartości oznacza sprzedaż, dla której zarówno wartość sprzedaży w relacji do wartości całego portfela jak i zrealizowany wynik na sprzedaży w relacji do wyniku odsetkowego netto danego modelu biznesowego jest na poziomie mniejszym niż 10%.

Ocena charakterystyki przepływów pieniężnych

Dla celów oceny charakterystyki realizowanych przepływów pieniężnych Grupa przyjmuje następujące definicje:

- kapitał – definiowany jest jako wartość godziwa aktywa finansowego na moment początkowego ujęcia w księgach Grupy,
- odsetki – definiowane są jako zapłata obejmująca wynagrodzenie:
 - za zmianę wartości pieniądza w czasie,

- za ryzyko kredytowe związane z kwotą kapitału pozostającą do spłaty przez określony okres czasu,
- za inne podstawowe ryzyka i koszty związane z udzieleniem kredytu (np. ryzyko płynności i koszty administracyjne), oraz
- marżę zysku.

Ocena ma na celu potwierdzenie czy realizowane przepływy pieniężne są wyłącznie spłatą kapitału i odsetek należnych od tego kapitału pozostającego do spłaty. Grupa weryfikuje postanowienia umowne, które mają wpływ zarówno na moment realizacji przepływów jaki i wysokość kwot przepływów pieniężnych wynikających z określonych aktywów finansowych.

W szczególności weryfikowane są następujące warunki:

- zdarzenia warunkowe mające wpływ na wysokość kwoty przepływów lub terminy ich realizacji,
- dźwignie,
- warunki przedpłaty lub wydłużenia finansowania,
- warunki ograniczające prawo do dochodzenia roszczeń prawnych do realizowanych przepływów,
- warunki modyfikujące wynagrodzenie za zmianę wartości pieniądza w czasie.

Ocena warunków modyfikujących zmianę wartości pieniądza w czasie jest przeprowadzana w oparciu o analizę jakościową lub ilościową.

W sytuacji, gdy ocena jakościowa nie umożliwia potwierdzenia konkluzji co do charakterystyki realizowanych przepływów pieniężnych, Grupa przeprowadza ocenę ilościową. Ocena ilościowa polega na porównaniu:

- niezdyskontowanych przepływów pieniężnych wynikających z analizowanej umowy z
- niezdyskontowanymi przepływami pieniężnymi wynikającymi z referencyjnego aktywa, który nie zawiera warunków modyfikujących wynagrodzenie za zmianę wartości pieniądza w czasie.

Jeżeli analizowane przepływy znacząco się różnią, to oceniane aktywo obligatoryjnie klasyfikowane jest do wyceny według wartości godziwej przez wynik finansowy, ponieważ realizowane przepływy pieniężne nie są wyłącznie spłatą kapitału i odsetek należnych od tego kapitału pozostającego do spłaty.

13.3. Klasyfikacja zobowiązań finansowych

Grupa klasyfikuje zobowiązania finansowe do jednej z następujących kategorii:

- wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy,
- wyceniane według zamortyzowanego kosztu,
- gwarancje finansowe.

Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy

Instrumenty pochodne będące zobowiązaniami i zobowiązania finansowe ujęte w wyniku krótkiej sprzedaży papierów wartościowych wycenia się po początkowym ujęciu według wartości godziwej przez wynik finansowy.

Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Zobowiązania finansowe będące wynikającym z umowy obowiązkiem wydania środków pieniężnych lub innego składnika aktywów finansowych innej jednostce niezakwalifikowane do grupy wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy mające charakter depozytu, pożyczki otrzymanej lub zobowiązania finansowego ujętego w wyniku transakcji sprzedaży aktywa finansowego, która nie klasyfikuje się do usunięcia ze sprawozdania z sytuacji finansowej.

Gwarancje finansowe

Gwarancja finansowa jest kontraktem, na mocy którego wystawca zobowiązuje się do wykonania na rzecz beneficjenta określonych płatności w celu zrekompensowania poniesionych przez beneficjenta strat, spowodowanych zaniechaniem przez określonego dłużnika spłat wynikających z oryginalnych bądź zmodyfikowanych warunków umowy instrumentu dłużnego.

13.4. Usunięcie ze sprawozdania z sytuacji finansowej

Składnik aktywów finansowych jest wyłączany ze sprawozdania z sytuacji finansowej Grupy w momencie, gdy wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych lub w momencie, gdy Grupa przenosi składnik aktywów finansowych a przeniesienie spełnia warunki zaprzestania ujmowania.

Grupa przenosi składnik aktywów finansowych wtedy i tylko wtedy, gdy:

- przenosi umowne prawa do otrzymywania przepływów pieniężnych, lub
- zatrzymuje umowne prawa do otrzymywania przepływów pieniężnych ale przyjmuje na siebie zobowiązanie umowne do przekazania przepływów pieniężnych.

W sytuacji gdy Grupa zatrzymuje umowne prawa do przepływów pieniężnych ale przejmuje na siebie zobowiązanie umowne do przekazania stronom trzecim tych przepływów pieniężnych, Grupa traktuje taką transakcję jako przeniesienie składnika aktywów finansowych tylko wtedy, gdy spełnione są wszystkie trzy następujące warunki:

- Grupa nie ma obowiązku wypłaty kwoty ostatecznym odbiorcom dopóki nie otrzyma odpowiadającym im kwot, które wynikają z pierwotnego składnika aktywów,
- na mocy umowy przeniesienia Grupa nie może sprzedać ani zastawić pierwotnego składnika aktywów, w inny sposób niż jako ustanowione na rzecz ostatecznych obiorców zabezpieczenie zobowiązania do przekazania przepływów pieniężnych,
- Grupa jest zobowiązana do przekazania wszystkich przepływów pieniężnych otrzymanych z pierwotnego aktywa bez istotnej zwłoki.

Przenosząc składnik aktywów finansowych Grupa ocenia, w jakim stopniu zachowuje ryzyko i korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych. W tym przypadku:

- jeżeli Grupa przenosi zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych to wyłącza składnik aktywów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej,
- jeżeli Grupa zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to w dalszym ciągu ujmuje składnik aktywów finansowych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej,
- jeżeli Grupa nie przenosi ani nie zachowuje zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści związanych z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to Grupa ustala, czy zachowała kontrolę nad tym składnikiem aktywów finansowych. W przypadku zachowania kontroli składnik aktywów finansowych jest nadal ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy, odpowiednio w przypadku braku kontroli jest wyłączany ze sprawozdania z sytuacji finansowej do wysokości wynikającej z utrzymania zaangażowania (continuing involvement).

Grupa wyłącza ze swojego sprawozdania z sytuacji finansowej zobowiązanie finansowe (lub jego część), gdy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygaś.

Grupa usuwa aktywa finansowe lub ich części ze sprawozdania z sytuacji finansowej, jeżeli prawa wynikające z tego aktywa wygasają, Grupa zrzeknie się tych praw, dokona sprzedaży wierzytelności, nastąpiło umorzenie lub w wyniku istotnej modyfikacji warunków umowy kredytu lub pożyczki.

Grupa obniża wartość bilansową brutto składnika aktywów finansowych w przypadku, gdy nie ma uzasadnionych perspektyw na odzyskanie danego składnika aktywów finansowych w całości lub części. Zasada ta jest stosowana między innymi dla naliczonych odsetek karnych, także w przypadku, gdy należność główna danego składnika aktywów nadal jest rozpoznawana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

Kwoty należności usuniętych ze sprawozdania z sytuacji finansowej, odzyskane w późniejszych okresach pomniejszają wartość odpisów utworzonych z tytułu utraty wartości w rachunku zysków i strat.

13.5. Modyfikacja przepływów pieniężnych wynikających z umowy

Jeżeli w wyniku renegotjacji warunków umowy kredytu lub pożyczki, przepływy pieniężne związane z danym aktywem finansowym podlegają modyfikacji, Grupa przeprowadza ocenę czy przedmiotowa modyfikacja jest istotna i prowadzi do wygaśnięcia tego składnika aktywów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej Grupy oraz ujęcia nowego aktywa finansowego. Aktywo finansowe wygasa jeżeli którekolwiek z kryteriów jakościowych lub ilościowych jest spełnione.

Kryteria jakościowe

Grupa przyjmuje, że istotna modyfikacja warunków umowy ma miejsce w sytuacji, gdy następuje:

- zmiana dłużnika za zgodą Grupy, lub
- zmiana formy prawnej/rodzaju instrumentu finansowego, lub
- przewalutowanie kredytu o ile nie zostało to z góry określone w warunkach umowy, lub
- modyfikacja aktywa finansowego, która nie spełnia definicji podstawowej umowy pożyczkowej tj.: przepływy pieniężne z aktywa finansowego w określonych datach nie stanowią wyłącznie spłaty kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty lub
- zmiana stopy oprocentowania kredytu ze stałej na zmienną lub odwrotnie dla aktywów finansowych dla których nie zidentyfikowano utraty wartości lub
- zmiana instrumentu finansowego z odnawialnego na nieodnawialny lub odwrotnie dla których nie zidentyfikowano utraty wartości lub
- zwiększenie kwoty ekspozycji o 50% lub wydłużenie okresu kredytowania o 50% jeżeli wartość bieżąca przepływów pieniężnych w wyniku modyfikacji warunków umowy zdyskontowana pierwotną efektywną stopą procentową jest co najmniej o 10% różna od wartości bieżącej przepływów pieniężnych z umowy przed modyfikacją zdyskontowanych pierwotną efektywną stopą procentową.

Kryterium ilościowe

Aktywo finansowe uważa się za wygasłe, jeżeli wartość bieżąca przepływów pieniężnych w wyniku modyfikacji warunków umowy zdyskontowana pierwotną efektywną stopą procentową jest co najmniej o 10% różna od wartości bieżącej przepływów pieniężnych z umowy przed modyfikacją zdyskontowanych pierwotną efektywną stopą procentową.

Dla modyfikacji, które nie prowadzą do usunięcia aktywa finansowego, różnica pomiędzy wartością bieżącą przyszłych przepływów pieniężnych (ustaloną z wykorzystaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej) aktywa przed i po modyfikacji jest ujmowana w rachunku zysków i strat.

13.6. Wycena

Po początkowym ujęciu, Grupa wycenia aktywa finansowe, w tym instrumenty pochodne będące aktywami, w wartości godziwej, za wyjątkiem aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

Po początkowym ujęciu zobowiązania finansowe są wyceniane według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, za wyjątkiem:

- zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy. Takie zobowiązania, w tym instrumenty pochodne będące zobowiązaniami, wycenia się według wartości godziwej, w szczególności zobowiązania będącego instrumentem pochodnym powiązany z instrumentem kapitałowym nie kwotowanym na aktywnym rynku, które musi być rozliczone przez dostawę tego instrumentu,
- zobowiązań finansowych powstałych w wyniku przeniesienia składnika aktywów finansowych, które nie kwalifikuje się do usunięcia ze sprawozdania z sytuacji finansowej lub ujmowanych z zastosowaniem podejścia wynikającego z utrzymania zaangażowania (continuing involvement),
- zobowiązania do udzielenia pożyczki oprocentowanej poniżej rynkowej stopy procentowej, które wycenia się według wyższej z następujących wartości:
 - kwoty odpisu na oczekiwane straty kredytowe, oraz
 - początkowo ujętej kwoty, w odpowiednich przypadkach pomniejszonej o skumulowaną kwotę dochodów ujmowanych zgodnie z zasadami MSSF 15,
- warunkowej zapłaty ujętej przez Grupę jako jednostkę przejmującą w ramach połączenia jednostek zgodnie z MSSF 3, którą wycenia się według wartości godziwej przez wynik finansowy.

W przypadku, gdy zmianie ulegają oszacowania płatności lub wpływów (z wyłączeniem nieistotnych modyfikacji i zmian oszacowań oczekiwanych strat kredytowych), Grupa koryguje wartość bilansową brutto składnika aktywów lub amortyzowany koszt zobowiązania finansowego (lub grupy instrumentów finansowych). W tym celu Grupa przelicza wartość bilansową brutto składnika aktywów finansowych lub amortyzowany koszt zobowiązania finansowego jako wartość bieżącą szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych wynikających z umowy, które są dyskontowane według pierwotnej efektywnej stopy procentowej instrumentu finansowego (lub efektywnej stopy procentowej skorygowanej o ryzyko kredytowe w przypadku zakupionych lub utworzonych składników aktywów finansowych dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe) bądź, w stosownych przypadkach, według zmienionej efektywnej stopy procentowej).

W szczególności Grupa koryguje wartość bilansową brutto portfela kredytów hipotecznych w walutach obcych uwzględniając zmienione szacowane przepływy pieniężne z tych umów wynikających z ryzyka prawnego tego portfela. Korekta jest ujmowana jako osobna linia w rachunku zysków i strat *Koszty ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach obcych*.

Udzielone gwarancje finansowe wyceniane są w kwocie wyższej z:

- kwoty będącej najbardziej właściwym szacunkiem nakładów niezbędnych do wypełnienia obecnego obowiązku wynikającego z gwarancji finansowej, przy uwzględnieniu prawdopodobieństwa jej realizacji,
- kwoty rozpoznanej w momencie początkowego ujęcia, skorygowanej o rozliczoną kwotę prowizji otrzymanej za udzielenie gwarancji.

13.7. Zyski i straty wynikające z wyceny w terminie późniejszym

Zyski lub straty wynikające ze zmiany wartości godziwej składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego, nie stanowiących części powiązania zabezpieczającego, ujmuje się w następujący sposób:

- zyski lub straty wynikające ze składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego, zakwalifikowanego jako wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, ujmuje się w rachunku zysków i strat,
- zyski lub straty wynikające z wyceny do wartości godziwej składnika aktywów finansowych wycenianego przez inne całkowite dochody, ujmuje się bezpośrednio w kapitale własnym, poprzez zestawienie zmian w kapitale własnym.

Przychody z tytułu odsetek oblicza się przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej. Odpowiednią wartość oblicza się przez zastosowanie efektywnej stopy procentowej do wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych, z wyjątkiem:

- zakupionych lub utworzonych składników aktywów finansowych dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe. W odniesieniu do tych składników aktywów finansowych Grupa stosuje efektywną stopę procentową skorygowaną o ryzyko kredytowe do wartości amortyzowanego kosztu składnika aktywów finansowych od momentu początkowego ujęcia, oraz
- składników aktywów finansowych niebędących zakupionymi lub utworzonymi składnikami aktywów finansowych dotkniętymi utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe, które następnie stały się składnikami aktywów finansowych dotkniętymi utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (Etap 3).

W przypadku tych składników aktywów finansowych Grupa stosuje efektywną stopę procentową do wartości amortyzowanego kosztu (netto) składnika aktywów finansowych w późniejszych okresach sprawozdawczych.

Dywidendy wynikające z instrumentów kapitałowych ujmuje się w rachunku zysków i strat w momencie, kiedy powstaje prawo jednostki do ich otrzymania.

Różnice kursowe wynikające ze zmian wartości składnika aktywów finansowych wycenianego według wartości godziwej przez inne całkowite dochody wyrażonego w walucie obcej ujmuje się bezpośrednio w kapitale własnym tylko w odniesieniu do aktywów niepieniężnych, natomiast różnice kursowe generowane przez aktywa pieniężne (np. papiery dłużne) zaliczane są do rachunku zysków i strat.

W momencie usunięcia składnika aktywów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej skumulowane zyski lub straty poprzednio ujęte w kapitale własnym:

- w zakresie dłużnych aktywów finansowych ujmuje się w rachunku zysków i strat,
- w zakresie instrumentów kapitałowych ujmuje się w pozycji kapitałów własnych.

Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych kwotowanych na aktywnym rynku (w tym papierów wartościowych) ustalana jest w oparciu o cenę kupna (bid price) dla pozycji długiej i sprzedaży (offer price) dla pozycji krótkiej. W przypadku braku aktywnego rynku dla danego instrumentu lub w przypadku papierów wartościowych, które nie są notowane na aktywnym rynku Grupa ustala wartość godziwą przy zastosowaniu technik wyceny, do których zalicza się wykorzystanie ostatnich transakcji rynkowych, analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych, modele wyceny opcji oraz inne techniki wyceny powszechnie używane przez uczestników rynku.

Aktywność rynku ocenia się w oparciu o częstotliwość i wolumen przeprowadzanych transakcji oraz dostępność do informacji o kwotowanych cenach, które co do zasady powinny być dostarczane w sposób ciągły.

Za rynek główny i zarazem najkorzystniejszy uważa się rynek do którego Grupa ma dostęp i na którym w zwykłych warunkach zawarłby transakcje sprzedaży/zakupu składnika aktywów lub przeniesienia zobowiązania.

W oparciu o stosowane metody ustalania wartości godziwej, poszczególne składniki aktywów/zobowiązań finansowych klasyfikuje się do następujących kategorii:

- poziom 1: aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane bezpośrednio w oparciu o ceny kwotowane na aktywnym rynku,
- poziom 2: aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o techniki wyceny bazujące na założeniach wykorzystujących informacje pochodzące z aktywnego rynku lub obserwacje rynkowe,
- poziom 3: aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o powszechnie stosowane przez uczestników rynku techniki wyceny, których założenia nie bazują na informacji pochodzącej z aktywnego rynku.

W cyklach miesięcznych Grupa weryfikuje czy wystąpiły zmiany w jakości danych wejściowych stosowanych do poszczególnych technik wyceny i ustala, jakie były powody tych zmian oraz ich wpływ na kalkulację wartości godziwej składnika aktywów/zobowiązań finansowych. Każdy zidentyfikowany przypadek rozpatrywany jest indywidualnie i w oparciu o szczegółowe analizy Grupa podejmuje decyzję, czy jego identyfikacja wiąże się z koniecznością aktualizacji podejścia do ustalania wartości godziwej czy też nie.

W uzasadnionych przypadkach Grupa podejmuje decyzję o wprowadzeniu zmian w metodologii ustalania wartości godziwej oraz dacie ich wprowadzenia rozumianej, jako data zmiany okoliczności. Następnie uwzględnia wpływ wprowadzenia zmian na klasyfikację do poszczególnych kategorii hierarchii wyceny wartości godziwej. Wszelkie zmiany w metodologii wyceny wraz z uzasadnieniem podlegają szczegółowym ujawnieniom w odrębnej notce do sprawozdania finansowego.

13.8. Metoda rozchodu w zakresie dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych

Dla celów szacowania wartości godziwej oraz wyniku zrealizowanego na sprzedaży papierów wartościowych, konieczne jest zastosowanie określonej metody rozchodu. Zastosowanie metody rozchodu w przedmiotowym zakresie bazuje na interpretacji, której skutkiem jest analogiczne zastosowanie wytycznych wskazanych w MSR 2 *Zapasy*, jednak w zakresie możliwym do wykorzystania z uwzględnieniem określonej specyfiki tego typu instrumentów finansowych.

Grupa stosuje „średnią ważoną cenę nabycia” jako obowiązującą metodę rozchodu do szacowania wartości godziwej oraz wyniku zrealizowanego w zakresie papierów wartościowych z prawem do kapitału.

Grupa stosuje metodę „pierwsze weszło, pierwsze wyszło” FIFO jako obowiązującą metodę rozchodu w zakresie dłużnych papierów wartościowych.

13.9. Pochodne instrumenty finansowe i rachunkowość zabezpieczeń

Pochodne instrumenty finansowe wyceniane są w wartości godziwej bez uwzględniania kosztów transakcji. Podstawą do wyznaczenia wartości godziwej pochodnego instrumentu finansowego przy początkowym ujęciu jest cena transakcyjna, tj. wartość godziwa uiszczonej lub otrzymanej zapłaty.

Kwota rozliczenia instrumentów pochodnych stopy procentowej, które są przedmiotem rozliczenia za pośrednictwem centralnego kontrahenta, zgodnie z podejściem „rozliczone do rynku” (ang.: „settled-to-market”) pomniejsza wartość bilansową instrumentów pochodnych.

W wycenie do wartości godziwej instrumentów pochodnych uwzględniany jest komponent ryzyka kredytowego, poprzez dodatkowe korekty wyceny. Korekty wycen są szacowane na poziomie pojedynczego kontrahenta z uwzględnieniem oczekiwanej ekspozycji z tytułu przedrozliczeniowego ryzyka kredytowego (ang. presettlement) oraz analogicznego ryzyka generowanego przez Grupę. Podejście to zakłada możliwość występowania ryzyka nierozliczenia przyszłych płatności po obu stronach transakcji (ang. bilateral value adjustment). Korekta wyliczana jest w oparciu o szacowaną na podstawie wielu symulacji oczekiwaną dodatnią ekspozycję (eliminowane są wyniki ze scenariuszy dające wynik negatywny) oraz bieżącą rynkową wartość (bądź jej szacunek na podstawie referencji do danych porównywalnych) instrumentów zabezpieczających przed ryzykiem kredytowym (ang. CDS). W analogiczny sposób kalkulowany jest element ryzyka własnego na poziomie Grupy oraz element wystąpienia scenariusza równoczesnej niewypłacalności po stronie klienta i Grupy.

Dodatkowo, dla należności wynikających z transakcji na instrumentach pochodnych, które zapadły lub zostały zerwane, ale nie zostały rozliczone Grupa dokonuje odpisów wykorzystując metodologię stosowaną dla oceny ryzyka należności kredytowych, dla których stwierdzono utratę wartości.

Powyższe dwa typy korekt zostały w różny sposób odzwierciedlone w sprawozdaniu finansowym. Korekty wartości godziwej z tytułu ryzyka dla transakcji niezapadłych zostały zaprezentowane w pozycji *Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany*, natomiast odpisy dla transakcji zapadłych w pozycji *Odpisy na oczekiwane straty kredytowe*.

Jeżeli transakcja, dla której w poprzednim okresie sprawozdawczym została dokonana korekta wartości godziwej w pozycji *Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany* stała się zapadła lub podlega restrukturyzacji, to kwota wcześniejszej korekty do wartości godziwej zostaje przeniesiona do pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej *Odpisy na oczekiwane straty kredytowe*, a dotworzona część odpisu dla takiej już zapadłej transakcji jest prezentowana w rachunku zysków i strat w pozycji *Odpisy na oczekiwane straty kredytowe*. Tak więc na wynik finansowy wpływa tylko kwota nadwyżki aktualnego odpisu (lub dokonanego umorzenia) dla transakcji zapadłej nad kwotą korekty wartości godziwej utworzoną w sytuacji gdy transakcja ta była jeszcze niezapadła.

Grupa wykorzystuje pochodne instrumenty finansowe w celu zabezpieczenia przed ryzykiem walutowym oraz ryzykiem stóp procentowych wynikającymi z działalności Grupy. Instrumenty pochodne, które nie zostały desygnowane jako instrumenty zabezpieczające zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń, klasyfikowane są jako instrumenty wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy.

13.9.1 Rachunkowość zabezpieczeń

W zakresie rachunkowości zabezpieczeń Grupa stosuje wytyczne MSR 39.

Rachunkowość zabezpieczeń ujmuje wpływające na rachunek zysków i strat skutki kompensowania zmian wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego oraz pozycji zabezpieczanej.

Grupa wyznacza określone instrumenty pochodne jako instrumenty zabezpieczające wartość godziwą lub zabezpieczające przepływy pieniężne. Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń, jeśli spełnione są następujące warunki:

- w momencie ustanowienia zabezpieczenia sporządzono sformalizowaną dokumentację powiązania zabezpieczającego, w której określono przyjęty przez Grupę cel zarządzania ryzykiem oraz strategię zabezpieczania. W dokumentacji Grupa wyznacza instrument zabezpieczający, który zabezpiecza daną pozycję lub transakcję oraz określa rodzaj ryzyka, przed którym się zabezpiecza. Grupa określa sposób, w jaki będzie oceniana skuteczność instrumentu zabezpieczającego w równoważeniu zmian przepływów środków pieniężnych z tytułu zabezpieczanej transakcji, w zakresie ograniczenia ryzyka, przed którym Grupa się zabezpiecza,
- zabezpieczający instrument finansowy będący przedmiotem kontraktu i zabezpieczane za jego pomocą aktywa lub zobowiązania charakteryzują się podobnymi cechami, a w szczególności wartością nominalną, datą zapadalności, wrażliwością na zmiany z tytułu zabezpieczanego ryzyka,

- Grupa przewiduje, że zabezpieczenie będzie odznaczało się wysoką skutecznością w równoważeniu przepływów środków pieniężnych, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem, dotyczącą tego konkretnego powiązania zabezpieczającego,
- zabezpieczenie przepływów środków pieniężnych dotyczy wysoce prawdopodobnej prognozowanej transakcji, która jest narażona na ryzyko zmian przepływów środków pieniężnych wpływających na poziom wyniku finansowego,
- skuteczność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić, czyli można wiarygodnie wycenić wartość godziwą zabezpieczanej pozycji lub przepływy środków pieniężnych z niej pochodzące oraz wartość godziwą instrumentu zabezpieczającego,
- zabezpieczenie jest na bieżąco weryfikowane i stwierdza się jego wysoką skuteczność w całym okresie jego wykorzystania.

Zabezpieczenie wartości godziwej

Jest to zabezpieczenie przed ryzykiem zmiany wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązania lub uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, albo wyodrębnionej części takiego składnika aktywów, zobowiązania lub uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka i które może wpływać na rachunek zysków i strat.

Zabezpieczenie wartości godziwej ujmowane jest w następujący sposób: zyski lub straty wynikające ze zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego (tj. pochodnego instrumentu zabezpieczającego) wykazuje się w rachunku zysków i strat; zyski lub straty związane z pozycją zabezpieczaną, wynikające z zabezpieczanego ryzyka, korygują wartość bilansową zabezpieczanej pozycji i są ujmowane w rachunku zysków i strat. Z uwagi na powyższe ewentualna nieefektywność strategii (tj. brak pełnego kompensowania zmian wartości godziwej pozycji zabezpieczanej i zmian wartości godziwej instrumentu zabezpieczanego) ujawniana jest od razu w rachunku zysków i strat.

W przypadku pozycji zabezpieczanej będącej składnikiem aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody, zyski lub straty wynikające z zabezpieczanego ryzyka ujmuje się w rachunku zysków i strat, natomiast zyski lub straty wynikające z niezabezpieczonego ryzyka ujmuje się w kapitale własnym.

Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej w celu zabezpieczenia zmian wartości godziwej instrumentów dłużnych o stałej stopie procentowej zakwalifikowanych do portfela aktywów wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody oraz instrumentów dłużnych o stałej stopie procentowej

zaklasyfikowanych do portfela wycenianego według zamortyzowanego kosztu przed ryzykiem wynikającym ze zmiany stóp procentowych.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Jest to zabezpieczenie przed ryzykiem zmienności przepływów pieniężnych, które:

- można przypisać konkretnemu rodzajowi ryzyka związanemu z ujętym składnikiem aktywów lub zobowiązaniem (takimi, jak całość lub część przyszłych płatności odsetkowych od zadłużenia o zmiennym oprocentowaniu) lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją,
- może wpływać na rachunek zysków i strat.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych ujmowane jest w następujący sposób: zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego, które stanowią efektywną część powiązania zabezpieczającego, ujmuje się bezpośrednio w kapitale własnym poprzez sprawozdanie z całkowitych dochodów, natomiast nieefektywną część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Zyski i straty ujęte w kapitale własnym (efektywne zabezpieczenie), w momencie ujęcia składnika aktywów lub zobowiązań finansowych będącego skutkiem zabezpieczanej planowanej transakcji, przenoszone są do rachunku zysków i strat w tym okresie lub w okresach, w których zabezpieczany składnik aktywów lub zobowiązań ma wpływ na rachunek zysków i strat.

Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych w celu zabezpieczenia wielkości przyszłych przepływów pieniężnych określonego portfela aktywów/zobowiązań Grupy lub portfela wysoce prawdopodobnych planowanych transakcji przed ryzykiem wynikającym ze zmiany stóp procentowych oraz wysoce prawdopodobnych planowanych transakcji przed ryzykiem wynikającym ze zmiany kursu walut obcych.

13.9.2 Instrumenty pochodne nie spełniające kryteriów rachunkowości zabezpieczeń

Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych nie spełniających kryteriów rachunkowości zabezpieczeń wykazywane są w rachunku zysków i strat bieżącego okresu. Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych stopy procentowej wynikające z bieżącego naliczania kuponu odsetkowego oraz pozostała część zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych stopy procentowej prezentowana jest w pozycji *Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany*.

Zmiany wartości godziwej walutowych instrumentów pochodnych prezentowana jest w pozycji *Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany*.

13.10. Kompensowanie instrumentów finansowych

Składnik aktywów finansowych i zobowiązanie finansowe Grupa kompensuje i prezentuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie netto wtedy i tylko wtedy, gdy istnieje ważny tytuł prawny do dokonania kompensaty ujętych kwot oraz, gdy rozliczenie ma zostać dokonane w kwocie netto albo realizacja składnika aktywów i wykonanie zobowiązania następują jednocześnie.

W celu ograniczenia ryzyka strat kredytowych Grupa zawiera umowy ramowe z kontrahentami, z którymi przeprowadza transakcje, uwzględniające możliwość kompensowania wzajemnych należności i zobowiązań w sytuacjach wystąpienia przypadków naruszenia takiej umowy ramowej. Z uwagi na warunkowy charakter tych postanowień umownych, kompensowanie w sprawozdaniu finansowym nie występuje a skutki kompensowania warunkowego są zaprezentowane w notce objaśniającej 38. *Kompensowanie instrumentów finansowych*.

13.11. Transakcje kupna/sprzedaży papierów wartościowych z przyrzeczeniem odsprzedaży/odkupu

Grupa prezentuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej aktywa finansowe odsprzedane z klauzulą przyrzeczenia odkupu (transakcje typu repo, sell-buy-back) jednocześnie ujmując zobowiązania wynikające z udzielonego przyrzeczenia odkupu. Warunkiem stosowania takiego rozwiązania jest zachowanie przez Grupę ryzyk i korzyści wynikających z danego aktywa pomimo jego transferu.

W przypadku transakcji zakupu papierów wartościowych z przyrzeczeniem sprzedaży (reverse repo, buy-sell-back) posiadane aktywa finansowe prezentowane są jako należność wynikająca z klauzuli odkupu zabezpieczona papierami wartościowymi.

13.12. Oczekiwane straty kredytowe

Szacowanie odpisów na utratę wartości opiera się na wycenie oczekiwanej straty kredytowej. Podejście takie stosuje się do dłużnych aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu oraz aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody, należności leasingowych, nieodwołalnych zobowiązań finansowych i gwarancji finansowych za wyjątkiem inwestycji kapitałowych.

Na każdy dzień sprawozdawczy Grupa dokonuje szacunku odpisu na oczekiwane straty kredytowe aktywa finansowego w kwocie równej oczekiwanym stratom kredytowym w całym okresie życia, jeżeli ryzyko kredytowe związane z danym instrumentem finansowym znacznie wzrosło od momentu początkowego ujęcia. Jeżeli na dzień sprawozdawczy ryzyko kredytowe związane z aktywem finansowym nie wzrosło znacząco od momentu początkowego ujęcia, Grupa wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe tego aktywa w kwocie równej 12- miesięcznym oczekiwanym stratom kredytowym.

Grupa wycenia oczekiwane straty kredytowe w sposób uwzględniający:

- nieobciążoną i ważoną prawdopodobieństwem kwotę, którą ustala się, oceniając szereg możliwych wyników,
- wartość pieniądza w czasie, oraz
- racjonalne i możliwe do udokumentowania informacje, które są dostępne bez nadmiernych kosztów lub starań na dzień sprawozdawczy, dotyczące przeszłych zdarzeń, obecnych warunków i prognoz dotyczących przyszłych warunków gospodarczych.

Grupa stosuje definicję ekspozycji w statusie niewykonania zobowiązania kredytowego (default), ekspozycji z utratą wartości i ekspozycji nieobsługiwanych (non-performing) zgodną z wymaganiami regulacyjnymi. Dłużnik lub ekspozycja oceniana jako będąca w stanie niewykonania zobowiązania jednocześnie jest uznawana za ekspozycję z utratą wartości (impaired) i nieobsługiwaną (non-performing).

Podejście oparte na trzech Etapach

W procesie tworzenia rezerw kredytowych zmiana jakości kredytowej ekspozycji od momentu jej początkowego ujęcia jest w Grupie opisana trzema etapami o różnym sposobie wyceny oczekiwanych strat kredytowych:

- Etap 1 obejmuje ekspozycje pracujące bez rozpoznanego istotnego wzrostu ryzyka kredytowego od daty początkowego ujęcia. Rezerwa jest liczona w oparciu o 12-miesięczną stratę oczekiwaną (lub do daty zapadalności jeśli jest krótsza niż 12 miesięcy).
- Etap 2 obejmuje ekspozycje pracujące z rozpoznanym istotnym wzrostem ryzyka kredytowego od daty początkowego ujęcia. Rezerwa jest liczona w oparciu o stratę oczekiwaną w całym okresie życia (lifetime), tj. od daty sprawozdawczej do daty zapadalności (remaining maturity).
- Etap 3 to ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości, czyli w stanie niewykonania zobowiązania. Rezerwa jest liczona w oparciu o stratę oczekiwaną w całym okresie życia aktywa dla wartości prawdopodobieństwa utraty wartości (PD) = 100%.

Grupa kwalifikuje ekspozycje do Etapu 1, 2 lub 3 z wykorzystaniem podejścia kaskadowego w następującej kolejności:

1. Identyfikacja ekspozycji z utratą wartości i zakwalifikowanie ich do Etapu 3,
2. Alokacja ekspozycji do Etapu 2 w oparciu o przesłanki istotnego wzrostu ryzyka kredytowego,
3. Przydzielenie pozostałych ekspozycji do Etapu 1.

Definicja znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego

O istotnym wzroście ryzyka kredytowego, skutkującego klasyfikacją do Etapu 2, świadczy wystąpienie co najmniej jednej z poniższych przesłanek, przy czym wiodąca jest pierwsza z nich:

- znaczący wzrost parametru PD w całym okresie życia ekspozycji („lifetime”) określonego na datę sprawozdawczą w stosunku do PD „lifetime” z daty początkowego ujęcia w perspektywie okresu pozostałego od daty sprawozdawczej do daty zapadalności,
- występowanie klienta/ekspozycji na Watch List (lista obserwacyjna),
- trzykrotny wzrost parametru PD od momentu udzielenia ekspozycji,
- aktywo ma rating 18 lub 19,
- obsługa klienta przez korporacyjną jednostkę restrukturyzacyjną,
- fakt nadania udogodnienia (forbearance) klientowi,
- pogorszenie profilu ryzyka portfela danej ekspozycji,
- opóźnienie w spłacie zaangażowania powyżej 30 dni.

Progi znaczącego wzrostu parametru PD w całym okresie życia ekspozycji w stosunku do PD z daty początkowego ujęcia, stanowiące o istotnym wzroście ryzyka kredytowego, wyznaczane są dla modeli, zgodnie z przyjętą metodyką, jako:

- próg bezwzględny – wskazuje maksymalną różnicę między PD na datę raportową a PD z początkowego ujęcia ekspozycji, po której przekroczeniu aktywo jest klasyfikowane do Etapu 2,
- próg względny – wskazuje maksymalną miarę relacji między PD na datę raportową a PD z początkowego ujęcia ekspozycji z uwzględnieniem współczynnika skalującego określonego na poziomie poszczególnej ekspozycji, bazującego na PD z początkowego ujęcia, po przekroczeniu którego aktywo jest klasyfikowane do Etapu 2.

Metodologia wyznaczania progów PD do wskazania znacznego wzrostu ryzyka kredytowego polega na wyznaczeniu odpowiedniej segmentacji, a następnie statystycznym wskazaniu progu wejścia do Etapu 2, który maksymalizuje moc dyskryminacyjną klasyfikacji do Etapów przy określonych założeniach, między innymi minimalizacji błędu klasyfikacji.

Dowody i przesłanki klasyfikacji aktywa wycenianego według zamortyzowanego kosztu do Etapu 3

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. Składnik aktywa finansowego lub grupa aktywów finansowych utraciły wartość, gdy istnieją dowody utraty wartości, wynikające z jednego lub więcej zdarzeń, mających miejsce po początkowym ujęciu składnika aktywów (zdarzenie powodujące stratę), a zdarzenie (lub zdarzenia) powodujące stratę ma wpływ na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne, wynikające ze składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych, których wiarygodne oszacowanie jest możliwe. Grupa ujmuje oczekiwane straty kredytowe w oparciu o racjonalne i możliwe do udokumentowania informacje, które są dostępne bez nadmiernych kosztów lub starań na dzień sprawozdawczy, dotyczące przeszłych zdarzeń, obecnych warunków i prognoz dotyczących przyszłych warunków gospodarczych.

Dowody utraty wartości

Dowodem utraty wartości jest:

- identyfikacja obiektywnego dowodu utraty wartości (w przypadku korporacyjnych i detalicznych ekspozycji kredytowych), lub
- opóźnienie w spłacie powyżej 90 dni i jednocześnie kwota zaległości w spłacie przekracza bezwzględny i względny próg istotności.

Obiektywne dowody utraty wartości nie wymagają oceny eksperckiej - identyfikacja wystąpienia dowodu powoduje uznanie ekspozycji kredytowej za będącą w stanie niewykonania zobowiązania i jednocześnie ekspozycję z utratą wartości bez dalszej analizy. Obiektywne dowody utraty wartości korporacyjnej lub detalicznej ekspozycji kredytowej obejmują wystąpienie co najmniej jednej z następujących sytuacji:

- restrukturyzacja ekspozycji kredytowej ze względów niekomercyjnych, związanych z istotnymi trudnościami finansowymi klienta, skutkująca zmianą dotychczasowych warunków umowy, całkowitym lub częściowym refinansowaniem zagrożonej ekspozycji, które nie miałyby miejsca, gdyby klient nie doświadczał trudności finansowych (w tym forbearance), skutkująca stratą w kwocie większej niż 1% wartości bieżącej zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych; dla detalicznych ekspozycji kredytowych – restrukturyzacja non-performing,
- umorzenie lub odpisanie przez Grupę w procesie restrukturyzacji istotnej kwoty należności klienta korporacyjnego skutkującej zmniejszeniem przepływów pieniężnych z danego składnika aktywów finansowych,

- złożenie przez Grupę, kontrahenta klienta, lub inny bank wniosku o upadłość klienta lub wszczęcie postępowania w obrębie prawa restrukturyzacyjnego,
- ogłoszenie upadłości; w przypadku korporacyjnych ekspozycji kredytowych, klient został postawiony w stan likwidacji, zaprzestał prowadzenia działalności,
- ekspozycja kredytowa staje się wymagalna wskutek wypowiedzenia przez Grupę umowy kredytowej,
- zbycie przez Grupę należności kredytowej (lub jej części) ze stratą większą niż 5% kwoty ekspozycji bilansowej, jeżeli przyczyną sprzedaży była pogarszająca się jakość kredytowa ekspozycji,
- wystąpienie przeterminowania przekraczającego 30 dni lub udzielenie kolejnego udogodnienia (forbearance) na ekspozycji kredytowej klasyfikowanej pierwotnie jako forbearance non-performing (ekspozycja niepracująca), a następnie uzdrowionej i będącej w statusie forbearance performing w trakcie okresu próbnego,
- status bezodsetkowy (wstrzymanie naliczania odsetek) dla ekspozycji kredytowej,
- dla detalicznej ekspozycji kredytowej ponad 3-miesięczne zaległości w spłacie należnych zobowiązań w ramach kredytu z jednorazową spłatą całego uruchomionego kapitału na koniec okresu kredytowania,
- dla korporacyjnych ekspozycji kredytowych - podjęcie decyzji o dochodzeniu należności w ramach strategii windykacyjnej,
- kwestionowanie bilansowej ekspozycji kredytowej przez klienta na drodze postępowania sądowego.

Przesłanki utraty wartości

Przesłanki utraty wartości wymagają indywidualnej eksperckiej oceny sytuacji dłużnika i decyzji, czy klasyfikacja do stanu niewykonania zobowiązania jako ekspozycji z utratą wartości jest uzasadniona.

Do przesłanek utraty wartości dla korporacyjnych ekspozycji kredytowych (z wyłączeniem ekspozycji wobec przedsiębiorców) należą:

- udzielenie przez osobę fizyczną będącą w sytuacji niewykonania zobowiązania, poręczenia w Banku za istotne zobowiązania firmy należącej do niej lub gdy osoba fizyczna jest dłużnikiem Banku, a firma należąca do niej znajduje się w stanie niewykonania zobowiązania,
- ponad 3-miesięczne zaległości w spłacie (w tym wszystkie odsetki, kapitał i prowizje) w ramach kredytu z jednorazową spłatą całego uruchomionego kapitału na koniec okresu kredytowego (nie ma zastosowania, jeżeli częstotliwość spłat przekracza jeden miesiąc),

- klient należy do tej samej grupy ekonomicznej lub prawnej co dłużnik będący w stanie niewykonania zobowiązania,
- zanik możliwości refinansowania,
- dla ekspozycji wynikających z transakcji zawartych na rynku finansowym - zanik aktywnego rynku (np. zawieszenie notowań na GPW) na dany składnik aktywów finansowych (akcje, obligacje, inne papiery wartościowe) znajdujących się w posiadaniu Grupy ze względu na trudności finansowe emitenta/klienta, co może mieć negatywny wpływ na przyszłe przepływy pieniężne z danego składnika aktywów finansowych,
- zaprzestanie przez klienta spłat kapitału, odsetek lub prowizji i opóźnienie w spłacie lub najstarsze niedozwolone przekroczenie salda w rachunku bieżącym utrzymuje się przez więcej niż 45 dni kalendarzowych,
- zagrożenie upadłością, złożenie wniosku o wszczęcie postępowania w obrębie prawa restrukturyzacyjnego lub inna reorganizacja finansowa, które mogą skutkować brakiem spłaty aktywa finansowego lub jej opóźnieniem,
- brak zamiaru lub możliwości spłaty zobowiązania przez dłużnika ze względu na występujące problemy finansowe; w szczególności poniższe zdarzenia mogą oznaczać istotne trudności finansowe (zdarzenia opisane w punktach „1” do „5” nie są przesłankami utraty wartości jeśli były założone w planach finansowych klienta na moment przyznania zaangażowania i Grupa takie plany zaakceptowała:
 - 1) ujemne kapitały własne na koniec rocznego okresu obrachunkowego,
 - 2) ujemne przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej w trzech kolejnych rocznych okresach obrachunkowych (ze sprawozdania z przepływów pieniężnych, a jeżeli nie jest sporządzane, to z uproszczonego sprawozdania z przepływów),
 - 3) przychody z działalności podstawowej ulegają znaczącemu obniżeniu (ponad 50% rok do roku w oparciu o wyniki rocznych okresów obrachunkowych) lub przychody z działalności podstawowej ulegają obniżeniu (ponad 30% rok do roku w oparciu o wyniki rocznych okresów obrachunkowych) i jednocześnie iloraz zadłużenia do EBITDA (earnings before interest, taxes, depreciation and amortisation, zysk przed odliczeniem odsetek od zobowiązań oprocentowanych, podatków i amortyzacji) jest większy od 4 lub EBITDA jest mniejsza od 0 (jeżeli umowa zawiera inną definicję wskaźnika to zdarzenie jest przesłanką utraty wartości, jeżeli jest przekroczony poziom 4 wg definicji z umowy. Jeżeli umowa wskazuje poziom wskaźnika > 4, to identyfikujemy przesłankę utraty wartości przy przekroczeniu poziomu z umowy),
 - 4) EBITDA ujemny w dwóch kolejnych rocznych okresach obrachunkowych,
 - 5) realizacja projekcji finansowych przez Klienta odbiega w negatywny sposób od zakresu zaakceptowanego przez Grupę o minimum 20%, co doprowadza do istotnego przełamania wskaźników finansowych,
 - 6) zdarzenia opisane w punktach „1” do „5” wystąpiły w trakcie roku obrachunkowego, o ile wystąpiły w wielkościach uznanych za znaczące i Grupa przewiduje, że sytuacja nie ulegnie poprawie w okresie do zakończenia rocznego okresu obrachunkowego oraz sytuacja ta może skutkować brakiem spłaty aktywa finansowego lub jej opóźnieniem,
 - 7) czynne zajęcia egzekucyjne do rachunków klienta prowadzonych w Grupie, jeśli najstarszy czynny tytuł egzekucyjny utrzymuje się powyżej 90 dni oraz łączna kwota czynnych tytułów jest wyższa niż 100 tys. zł dla klientów korporacyjnej sieci sprzedaży lub 500 tys. zł dla klientów strategicznych,
 - 8) nierozliczone roszczenia z gwarancji udzielonych przez Grupę (brak środków klienta), jeżeli przeterminowane zobowiązanie klienta wobec Grupy z tytułu zapłacenia gwarancji przez Grupę utrzymuje się powyżej 45 dni od daty wypłaty roszczenia z gwarancji,
 - 9) wypowiedzenie umowy kredytowej o znaczącej wartości w innym banku,
- istotne naruszenie warunków umownych przez klienta, które może mieć negatywny wpływ na przyszłe przepływy pieniężne z danego składnika aktywów finansowych (jeżeli nastąpiło istotne naruszenie warunków umownych, ale Grupa po rozpoznaniu i ocenie przyczyn i skutków takiego naruszenia, zaakceptowała je (czasowo lub trwale) lub warunek taki zmieniła, takie zdarzenie nie jest traktowane jako przesłanka utraty wartości),
- nieznane miejsce pobytu klienta skutkujące brakiem reprezentacji w kontaktach z Grupą oraz nieujawniony majątek klienta,
- kryzys sektora, w którym działa klient w połączeniu ze słabą pozycją kredytobiorcy w danym sektorze,
- restrukturyzacja należności kredytowej ze względów niekomercyjnych związanych z istotnymi trudnościami finansowymi klienta, skutkująca zmianą dotychczasowych warunków umowy, całkowitym lub częściowym refinansowaniem zagrożonej ekspozycji, które nie miałoby miejsca, gdyby klient nie doświadczał tych trudności finansowych (w tym forbearance) i strata wartości bieżącej netto przepływów pieniężnych jest równa lub niższa niż 1%,
- oszustwo kredytowe dłużnika wobec Banku lub innego podmiotu Grupy ING,
- w ciągu ostatnich 5 lat ekspozycja otrzymała udogodnienie (forbearance) 2 lub więcej razy,

- znaczące pogorszenie ratingu klienta skutkujące jego przeklasyfikowaniem do klasy ryzyka minimum 17 przy jednoczesnym jednorazowym spadku o minimum 4 klasy.

Grupa ustaliła również dodatkowe następujące przesłanki utraty wartości obowiązujące dla transakcji lewarowanych (tj.: transakcji, w których występuje wysoki poziom zadłużenia w stosunku do zysku operacyjnego):

- znaczące naruszenie istotnej klauzuli finansowej lub brak powrotu do stanu sprzed naruszenia, zwłaszcza w sytuacji gdy klient jednocześnie wnioskuję o udogodnienie w spłacie,
- refinansowanie o charakterze forbearance istniejącego kredytobiorcy przy podwyższonym poziomie dźwigni finansowej (IBD/EBITDA, tj. interest bearing debt/earnings before interest, taxes, depreciation and amortisation, zobowiązania ogółem/ zysk przed odliczeniem odsetek od zobowiązań oprocentowanych, podatków i amortyzacji) w porównaniu z poziomami dźwigni w momencie udzielenia finansowania lub poprzedniego refinansowania,
- refinansowanie ekspozycji ze spłatą całego uruchomionego kapitału na koniec okresu kredytowania w sytuacji trudności finansowych klienta i z niskim prawdopodobieństwem refinansowania przez inny bank w aktualnych warunkach rynkowych,
- scenariusze bazowe (base case) oraz warunków skrajnych (stress case) wskazują na brak wystarczających i stabilnych przepływów finansowych do obsługi zadłużenia zgodnie z przyjętym harmonogramem;

oraz dodatkowe następujące przesłanki dla transakcji finansowania nieruchomości przychodowych:

- wskaźnik LTV (Loan to Value) > 90% i nie jest to sytuacja tymczasowa,
- wskaźnik historyczny DSCR (debt service cover ratio, Wskaźnik Pokrycia Obsługi Długu <1.0 lub ICR (interest coverage ratio, Wskaźnik Pokrycia Zobowiązań Odsetkowych) < 1.0 (w zależności od tego, który wskaźnik jest stosowany do oceny ryzyka transakcji) przez dwa kolejne roczne okresy obrachunkowe oraz przepływy pieniężne generowane przez nieruchomość w ocenie eksperckiej są niewystarczające do spłaty i obsługi kredytu zgodnie z przyjętym harmonogramem.

Do przesłanek utraty wartości dla detalicznych ekspozycji kredytowych oraz ekspozycji kredytowych wobec przedsiębiorców należą:

- niedotrzymanie minimum trzech uzgodnień spłaty zadłużenia w ramach aktualnego okresu trwania zaległości,
- osoba fizyczna, która udzieliła poręczenia w Grupie za istotne zobowiązania swojej firmy, znajduje się w stanie niewykonania zobowiązania lub osoba fizyczna jest dłużnikiem Grupy, a jej firma znajduje się w stanie niewykonania zobowiązania,

- klient biznesowy jest powiązany w ramach tej samej grupy dłużników (prawnie lub ekonomicznie) w której jeden z dłużników znajduje się w stanie niewykonania zobowiązania,
- brak zamiaru lub możliwości spłaty – w ocenie Grupy dłużnik nie chce spłacić zobowiązania lub nie ma możliwości spłaty; brak możliwości spłaty zobowiązania występuje wówczas, gdy źródła dochodów dłużnika są niewystarczające do realizacji spłat należnych rat, np.:
 - dla klienta indywidualnego: utrata pracy, zakończenie wypłat świadczeń socjalnych, rozwód, poważna choroba, śmierć dłużnika, uzyskanie informacji o nieterminowej obsłudze zadłużenia o znacznej wartości w innym banku (przeterminowanie powyżej 90 dni) lub rozpoczęcie działań egzekucyjnych/windykacyjnych przez inny bank,
 - dla klienta biznesowego: (przewidywane) niedobory środków pieniężnych, (przewidywana) wysoka dźwignia finansowa lub jej nagły wzrost, (przewidywane) złamanie klauzul finansowych, (przewidywane) pogorszenie sytuacji na rynku, na którym pozycja dłużnika jest słaba,
- udzielenie udogodnienia klientowi, który nie jest w stanie wywiązać się ze swoich zobowiązań finansowych wynikających z zawartej z Grupą umowy kredytowej ze względu na występujące lub spodziewane trudności finansowe,
- oszustwo kredytowe dłużnika wobec Grupy – uzasadnione podejrzenie wyłudzenia kredytu, tj. zobowiązanie, z którego dokumentacji kredytowej lub z ustalonego stanu faktycznego wynika, że został udzielony w wyniku świadomego wprowadzenia w błąd Grupy poprzez przedstawienie dokumentów, zaświadczeń, oświadczeń niezgodnych w treści ze stanem faktycznym,
- wystąpienie co najmniej 2 udogodnień w okresie 5 lat od zastosowania pierwszego udogodnienia.

W procesie identyfikacji utraty wartości, w pierwszej kolejności Grupa ocenia, czy występują obiektywne dowody lub przesłanki utraty wartości dla składników aktywów finansowych.

Kontrolą pod kątem utraty wartości ekspozycji objęty jest cały portfel kredytowy klientów detalicznych i klientów korporacyjnych. Ocena ekspozycji kredytowej pod kątem utraty wartości wykonywana jest w stosunku do dłużnika automatycznie w cyklu dziennym dla klientów z segmentów detalicznych oraz w cyklu bieżącym i w obowiązujących terminach monitoringu portfela regularnego i nieregularnego w stosunku do klientów korporacyjnych. Wystąpienie obiektywnego dowodu utraty wartości wymaga przekwalifikowania klienta do portfela ekspozycji niepracujących (non-performing).

Identyfikacja przesłanki utraty wartości ekspozycji kredytowej klientów korporacyjnych wymaga indywidualnej eksperckiej oceny sytuacji dłużnika i decyzji, czy klasyfikacja do stanu niewykonania zobowiązania jest uzasadniona, tj.:

- oceny zdolności klienta do spłaty całości zobowiązania wobec Grupy zgodnie z umową oraz udokumentowania tej oceny,
- jeżeli nie stwierdza się stanu niewykonania zobowiązania lub utraty wartości należy przygotować pisemne uzasadnienie pozostawienia klienta w portfelu performing,
- jeżeli w wyniku oceny stwierdzono sytuację stanu niewykonania zobowiązania lub utratę wartości – przekwalifikowania klienta do portfela ekspozycji niepracujących (non-performing).

Jeżeli w wyniku oceny stwierdza się, że dla danego składnika aktywów finansowych nie istnieją dowody utraty wartości składnik ten włączany jest do grup aktywów finansowych o podobnych cechach ryzyka kredytowego, które wskazują na zdolność dłużnika do spłaty całości zobowiązania zgodnie z warunkami umowy. Odpis aktualizujący w tak wyznaczonych grupach wyliczany jest metodą kolektywną w oparciu o wycenę oczekiwanych strat kredytowych. Jeśli istnieją dowody, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości składnika aktywów wycenianego według zamortyzowanego kosztu, to kwota odpisu aktualizującego równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej danego składnika instrumentu finansowego.

W praktyce oznacza to, że dla aktywów z portfela Etapu 3 podlegającego ocenie indywidualnej (aktywa finansowe istotne indywidualnie) kalkulacja odpisu dokonywana jest bezpośrednio przy zastosowaniu zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych dla danego aktywa, a dla aktywów z portfela Etapu 3 podlegającego ocenie kolektywnej (aktywa finansowe nieistotne indywidualnie) - określana jest przy użyciu metody kolektywnej kalkulacji odpisów z zastosowaniem oczekiwanej straty kredytowej w całym okresie życia aktywa. Podczas szacowania przyszłych przepływów pieniężnych brane są pod uwagę dostępne informacje na temat dłużnika, w szczególności ocenie podlega możliwość spłaty ekspozycji, a w przypadku, gdy ekspozycja kredytowa posiada zabezpieczenie, przy szacowaniu uwzględnia się również oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne z realizacji zabezpieczenia z uwzględnieniem m.in. czasu, kosztów oraz trudności związanych z odzyskaniem płatności w wyniku sprzedaży zabezpieczenia.

Jeżeli istniejące dowody utraty wartości składnika aktywów lub grupy aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu wskazują, że oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wynikające z wyżej wymienionych

aktywów finansowych nie wystąpią, wtedy kwota odpisu aktualizującego wartość aktywów równa jest ich wartości bilansowej.

Grupa stosuje definicję niewykonania zobowiązania (ang.: definition of default), zgodnie z wytycznymi Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EBA) nr EBA/GL/2016/07 z dnia 18.01.2017 dotyczącymi stosowania definicji niewykonania zobowiązania, określonej w art. 178 rozporządzenia (UE) nr 575/2013.

Wycena oczekiwanej straty kredytowej

Do wyceny oczekiwanej straty kredytowej w podejściu kolektywnym Grupa wykorzystuje dostosowane do wymagań MSSF 9 regulacyjne modele szacowania parametrów ryzyka (PD, LGD, EAD) zbudowane dla potrzeb zaawansowanej metody wewnętrznych ratingów (dalej: metoda AIRB). Modele parametrów ryzyka dla potrzeb MSSF 9 zachowują tę samą strukturę co modele regulacyjne, natomiast sposób estymacji konkretnych wartości parametrów (PD, LGD, EAD) jest dostosowany do wymagań MSSF 9, a w szczególności obejmuje racjonalne i możliwe do udokumentowania informacje, które są dostępne bez nadmiernych kosztów lub starań na dzień sprawozdawczy, dotyczące przeszłych zdarzeń, obecnych warunków i prognoz dotyczących przyszłych warunków gospodarczych. Parametry modeli zostały skalibrowane według podejścia PIT („point-in-time”). W parametrze EAD uwzględniono harmonogramy spłat zgodnie z umowami kredytowymi.

Kwota odpisu aktualizującego wyliczana kolektywnie oparta jest na historii strat dla portfeli aktywów o podobnych charakterystykach ryzyka kredytowego. Na potrzeby wyznaczenia parametrów ryzyka stosowanych jest w Grupie ponad trzydzieści modeli, na potrzeby których ekspozycje klasyfikowane są do grup homogenicznych o podobnych charakterystykach na bazie różnych kryteriów (głównie cechy produktowe, np. długość kredytowania, forma zabezpieczenia i cel kredytowania oraz rodzaj klienta i finansowania). Ekspozycje z segmentu bankowości detalicznej dzieli się na kredyty hipoteczne i konsumpcyjne. Ekspozycje z segmentu bankowości korporacyjnej pogrupowane są głównie z uwagi na wielkość klienta (np. małe i średnie przedsiębiorstwa, korporacje), typ klienta (np. instytucje finansowe) przeznaczenie kredytu (np. finansowanie nieruchomości, finansowanie projektów) i produkt (np. leasing, faktoring).

Grupa wycenia oczekiwaną stratę kredytową w całym okresie życia pozostałym do zapadalności (ozn. LEL - Lifetime Expected Loss) na ekspozycji bez rozpoznanej utraty wartości jako zdyskontowaną sumą cząstkowych strat w okresie życia ekspozycji, odnoszących się do zdarzeń niewykonania zobowiązania w każdym 12-miesięcznym oknie czasowym pozostałym do daty zapadalności ekspozycji, z uwzględnieniem wag scenariuszy.

W przypadku ekspozycji zakwalifikowanych do Etapu 1 stosuje się 12-miesięczną stratę oczekiwaną.

Dla ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości z Etapu 3 (w stanie niewykonania zobowiązania - „in default”), dla których liczy się rezerwę kolektywną, Grupa wycenia oczekiwaną stratę kredytową w całym okresie życia pozostałym do zapadalności ekspozycji.

Wartość pieniądza w czasie jest odzwierciedlona w stracie oczekiwanej przez dwa czynniki dyskontujące:

- Dyskontowanie pomiędzy momentem wejścia należności w stan niewykonania zobowiązania, a momentem odzysku należności. Jest ono uwzględnione w parametrach regulacyjnych modeli LGD.
- Dyskontowanie pomiędzy datą sprawozdawczą a momentem wejścia ekspozycji w stan niewykonania zobowiązania, które jest dodatkowo wzięte pod uwagę w kalkulacji straty oczekiwanej w całym okresie życia (LEL). Zakłada się, że dla każdego rocznego przedziału czasu zdarzenie niewykonania zobowiązania występuje średnio w połowie okresu 0 – 12 miesięcy.

Grupa kalkuluje oczekiwaną stratę kredytową jako średnią ważoną prawdopodobieństwem z kilku scenariuszy (najczęściej trzech: bazowego, negatywnego i pozytywnego) o różnym prawdopodobieństwie wystąpienia. Strata oczekiwana jest liczona oddzielnie dla każdego scenariusza a średnia ważona prawdopodobieństwem wynika z wag (prawdopodobieństw) przypisanych do każdego scenariusza (suma wag = 100%). Takie podejście wypełnia wymóg standardu, aby odpis na oczekiwane straty kredytowe był nieobciążoną i ważoną prawdopodobieństwem kwotą ustaloną w oparciu o szereg możliwych wyników.

Wagi scenariuszy wynikają wprost z przyjętych założeń makroekonomicznych. Grupa zdecydowała o wykorzystaniu 90-tego percentyla rozkładu zmiennych makroekonomicznych jako scenariusza negatywnego, zgodnie z założeniami innych kalkulacji w Grupie związanych z apetytem na ryzyko, które wykorzystują 90% przedział ufności (np. RWA at risk) oraz 10-tego percentyla dla scenariusza pozytywnego jako podejścia symetrycznego. 90-ty oraz 10-ty percentyl wpływają wprost na prawdopodobieństwo realizacji tych scenariuszy – oba posiadają statystycznie po 20% prawdopodobieństwa realizacji. Finalnie, prawdopodobieństwo realizacji scenariusza bazowego jest dopełnieniem prawdopodobieństw realizacji scenariuszy skrajnych i wynosi 60%.

Prognoza (wycena) straty oczekiwanej jest dokonywana w każdym punkcie czasu w przyszłości w zależności od oczekiwanych w danym punkcie warunków ekonomicznych. W oparciu o dane historyczne Grupa określiła relacje pomiędzy obserwowanymi parametrami straty oczekiwanej (PD, LGD), a czynnikami makroekonomicznymi jako funkcje, na podstawie których - przy zadanych prognozach czynników makroekonomicznych – oblicza się przewidywane wartości parametrów straty oczekiwanej w danym roku w przyszłości według podejścia PiT (tzw. forward looking PiT). Wpływ czynników makroekonomicznych na wysokość odpisów na oczekiwane straty kredytowe jest zapewniony w Grupie poprzez ich uwzględnienie w modelowaniu poszczególnych parametrów

ryzyka, co umożliwi dobór czynników specyficznych dla danego rodzaju parametru i portfela. Wybór odpowiednich czynników makroekonomicznych jest elementem procesu budowy modelu i zawiera w sobie kilka etapów zarówno eksperckich - gwarantujących uzyskanie interpretowalnej ekonomicznie relacji - jak i czysto statystycznych umożliwiających ocenę istotności i siły występującej relacji. Ocena adekwatności wpływu czynników makroekonomicznych jest elementem całościowej oceny modeli wyznaczania odpisów na oczekiwane straty kredytowe w ramach przeprowadzanego przez Grupę monitoringu modeli.

Dla potrzeb oszacowania straty oczekiwanej Grupa określa poziom ekspozycji EAD tylko dla nieodwołalnych zobowiązań kredytowych poprzez zastosowanie współczynników konwersji CCF (procent wykorzystania wolnej części limitu kredytowego w okresie od daty sprawozdawczej do wystąpienia niewykonania zobowiązania) z regulacyjnych modeli EAD (oszacowanych według podejścia TTC – „through the cycle”). EAD spada z czasem zgodnie z harmonogramem spłat danej ekspozycji.

Dla ekspozycji z określoną datą końcowej spłaty czas do zapadalności jest równy końcowej dacie spłaty. W przypadku, gdy data końcowej spłaty przekracza 30 lat okres kalkulacji oczekiwanej straty został ograniczony do 30 lat.

Dla ekspozycji bez określonej daty końca zaangażowania (np. niektóre kredyty odnawialne i karty kredytowe) oczekiwany czas do zapadalności jest określonym statystycznie parametrem behawioralnym.

Parametr LGD, będący funkcją stosowanych technik ograniczania ryzyka kredytowego i wyrażony jako procent EAD, jest szacowany na poziomie produktu i ekspozycji w oparciu o odpowiednio skalibrowane dla potrzeb MSSF 9 parametry z regulacyjnych modeli LGD (oszacowane według podejścia TTC – „through the cycle”). Odzyski z zabezpieczeń są integralną częścią budowy modeli LGD i co do zasady kryteria uznania zabezpieczenia są zgodne z wymaganiami CRR. Do najważniejszych uznanych przez Grupę zabezpieczeń należą zabezpieczenia hipoteczne (mieszkalne i komercyjne) oraz gwarancje i poręczenia.

Poziom parametru LGD, służący do wyliczania kwoty odpisu aktualizującego metodą kolektywną dla ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości (PD = 100%), jest uzależniony od czasu przebywania ekspozycji kredytowej w stanie niewykonania zobowiązania. Dodatkowo, w segmencie klientów korporacyjnych w zakresie dużych i średnich firm, wartość parametru LGD wynosi 100% po upływie co najmniej 78 miesięcy pozostawiania ekspozycji w stanie niewykonania zobowiązania. Analogicznie, w ramach segmentu klientów detalicznych oraz przedsiębiorców, wartość parametru LGD przyjmuje wartość 100% po spełnieniu następujących warunków:

- nastąpiło zdarzenie utraty wartości, oraz obiektywne dowody utraty wartości występują nieprzerwanie przez 47 miesięcy od daty rozpoznania utraty wartości wobec przedsiębiorców,

- ekspozycje w stanie default, które należą do portfela zakupionego z utratą wartości (POCI),
- ekspozycje oceniono jako oszustwo kredytowe (fraud), tj. zostały zarejestrowane jako podejrzenie wyłudzenia kredytu lub zgłoszone jako zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

Ujęcie odpisu na oczekiwane straty kredytowe dotyczącego aktywów wycenianych według zamortyzowanego kosztu

Utrata wartości wykazywana jest jako zmniejszenie wartości bilansowej składnika, zaś kwota straty obciąża rachunek zysków i strat okresu.

Jeżeli w kolejnym okresie wysokość straty z tytułu utraty wartości zmniejszy się na skutek zdarzenia, które nastąpiło po wystąpieniu utraty wartości (np. poprawy oceny zdolności kredytowej dłużnika), wówczas uprzednio dokonany odpis z tytułu utraty wartości jest odwracany przez rachunek zysków i strat. Grupa określiła zdarzenia skutkujące możliwością odwrócenia utraty wartości ekspozycji kredytowej.

Grupa stosuje te same kryteria dla celów wyjścia klienta ze stanu niewykonania zobowiązania i odwrócenia straty z tytułu utraty wartości. Proces rozpoczęcia okresu próbnego i następnie uzdrowienia, tj. przejścia z portfela niepracującego (non-performing) do portfela performing jest realizowany:

- dla klientów z segmentu kredytów hipotecznych i konsumenckich – na poziomie segmentu biznesowego, chyba że dotyczy sytuacji rozpoznawanej na poziomie dłużnika (np. upadłość),
- dla klientów korporacyjnych – na poziomie dłużnika.

Jeżeli dłużnik znajduje się w portfelu z utratą wartości i nie posiada żadnej ekspozycji w statucie udzielonego udogodnienia w spłacie (forbearance) - zostaje uznany za uzdrowionego i zakwalifikowany do portfela pracującego (performing), jeżeli są spełnione wszystkie następujące warunki w poniższej kolejności:

- żaden dowód utraty wartości lub przesłanka utraty wartości będące źródłem niewykonania zobowiązania lub wskazujące na wysokie prawdopodobieństwo niedokonania płatności – nie są aktywne,
- od daty zakończenia dowodu/ przesłanki utraty wartości upłynęło co najmniej 3 miesiące (okres próbny) i w tym okresie zachowanie (zamiar spłaty) i sytuacja klienta (zdolność spłaty) zostały pozytywnie ocenione, a w przypadku klienta korporacyjnego ocena sytuacji finansowej została udokumentowana,
- klient dokonywał regularnych spłat, tj. brak zaległości >30 dni w okresie próbnym,
- po zakończeniu okresu próbnego klient został uznany za zdolnego do spłaty zobowiązań kredytowych w całości, bez korzystania z zabezpieczenia,

- brak zaległości w spłacie przekraczających kwotę limitu bezwzględnego; jeżeli występują zaległości w kwocie przewyższającej kwotę limitu bezwzględnego, okres próbny zostaje wydłużony do czasu obniżenia kwoty zaległości poniżej kwoty tego limitu.

Klient znajdujący się w portfelu z utratą wartości posiadający ekspozycję ze statusem udzielonego udogodnienia w spłacie (forbearance) - zostaje uznany za uzdrowionego i zakwalifikowany do portfela pracującego (performing) jeżeli są spełnione wszystkie następujące warunki:

- żaden dowód utraty wartości lub przesłanka utraty wartości będące źródłem niewykonania zobowiązania lub wskazujące na wysokie prawdopodobieństwo niedokonania płatności - nie są aktywne,
- od ostatniego z poniższych zdarzeń upłynęło co najmniej 12 miesięcy (okres próbny):
 - przyznanie ostatnich środków restrukturyzacji tj. udzielenia udogodnienia w spłacie (forbearance),
 - ekspozycji został nadany status niewykonania zobowiązania;
 - koniec okresu karencji określonego w umowie restrukturyzacyjnej,
- w okresie próbnym klient dokonał istotnych/ regularnych spłat:
 - klient, w ramach swoich regularnych płatności zgodnych z ustalonymi warunkami restrukturyzacji, spłacił materialną kwotę w wysokości stanowiącej wcześniejsze przeterminowanie (jeżeli były kwoty przeterminowane) lub umorzenie (jeżeli nie było żadnych kwot przeterminowania),
 - klient dokonywał regularnych spłat, zgodnie z nowym harmonogramem uwzględniającym warunki restrukturyzacji, tj. brak zaległości > 30 dni w okresie próbnym,
- na koniec okresu próbnego klient nie ma żadnych kwot przeterminowanych i nie ma obaw, co do pełnej spłaty ekspozycji zgodnie z warunkami umowy restrukturyzacyjnej.

Grupa ustaliła następujące dodatkowe warunki odwrócenia utraty wartości / wyjścia ze statusu niewykonania zobowiązania (default) obowiązujące wszystkich klientów:

- Jeśli w okresie próbnym zostanie zidentyfikowany dowód lub przesłanka utraty wartości będące źródłem niewykonania zobowiązania/ wskazujące na wysokie prawdopodobieństwo nie dokonania płatności, data zakończenia okresu próbnego zostanie ponownie ustalona i okres próbny zaczyna się liczyć od początku od momentu wygaśnięcia działania dowodu/ przesłanki.

- Jeżeli w trakcie trwania okresu próbnego i po okresie karencji spłaty wystąpiło zdarzenie $DPD > 30$, data zakończenia okresu próbnego zostanie zresetowana i okres próbny zaczyna się liczyć od początku od momentu, kiedy DPD wróciło do poziomu poniżej 31 dni.
- Wszystkie warunki odwrócenia utraty wartości/ wyjścia ze stanu niewykonania zobowiązania powinny być spełnione także w odniesieniu do nowych ekspozycji wobec klienta, w szczególności, jeżeli poprzednie ekspozycje kredytowe tego klienta będące wcześniej w restrukturyzacji zostały zbyte lub trwale odpisane.

Wyjątek od zasady braku aktywnych dowodów/ przesłanek utraty wartości będących źródłem niewykonania zobowiązania stanowi dowód „klasyfikacja do Etapu 3/ rezerwa” - jego utrzymywanie się nie wstrzymuje rozpoczęcia okresu próbnego (ponieważ jest on skutkiem a nie przyczyną niewykonania zobowiązania) - klasyfikacja do Etapu 3 i rezerwa utrzymywane są również w okresie próbnym.

Przesłanki klasyfikacji aktywa finansowego wycenianego według wartości godziwej przez inne całkowite dochody do Etapu 3

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy wystąpiły obiektywne dowody utraty wartości dłużnych aktywów finansowych klasyfikowanych do wyceny według wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Potwierdzenie wystąpienia obiektywnego dowodu utraty wartości jest przesłanką do klasyfikacji aktywa do etapu 3.

Dowody wskazujące, że aktywo finansowe lub grupa aktywów finansowych trwale utraciła wartość mogą wynikać z jednej lub kilku przesłanek, które zaprezentowane zostały poniżej:

- znaczące trudności finansowe emitenta (np.: znaczące ujemne kapitały własne, wysokie ponoszone straty w bieżącym roku przekraczające kapitał własny, wypowiedzenie umowy kredytowej o znaczącej wartości w innym banku),
- niedotrzymanie warunków umowy, w tym w szczególności niespłacenie lub zaleganie ze spłatą wymagalnych zobowiązań (np.: odsetek lub nominału), interpretowane jako materializacja ryzyka kredytowego emitenta,
- przyznanie emitentowi przez jego wierzycieli udogodnień w spłacie zobowiązań, których by nie otrzymał w innych okolicznościach,
- wysokie prawdopodobieństwo upadłości lub innej reorganizacji finansowej emitenta,
- identyfikacja utraty wartości aktywa finansowego w poprzednim okresie,
- zanik aktywnego rynku na aktywo finansowe, który może wynikać z trudności finansowych emitenta,

- opublikowane analizy oraz przewidywania agencji ratingowych lub innych jednostek, które potwierdzają określony (wysoki) profil ryzyka aktywa finansowego,
- inne możliwe do zaobserwowania dane wskazujące na możliwy do ustalenia spadek oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych wynikających z grupy aktywów finansowych, które pojawiły się po dacie ich początkowego ujęcia w księgach Grupy. Dane o których mowa powyżej mogą dotyczyć niekorzystnych zmian w sytuacji płatniczej grupy emitentów, kraju lub lokalnych warunków ekonomicznych, które są skorelowane z brakiem spłat z grupy aktywów finansowych.

Ujęcie odpisu na oczekiwane straty kredytowe dotyczącego dłużnych aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody

Straty z tytułu utraty wartości dłużnych aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody ujmuje się w rachunku zysków i strat. Straty te wyłącza się z innych całkowitych dochodów.

13.13. Zakupione lub utworzone aktywa finansowe dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe

Grupa rozpoznaje jako odrębną kategorię aktywa finansowe zakupione lub utworzone, które są dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe na moment początkowego ujęcia (Purchased and originated credit-impaired financial assets, POCI).

Aktywa te mogą zostać ujęte w rezultacie:

- transakcji nabycia aktywa ze zidentyfikowaną utratą wartości,
- istotnej modyfikacji (opisanej w punkcie 13.5) następującej po usunięciu z ksiąg pierwotnego zaangażowania lub
- udzielonego nowego zaangażowania kredytowego klientowi dla którego inne zaangażowania klasyfikowane są do Etapu 3.

Aktywa te wyłączone są z modelu opartego o trójetapowe podejście opisane w punkcie 13.12.

Każda zmiana skumulowanych oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia tych aktywów finansowych, zarówno pozytywna jak i negatywna, ujmowana jest w rachunku wyników jako zysk lub strata z tytułu utraty wartości.

14. Rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne

14.1. Rzeczowe aktywa trwałe

Własne składniki rzeczowych aktywów trwałych

Rzeczowe aktywa trwałe stanowią kontrolowane środki trwałe oraz nakłady na ich budowę. Do środków trwałych zaliczane są składniki rzeczowych aktywów trwałych o przewidywanym okresie wykorzystywania dłuższym niż rok, które są utrzymywane z uwagi na ich wykorzystanie na własne potrzeby lub w celu oddania ich do użytkowania innym podmiotom na podstawie umowy najmu lub w celach administracyjnych.

Rzeczowe aktywa trwałe, za wyjątkiem budynków i gruntów wykazuje się według modelu opartego na cenie nabycia lub koszcie wytworzenia tzn. po początkowym ujęciu wykazuje się według kosztu historycznego pomniejszonego o odpisy amortyzacyjne / umorzeniowe oraz z tytułu utraty wartości. Na koszt historyczny składają się cena nabycia / koszt wytworzenia i koszty bezpośrednio związane z nabyciem danych aktywów.

Każda część składowa pozycji rzeczowych aktywów trwałych, której cena nabycia lub koszt wytworzenia jest istotny w porównaniu z ceną nabycia lub kosztem wytworzenia całej pozycji jest amortyzowana osobno. Grupa alokuje początkową wartość pozycji rzeczowych aktywów trwałych na jej istotne części.

Budynki i grunty wykazuje się według modelu opartego na wartości przeszacowanej tzn. po początkowym ujęciu wykazuje się w wartości przeszacowanej, stanowiącej jej wartość godziwą na dzień przeszacowania, pomniejszonej o kwotę późniejszej zakumulowanej amortyzacji i późniejszych zakumulowanych odpisów aktualizacyjnych z tytułu utraty wartości. Przeszacowania przeprowadza się na tyle regularnie, aby wartość bilansowa nie różniła się w sposób istotny od wartości, która zostałaby ustalona przy zastosowaniu wartości godziwej na dzień bilansowy.

Efekt przeszacowania jest odzwierciedlony w innych całkowitych dochodach w przypadku wzrostu wartości lub w rachunku zysków i strat w przypadku spadku wartości bilansowej składnika. Jednakże zwiększenie wartości ujmowane jest jako przychód w rachunku zysków i strat w takim zakresie, w jakim odwraca ono zmniejszenie wartości z tytułu przeszacowania tego samego składnika aktywów, które poprzednio ujęto jako koszt danego okresu w rachunku zysków i strat. Analogicznie zmniejszenie wartości aktywa wynikające z przeszacowania rozlicza się z odnośną nadwyżką powstałą w wyniku poprzednio dokonanego przeszacowania tego aktywa. Całość nadwyżki z przeszacowania odnoszona jest na zyski zatrzymane w momencie wycofania z użycia lub zbycia składnika aktywów.

Środki trwałe w leasingu

Grupa jest stroną umów leasingowych, na podstawie których otrzymuje prawo do kontroli użytkowania zidentyfikowanego składnika aktywów na dany okres w zamian za wynagrodzenie. Grupa stosuje postanowienia MSSF 16 do wszystkich umów leasingowych z wyjątkiem kontraktów leasingu aktywów niematerialnych oraz zwolnień przewidzianych w standardzie i opisanych poniżej.

Grupa dokonuje identyfikacji komponentów leasingowych i nieleasingowych w zawartych umowach. Opłaty nieleasingowe z tytułu umów ujmowane są na podstawie odpowiednich MSSF. Opłaty leasingowe podlegają ewidencji zgodnie z poniżej opisanymi zasadami.

W dacie rozpoczęcia leasingu Grupa ujmuje aktywa z tytułu prawa do użytkowania aktywa. Początkową wycenę zobowiązania z tytułu leasingu Grupa wyznacza w wysokości bieżącej wartości przyszłych opłat leasingowych. Identyfikacja przyszłych opłat leasingowych wymaga ustalenia okresu leasingu. Określając okres leasingu Grupa bierze pod uwagę nieodwołalny okres leasingu wraz z okresami, na które można przedłużyć leasing oraz okresami, w których można wypowiedzieć leasing. W dacie rozpoczęcia umowy leasingowej Grupa ocenia, czy można z wystarczającą pewnością założyć, że skorzysta z opcji przedłużenia leasingu, lub że nie skorzysta z opcji wypowiedzenia leasingu. W celu wykonania oceny Grupa uwzględnia wszystkie istotne fakty i okoliczności, które tworzą zachętę ekonomiczną do skorzystania lub nieskorzystania z tych opcji. Grupa dokonuje przeglądu okresu leasingu w celu ponownej oceny istotnych zdarzeń lub okoliczności, które mogą wpływać na oszacowaną długość okresu leasingu. Leasing przestaje być egzekwowalny gdy zarówno leasingobiorca, jak i leasingodawca ma prawo wypowiedzenia leasingu bez konieczności uzyskania zezwolenia drugiej strony, czego konsekwencją jest najwyżej nieznaczna kara. Dla kontraktów leasingowych zawartych na czas nieokreślony, w których występuje obustronna opcja wypowiedzenia oraz potencjalnie wysokie koszty związane z rozwiązaniem kontraktu Grupa dokonuje oszacowania okresu leasingu.

Do wyznaczenia zdyskontowanej wartości opłat leasingowych Grupa stosuje stopę procentową leasingu, a jeżeli stopa nie jest łatwo dostępna, Grupa stosuje krańcową stopę procentową. Grupa określa stopę procentową leasingu jako sumę stopy oprocentowania swap-ów i wewnętrznej ceny transferowej, z uwzględnieniem walut w jakich denominowane są kontrakty leasingowe oraz okresów zapadalności umów. Po dacie rozpoczęcia leasingu, wartość bilansowa zobowiązania:

- powiększana jest o naliczone odsetki leasingowe, które ujmowane są w rachunku zysków i strat jako koszty odsetkowe,
- pomniejszana jest o zapłacone opłaty leasingowe,

- aktualizowana jest w wyniku ponownej oceny, zmiany leasingu lub zmiany zasadniczo stałych opłat leasingowych.

W dacie rozpoczęcia leasingu Grupa ujmuje aktywa z tytułu prawa do użytkowania według kosztu, którego podstawą jest kwota początkowej wyceny zobowiązania z tytułu leasingu. Koszt składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania obejmuje również:

- opłaty zapłacone w dacie rozpoczęcia lub przed datą rozpoczęcia leasingu, pomniejszone o otrzymane zachęty leasingowe,
- początkowe koszty bezpośrednie poniesione przez leasingobiorcę,
- koszty, które mają zostać poniesione przez leasingobiorcę w związku z doprowadzeniem aktywa do stanu pierwotnego.

Prawo do użytkowania podlega amortyzacji przez okres trwania leasingu oraz jest pomniejszane o straty z tytułu utraty wartości. Aktualizacja wartości prawa do użytkowania w okresie trwania leasingu następuje w wyniku modyfikacji umowy leasingu.

Grupa korzysta ze zwolnienia dla:

- leasingów krótkoterminowych - umowa może być zaklasyfikowana jako umowa krótkoterminowa, jeżeli okres trwania umowy nie przekracza 12 miesięcy, a w stosunku do przedmiotu umowy nie jest przewidziana opcja zakupu,
- leasingów, w których przedmiot umowy ma niską wartość- aktywa mogą być zaklasyfikowane jako aktywa o niskiej wartości, jeżeli cena brutto nabycia nowego składnika nie przekracza kwoty 5 000 EUR, a przedmiot umowy nie jest i nie będzie oddany w subleasing.

Opłaty leasingowe z tytułu powyżej wskazanych kontraktów Grupa ujmuje jako koszty w rachunku zysków i strat w sposób systematyczny przez okres trwania leasingu.

14.2. Wartości niematerialne

Składnik wartości niematerialnych to możliwy do zidentyfikowania niepieniężny składnik aktywów, który nie posiada postaci fizycznej.

Do wartości niematerialnych klasyfikowane są aktywa spełniające następujące wymagania:

- można je wyodrębnić lub wydzielić z jednostki gospodarczej i sprzedać, przekazać, licencjonować lub oddać do odpłatnego użytkowania osobom trzecim, zarówno indywidualnie, jak też łącznie z powiązanymi z nimi umowami, składnikami aktywów lub zobowiązań,
- wynikają z tytułów umownych lub innych tytułów prawnych, bez względu na to, czy podlegają one przeniesieniu lub wyodrębnieniu z jednostki gospodarczej lub innych praw i obowiązków.

Wartość firmy

Wartość firmy z tytułu przejęcia jednostki jest początkowo ujmowana według ceny nabycia stanowiącej kwotę nadwyżki sumy:

- przekazanej zapłaty,
- kwoty wszelkich niekontrolujących (mniejszości) udziałów w jednostce przejmowanej oraz
- w przypadku połączenia jednostek realizowanego etapami, wartości godziwej na dzień przejęcia udziału w kapitale jednostki przejmowanej, należącego poprzednio do jednostki przejmującej,

nad kwotą netto ustaloną na dzień przejęcia wartości możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań.

Wartość firmy prezentowana w sprawozdaniu finansowym Grupy ujęta została w oparciu o wymagania obowiązujące na dzień zastosowania Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy tj.: według ceny nabycia stanowiącej nadwyżkę kosztów połączenia jednostek gospodarczych nad udziałem jednostki przejmującej w wartości godziwej netto możliwych do zidentyfikowania aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych. Po początkowym ujęciu, wartość firmy jest wykazywana według ceny nabycia pomniejszonej o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Oprogramowanie komputerowe

Nabyte licencje na oprogramowanie komputerowe są aktywowane w wysokości poniesionych kosztów nabycia i jego zaimplementowania.

Nakłady związane z utrzymywaniem oprogramowania komputerowego są wykazywane jako koszty w momencie ich poniesienia.

Pozostałe wartości niematerialne

Pozostałe wartości niematerialne nabywane przez Grupę, wykazuje się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i łączną kwotę odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

Późniejsze nakłady

Nakłady poniesione po początkowym ujęciu nabytego składnika wartości niematerialnych są aktywowane tylko w przypadku, gdy spełnione są następujące warunki:

- jest prawdopodobne, że nakłady (z uwzględnieniem nowej wersji oprogramowania) spowodują istotny wzrost funkcjonalności w stosunku do oryginalnie ocenianego standardu wydajności oraz
- nakłady te mogą być wiarygodnie zmierzone i przypisane do wewnętrznie wykorzystywanego istniejącego oprogramowania.

W pozostałych przypadkach nakłady te są ujmowane w rachunku zysków i strat jako koszty w momencie ich poniesienia.

14.3. Odpisy amortyzacyjne

Odpisy amortyzacyjne rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych dokonywane są metodą liniową zgodnie z ustalonymi stawkami amortyzacji przez przewidywany okres ich użyteczności ekonomicznej. Przez wartość podlegającą amortyzacji rozumie się cenę nabycia lub koszt wytworzenia danego składnika aktywów po pomniejszeniu o wartość końcową (rezydualną) tego składnika. Okres ekonomicznej użyteczności, stawki amortyzacji a także wartość końcowa rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych podlegających amortyzacji są corocznie weryfikowane. Wnioski z tej weryfikacji stanowią podstawę dla ewentualnej zmiany okresów amortyzacji rozpoznawanej prospektywnie od daty dostosowania (efekt takiej zmiany jest zgodnie z MSR 8 odnoszony do rachunku zysków i strat).

W przypadku budynków podlegających wycenie do wartości godziwej saldo zakumulowanego umorzenia w dniu przeszacowania jest eliminowane z wartości bilansowej brutto, a wartość bilansowa netto korygowana do wartości przeszacowanej.

Odpisy amortyzacyjne rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych są ujmowane w rachunku zysków i strat. Wartość firmy oraz inne wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania są systematycznie testowane pod kątem utraty wartości na każdy dzień bilansowy. Szacowane okresy użytkowania są następujące:

• budynki i budowle	50 lat
• inwestycje w obce środki trwałe	okres najmu, dzierżawy, leasingu, nie dłuższy niż 10 lat
• urzędnienia	3 - 7 lat
• wyposażenie	5 lat

• koszty wytworzenia oprogramowania	3 lata
• oprogramowanie komputerowe	3 lata

14.4. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości

Na każdy dzień bilansowy Grupa dokonuje oceny rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych pod względem istnienia przesłanek wskazujących na utratę ich wartości.

W przypadku istnienia takiej przesłanki, Grupa dokonuje formalnego oszacowania wartości odzyskiwalnej. W przypadku, gdy wartość bilansowa danego składnika aktywów przewyższa jego wartość odzyskiwalną, uznaje się utratę jego wartości i dokonuje odpisu aktualizującego jego wartość do poziomu wartości odzyskiwalnej.

W zakresie wartości firmy test na utratę wartości przeprowadza się na dzień bilansowy bez względu na to czy istnieją przesłanki wskazujące, że taka utraty wartości wystąpiła.

Ujęcie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości

W przypadku, gdy istnieją przesłanki, że nastąpiła utrata wartości majątku wspólnego, czyli aktywów, które nie wypracowują wpływów pieniężnych niezależnie od innych aktywów lub zespołów aktywów oraz nie można ustalić wartości odzyskiwalnej pojedynczego składnika aktywów zaliczanego do majątku wspólnego, Grupa ustala wartość odzyskiwalną na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik należy. Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości jest ujmowany, jeżeli wartość księgowa aktywa lub jego ośrodka wypracowującego środki pieniężne przekracza wartość odzyskiwalną. Utrata wartości firmy ustalana jest poprzez oszacowanie odzyskiwalnej wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, którego dotyczy dana wartość firmy. W przypadku, gdy odzyskiwalna wartość ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest niższa niż wartość bilansowa, tworzony jest odpis z tytułu utraty wartości.

Odpis z tytułu utraty wartości jest ujmowany w rachunku zysków i strat, w pozycji *Koszty działania*. Odpisy z tytułu utraty wartości w przypadku ośrodków wypracowujących środki pieniężne w pierwszej kolejności redukują wartość firmy przypadającą na te ośrodki wypracowujące środki pieniężne (grupę ośrodków), a następnie redukują proporcjonalnie wartość księgową innych aktywów w ośrodku (grupie ośrodków).

Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości w odniesieniu do wartości firmy nie podlega odwracaniu.

W przypadku innych aktywów, odpis ten podlega odwracaniu, jeżeli nastąpiła zmiana w szacunkach służących do określenia wartości możliwej do odzyskania.

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości może być odwrócony tylko do poziomu, przy którym wartość księgowa aktywa nie przekracza wartości księgowej, która pomniejszona o kwotę amortyzacji, zostałaby wyznaczona, jeżeli nie zostałby ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości.

15. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

Do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży klasyfikowane są aktywa trwałe, w przypadku, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana przede wszystkim w drodze transakcji sprzedaży, a nie poprzez ich dalsze wykorzystanie. Sytuacja taka ma miejsce, gdy pojedynczy składnik aktywów (lub grupa) jest dostępny do natychmiastowej sprzedaży w jego bieżącym stanie z uwzględnieniem jedynie normalnych i zwyczajowo przyjętych warunków dla sprzedaży tego typu aktywów oraz jego sprzedaż jest wysoce prawdopodobna, tzn. zdecydowano o wypełnieniu planu sprzedaży danego składnika aktywów, rozpoczęto aktywny program znalezienia nabywcy i zakończenia planu zbycia. Ponadto, taki składnik aktywów jest oferowany do sprzedaży po cenie, która jest racjonalna w odniesieniu do jego bieżącej wartości godziwej i oczekuje się, że sprzedaż zostanie ujęta jako sprzedaż zakończona w czasie jednego roku od dnia zaklasyfikowania składnika aktywów do tej kategorii.

Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży ujmuje się w kwocie niższej z dwóch: wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia tych aktywów. Dla aktywów zaklasyfikowanych do tej kategorii nie nalicza się amortyzacji. W przypadku, gdy kryteria klasyfikacji do grupy aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży nie są dłużej spełniane, Grupa zaprzestaje klasyfikacji tego składnika aktywów (lub grupy do zbycia) jako przeznaczonego do sprzedaży oraz dokonuje reklasyfikacji do odpowiedniej kategorii aktywów.

W takim przypadku Grupa wycenia składnik aktywów, który nie jest dłużej klasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży (lub nie wchodzi już w skład grupy przeznaczonej do sprzedaży) w kwocie niższej z:

- jego wartości bilansowej z dnia poprzedzającego klasyfikację składnika aktywów (lub grupy do zbycia) jako przeznaczony do sprzedaży, skorygowanej o amortyzację lub aktualizację wyceny, która zostałaby ujęta, gdyby składnik aktywów (lub grupa do zbycia) nie został zaklasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży,
- jego wartości odzyskiwalnej z dnia podjęcia decyzji o braku jego sprzedaży.

16. Inne aktywa finansowe

Inne aktywa finansowe obejmują należności handlowe i inne należności.

Grupa zastosowała uproszczone podejście w zakresie szacowania odpisu na oczekiwane straty kredytowe i ujmuje odpis w kwocie równej oczekiwanym stratom kredytowym w całym okresie życia należności.

Należności handlowe obejmowane są odpisami aktualizującymi po osiągnięciu progu przeterminowania, który wynosi 60 dni. W uzasadnionych przypadkach, a w szczególności w przypadku należności z tytułu niedoborów i szkód, roszczeń kwestionowanych przez dłużników oraz innych należności, dla których ryzyko nieodzyskania Grupa ocenia jako wysokie, odpisów aktualizujących dokonuje się wcześniej, przed osiągnięciem 60-dniowego progu przeterminowania.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualną wartość pieniądza w czasie.

Należności budżetowe prezentowane są w ramach innych aktywów finansowych, z wyjątkiem należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych, które stanowią w sprawozdaniu z sytuacji finansowej odrębną pozycję.

17. Rezerwy

Rezerwy, w tym na pozycje pozabilansowe, są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, jeżeli na Grupie ciąży obowiązek prawny lub wynikający z ogólnie przyjętych zwyczajów mający swe źródło w zdarzeniach przeszłych i prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków. Jeżeli skutek jest istotny, kwotę rezerwy wyznacza się za pomocą zdyskontowanych oczekiwanych przepływów pieniężnych według stopy przed opodatkowaniem, która odzwierciedla bieżącą ocenę rynku odnośnie wartości pieniądza w czasie oraz, tam gdzie to dotyczy, ryzyka związane z danym składnikiem zobowiązań. W oparciu o powyższą zasadę rozpoznawane są rezerwy na pozycje pozabilansowe obciążone ryzykiem takie jak: gwarancje niefinansowe, akredytywy dokumentowe, nieodwołalne niewykorzystane linie kredytowe.

Utworzone rezerwy na nieodwołalne niewykorzystane linie kredytowe dla zaangażowań korporacyjnych wykazywane są w rachunku zysków i strat, w pozycji *Odpisy na oczekiwane straty kredytowe*.

Grupa tworzy rezerwy na koszty restrukturyzacji tylko wtedy, gdy zostaną spełnione ogólne kryteria dotyczące ujmowania rezerw wynikające z MSR 37, w szczególności gdy Grupa posiada szczegółowy, formalny plan restrukturyzacji określający co najmniej działalność lub część działalności, której dotyczy, podstawowe lokalizacje, miejsce zatrudnienia, funkcje i przybliżoną liczbę pracowników objętych odszkodowaniem, kwotę nakładów do poniesienia oraz termin przeprowadzenia. Warunkiem niezbędnym do utworzenia rezerwy jest również rozpoczęcie restrukturyzacji albo jej publiczne ogłoszenie. Utworzone rezerwy obejmują tylko bezpośrednie i nieodzowne nakłady powstające w wyniku restrukturyzacji nie związane z bieżącą działalnością i nie obejmują przyszłych kosztów operacyjnych.

Grupa tworzy rezerwy na ryzyko prawne w sposób indywidualny lub portfelowy:

- w podejściu indywidualnym Grupa tworzy rezerwy na zobowiązania z tytułu spraw sądowych oraz innych należności o charakterze roszczeń prawnych jeżeli szacowane prawdopodobieństwo realizacji takiego zobowiązania jest wyższe niż 50%,
- w przypadku występowania szeregu podobnych spraw sądowych lub innych należności o charakterze roszczeń prawnych, prawdopodobieństwo wypływu środków w celu wypełnienia przez Grupę obowiązku jest ustalane portfelowo przy uwzględnieniu grupy obowiązków jako całości, a szacunek rezerwy dokonywany jest metodą wartości oczekiwanej jako średniej ważonej prawdopodobieństwem z kilku scenariuszy (najczęściej trzech: bazowego, pozytywnego i negatywnego) o różnym prawdopodobieństwie wystąpienia.

Grupa stosuje powyższe zasady w przypadku roszczeń prawnych, które nie wpływają na przepływy pieniężne z tytułu aktywów finansowych ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej – w takim przypadku Grupa stosuje zasady zgodne z MSSF 9, jak opisano w punkcie 13.6.

W przypadku, gdy roszczenie prawne dotyczy aktywa finansowego, które zostało wyłączone ze sprawozdania z sytuacji finansowej (np. spłacone), podstawą tworzenia rezerwy jest MSR 37.

18. Rozliczenia międzyokresowe

18.1. Koszty rozliczane w czasie

Koszty rozliczane w czasie dotyczą poszczególnych rodzajów wydatków, których rozliczenie w ciężar rachunku zysków i strat nastąpi stosownie do upływu czasu w przyszłych okresach sprawozdawczych. Składnikami kosztów rozliczanych w czasie są przede wszystkim rezerwy na koszty rzeczowe wynikające ze świadczeń wykonanych na rzecz Grupy przez kontrahentów, oraz opłacone z góry koszty ubezpieczeń, które zostaną rozliczone w następnych okresach. Koszty rozliczane w czasie prezentuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji *Inne aktywa*.

18.2. Przychody przyszłych okresów

Pozycja obejmuje głównie prowizje rozliczane liniowo oraz inne dochody pobrane z góry, których rozliczenie do rachunku zysków i strat nastąpi w przyszłych okresach sprawozdawczych. Przychody rozliczane w czasie prezentuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji *Inne zobowiązania*.

19. Świadczenia pracownicze

19.1. Świadczenia wynikające z Ustawy o pracowniczych programach emerytalnych

Wydatki ponoszone w związku z programem określonych składek są ujmowane jako koszty w rachunku zysków i strat.

19.2. Krótkoterminowe świadczenia pracownicze

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze Grupy (inne niż świadczenia z tytułu rozwiązania umowy o pracę) zawierają wynagrodzenia, premie, płatne urlopy oraz składki na ubezpieczenie społeczne.

Grupa ujmuje przewidywaną niezdyskontowaną wartość krótkoterminowych świadczeń pracowniczych jako koszty w okresie, w którym pracownicy świadczyli związaną z nimi pracę (bez względu na termin zapłaty) w korespondencji z pozostałymi zobowiązaniami.

Kwota krótkoterminowych świadczeń pracowniczych z tytułu niewykorzystanych dni urlopowych przysługujących pracownikom Grupy jest wyliczana jako suma niewykorzystanych urlopów przysługujących poszczególnym pracownikom Grupy.

19.3. Długoterminowe świadczenia pracownicze

19.3.1 Świadczenia z tytułu regulacji wynikających z Kodeksu Pracy

Rezerwy na odprawy emerytalne przyznane w ramach świadczeń z tytułu regulacji wynikających z Kodeksu Pracy szacowane są na podstawie wyceny aktuarialnej. Rezerwa będąca efektem wyceny aktuarialnej ujmowana i aktualizowana jest w okresach rocznych.

Rezerwy z tytułu długoterminowych świadczeń pracowniczych ujmuje się w pozycji Rezerwy sprawozdania z sytuacji finansowej w korespondencji z kosztami wynagrodzeń w rachunku zysków i strat.

Opis założeń metody kalkulacji i prezentacji zysków i strat aktuarialnych zawarty jest w punkcie dotyczącym zastosowanych szacunków w zakresie rezerw na odprawy emerytalne i rentowe.

19.3.2 Świadczenia wynikające z programu zmiennych składników wynagrodzeń

Świadczenia przyznawane w ramach programu zmiennych składników wynagrodzeń, które będą rozliczane w gotówce są ujmowane, jako koszty w trakcie okresu nabywania uprawnień w korespondencji ze zobowiązaniami w stosunku do pracowników.

Komponenty świadczeń w formie akcji, które zostaną rozliczone w gotówce są ujmowane jako koszty i zobowiązania w trakcie okresu nabywania uprawnień (roku, za który pracownicy otrzymują nagrody) bazując na wartości godziwej przyznawanych nagród. Wartość godziwa jest przeszacowywana na każdy dzień bilansowy do momentu rozliczenia z pracownikami a zmiany w wartości godziwej ujmowane są jako zyski lub straty w rachunku zysków lub strat.

Komponenty świadczeń w formie akcji, które zostaną rozliczone w akcjach są ujmowane jako koszty w trakcie okresu nabywania uprawnień w oparciu o wartość godziwą. Ewidencja prowadzona jest w korespondencji z kapitałami. Przeszacowanie wartości godziwej na datę przyznania nagrody oraz wszelkie zmiany są ujmowane w kapitałach.

Wartość godziwa świadczeń w formie akcji jest ustalana w odniesieniu do ceny akcji oraz wartości bieżącej szacowanych płatności dywidendy w trakcie okresu odroczenia.

20.Kapitały

Na kapitały własne składają się: kapitał akcyjny, kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej, skumulowane inne całkowite dochody oraz zyski zatrzymane. Wszystkie kwoty kapitałów i funduszy wykazywane są w wartości nominalnej.

Kapitał akcyjny

Kapitał zakładowy wykazywany jest według wartości nominalnej, zgodnie ze statutem oraz wpisem do rejestru handlowego.

Dywidendy

Dywidendy za dany rok, które zostały zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie, ale nie zostały wypłacone na dzień bilansowy, ujawnia się w pozycji *zobowiązania z tytułu dywidendy w ramach Innych zobowiązań*.

Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej

Tworzony jest z premii emisyjnej uzyskanej z emisji akcji, pomniejszonej o poniesione bezpośrednie koszty z nią związane.

Skumulowane inne całkowite dochody

Skumulowane inne całkowite dochody tworzone są w wyniku:

- wyceny instrumentów finansowych zakwalifikowanych do wyceny przez inne całkowite dochody,

- wyceny pochodnych instrumentów finansowych w części stanowiącej efektywne zabezpieczenie przepływów pieniężnych,
- wyceny aktywów trwałych wycenianych według wartości godziwej,
- zysków / strat aktuarialnych.

Na skumulowane inne całkowite dochody odnosi się zmiany aktywa lub rezerwy z tytułu podatku odroczonego wynikające z ujęcia powyższych wycen. Skumulowane inne całkowite dochody nie podlegają dystrybucji.

Zyski zatrzymane

Zyski zatrzymane tworzone są z odpisów z zysku i są przeznaczone na cele określone w statucie lub innych przepisach prawa. Zyski zatrzymane obejmują:

- pozostały kapitał zapasowy,
- pozostałe kapitały rezerwowe,
- fundusz ryzyka ogólnego,
- wycenę motywacyjnych programów pracowniczych,
- niepodzielony wynik z lat ubiegłych,
- wynik finansowy netto przypadający na jednostkę dominującą.

Pozostały kapitał zapasowy, pozostały kapitał rezerwowy i fundusz ryzyka ogólnego tworzone są z odpisów z zysku i są przeznaczone na cele określone w statucie lub innych przepisach prawa.

Fundusz ogólnego ryzyka bankowego tworzony jest zgodnie z przepisami ustawy Prawo Bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 roku z późniejszymi zmianami, z zysku po opodatkowaniu.

Wynik finansowy netto przypadający na jednostkę dominującą stanowi wynik brutto z rachunku zysków i strat roku bieżącego skorygowany obciążeniem z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych oraz o wynik przypadający na udziały mniejszości.

21.Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Z punktu widzenia rachunku przepływów pieniężnych na stan środków pieniężnych składa się wartość gotówki (w kasach i Banku Centralnym) oraz jej ekwiwalentów, na które składają się salda na rachunkach bieżących i rachunkach lokat jednodniowych w innych bankach.

22.Podatki

22.1. Podatek dochodowy

Podatek dochodowy ujmowany jest jako podatek bieżący oraz podatek odroczony. Podatek dochodowy bieżący ujmowany jest w rachunku zysków i strat. Podatek dochodowy odroczony w zależności od źródła pochodzenia różnic przejściowych ujmowany jest w rachunku zysków i strat lub w kapitale.

Bieżący podatek jest zobowiązaniem podatkowym odnoszącym się do przychodu do opodatkowania przy użyciu stopy podatkowej obowiązującej na dzień bilansowy, wraz ze wszystkimi korektami zobowiązania podatkowego dotyczącego poprzednich lat.

22.2. Odroczony podatek dochodowy

Grupa tworzy rezerwę na przejściową różnicę z tytułu podatku dochodowego spowodowaną odmiennością momentu uznania przychodów za osiągnięte oraz kosztów za poniesione w myśl przepisów rachunkowych oraz przepisów o podatku dochodowym od osób prawnych. Dodatnią różnicę netto wykazuje się jako *Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego*. Ujemną różnicę netto wykazuje się w pozycji *Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego*.

Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego jest tworzona metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do wszystkich dodatnich różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym, z wyjątkiem sytuacji, gdy rezerwa z tytułu podatku odroczonego wynika z:

- początkowego ujęcia wartości firmy,
- wartości firmy, której amortyzacja nie stanowi kosztów uzyskania przychodu,
- początkowego ujęcia danego składnika aktywów lub zobowiązań pochodzącego z transakcji, która nie jest połączeniem jednostek gospodarczych oraz w czasie wystąpienia transakcji nie ma wpływu na wynik finansowy brutto, ani na dochód podlegający opodatkowaniu (stratę podatkową).

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym oraz niewykorzystanych strat podatkowych. Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są do wysokości, do której jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych, z wyjątkiem sytuacji, gdy składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynika z początkowego ujęcia składnika aktywów bądź

zobowiązania przy transakcji, które nie jest połączeniem jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku podlega weryfikacji na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) prawnie lub faktycznie obowiązujące na dzień bilansowy.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym jest ujmowany w kapitale własnym.

Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego Grupa wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej po skompensowaniu na poziomie każdej ze spółek podlegającej konsolidacji. Grupa kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy, gdy posiada tytuł prawny do przeprowadzenia takiej kompensaty oraz aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotyczą tego samego podatnika.

22.3. Podatek od niektórych instytucji finansowych

Podatek od niektórych instytucji finansowych (wprowadzony Ustawą z dnia 15 stycznia 2016 roku Dz.U. 2016 poz. 68) nie jest podatkiem dochodowym i jest prezentowany w linii rachunku zysków i strat *Podatek od niektórych instytucji finansowych*.

22.4. Inne podatki

Przychody, koszty i aktywa ujmowane są w kwocie pomniejszonej o wartość podatku od towarów i usług, podatku od czynności cywilno-prawnych i innych podatków od sprzedaży, z wyjątkiem, gdy podatek od sprzedaży zapłacony przy zakupie towarów i usług nie jest możliwy do odzyskania od władz podatkowych; wtedy podatek od towarów i usług jest ujmowany odpowiednio jako część kosztów nabycia składnika aktywów lub jako element kosztów.

Kwota netto podatku od sprzedaży możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz władz podatkowych jest ujęta w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, jako część należności lub zobowiązań.

IV. Porównywalność danych finansowych

W niniejszym rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za okres od 1 stycznia 2022 roku o 31 grudnia 2022 roku w stosunku do skonsolidowanych rocznych sprawozdań finansowych za okresy wcześniejsze Grupa dokonała zmian w sposobie prezentacji poszczególnych pozycji skonsolidowanego rachunku zysków i strat.

Zmiany są następujące:

- Począwszy od skonsolidowanego sprawozdania finansowego za 2022 rok, Grupa dodała w rachunku zysków i strat linię *wpływ korekty wartości bilansowej brutto kredytów z tytułu moratoriów kredytowych*, stanowiącą uszczegółowienie prezentacji przychodów odsetkowych. Grupa zdecydowała się na tą zmianę z uwagi na istotny udział wspomnianej korekty w przychodach odsetkowych ogółem. Korekta jest wynikiem zmiany przepisów prawa, tj. wejścia w życie w 2022 roku ustawy *o finansowaniu społecznościowym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom*. Szczegółowe informacje na temat przyjętego przez Grupę podejścia przy szacowaniu wspomnianej korekty znajdują się w nocie objaśniającej nr 2. *Wynik z tytułu odsetek*.
- Ze względu na otoczenie stóp procentowych, kwota wyrównania ceny (PAA) otrzymywana z instrumentów pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych zaczęła być istotna. Po dokonaniu przeglądu prezentacji tych kwot Grupa stwierdziła, że kwoty PAA merytorycznie odzwierciedlają przychody (koszty) odsetkowe wynikające z kwot uprzednio zapłaconych (otrzymanych) w celu rozliczenia zmian wartości rynkowej instrumentów pochodnych zabezpieczających. W związku z tym Grupa przesunęła te kwoty z linii *Wynik na rachunkowości zabezpieczeń* (z pozycji szczegółowej *nieefektywność wynikająca z zabezpieczeń przepływów pieniężnych*) do linii *Przychody odsetkowe* i *Koszty odsetkowe* (do pozycji szczegółowych *przychody/koszty o charakterze odsetkowym powiązane z rozliczeniem wycen instrumentów pochodnych zabezpieczających przepływy pieniężne*). Ze względu na nieistotność tych kwot w poprzednich okresach Grupa nie przekształciła danych porównawczych.

V. Noty do skonsolidowanego sprawozdania finansowego

1. Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności

Segmentacja działalności

Zarządzanie działalnością Grupy dokonywane jest w wymiarach określonych przez model biznesowy Grupy. Model biznesowy Grupy, głównie dla potrzeb sprawozdawczości zarządczej, zawiera podział klientów na dwa główne segmenty:

- segment bankowości detalicznej,
- segment bankowości korporacyjnej.

Podstawą wydzielenia poszczególnych segmentów są kryteria podmiotowe oraz – w przypadku podziału na podsegmenty – kryteria finansowe (w szczególności wysokość obrotów, poziom zgromadzonych aktywów). Szczegółowe zasady przypisywania klientów do poszczególnych segmentów regulują kryteria segmentacji klienta, które są określone wewnętrznymi regulacjami Grupy.

W Grupie został wydzielony organizacyjnie obszar działalności realizowanej przez Centre of Expertise Treasury. Działalność Centre of Expertise Treasury polega na zarządzaniu ryzykiem płynności krótkoterminowej i długoterminowej, zgodnie z obowiązującymi regulacjami i z wewnątrz ustalonym w Grupie apetytem na ryzyko, zarządzaniu ryzykiem stopy procentowej oraz inwestowaniu nadwyżek pozyskanych od linii biznesowych przy zachowaniu bufora płynności w postaci aktywów płynnych. Wynik działalności Centre of Expertise Treasury podlega alokacji do segmentów biznesowych, z uwagi na jego funkcję wspierającą segmenty biznesowe Grupy.

Segment bankowości detalicznej

W ramach obszaru działalności detalicznej Grupa obsługuje osoby prywatne - segment klientów masowych oraz klientów zamożnych.

Działalność ta jest analizowana w ujęciu głównych produktów, obejmujących między innymi: produkty kredytowe (kredyty w rachunku bieżącym, kredyty związane z kartami, kredyty ratalne, kredyty hipoteczne), produkty depozytowe (rachunki bieżące, lokaty terminowe, rachunki oszczędnościowe), produkty strukturyzowane, jednostki uczestnictwa funduszy, usługi maklerskie oraz karty bankowe.

Segment bankowości korporacyjnej

Obszar działalności korporacyjnej obejmuje:

- obsługę klientów instytucjonalnych,
- obsługę przedsiębiorców indywidualnych,
- produkty rynków finansowych.

Obsługa klientów instytucjonalnych obejmuje klientów strategicznych, duże firmy oraz średnie firmy.

Dla działalności korporacyjnej prowadzona jest sprawozdawczość w podziale na główne produkty, obejmujące między innymi produkty kredytowe (kredyty obrotowe, inwestycyjne), produkty depozytowe (rachunki bieżące, lokaty terminowe i negocjowane, rachunki oszczędnościowe), produkty rynków finansowych, usługi w zakresie powiernictwa, operacje na rynku kapitałowym realizowane przez podmiot dominujący oraz produkty związane z usługami leasingowymi i faktoringowymi, oferowane przez ING Lease (Polska) Sp. z o.o. oraz ING Commercial Finance Polska S.A.

Obsługa przedsiębiorców indywidualnych obejmuje osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą oraz spółki partnerskie nie prowadzące pełnej księgowości zgodnie z zapisami Ustawy o rachunkowości, spółki cywilne lub jawne, których wspólnicy są tylko i wyłącznie osobami fizycznymi nie prowadzącymi pełnej księgowości zgodnie z zapisami Ustawy o rachunkowości oraz wspólnoty mieszkaniowe. Działalność przedsiębiorców jest raportowana w ujęciu głównych produktów, między innymi produktów kredytowych (pożyczka gotówkowa, linia kredytowa, karta kredytowa), produktów depozytowych (konto firmowe, konto walutowe, konto dla wspólnot mieszkaniowych), produktów leasingowych oferowanych przez ING Lease (Polska) Sp. z o.o., usług w zakresie księgowości, terminali i bramek płatniczych.

Produkty rynków finansowych obejmują operacje dokonywane na rynkach pieniężnych i kapitałowych, prowadzone zarówno na rachunek własny jak i na rzecz klientów. W ramach tej działalności wyróżnia się produkty rynków walutowych, pieniężnych i instrumentów pochodnych, operacje papierami wartościowymi (papiery skarbowe, akcje i obligacje).

Wycena

Wycena aktywów i zobowiązań segmentu, przychodów i kosztów segmentu jest oparta na zasadach rachunkowości stosowanych przez Grupę, zawartych w notach opisujących stosowane zasady rachunkowości. W szczególności ustalenia dochodów i kosztów odsetkowych wewnętrznych i zewnętrznych dla poszczególnych segmentów dokonuje się przy wykorzystaniu systemu cen transferowych, w ramach Systemu Transferu Ryzyka (RTS). Ceny transferowe wyznaczane są w oparciu o jedną krzywą rentowności dla danej waluty wspólną dla produktów aktywnych i pasywnych. Cena transferowa wyznaczona dla produktów aktywnych i pasywnych o tym samym położeniu na krzywej rentowności jest jednakowa. Możliwe są modyfikacje wyjściowej ceny transferowej otrzymane z wyceny produktu na krzywej rentowności, a czynnikami korygującymi cenę transferową mogą być: premia za pozyskanie długoterminowej płynności, dopasowanie pozycji Grupy, koszt zabezpieczenia w przypadku produktów skomplikowanych oraz polityka cenowa. Wykorzystując równania matematyczne – na podstawie stawek kwotowań dostępnych w serwisach informacyjnych – budowane są następnie krzywe dochodowości. Przychody i koszty, wyniki, aktywa i zobowiązania segmentu zawierają te elementy, które bezpośrednio można przyporządkować do danego segmentu, jak również te, które można przypisać do danego segmentu w oparciu o racjonalne przesłanki. Grupa prezentuje przychody segmentu z tytułu odsetek pomniejszone o koszty z tytułu odsetek.

Segmenty geograficzne

Grupa Kapitałowa prowadzi działalność na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

Rachunek zysków i strat według segmentów						
	2022			2021		
	Segment bankowości detalicznej	Segment bankowości korporacyjnej	Razem	Segment bankowości detalicznej	Segment bankowości korporacyjnej	Razem
Przychody ogółem	2 555,0	5 141,6	7 696,6	3 275,7	3 591,9	6 867,6
wynik z tytułu odsetek	1 912,0	3 702,0	5 614,0	2 715,4	2 254,3	4 969,7
wynik z tytułu prowizji, w tym:	580,2	1 514,6	2 094,8	558,0	1 286,8	1 844,8
przychody z tytułu prowizji w tym:	900,8	1 735,9	2 636,7	850,4	1 474,6	2 325,0
marża transakcyjna na transakcjach wymiany walut	87,8	613,9	701,7	71,7	472,6	544,3
prowadzenie rachunków klientów	112,7	333,9	446,6	116,9	324,3	441,2
udzielanie kredytów	25,7	432,7	458,4	25,5	377,3	402,8
karty płatnicze i kredytowe	364,2	148,6	512,8	309,7	116,2	425,9
dystribucja jednostek uczestnictwa	61,2	0,0	61,2	90,4	0,0	90,4
oferowanie produktów ubezpieczeniowych	188,6	34,0	222,6	165,0	34,1	199,1
usługi faktoringowe i leasingowe	0,0	51,3	51,3	0,0	41,2	41,2
pozostałe prowizje	60,6	121,5	182,1	71,2	108,9	180,1
koszty prowizji	-320,6	-221,3	-541,9	-292,4	-187,8	-480,2
pozostałe przychody/koszty	62,7	-74,9	-12,2	2,3	50,8	53,1
Koszty działania	-2 093,7	-1 548,4	-3 642,1	-1 543,5	-1 421,0	-2 964,5
w tym amortyzacja	-166,9	-112,4	-279,3	-173,8	-112,5	-286,3
Wynik operacyjny segmentu	461,3	3 593,2	4 054,5	1 732,2	2 170,9	3 903,1
odpisy na oczekiwane straty kredytowe	-292,2	-443,6	-735,8	-78,0	-238,0	-316,0
koszty ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach obcych	-294,3	0,0	-294,3	-56,4	0,0	-56,4
podatek od niektórych instytucji finansowych	-246,6	-400,3	-646,9	-232,0	-312,7	-544,7
udział w zyskach (stratach) netto jednostek stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności	25,6	0,0	25,6	29,3	0,0	29,3
Zysk brutto	-346,2	2 749,3	2 403,1	1 395,1	1 620,2	3 015,3
Podatek dochodowy	-	-	-688,7	-	-	-707,0
Zysk netto	-	-	1 714,4	-	-	2 308,3
przypadający akcjonariuszom ING Banku Śląskiego S.A.	-	-	1 714,4	-	-	2 308,3

Aktywa i zobowiązania oraz przepływy pieniężne netto według segmentów						
	2022			2021		
	Segment bankowości detalicznej	Segment bankowości korporacyjnej	Razem	Segment bankowości detalicznej	Segment bankowości korporacyjnej	Razem
Aktywa segmentu	92 863,7	120 521,0	213 384,7	91 852,9	106 365,2	198 218,1
Inwestycje segmentu w jednostkach stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności	178,9	-	178,9	184,8	-	184,8
Pozostałe aktywa (nieprzypisane segmentom)	-	-	3 702,5	-	-	3 251,3
Aktywa ogółem	93 042,6	120 521,0	217 266,1	92 037,7	106 365,2	201 654,2
Zobowiązania segmentu	110 961,7	92 031,2	202 992,9	106 620,0	78 538,6	185 158,6
Pozostałe zobowiązania (nieprzypisane segmentom)	-	-	4 928,9	-	-	2 964,2
Kapitały własne	-	-	9 344,3	-	-	13 531,4
Zobowiązania i kapitał własny ogółem	110 961,7	92 031,2	217 266,1	106 620,0	78 538,6	201 654,2
Nakłady inwestycyjne	154,2	114,0	268,2	76,8	70,8	147,6
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	3 233,1	-2 533,5	699,6	-794,1	1 765,7	971,6
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej (nieprzypisane segmentom)	-	-	2 255,5	-	-	-509,8
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej razem	3 233,1	-2 533,5	2 955,1	-794,1	1 765,7	461,8
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	-509,9	-466,3	-976,2	599,3	629,6	1 228,9
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	0,0	-306,8	-306,8	0,0	-1 541,1	-1 541,1

2. Wynik z tytułu odsetek

	2022	2021
Przychody odsetkowe, w tym:	8 111,9	5 432,4
przychody odsetkowe obliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej, w tym:	7 162,1	5 431,7
odsetki od instrumentów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu, w tym:	6 411,6	5 277,0
odsetki od kredytów i innych należności udzielonych innym bankom	397,7	16,7
odsetki od kredytów i innych należności udzielonych klientom, w tym:	5 320,2	4 818,0
wpływ korekty wartości bilansowej brutto kredytów z tytułu moratoriów kredytowych	-1 644,9	0,0
odsetki od inwestycyjnych papierów wartościowych	693,7	442,3
odsetki od inwestycyjnych papierów wartościowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	750,5	154,7
pozostałe przychody odsetkowe, w tym:	949,8	0,7
przychody o charakterze odsetkowym powiązane z rozliczeniem wycen instrumentów pochodnych zabezpieczających przepływy pieniężne	946,9	0,0
odsetki od kredytów i innych należności udzielonych klientom wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy	2,9	0,7
Koszty odsetkowe, w tym:	-2 497,9	-462,7
odsetki od zobowiązań wobec innych banków	-368,5	-10,6
odsetki od zobowiązań wobec klientów	-1 583,4	-416,2
odsetki od zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych	-22,3	-6,3
odsetki od zobowiązań podporządkowanych	-25,7	-26,7
odsetki od zobowiązań leasingowych	-8,0	-2,9
koszty o charakterze odsetkowym powiązane z rozliczeniem wycen instrumentów pochodnych zabezpieczających przepływy pieniężne	-490,0	0,0
Wynik z tytułu odsetek	5 614,0	4 969,7

Koszty odsetkowe prezentowane w tabeli dotyczą zobowiązań finansowych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu.

Dla aktywów w Etapie 3 przychody odsetkowe obliczane są w oparciu o kwoty zaangażowania netto, tzn. kwoty uwzględniające dokonane odpisy na oczekiwane straty kredytowe.

Za rok 2022 przychody odsetkowe od aktywów finansowych w Etapie 3 wynosiły 133,0 mln zł w porównaniu z 73,4 mln zł za rok 2021.

Wpływ korekty wartości bilansowej brutto kredytów z tytułu moratoriów kredytowych

W 2022 roku weszła w życie ustawa o finansowaniu społecznościowym dla przedsiębiorstw gospodarczych i pomocy kredytobiorcom, wprowadzająca m.in. dla kredytobiorców posiadających kredyt hipoteczny w PLN możliwość zawieszenia spłaty do 8 miesięcznych rat kredytu hipotecznego - po dwie w każdym z kwartałów drugiego półrocza 2022 roku oraz po jednej w każdym z kwartałów 2023. Zmiana prawa spowodowała, że Grupa ujęła korektę wartości bilansowej brutto kredytów hipotecznych w PLN. Jej wysokość na 31 grudnia 2022 roku wynosiła 1 644,9 mln zł. Informacje na temat założeń przyjętych do kalkulacji korekty znajdują się w rozdziale III. Znaczące zasady rachunkowości, w punkcie 3.7. Korekta wartości bilansowej brutto kredytów hipotecznych w PLN z tytułu moratoriów kredytowych.

Przychody/koszty o charakterze odsetkowym powiązane z rozliczeniem wycen instrumentów pochodnych zabezpieczających przepływy pieniężne

Począwszy od 2022 roku Grupa przesunęła kwotę wyrównania ceny (PAA) otrzymywaną z instrumentów pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych z linii Wynik na rachunkowości zabezpieczeń do linii Przychody odsetkowe i Koszty odsetkowe (do pozycji szczegółowych przychody/ koszty o charakterze odsetkowym powiązane z rozliczeniem wycen instrumentów pochodnych zabezpieczających przepływy pieniężne). Więcej informacji na ten temat znajduje się w rozdziale IV. Porównywalność danych finansowych.

3. Wynik z tytułu prowizji

	2022	2021
Przychody z tytułu prowizji	2 636,7	2 325,0
marża transakcyjna na transakcjach wymiany walut	701,7	544,3
prowadzenie rachunków klientów	446,6	441,2
udzielanie kredytów	458,4	402,8
karty płatnicze i kredytowe	512,8	425,9
dystribucja jednostek uczestnictwa	61,2	90,4
oferowanie produktów ubezpieczeniowych	222,6	199,1
usługi faktoringowe i leasingowe	51,3	41,2
działalność maklerska	58,0	69,4
działalność powiernicza*	25,2	26,3
zagraniczne operacje handlowe	43,4	43,6
pośrednictwo w transakcjach na instrumentach finansowych	5,4	4,9
pozostałe prowizje w tym:	50,1	35,9
związane z aktywami/zobowiązaniami niewycenianymi według wartości godziwej przez wynik	2,2	2,9
inne	47,9	33,0
Koszty prowizji	-541,9	-480,2
zapłacone prowizje od kart	-296,1	-255,1
pośrednictwo w sprzedaży produktów depozytowych	-87,0	-84,6
działalność maklerska i brokerska	-24,5	-26,9
udostępnienie informacji kredytowej	-21,6	-18,6
usługi w zakresie obsługi gotówki	-27,6	-24,2
usługi bankowości elektronicznej	-13,0	-11,9
obróć papierami wartościowymi	-10,9	-12,1
koszty KIR	-16,4	-13,3
pośrednictwo w transakcjach na instrumentach finansowych	-10,4	-4,8
usługi leasingowe	-3,3	-3,0
pozostałe prowizje w tym:	-31,1	-25,7
związane z aktywami/zobowiązaniami niewycenianymi według wartości godziwej przez wynik	-9,4	-7,4
inne	-21,7	-18,3
Wynik z tytułu prowizji	2 094,8	1 844,8

*) Prowizje z działalności powierniczej dotyczą prowizji pobranych z tytułu usług powiernictwa, w ramach których Grupa utrzymuje lub inwestuje aktywa na rzecz swoich klientów.

W tabeli ujęto następujące pozycje odnoszące się do instrumentów finansowych, które nie są wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy i które nie zostały uwzględnione w wyliczeniu efektywnej stopy procentowej:

- przychody w łącznej kwocie 511,9 mln zł z tytułu udzielania kredytów, usług faktoringowych i leasingowych (446,9 mln zł w 2021 roku),
- koszty w łącznej kwocie 121,3 mln zł z tytułu pośrednictwa w sprzedaży produktów depozytowych, udostępnienia informacji kredytowej i usług leasingowych (113,6 mln zł w 2021 roku).

Przychody z umów z klientami w rozumieniu MSSF 15 wyniosły w 2022 roku 2 124,8 mln zł w porównaniu z 1 878,1 mln zł w roku 2021.

4. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany

	2022	2021
Wynik z pozycji wymiany oraz wynik na pochodnych transakcjach walutowych, w tym:	-106,0	16,8
wynik z pozycji wymiany	193,1	674,3
transakcje pochodne walutowe	-299,1	-657,5
Wynik na transakcjach pochodnych na stopę procentową	93,9	44,0
Wynik na instrumentach dłużnych przeznaczonych do obrotu	35,4	6,1
Wynik na transakcjach z przyrzeczeniem odkupu	13,5	0,8
Wynik z tytułu wyceny kredytów udzielonych klientom	0,0	0,2
Wynik na instrumentach kapitałowych	-4,7	-3,6
Razem	32,1	64,3

Wynik na instrumentach pochodnych zawiera wynik netto na obrocie i wycenie do wartości godziwej instrumentów na stopę procentową (FRA, IRS/CIRS, opcje cap) oraz instrumentów walutowych (swap, opcje).

Wynik na instrumentach dłużnych zawiera wynik netto na obrocie rządowymi papierami wartościowymi oraz wynik na wycenie tych instrumentów do wartości godziwej.

Jako wynik na instrumentach kapitałowych za rok 2022 (podobnie jak za rok 2021) zaprezentowano wynik na sprzedaży akcji jednej spółki z portfela aktywów finansowych innych niż przeznaczone do obrotu wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy.

5. Wynik na sprzedaży papierów wartościowych i przychody z tytułu dywidend

	2022	2021
Wynik na sprzedaży papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	-24,8	2,8
Wynik na sprzedaży papierów wartościowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody oraz przychody z tytułu dywidend, w tym:	26,5	38,4
wynik na sprzedaży dłużnych papierów wartościowych	19,7	31,7
przychody z tytułu dywidend	6,8	6,7
Razem	1,7	41,2

Przychody z tytułu dywidend otrzymane w roku 2022 oraz w 2021 pochodzą ze spółek, których akcje Grupa utrzymywała na 31 grudnia 2022 roku oraz na 31 grudnia 2021 roku, odpowiednio, w swoim portfelu.

6. Wynik na rachunkowości zabezpieczeń

	2022	2021
Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej papierów wartościowych	-35,4	-55,9
wycena transakcji zabezpieczanej	-527,6	-1 090,2
wycena transakcji zabezpieczającej	492,2	1 034,3
Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych	-4,0	3,4
nieefektywność wynikająca z zabezpieczeń przepływów pieniężnych	-4,0	3,4
Razem	-39,4	-52,5

Począwszy od 2022 roku Grupa przesunęła kwotę wyrównania ceny (PAA) otrzymywaną z instrumentów pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych z linii *Wynik na rachunkowości zabezpieczeń* (z pozycji szczegółowej *nieefektywność wynikająca z zabezpieczeń przepływów pieniężnych*) do linii *Przychody odsetkowe* i *Koszty odsetkowe* (do pozycji szczegółowych *przychody/ koszty o charakterze odsetkowym powiązane z rozliczeniem wycen instrumentów pochodnych zabezpieczających przepływy pieniężne*). Więcej informacji na ten temat znajduje się w rozdziale *IV. Porównywalność danych finansowych*.

Szczegółowe informacje na temat stosowanej w Grupie rachunkowości zabezpieczeń zamieszczone są w dalszej części sprawozdania w sekcji *Zarządzanie ryzykiem i kapitałem*, w rozdziale *III.1.10. Rachunkowość zabezpieczeń*.

7. Wynik na pozostałej działalności podstawowej

	2022	2021
Sprzedaż pozostałych usług	4,0	10,0
Wynik z tytułu zbycia rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	-4,4	-3,1
Odszkodowania i straty związane z działalnością bankową	-6,1	-6,4
Inne	-0,1	-0,4
Razem	-6,6	0,1

8. Koszty działania

	2022	2021
Koszty pracownicze, w tym:	-1 599,4	-1 497,0
wynagrodzenia, w tym:	-1 293,5	-1 223,5
program zmiennych składników wynagrodzeń	-24,6	-51,6
program motywacyjny Grupy ING	-0,1	-0,4
odprawy emerytalne	-6,4	-4,9
świadczenia na rzecz pracowników	-305,9	-273,5
Koszty marketingu i promocji	-143,1	-135,6
Amortyzacja, w tym:	-279,3	-286,3
amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	-204,6	-203,3
w tym amortyzacja prawa do użytkowania	-104,1	-106,8
amortyzacja wartości niematerialnych	-74,7	-83,0
Pozostałe koszty działania, w tym:	-1 620,3	-1 045,6
wpłaty na fundusz pomocowy Systemu Ochrony Banków Komercyjnych	-470,7	0,0
koszty IT	-329,8	-309,7
obowiązkowe wpłaty na rzecz BFG, w tym:	-227,1	-245,0
na fundusz przymusowej restrukturyzacji	-172,8	-132,6
na fundusz gwarancyjny banków	-54,3	-112,4
koszty utrzymania budynków i wycen nieruchomości do wartości godziwej	-118,4	-122,2
usługi doradcze i prawne, koszty audytu	-102,1	-93,8
koszty łączności	-43,4	-36,3
roszczenia sporne	-40,4	-35,7
koszty transportu i reprezentacji	-36,1	-22,8
koszty Funduszu Wsparcia Kredytobiorców	-23,7	0,0
opłaty na rzecz KNF	-22,1	-19,3
darowizny	-13,8	-6,5
koszty z tytułu leasingu krótkoterminowego i leasingu o niskiej wartości	-12,1	-11,6
pozostałe	-180,6	-142,7
Razem	-3 642,1	-2 964,5

Wpłaty na fundusz pomocowy Systemu Ochrony Banków Komercyjnych

W 2022 roku osiem polskich banków w tym ING Bank Śląski S.A. (banki uczestniczące) ustanowił System Ochrony Banków Komercyjnych. System zarządzany jest przez powołaną w tym celu spółkę akcyjną (Jednostka Zarządzająca), której kapitał akcyjny ustalono na 1 mln zł. Udział Banku w kapitale akcyjnym i ogólnej liczbie głosów wynosi 13,0%. 1 sierpnia 2022 roku System Ochrony Banków Komercyjnych został wpisany do Krajowego Rejestru Sądowego.

W Jednostce Zarządzającej został utworzony fundusz pomocowy, do którego banki uczestniczące wnoszą środki pieniężne. Fundusz pomocowy może być wykorzystany do zapewnienia płynności i wypłacalności każdemu z jego uczestników (do wysokości dostępnego funduszu pomocowego) oraz do wspomagania przymusowej likwidacji banków uczestniczących i nieuczestniczących. Wpłaty uczestników systemu ochrony na fundusz pomocowy stanowią koszt uzyskania przychodów.

W 2022 roku Bank wpłacił na fundusz pomocowy kwotę 470,7 mln zł. Wszelkie dalsze wpłaty do funduszu pomocowego wymagają jednomyślnej zgody banków uczestniczących, w tym Banku.

Obowiązkowe wpłaty na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego (BFG)

26 października 2022 roku Rada BFG podjęła uchwałę w sprawie obniżenia docelowego poziomu środków systemu gwarantowania depozytów w bankach do 1,6% kwoty środków gwarantowanych w bankach i oddziałach banków zagranicznych objętych obowiązkowym systemem gwarantowania depozytów. W związku z tym obowiązkowa składka na fundusz gwarancyjny banków, przypadająca na ING Bank Śląski S.A. za rok 2022 zmniejszyła się do poziomu 54,3 mln zł w porównaniu z 122,2 mln zł za rok 2021.

Składka na Fundusz Wsparcia Kredytobiorców

14 lipca 2022 roku Prezydent RP podpisał ustawę o finansowaniu społecznościowym dla przedsiębiorstw gospodarczych i pomocy kredytobiorcom, która wprowadziła między innymi obowiązek wniesienia przez sektor bankowy dodatkowej wpłaty w wysokości 1,4 mld zł do końca 2022 roku do Funduszu Wsparcia Kredytobiorców (FWK). Kwota przypadająca na Grupę wyniosła 23,7 mln zł.

8.1. Świadczenia pracownicze

Program zmiennych składników wynagrodzeń

Świadczenia przyznawane są pracownikom objętym Programem na podstawie oceny ich pracy za dany rok. Świadczenia z tytułu programu zmiennych składników wynagrodzeń dla osób zajmujących stanowiska kierownicze mających istotny wpływ na profil ryzyka Grupy (zgodnie z wytycznymi Rozporządzenia w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału w bankach) zostały przyznane w jednym z dwóch programów:

- Program płatności w formie akcji i gotówkowy rozliczany w środkach pieniężnych, który funkcjonował do połowy 2022 roku. W programie tym świadczenie przyznawane jest w dwóch częściach:
 - jednej - płatnej w ustalonej kwocie pieniężnej (nie więcej niż 50%), oraz
 - drugiej - płatnej gotówką, której wysokość uzależniona jest od kursu akcji ING Banku Śląskiego (co najmniej 50%); płatność w formie akcji rozliczana w środkach pieniężnych.
- Program płatności w formie akcji i gotówki rozliczany w instrumentach kapitałowych, który działa od połowy 2022 roku. W programie tym świadczenie przyznawane jest w dwóch częściach:
 - jednej - płatnej w ustalonej kwocie pieniężnej (nie więcej niż 50%), oraz
 - drugiej - przyznanej jako prawa do akcji ING Banku Śląskiego (co najmniej 50%); płatność w formie akcji rozliczana w instrumentach kapitałowych.

Program wynagrodzeń zmiennych za dany rok obrotowy rozliczany jest w okresie do sześciu lat (okres odroczenia) w transzach. Ponadto składniki rozliczane w akcjach i gotówce podlegają rocznemu okresowi przechowywania po rozliczeniu.

Istotne zasady rachunkowości stosowane do świadczeń z tytułu programów zmiennych składników wynagrodzeń zostały opisane w rozdziale III. *Znaczące zasady rachunkowości w punkcie 19.3.2. Świadczenia wynikające z programu zmiennych składników wynagrodzeń.*

Poniższe tabele przedstawiają instrumenty przyznane w ramach programów płatności w formie akcji.

2022

	Wartość godziwa instrumentów na dzień wyceny (w mln PLN)	Liczba instrumentów przyznanych (w szt.)	Liczba instrumentów występujących na początek okresu (w szt.)	Liczba instrumentów wykonanych w roku 2022 (w szt.)	Liczba instrumentów wygasłych w roku 2022 (w szt.)	Liczba instrumentów przyznanych ale jeszcze nie wykonanych na 31.12.2022 (w szt.)
Akcje rozliczane w środkach pieniężnych						
Program 2017	171,6	67 029	18 302	8 729	-	9 573
Program 2018	171,6	72 137	28 752	9 362	-	19 390
Program 2019	171,6	72 259	29 108	-	-	29 108
Program 2020	171,6	63 806	63 806	38 027	-	25 779
Program 2021	171,6	50 530	50 530	-	-	50 530
Program 2022*	171,6	37 472	37 472	-	-	37 472
Razem		363 233	227 970	56 118	-	171 852
Akcje rozliczane w instrumentach kapitałowych						
Program 2022*	171,6	41 573	41 573	-	-	41 573

*) dla Programu 2022 podano wartość zawiązanej rezerwy, faktyczne przyznanie akcji nastąpi w roku 2023

2021

	Wartość godziwa instrumentów na dzień wyceny (w mln PLN)	Liczba instrumentów przyznanych (w szt.)	Liczba instrumentów występujących na początek okresu (w szt.)	Liczba instrumentów wykonanych w roku 2021 (w szt.)	Liczba instrumentów wygasłych w roku 2021 (w szt.)	Liczba instrumentów przyznanych ale jeszcze nie wykonanych na 31.12.2021 (w szt.)
Akcje rozliczane w środkach pieniężnych						
Program 2016	260,3	72 748	9 863	9 863	-	-
Program 2017	260,3	67 029	26 985	8 683	-	18 302
Program 2018	260,3	72 137	28 810	-	-	28 810
Program 2019	260,3	72 259	72 259	43 151	-	29 108
Program 2020	260,3	63 806	63 806	-	-	63 806
Program 2021	260,3	68 451	68 451	-	-	68 451
Razem		416 430	270 174	61 697	0	208 477

9. Odpisy na oczekiwane straty kredytowe

Wynik z tytułu odpisów na oczekiwane straty kredytowe

	2022	2021
Kredyty i inne należności udzielone innym bankom, w tym:	-0,2	0,5
wyceniane według zamortyzowanego kosztu	-0,2	0,5
Inwestycyjne papiery wartościowe, w tym:	0,4	-1,3
wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	0,2	0,3
wyceniane według zamortyzowanego kosztu	0,2	-1,6
Kredyty i inne należności udzielone klientom wyceniane według zamortyzowanego kosztu*, w tym:	-706,7	-323,7
bankowość korporacyjna	-418,1	-246,4
w tym dłużne papiery wartościowe korporacyjne i komunalne	-4,4	0,2
bankowość detaliczna	-288,6	-77,3
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	-29,3	8,5
Razem	-735,8	-316,0

*) Wartości prezentowane w pozycji *Kredyty i inne należności udzielone klientom wyceniane według zamortyzowanego kosztu* obejmują m.in. kwoty spłat dotyczących należności uprzednio usuniętych z bilansu, które w roku 2022 wynosiły 0,8 mln zł w porównaniu z 1,0 mln zł w roku 2021.

Bilansowy stan odpisów na oczekiwane straty kredytowe

	2022	2021
Kredyty i inne należności udzielone innym bankom, w tym:	0,2	0,1
wyceniane według zamortyzowanego kosztu	0,2	0,1
Inwestycyjne papiery wartościowe, w tym:	10,5	12,0
wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	3,3	4,6
wyceniane według zamortyzowanego kosztu	7,2	7,4
Kredyty i inne należności udzielone klientom wyceniane według zamortyzowanego kosztu, w tym:	3 269,2	3 113,6
bankowość korporacyjna	2 192,2	2 158,2
w tym dłużne papiery wartościowe korporacyjne i komunalne	4,7	0,3
bankowość detaliczna	1 077,0	955,4
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	107,9	78,6
Razem	3 387,8	3 204,3

10.Koszty ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach obcych

	2022	2021
Rezerwy na ryzyko prawne kredytów hipotecznych indeksowanych do walut obcych, w tym:		
dotyczące kredytów znajdujących się w portfelu Banku	-271,5	-42,8
dotyczące kredytów spłaconych	-22,8	-13,6
Razem	-294,3	-56,4

Szczegółowe informacje na temat ryzyka prawnego kredytów hipotecznych indeksowanych kursem CHF zamieszczone są w dalszej części sprawozdania w nocy objaśniającej [32. Rezerwy](#). Istotne założenia dotyczące kalkulacji rezerw na ryzyko prawne kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF opisano w rozdziale III. *Znaczące zasady rachunkowości*, w punkcie [3.6](#).

11.Podatek od niektórych instytucji finansowych

Na mocy Ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych banki obciążane są tzw. podatkiem bankowym, wynoszącym w skali miesięcznej 0,0366% wartości jego aktywów. Podstawę opodatkowania stanowi suma aktywów po pomniejszeniu o 4 mld zł oraz o wartość funduszy własnych i skarbowych papierów wartościowych. Za rok 2022 kwota podatku wyniosła 646,9 mln zł (544,7 mln zł za rok 2021).

12.Podatek dochodowy

Podatek dochodowy ujęty w rachunku zysków i strat

	2022	2021
Podatek bieżący, w tym:	1 190,8	1 373,0
podatek bieżący za rok obrotowy	1 211,7	1 442,3
podatek od dywidend	1,3	1,3
podatki dotyczące lat ubiegłych	-22,2	-70,6
Podatek odroczony, w tym:	-502,1	-666,0
powstanie i odwrócenie się różnic przejściowych	-8,5	-170,7
straty podatkowe, w tym:	-493,6	-495,3
poniesione przez Bank	-517,2	-517,3
poniesione przez podmioty zależne	23,6	22,0
Razem	688,7	707,0

Kwota prezentowana w pozycji straty podatkowe obejmuje:

- Stratę podatkową poniesioną przez Bank - strata podatkowa w wysokości -2 722,1 mld zł ujęta w pełnej wysokości w podatku odroczonym, tj. w kwocie -517,2 mln zł wynika ze spadku wycen IRS, rozliczanych do rynku (ang.: settled-to-market, STM) z izbami rozliczeniowymi KDPW/LCH/EUREX (CCP), od których Bank, zgodnie z posiadaną interpretacją indywidualną, płaci podatek bieżący; ze względu na to, że w 2022 roku, podobnie jak w 2021 roku, wyceny znacząco spadły, w podatku dochodowym od osób prawnych (CIT) powstał koszt/należność. W ocenie Grupy, na 31 grudnia 2022 roku nie występuje ryzyko utraty wartości aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego.
- Straty podatkowe poniesione przez podmioty zależne, w tym:
 - Rozliczenie straty podatkowej, poniesionej przez podmiot zależny ING Lease (Polska) Sp. z o.o., powstałej na 31 grudnia 2020 roku - strata została rozliczona w wysokości 126,8 mln zł i równocześnie został rozliczony podatek odroczony w kwocie 24,1 mln zł; do rozliczenia pozostaje kwota straty w wysokości 16,1 mln zł oraz podatek odroczony w kwocie 3,1 mln zł. W ocenie Grupy na 31 grudnia 2022 roku nie występuje ryzyko utraty wartości aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego na pozostałą do rozliczenia część straty.
 - Stratę podatkową poniesioną przez podmiot zależny ING Bank Hipoteczny S.A. - strata podatkowa w wysokości -2,4 mln zł ujęta w pełnej wysokości w podatku odroczonym, tj. w kwocie -0,5 mln zł wynika z obniżenia przychodów podatkowych z tytułu odsetek od wierzytelności wynikających z kredytów hipotecznych. W ocenie spółki na dzień 31.12.2022 roku nie występuje ryzyko utraty wartości aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Podatek bieżący za rok obrotowy

	2022	2021
Podatek bieżący za rok obrotowy ujęty w skonsolidowanym rachunku zysków i strat	1 211,7	1 442,3
Podatek bieżący za rok obrotowy ujęty w skonsolidowanych kapitałach własnych	-1 141,7	-1 423,0
Razem	70,0	19,3

Należność / zobowiązanie z tytułu bieżącego podatku dochodowego

	2022	2021
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	572,2	734,5
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	19,9	3,9

Za 2021 rok Bank stosował uproszczoną formę wpłacania zaliczek na podatek dochodowy od osób prawnych. W roku 2021 Bank odnotował stratę podatkową i w związku z tym, z uwagi na uproszczoną formę wpłacania zaliczek na podatek dochodowy, wpłacone zaliczki stanowią należność Banku od Urzędu Skarbowego. W 2022 roku Bank zrezygnował z uproszczonej formy wpłacania wspomnianych zaliczek i z uwagi na to, że w 2022 roku odnotował stratę podatkową, nie odprowadzał zaliczek do Urzędu Skarbowego. Spadek należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego w 2022 roku wynika z potrącenia z nadpłaty za rok 2021 zobowiązań podatkowych z tytułu innych podatków (podatku od niektórych instytucji finansowych oraz podatku od towarów i usług).

Wyliczenie efektywnej stopy podatkowej

Na odchylenie w roku 2022 efektywnej stawki podatkowej powyżej 19% wpłynęły głównie:

- zwiększenia, w tym:
 - podatek od niektórych instytucji finansowych w wysokości 646,9 mln zł (544,7 mln zł w roku 2021),
 - opłaty na rzecz BFG (składka na fundusz gwarancyjny banków oraz składka na fundusz przymusowej restrukturyzacji) w wysokości 227,1 mln zł (245,0 mln zł w roku 2021),
 - utworzenie rezerw na ryzyko prawne kredytów hipotecznych w walutach obcych w wysokości 292,9 mln zł (48,8 mln zł w roku 2021).
- zmniejszenia, w tym:
 - zmiana sposobu rozliczania papierów wartościowych w podatku dochodowym od osób prawnych (CIT) - w wyniku zmiany Grupa rozpoznała aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego w kwocie 8,3 mln, co miało wpływ na zmniejszenie odchylenia efektywnej stawki podatkowej powyżej 19%.

	2022	2021
A. Zysk brutto	2 403,1	3 015,3
B. 19% zysku brutto	456,6	572,9
C. Zwiększenia - koszty nie stanowiące kosztów uzyskania przychodu, w tym:	246,6	184,8
podatek od niektórych instytucji finansowych	122,9	103,5
opłaty na rzecz BFG	43,1	46,6
rezerwy na ryzyko prawne związane z portfelem CHF oraz zwroty prowizji	55,6	9,2
koszty usunięcia z bilansu należności kredytowych i pozakredytowych	4,3	4,1
odpis aktualizujący na należności w części nie pokrytej podatkiem odroczonym	2,5	5,2
utworzenie rezerw na roszczenia sporne i inne aktywa	8,7	7,0
PFRON	1,7	1,6
koszty reprezentacji	0,6	0,5
inne	7,2	7,1
D. Zmniejszenia - przychody niepodlegające opodatkowaniu, w tym:	14,5	50,7
rozpoznanie aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego w związku ze zmianą sposobu rozliczania papierów wartościowych w podatku dochodowym	8,3	43,9
wycena metodą praw własności spółek stowarzyszonych	4,9	5,6
rozwiązanie rezerw na roszczenia sporne	0,7	0,3
inne	0,6	0,9
E. Podatek księgowy ujęty w rachunku zysków i strat (B+C-D)	688,7	707,0
Efektywna stopa podatkowa (E : A)	28,66%	23,45%

13.Zysk oraz wartość księgowa przypadające na jedną akcję

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję

Wyliczenie podstawowego zysku przypadającego na jedną akcję jednostki dominującej za rok 2022 oparte było na zysku netto w kwocie 1 714,4 mln zł (rok 2021: 2 308,3 mln zł) oraz średniej ważonej ilości akcji zwykłych występujących na koniec roku 2022 i 2021 w liczbie 130 100 000 sztuk.

	2022	2021
Zysk netto przypadający akcjonariuszom ING Banku Śląskiego S.A.	1 714,4	2 308,3
Średnia ważona ilość akcji zwykłych	130 100 000	130 100 000
Zysk przypadający na jedną akcję (w zł)	13,18	17,74

Rozwodniony zysk przypadający na jedną akcję

W ciągu roku 2022 jak również w ciągu roku 2021 nie wystąpiły czynniki rozwadniające zysk przypadający na jedną akcję. W opisywanych okresach ING Bank Śląski S.A. nie emitował obligacji zamiennych na akcje ani opcji na akcje. Kapitał zakładowy dzieli się w całości na akcje zwykłe (nie ma akcji uprzywilejowanych). Ze względu na powyższe wartość rozwodnionego zysku przypadającego na jedną akcję pokrywa się z wartością podstawowego zysku przypadającego na jedną akcję.

Wartość księgowa przypadająca na jedną akcję

Wyliczenie wartości księgowej przypadającej na jedną akcję jednostki dominującej za rok 2022 oparte było na kwocie kapitału własnego przypadającego akcjonariuszom ING Banku Śląskiego S.A. w wysokości 9 344,3 mln zł (rok 2021: 13 531,4 mln zł) oraz liczbie akcji występujących na koniec roku 2022 i 2021 w liczbie 130 100 000 sztuk.

	2022	2021
Wartość księgowa	9 344,3	13 531,4
Liczba akcji	130 100 000	130 100 000
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł)	71,82	104,01

14.Kasa i środki w Banku Centralnym

	2022	2021
Gotówka i pozostałe środki pieniężne	932,6	599,1
Środki na rachunkach w Banku Centralnym	1 405,0	500,9
Razem	2 337,6	1 100,0

Podmiot dominujący Grupy utrzymuje na rachunku bieżącym w Narodowym Banku Polskim rezerwę obowiązkową, której wysokość na koniec 2022 roku wynosiła 3,5% wartości otrzymanych depozytów (w porównaniu z 2,0% na koniec 2021 roku).

Średnia arytmetyczna stanu środków rezerwy obowiązkowej, którą podmiot dominujący Grupy zobligowany jest utrzymywać w danym okresie na rachunku bieżącym w NBP wynosiła:

- 6 532,2 mln zł dla okresu od 30.11.2022 r. do 01.01.2023 r.,
- 3 370,1 mln zł dla okresu od 31.12.2021 r. do 30.01.2022 r.

Środki rezerwy obowiązkowej utrzymywane na rachunku bieżącym w NBP są oprocentowane w okresie rezerwowym w wysokości ustalonej przez Radę Polityki Pieniężnej. Na 31 grudnia 2022 roku oprocentowanie wynosiło 6,75% (0,1% na 31 grudnia 2021 roku).

15.Kredyty i inne należności udzielone innym bankom

	2022	2021
Rachunki bieżące	329,1	95,0
Lokaty międzybankowe	398,8	125,2
w tym lokaty jednodniowe	21,9	0,0
Kredyty i pożyczki	312,8	302,1
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	3 759,5	0,0
Złożone depozyty zabezpieczające typu call	361,1	182,6
Razem (brutto)	5 161,3	704,9
Odpis na oczekiwane straty kredytowe	-0,2	-0,1
Razem (netto)	5 161,1	704,8

Kredyty i inne należności udzielone innym bankom według terminów zapadalności

	2022	2021
bez określonego terminu	329,1	95,0
do 1 miesiąca	4 469,5	204,7
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	27,5	360,1
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	136,3	45,1
powyżej 1 roku do 5 lat	198,9	0,0
Razem (brutto)	5 161,3	704,9

16.Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy

	2022			2021		
	dłużne papiery wartościowe stanowiące zabezpieczenie zobowiązań	pozostałe aktywa finansowe wyceniane wg wartości godziwej przez wynik finansowy	Ogółem	dłużne papiery wartościowe stanowiące zabezpieczenie zobowiązań	pozostałe aktywa finansowe wyceniane wg wartości godziwej przez wynik finansowy	Ogółem
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	163,8	1 895,8	2 059,6	243,2	1 455,1	1 698,3
wycena instrumentów pochodnych	-	974,9	974,9	-	629,3	629,3
pozostałe aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	163,8	920,9	1 084,7	243,2	825,8	1 069,0
dłużne papiery wartościowe, w tym:	163,8	443,3	607,1	243,2	301,1	544,3
obligacje Skarbu Państwa w PLN	125,2	441,7	566,9	243,2	259,2	502,4
obligacje Skarbu Państwa Czech w CZK	38,6	1,2	39,8	-	41,4	41,4
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	-	0,4	0,4	-	0,5	0,5
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	-	477,6	477,6	-	524,7	524,7
Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym:	-	56,5	56,5	-	83,2	83,2
kredyty obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	-	54,6	54,6	-	78,4	78,4
instrumenty kapitałowe	-	1,9	1,9	-	4,8	4,8
Razem	163,8	1 952,3	2 116,1	243,2	1 538,3	1 781,5

Szczegółowe ujawnienia na temat wartości nominalnych instrumentów pochodnych oraz ich wyceny w podziale na poszczególne typy instrumentów pochodnych wraz z terminami pozostałymi do ich realizacji zostały zaprezentowane w nocie objaśniającej 17. Wycena instrumentów pochodnych.

Jako dłużne papiery wartościowe stanowiące zabezpieczenie zobowiązań zaprezentowano papiery, które mogą być zastawione lub odsprzedane przez otrzymującego zabezpieczenie. Aktywa te, zgodnie z wymogami MSSF 9, Grupa prezentuje odrębnie w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań. Więcej informacji nt. aktywów stanowiących zabezpieczenie zobowiązań znajduje się w nocie objaśniającej nr 20.

W roku 2022 Grupa sprzedała akcje jednej spółki z portfela aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy. Akcje te zostały nabyte w 2021 roku w ramach rozliczenia sprzedaży udziałów w innej spółce. Z tytułu sprzedaży wspomnianych akcji Grupa odnotowała w roku 2022 stratę w wysokości - 4,7 mln zł, która została zaprezentowana w nocie 4. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany.

Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy (z wyłączeniem wyceny instrumentów pochodnych) według terminów zapadalności

	2022				2021			
	pozostałe aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	kredyty obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	instrumenty kapitałowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	Ogółem	pozostałe aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	kredyty obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	instrumenty kapitałowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	Ogółem
bez określonego terminu	-	-	1,9	1,9	-	-	4,8	4,8
do 1 miesiąca	510,9	-	-	510,9	524,7	10,2	-	534,9
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	-	2,8	-	2,8	-	4,5	-	4,5
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	57,1	9,7	-	66,8	7,5	14,1	-	21,6
powyżej 1 roku do 5 lat	402,6	29,2	-	431,8	297,8	45,4	-	343,2
powyżej 5 lat	114,1	1,5	-	115,6	239,0	4,2	-	243,2
dla których termin zapadalności upłynął	-	11,4	-	11,4	-	-	-	0,0
Razem	1 084,7	54,6	1,9	1 141,2	1 069,0	78,4	4,8	1 152,2

17.Wycena instrumentów pochodnych

W tabelach poniżej zostały zaprezentowane wartości nominalne instrumentów pochodnych, których wycena prezentowana jest w aktywach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy (wycena dodatnia) oraz zobowiązaniach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy (wycena ujemna) skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej Grupy. Nominały instrumentów pochodnych w przypadku transakcji jednowalutowych zostały zaprezentowane w kwotach zakupionych, natomiast w przypadku transakcji dwuwalutowych zaprezentowano zarówno kwoty zakupione jak i sprzedane.

W kwocie wyceny instrumentów pochodnych do wartości godziwej ujęto korektę wyceny z tytułu ryzyka kredytowego związanego z niewypłacalnością kontrahenta (CVA) oraz niewypłacalnością Grupy (DVA).

2022

	Wycena do wartości godziwej		Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji			Razem
	Aktywa	Zobowiązania	poniżej 3 miesiące	od 3 m-cy do 1 roku	powyżej 1 roku	
Instrumenty pochodne na stopę procentową, w tym:	266,9	929,7	103 751,1	180 595,4	450 278,1	734 624,6
rozliczane przez CCP	191,2	164,8	103 097,4	179 157,5	439 859,1	722 114,0
kontrakty na przyszłą stopę procentową FRA - PLN	14,5	14,3	66 723,0	54 684,0	5 464,0	126 871,0
swapy na stopę procentową (IRS PLN) fixed - float	218,2	624,2	32 455,4	118 353,8	407 573,8	558 383,0
swapy na stopę procentową (IRS EUR) fixed - float	11,2	271,8	1 480,1	6 964,6	26 226,6	34 671,3
swapy na stopę procentową (IRS USD) fixed - float	2,1	1,2	2 936,0	240,4	5 571,2	8 747,6
swapy na stopę procentową (IRS CZK) fixed - float	13,6	11,1	0,0	328,2	3 782,1	4 110,3
swapy na stopę procentową (IRS GBP) fixed - float	0,2	0,0	0,0	0,0	995,6	995,6
opcje CAP - EUR	6,7	6,7	156,6	0,0	620,9	777,5
opcje CAP - PLN	0,4	0,4	0,0	24,4	43,9	68,3
Walutowe instrumenty pochodne, w tym:	705,8	670,7	35 143,5	27 570,3	8 890,0	71 603,8
kontrakty walutowe (swap, forward), w tym:	641,2	605,3	35 143,5	27 570,3	3 451,6	66 165,4
kontrakty walutowe (swap, forward) EUR/PLN	113,1	114,3	8 988,3	8 425,4	1 571,1	18 984,8
kontrakty walutowe (swap, forward) USD/PLN	260,1	229,5	15 941,4	8 316,9	16,4	24 274,7
kontrakty walutowe (swap, forward) EUR/USD	51,7	94,6	5 743,9	2 347,2	189,0	8 280,1
kontrakty walutowe (swap, forward) pozostałe pary walut	216,3	166,9	4 469,9	8 480,8	1 675,1	14 625,8
CIRS, w tym:	64,6	65,4	0,0	0,0	5 438,4	5 438,4
CIRS EUR/PLN (float-float)	64,6	65,4	0,0	0,0	5 438,4	5 438,4
Bieżące transakcje pozabilansowe, w tym:	2,2	1,9	8 306,7	-	-	8 306,7
operacje wymiany walutowej	2,2	1,9	2 865,8	-	-	2 865,8
operacje papierami wartościowymi	0,0	0,0	5 440,9	-	-	5 440,9
Pozostałe pozabilansowe instrumenty finansowe	0,0	0,0	1 219,4	-	-	1 219,4
Razem	974,9	1 602,3	148 420,7	208 165,7	459 168,1	815 754,5

2021

	Wycena do wartości godziwej		Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji			Razem
	Aktywa	Zobowiązania	poniżej 3 miesiące	od 3 m-cy do 1 roku	powyżej 1 roku	
Instrumenty pochodne na stopę procentową, w tym:	237,9	496,8	91 488,3	123 863,6	452 298,7	667 650,6
rozliczane przez CCP	137,1	151,8	89 253,3	119 788,2	443 574,5	652 616,0
kontrakty na przyszłą stopę procentową FRA - PLN	28,2	36,3	44 590,0	37 622,0	17 894,0	100 106,0
swapy na stopę procentową (IRS PLN) fixed - float	172,7	402,9	44 389,9	82 946,5	419 338,9	546 675,3
swapy na stopę procentową (IRS EUR) fixed - float	33,2	55,6	2 260,3	1 618,8	11 601,2	15 480,3
swapy na stopę procentową (IRS USD) fixed - float	0,5	0,5	224,5	0,0	2 337,0	2 561,5
swapy na stopę procentową (IRS CZK) fixed - float	2,7	0,9	0,0	0,0	706,6	706,6
opcje CAP - EUR	0,5	0,5	9,8	1 676,3	373,7	2 059,8
opcje CAP - PLN	0,1	0,1	13,8	0,0	47,3	61,1
Walutowe instrumenty pochodne, w tym:	389,3	449,8	43 579,9	27 331,3	5 365,0	76 276,2
kontrakty walutowe (swap, forward), w tym:	348,6	402,0	43 372,8	27 005,1	3 442,5	73 820,4
kontrakty walutowe (swap, forward) EUR/PLN	63,5	75,1	15 475,1	8 416,4	1 355,7	25 247,2
kontrakty walutowe (swap, forward) USD/PLN	120,1	177,4	16 368,7	9 971,3	165,3	26 505,3
kontrakty walutowe (swap, forward) EUR/USD	54,4	19,2	5 577,7	2 113,5	0,0	7 691,2
kontrakty walutowe (swap, forward) pozostałe pary walut	110,6	130,3	5 951,3	6 503,9	1 921,5	14 376,7
CIRS, w tym:	40,7	47,8	207,1	326,2	1 922,5	2 455,8
CIRS CHF/PLN (float-float)	8,7	30,0	120,8	241,2	0,0	362,0
CIRS EUR/PLN (float-float)	32,0	17,8	86,3	85,0	1 922,5	2 093,8
Bieżące transakcje pozabilansowe, w tym:	2,1	2,4	2 826,9	-	-	2 826,9
operacje wymiany walutowej	1,9	2,4	2 647,4	-	-	2 647,4
operacje papierami wartościowymi	0,2	0,0	179,5	-	-	179,5
Razem	629,3	949,0	137 895,1	151 194,9	457 663,7	746 753,7

Instrumenty pochodne stopy procentowej IRS/FRA „rozliczane do rynku” (ang.: „settled-to-market”)

Instrumenty pochodne stopy procentowej IRS/FRA przekazane do rozliczania za pośrednictwem centralnych kontrahentów/CCP rozliczane są zgodnie z podejściem „settlement-to-market/rozliczenie do rynku”. Zgodnie z warunkami wspomnianej usługi, ekspozycja bilansowa wynikająca z transakcji jest codziennie rozliczana w oparciu o zmianę wartości godziwej poszczególnych transakcji. W związku z tym nie jest składany depozyt zabezpieczający Variation Margin. Wartość bilansowa poszczególnych transakcji uwzględnia przepływy realizowane w ramach dziennego rozliczenia ekspozycji z nich wynikających, w tym przepływy wynikające z rozliczenia kwoty wyrównania ceny (ang.: price alignment amout), która zapewnia ekonomiczną ekwiwalentność zastosowanego podejścia do podejścia „collateralized-to-market/zabezpieczone do rynku”.

18.Rachunkowość zabezpieczeń

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym sporządzonym za rok 2022 (podobnie jak za rok 2021) Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej oraz rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych. W tabeli poniżej zaprezentowano wycenę instrumentów zabezpieczających w podziale na instrumenty zabezpieczające wartość godziwą papierów wartościowych oraz instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne. Wycena instrumentów zabezpieczających prezentowana jest w pozycji *Pochodne instrumenty zabezpieczające* w aktywach (wycena dodatnia) i zobowiązaniach (wycena ujemna) skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej Grupy.

	2022		2021	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	139,2	367,2	250,3	218,6
Instrumenty zabezpieczające wartość godziwą papierów wartościowych	0,0	2,3	0,1	16,8
Razem pochodne instrumenty zabezpieczające	139,2	369,5	250,4	235,4

Szczegółowe informacje na temat stosowanej w Grupie rachunkowości zabezpieczeń zamieszczone są w dalszej części sprawozdania w sekcji *Zarządzanie ryzykiem i kapitałem* w rozdziale **III.1.10. Rachunkowość zabezpieczeń**.

19.Inwestycyjne papiery wartościowe

	2022			2021		
	dłużne papiery wartościowe stanowiące zabezpieczenie zobowiązań	pozostałe inwestycyjne papiery wartościowe	Ogółem	dłużne papiery wartościowe stanowiące zabezpieczenie zobowiązań	pozostałe inwestycyjne papiery wartościowe	Ogółem
Wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody , w tym:	0,0	15 812,7	15 812,7	1 266,4	14 378,9	15 645,3
dłużne papiery wartościowe, w tym:	0,0	15 691,8	15 691,8	1 266,4	14 211,5	15 477,9
obligacje Skarbu Państwa w PLN	-	12 153,8	12 153,8	1 266,4	11 765,9	13 032,3
obligacje Skarbu Państwa w EUR	-	1 803,4	1 803,4	-	1 022,9	1 022,9
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	-	1 308,9	1 308,9	-	941,4	941,4
obligacje Rządu Austriackiego	-	425,7	425,7	-	481,3	481,3
instrumenty kapitałowe	-	120,9	120,9	-	167,4	167,4
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu, w tym:	0,0	32 620,1	32 620,1	771,3	31 205,5	31 976,8
dłużne papiery wartościowe, w tym:	0,0	32 620,1	32 620,1	771,3	31 205,5	31 976,8
obligacje Skarbu Państwa w PLN	-	13 352,5	13 352,5	771,3	15 311,5	16 082,8
obligacje Skarbu Państwa w EUR	-	3 192,1	3 192,1	-	4 028,8	4 028,8
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	-	6 815,7	6 815,7	-	5 695,2	5 695,2
obligacje Polskiego Funduszu Rozwoju	-	3 858,4	3 858,4	-	3 855,2	3 855,2
obligacje Banku Gospodarstwa Krajowego	-	1 802,1	1 802,1	-	2 299,8	2 299,8
bony pieniężne NBP	-	3 599,3	3 599,3	-	15,0	15,0
Razem	0,0	48 432,8	48 432,8	2 037,7	45 584,4	47 622,1

Jako *dłużne papiery wartościowe stanowiące zabezpieczenie zobowiązań* zaprezentowano papiery, które mogą być zastawione lub odsprzedane przez otrzymującego zabezpieczenie. Aktywa te, zgodnie z wymogami MSSF 9, Grupa prezentuje odrębnie w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji *Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań*. Więcej informacji nt. aktywów stanowiących zabezpieczenie zobowiązań znajduje się w nocie objaśniającej **20**.

Wartość prezentowana w pozycji *instrumenty kapitałowe* w kategorii wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody obejmuje inwestycje w akcje i udziały wyemitowane przez podmioty, które są uważane za istotne z punktu widzenia działalności Grupy. Podejście do wyceny do wartości godziwej tych instrumentów zostało opisane w dalszej części sprawozdania w nocie objaśniającej **37. Wartość Godziwa**. Z tytułu posiadanych akcji Grupa otrzymała w 2022 roku przychód w postaci dywidend w wysokości 6,8 mln zł (6,7 mln zł w roku 2021), który został

zaprezentowany w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji *Wynik na sprzedaży papierów wartościowych i przychody z tytułu dywidend*.

Inwestycyjne papiery wartościowe według terminów zapadalności

	2022			2021		
	wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	wyceniane według amortyzowanego kosztu	Ogółem	wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	wyceniane według amortyzowanego kosztu	Ogółem
bez określonego terminu	120,9	-	120,9	167,4	-	167,4
do 1 miesiąca	48,5	3 599,3	3 647,8	-	15,0	15,0
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	-	-	-	-	1 127,4	1 127,4
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	-	180,6	180,6	57,2	2 763,5	2 820,7
powyżej 1 roku do 5 lat	10 203,2	22 615,2	32 818,4	8 665,7	19 511,4	28 177,1
powyżej 5 lat	5 440,1	6 225,0	11 665,1	6 755,0	8 559,5	15 314,5
Razem	15 812,7	32 620,1	48 432,8	15 645,3	31 976,8	47 622,1

Jakość portfela inwestycyjnych papierów wartościowych

	2022			2021		
	Etap 1			Etap 1		
	brutto	odpis	netto	brutto	odpis	netto
Wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody , w tym:	15 816,0	-3,3	15 812,7	15 649,9	-4,6	15 645,3
dłużne papiery wartościowe, w tym:	15 695,1	-3,3	15 691,8	15 481,4	-3,5	15 477,9
obligacje Skarbu Państwa w PLN	12 156,6	-2,8	12 153,8	13 035,5	-3,2	13 032,3
obligacje Skarbu Państwa w EUR	1 803,8	-0,4	1 803,4	1 023,1	-0,2	1 022,9
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	1 309,0	-0,1	1 308,9	941,4	0,0	941,4
obligacje Rządu Austriackiego	425,7	0,0	425,7	481,4	-0,1	481,3
instrumenty kapitałowe	120,9	0,0	120,9	168,5	-1,1	167,4
Wyceniane według amortyzowanego kosztu, w tym:	32 627,3	-7,2	32 620,1	31 984,2	-7,4	31 976,8
dłużne papiery wartościowe, w tym:	32 627,3	-7,2	32 620,1	31 984,2	-7,4	31 976,8
obligacje Skarbu Państwa w PLN	13 355,1	-2,6	13 352,5	16 086,5	-3,7	16 082,8
obligacje Skarbu Państwa w EUR	3 193,4	-1,3	3 192,1	4 029,5	-0,7	4 028,8
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	6 816,2	-0,5	6 815,7	5 695,4	-0,2	5 695,2
obligacje Polskiego Funduszu Rozwoju	3 859,8	-1,4	3 858,4	3 857,5	-2,3	3 855,2
obligacje Banku Gospodarstwa Krajowego	1 803,5	-1,4	1 802,1	2 300,3	-0,5	2 299,8
bony pieniężne NBP	3 599,3	0,0	3 599,3	15,0	0,0	15,0
Razem	48 443,3	-10,5	48 432,8	47 634,1	-12,0	47 622,1

Inwestycyjne papiery wartościowe - zmiana odpisu na oczekiwane straty kredytowe

	2022			2021		
	Etap 1			Etap 1		
	wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	wyceniane według amortyzowanego kosztu	Ogółem	wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	wyceniane według amortyzowanego kosztu	Ogółem
Odpis na początek okresu	4,6	7,4	12,0	3,9	5,9	9,8
Zmiany w okresie, w tym:	-1,3	-0,2	-1,5	0,7	1,5	2,2
utworzenia i rozwiązania w okresie	-1,3	-0,2	-1,5	0,7	1,5	2,2
Odpis na koniec okresu	3,3	7,2	10,5	4,6	7,4	12,0

W 2022 roku podobnie jak 2021 roku zmiany w wartości brutto inwestycyjnych papierów wartościowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody oraz aktywów finansowych wycenianych według amortyzowanego kosztu nie miały istotnego wpływu na poziom odpisów na oczekiwane straty kredytowe.

W 2022 i 2021 roku nie miały miejsca transfery inwestycyjnych papierów wartościowych między etapami o różnym sposobie wyceny oczekiwanych strat kredytowych.

20.Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań

Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań spełniające kryterium odrębnej prezentacji w sprawozdaniu z sytuacji finansowej

Grupa prezentuje odrębnie w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej, aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań, które mogą być zastawione lub odsprzedane przez otrzymującego zabezpieczenie. Zgodnie z MSSF 9.3.2.23(a) aktywa te muszą być wyodrębnione i zaprezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oddzielnie od innych aktywów.

2022

	portfel aktywów finansowych wycenianych wg wartości godziwej przez wynik finansowy	portfel aktywów finansowych wycenianych wg wartości godziwej przez inne całkowite dochody	portfel aktywów finansowych wycenianych wg amortyzowanego kosztu	Razem
obligacje stanowiące zabezpieczenie zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu (transakcje sell-buy-back), w tym:				
obligacje Skarbu Państwa w PLN	125,2	-	-	125,2
obligacje Skarbu Państwa Czech w CZK	38,6	-	-	38,6
Razem	163,8	0,0	0,0	163,8

2021

	portfel aktywów finansowych wycenianych wg wartości godziwej przez wynik finansowy	portfel aktywów finansowych wycenianych wg wartości godziwej przez inne całkowite dochody	portfel aktywów finansowych wycenianych wg amortyzowanego kosztu	Razem
obligacje stanowiące zabezpieczenie zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu (transakcje sell-buy-back), w tym:				
obligacje Skarbu Państwa w PLN	243,2	1 266,4	771,3	2 280,9
Razem	243,2	1 266,4	771,3	2 280,9

Pozostałe aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań

Wartość bilansową pozostałych aktywów finansowych stanowiących zabezpieczenie zobowiązań, które nie spełniają kryterium odrębnej prezentacji w sprawozdaniu z sytuacji finansowej prezentuje poniższa tabela.

	2022			2021		
	portfel aktywów finansowych wycenianych wg wartości godziwej przez inne całkowite dochody	portfel aktywów finansowych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu	Razem	portfel aktywów finansowych wycenianych wg wartości godziwej przez inne całkowite dochody	portfel aktywów finansowych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu	Razem
obligacje Skarbu Państwa w PLN, w tym:	255,9	842,8	1 098,7	199,8	814,1	1 013,9
stanowiące zabezpieczenie na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	-	581,4	581,4	-	592,7	592,7
stanowiące blokadę pod zobowiązanie do zapłaty z tytułu składki na fundusz gwarancyjny banków	-	199,6	199,6	-	176,2	176,2
stanowiące blokadę pod zobowiązanie do zapłaty z tytułu składki na fundusz przymusowej restrukturyzacji banków	240,9	-	240,9	172,4	-	172,4
stanowiące wniesienie zabezpieczenia w papierach wartościowych z tytułu wstępnego depozytu rozliczeniowego	-	30,9	30,9	-	31,0	31,0
stanowiące wniesienie zabezpieczenia w papierach wartościowych z tytułu wstępnego depozytu rozliczeniowego dla Rynku ASO	-	20,6	20,6	-	7,1	7,1
stanowiące zabezpieczenie pod fundusz rozliczeniowy	-	10,3	10,3	-	7,1	7,1
stanowiące zabezpieczenie kredytu otrzymanego przez spółkę zależną z Europejskiego Banku Inwestycyjnego	-	-	-	14,0	-	14,0
stanowiące zabezpieczenie w rejestrze zabezpieczeń listów zastawnych	15,0	-	15,0	13,4	-	13,4
obligacje Skarbu Państwa w EUR, w tym:	-	73,5	73,5	-	-	-
stanowiące depozyt zabezpieczający pod rozliczenie transakcji w EUREX	-	73,5	73,5	-	-	-
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego, w tym:	283,7	504,1	787,8	0,0	264,9	264,9
stanowiące zabezpieczenie rozliczeń dokonywanych z LCH	78,1	354,1	432,2	-	117,6	117,6
stanowiące depozyt zabezpieczający pod rozliczenie transakcji w EUREX	205,6	124,4	330,0	-	122,3	122,3
na rachunku w Euroclear, przeznaczone na zabezpieczenie pod transakcje nie przekazane do izb clearingowych	-	25,6	25,6	-	25,0	25,0
obligacje Rządu Austriackiego - stanowiące zabezpieczenie rozliczeń dokonywanych z LCH	425,7	-	425,7	481,3	-	481,3
wierzytelności hipoteczne stanowiące zabezpieczenie listów zastawnych	-	1 984,9	1 984,9	-	2 996,1	2 996,1
Razem	965,3	3 405,3	4 370,6	681,1	4 075,1	4 756,2

Blokowanie papierów wartościowych odbywa się z uwzględnieniem warunków wynikających z:

- Ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji,
- Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego I Rady (UE) nr 648/2012 z dnia 4 lipca 2012 roku,
- z zawartych umów,
- zobowiązań z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu.

Grupa posiada zobowiązania z tytułu emisji listów zastawnych, których zabezpieczeniem są wskazane powyżej wierzytelności hipoteczne. Na koniec 2022 i 2021 roku wartość nominalna wyemitowanych listów zastawnych wynosiła 400 mln zł. Szczegółowe informacje na temat wyemitowanych listów zastawnych znajdują się w nocie objaśniającej [30. Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych](#).

Grupa posiada złożone depozyty zabezpieczające typu call stanowiące zabezpieczenie transakcji na instrumentach pochodnych. Należności z tego tytułu prezentowane są w nocie objaśniającej [15. Kredyty i inne należności udzielone](#)

innym bankom oraz w nocie objaśniającej 21. Kredyty i inne należności udzielone klientom wyceniane według zamortyzowanego kosztu.

Do aktywów o ograniczonej możliwości dysponowania poza instrumentami prezentowanymi w niniejszej nocie zalicza się także wartość rezerwy obowiązkowej, którą jednostka dominująca Grupy zobowiązana jest utrzymywać na rachunku bieżącym w NBP. Więcej informacji na temat rezerwy obowiązkowej zawarto w nocie objaśniającej

14. Kasa i środki w Banku Centralnym.

Papiery wartościowe nie stanowiące aktywów Grupy przyjęte jako zabezpieczenie zobowiązań z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu

Wartość rynkowa papierów wartościowych będących przedmiotem transakcji typu buy-sell-back / reverse repo wynosiła 471,2 mln zł według stanu na 31 grudnia 2022 roku w porównaniu do 508,7 mln zł według stanu na 31 grudnia 2021 roku. Na 31 grudnia 2022 roku papiery o wartości 433,7 mln zł były przedmiotem dalszej odsprzedaży (w porównaniu do 481,5 mln zł na 31 grudnia 2021 roku).

21.Kredyty i inne należności udzielone klientom wyceniane według zamortyzowanego kosztu

	2022			2021		
	brutto	odpis	netto	brutto	odpis	netto
Portfel kredytowy, w tym:	156 360,4	-3 269,2	153 091,2	146 400,3	-3 113,6	143 286,7
Bankowość korporacyjna	92 478,0	-2 192,2	90 285,8	79 914,5	-2 158,2	77 756,3
kredyty w rachunku bieżącym	15 444,8	-484,0	14 960,8	12 408,6	-560,0	11 848,6
kredyty i pożyczki terminowe	53 021,0	-1 518,9	51 502,1	46 117,3	-1 441,7	44 675,6
należności leasingowe	12 479,1	-115,6	12 363,5	11 180,0	-90,0	11 090,0
należności faktoringowe	7 751,0	-69,0	7 682,0	6 890,0	-66,2	6 823,8
dłużne papiery wartościowe (korporacyjne i komunalne)	3 782,1	-4,7	3 777,4	3 318,6	-0,3	3 318,3
Bankowość detaliczna	63 882,4	-1 077,0	62 805,4	66 485,8	-955,4	65 530,4
kredyty i pożyczki hipoteczne	55 155,6	-269,1	54 886,5	57 410,2	-217,9	57 192,3
kredyty w rachunku bieżącym	697,5	-63,5	634,0	685,9	-54,0	631,9
pozostałe kredyty i pożyczki	8 029,3	-744,4	7 284,9	8 389,7	-683,5	7 706,2
Inne należności, w tym:	1 883,4	0,0	1 883,4	3 249,3	0,0	3 249,3
złożone depozyty zabezpieczające typu call	827,6	0,0	827,6	2 531,5	0,0	2 531,5
inne	1 055,8	0,0	1 055,8	717,8	0,0	717,8
Razem	158 243,8	-3 269,2	154 974,6	149 649,6	-3 113,6	146 536,0

Kredyty i inne należności udzielone klientom według terminów zapadalności

	2022	2021
bez określonego terminu	15 669,0	12 425,5
do 1 miesiąca	5 848,8	7 925,9
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	8 811,0	7 466,1
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	20 767,4	20 854,3
powyżej 1 roku do 5 lat	52 554,8	43 655,1
powyżej 5 lat	52 910,9	55 321,2
dla których termin zapadalności upłynął	1 681,9	2 001,5
Razem (brutto)	158 243,8	149 649,6

21.1. Należności z tytułu leasingu finansowego

Według stanu na 31 grudnia 2022 roku największy udział w portfelu przedmiotów oddanych w leasing stanowiły pojazdy (50,5% wartości portfela), jednocześnie w stosunku do końca roku 2021 odnotowano wzrost o 12,4% wartości umów finansowania pojazdów.

Znaczny udział w portfelu stanowią również maszyny i urządzenia (35,2% wartości portfela) przy jednoczesnym wzroście o 18,4% w stosunku do wartości finansowanych maszyn i urządzeń z końca roku 2021, pozostałe ruchomości stanowiły 8,5% wartości portfela (wzrost o 7,6% w stosunku do końca roku 2021).

Jednocześnie w 2022 roku zmniejszył się o 1,5% udział w portfelu leasingu nieruchomości do poziomu 5,5% (spadek wartości portfela o 11,2% w stosunku do końca roku 2021).

Przyszłe minimalne płatności leasingowe, które mają być otrzymane przez Grupę z tytułu umów leasingowych przedstawiają się następująco:

	2022	2021
poniżej 1 roku	4 627,1	4 135,8
od 1 roku do 2 lat	3 168,0	2 886,7
od 2 do 3 lat	2 213,6	2 027,7
od 3 do 4 lat	1 482,5	1 090,5
od 4 do 5 lat	629,4	706,6
powyżej 5 lat	358,5	332,7
Razem	12 479,1	11 180,0

Należności brutto z tytułu leasingu finansowego, które mają być otrzymane przez Grupę z tytułu umów leasingowych przedstawiają się następująco:

	2022	2021
poniżej 1 roku	5 293,0	4 434,4
od 1 roku do 2 lat	3 576,9	3 071,0
od 2 do 3 lat	2 439,1	2 127,3
od 3 do 4 lat	1 589,2	1 138,7
od 4 do 5 lat	670,4	726,8
powyżej 5 lat	385,0	351,3
Razem	13 953,6	11 849,5

Wartość bieżąca minimalnych rat leasingowych przedstawia się następująco:

	2022	2021
Należności (brutto) z tytułu leasingu finansowego	13 953,6	11 849,5
Niezapadłe odsetki	1 474,5	669,5
Wartość bieżąca minimalnych rat leasingowych	12 479,1	11 180,0

Przychody zrealizowane przez Grupę z tytułu umów leasingu finansowego przedstawiają się następująco:

	2022	2021
Zysk ze sprzedaży środków trwałych (przedmiotów leasingu)	3,4	4,9
Przychody odsetkowe z inwestycji leasingowej netto	638,0	245,4
Zmienne opłat leasingowe (provizje od umów)	20,8	15,1
Razem	662,2	265,4

W 2022 roku nie stwierdzono przypadków występowania istotnych modyfikacji umów leasingu finansowego.

W roku 2021 rozpoznano należność leasingową, w przypadku której wystąpiła istotna modyfikacja. Należność ta, ujęta jako aktywo POCl, powstała wskutek zbycia restrukturyzowanej nieruchomości pochodzącej z umowy leasingu z odroczeniem części płatności.

Sposób zarządzania ryzykiem przez leasingodawcę związanym z wszelkimi prawami, jakie zachowuje on w odniesieniu do bazowych składników aktywów

W umowach leasingu finansowego leasingobiorca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie pożytki wynikające z posiadania przedmiotu leasingu.

Podstawowym zabezpieczeniem kontraktów leasingowych są przedmioty leasingu, dotyczy to wszystkich umów, z uwagi na konstrukcję standardowej umowy leasingowej oraz fakt, iż własność przedmiotu leasingu pozostaje do czasu zakończenia umowy po stronie leasingodawcy. Przedmioty leasingu są ubezpieczane w pełnym zakresie przez Grupę lub przez Klienta w zaakceptowanych przez Grupę towarzystwach ubezpieczeniowych. Przed zawarciem umowy leasingu Grupa dokonuje oceny zdolności kredytowej klienta oraz oceny ryzyka związanego z przedmiotem leasingu. Dodatkowo, mając na względzie ograniczenia potencjalnej straty w sytuacji braku obsługi długu, Grupa dąży do zawierania dodatkowych umów zabezpieczeń. Typ i wartość wymaganych zabezpieczeń są uzależnione od kwoty i przedmiotu finansowania, parametrów leasingu (np. udział własny, okres finansowania, wartość rezydualna). Zgodnie z warunkami umów leasingu w przypadku wypowiedzenia umowy leasingu należności z niej wynikające stają się wymagalne. Dodatkowo w ramach realizacji zabezpieczeń Grupa przejmuje przedmiot leasingu i niezwłocznie dąży do zagospodarowania go w możliwie jak najkorzystniejszy sposób (sprzedaż, releasing).

21.2. Jakość portfela kredytowego

	2022			2021		
	brutto	odpis	netto	brutto	odpis	netto
Bankowość korporacyjna	92 478,0	-2 192,2	90 285,8	79 914,5	-2 158,2	77 756,3
aktywa w Etapie 1	75 521,7	-196,5	75 325,2	70 654,1	-168,7	70 485,4
aktywa w Etapie 2	14 301,7	-491,0	13 810,7	6 466,2	-218,4	6 247,8
aktywa w Etapie 3	2 601,8	-1 504,7	1 097,1	2 743,1	-1 771,1	972,0
w tym aktywa indywidualnie istotne	1 478,4	-910,7	567,7	1 763,4	-982,0	781,4
aktywa POCI	52,8	0,0	52,8	51,1	0,0	51,1
Bankowość detaliczna, w tym:	63 882,4	-1 077,0	62 805,4	66 485,8	-955,4	65 530,4
kredyty i pożyczki hipoteczne	55 155,6	-269,1	54 886,5	57 410,2	-217,9	57 192,3
aktywa w Etapie 1	49 741,1	-45,6	49 695,5	56 297,2	-17,5	56 279,7
aktywa w Etapie 2	5 135,0	-106,5	5 028,5	784,7	-48,5	736,2
aktywa w Etapie 3	279,5	-117,0	162,5	328,3	-151,9	176,4
pozostałe kredyty	8 726,8	-807,9	7 918,9	9 075,6	-737,5	8 338,1
aktywa w Etapie 1	7 201,2	-145,4	7 055,8	7 805,4	-89,5	7 715,9
aktywa w Etapie 2	878,7	-185,8	692,9	586,1	-90,9	495,2
aktywa w Etapie 3	644,8	-476,7	168,1	681,9	-557,1	124,8
aktywa POCI	2,1	0,0	2,1	2,2	0,0	2,2
Razem, w tym:	156 360,4	-3 269,2	153 091,2	146 400,3	-3 113,6	143 286,7
aktywa w Etapie 1	132 464,0	-387,5	132 076,5	134 756,7	-275,7	134 481,0
aktywa w Etapie 2	20 315,4	-783,3	19 532,1	7 837,0	-357,8	7 479,2
aktywa w Etapie 3	3 526,1	-2 098,4	1 427,7	3 753,3	-2 480,1	1 273,2
aktywa POCI	54,9	0,0	54,9	53,3	0,0	53,3

Grupa identyfikuje aktywa finansowe POCI, których wartość bilansowa na 31 grudnia 2022 roku wynosiła 54,9 mln zł (53,3 mln zł na 31 grudnia 2021 roku). Są to ekspozycje z tytułu wierzytelności z utratą wartości nabyte w związku z przejęciem Bieszczadzkiej SKOK w roku 2017, ekspozycje, które w wyniku restrukturyzacji zostały istotnie zmodyfikowane, co wiązało się z koniecznością usunięcia pierwotnego zaangażowania kredytowego lub leasingowego i ponownym ujęciem aktywa w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

W 2022 roku, ekspozycje kredytowe w kwocie 2 119,3 mln zł podlegały modyfikacji kontraktowych przepływów pieniężnych, które nie skutkowały ich usunięciem i ponownym ujęciem składnika aktywów finansowych (dla porównania w roku 2021 ekspozycje te wynosiły 2 077,9 mln zł).

Ponadto wyłączeniu i ponownemu ujęciu jako składnik aktywów finansowych nie podlegały ekspozycje w kwocie 56 079,0 mln zł z tytułu wakacji kredytowych.

Modyfikacje kontraktowych przepływów pieniężnych, które nie skutkują ich usunięciem i ponownym ujęciem składnika aktywów finansowych czyli prowadzą do ujęcia zysków lub strat z modyfikacji, wynikają z przesłanek biznesowych lub zdarzeń z zakresu ryzyka kredytowego w postaci udogodnień (forbearance) przyznanych klientom. W przypadku wystąpienia przesłanek biznesowych sposób ustalania odpisów na oczekiwane straty kredytowe nie ulega zmianie. Przyznanie klientom udogodnień (forbearance) świadczy o istotnym wzroście ryzyka kredytowego, skutkującego klasyfikacją do Etapu 2, w przypadku przyznania kolejnego udogodnienia następuje klasyfikacja do Etapu 3 zgodnie zasadami szacowania odpisów z tytułu utarty wartości opisanymi w rozdziale III. *Znaczące zasady rachunkowości*, w punkcie **13.12. Oczekiwane straty kredytowe**.

Dla aktywów finansowych, w przypadku których przepływy pieniężne wynikające z umowy uległy modyfikacji w trakcie okresu sprawozdawczego, podczas gdy odpowiadający im odpis na oczekiwane straty kredytowe był wyceniany w kwocie równej oczekiwanym stratom kredytowym w całym okresie życia (tj. aktywów finansowych w Etapach 2 i 3), zamortyzowany koszt przed modyfikacją wyniósł 177,7 mln zł, a strata netto z tytułu modyfikacji wyniosła -0,1 mln zł (w roku 2021 odpowiednio: 282,6 mln zł i -2,0 mln zł).

Wartość bilansowa brutto na koniec okresu sprawozdawczego aktywów finansowych, które od momentu początkowego ujęcia uległy modyfikacji w momencie, w którym odpis na oczekiwane straty kredytowe był wyceniany w kwocie równej oczekiwanym stratom kredytowym w całym okresie życia (tj. aktywów finansowych w Etapach 2 i 3), i w przypadku których odpis na oczekiwane straty kredytowe uległ w trakcie okresu sprawozdawczego zmianie na kwotę równą 12-miesięcznym oczekiwanym stratom kredytowym (tj. nastąpiło przesunięcie tych aktywów finansowych do Etapu 1) wynosiła na 31 grudnia 2022 roku 11,6 mln zł w porównaniu z 41,2 mln zł na koniec roku 2021.

Sprzedaż wierzytelności niepracujących

W 2022 roku Grupa przeprowadziła trzy transakcje sprzedaży wierzytelności niepracujących. Grupa zawarła następujące umowy dotyczące sprzedaży należności z portfela z rozpoznaną utratą wartości:

- Umowę sprzedaży należności korporacyjnych, w wyniku której portfel należności dotkniętych utratą wartości zmniejszył się o 106,7 mln zł. Pozytywny wpływ transakcji na wynik brutto Grupy wyniósł 8,6 mln zł.
- Umowę sprzedaży należności detalicznych, w wyniku której portfel należności dotkniętych utratą wartości zmniejszył się o 218,9 mln zł. Pozytywny wpływ transakcji na wynik brutto Grupy wyniósł 64,9 mln zł.

- Umowę sprzedaży należności korporacyjnych, w wyniku której portfel należności dotkniętych utratą wartości zmniejszył się o 211,8 mln zł. Pozytywny wpływ transakcji na wynik brutto Grupy wyniósł 9,2 mln zł.

W roku 2021 Grupa przeprowadziła jedną transakcję sprzedaży wierzytelności niepracujących. Grupa zawarła umowę dotyczącą sprzedaży należności detalicznych oraz korporacyjnych z portfela z rozpoznaną utratą wartości. W wyniku transakcji portfel należności dotkniętych utratą wartości zmniejszył się o 373,4 mln zł. Pozytywny wpływ transakcji na wynik brutto Grupy wyniósł 61,6 mln zł.

Wynik na sprzedaży wierzytelności jest prezentowany w linii *Zysk z tytułu sprzedaży wierzytelności w Odpisach na oczekiwane straty kredytowe* w rachunku zysków i strat.

Jakość kredytowa ekspozycji wobec klientów narażonych na ryzyka bezpośrednie i pośrednie wywołane wojną w Ukrainie

W związku z wybuchem w lutym 2022 roku wojny w Ukrainie, Grupa w sposób ciągły monitoruje sytuację i adekwatnie reaguje w odniesieniu do sankcji Unii Europejskiej, a także analogicznych sankcji nakładanych przez Stany Zjednoczone oraz Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej. Stosunki gospodarcze z klientami i ich beneficjentami rzeczywistymi powiązanymi lub pochodzącymi z Federacji Rosyjskiej, Białorusi oraz separatystycznych obwodów Ukrainy są monitorowane i w razie konieczności podejmowane są działania wynikające z sankcji.

Grupa ING Banku Śląskiego S.A. nie prowadzi bezpośredniej działalności w Ukrainie, Rosji ani Białorusi. Niemniej jednak, Grupa na bieżąco analizuje portfel należności klientów pod kątem powiązań z tymi rynkami oraz ryzyk związanych ze skutkami wywołanymi przez wojnę (w szczególności zakłóceniami w sektorze energetycznym) i wprowadzone sankcje. W ciągu roku 2022 Grupa na bieżąco aktualizowała listę klientów objętych obserwacją.

Na 31 grudnia 2022 roku Grupa zaklasyfikowała do Etapu 2 zaangażowania bilansowe i pozabilansowe o łącznej wartości 3 114,2 mln zł. W ciągu 2022 roku odpis na oczekiwane straty kredytowe dotyczący analizowanych zaangażowań bilansowych i pozabilansowych zwiększył się o 58,7 mln zł.

Jako ekspozycje bezpośrednie Grupa definiuje ekspozycje wobec klientów segmentu korporacyjnego mających swoją siedzibę lub właściciela w Rosji, Białorusi lub Ukrainie.

Jako ekspozycje pośrednie Grupa definiuje ekspozycje wobec klientów segmentu korporacyjnego, których udział przychodów lub kosztów w stosunku do rynków ukraińskiego, rosyjskiego i/lub białoruskiego przekracza:

- 25% (lub niższy, jeżeli zależność od wspomnianych rynków jest w indywidualnej ocenie istotna) w przypadku klientów strategicznych,

- 20% w przypadku pozostałych klientów segmentu korporacyjnego.

Poniższa tabela przedstawia podsumowanie zaangażowań Grupy w ekspozycje bezpośrednie i pośrednie z portfela klientów korporacyjnych na 31 grudnia 2022 roku oraz dane porównywalne dla tych samych klientów, wyliczone na 31 grudnia 2021 roku.

	2022			2021		
	zaangażowanie bilansowe według wartości bilansowej brutto	zaangażowanie pozabilansowe*	Łącznie	zaangażowanie bilansowe według wartości bilansowej brutto	zaangażowanie pozabilansowe*	Łącznie
Ekspozycje bezpośrednie	7,3	9,6	16,9	6,9	9,8	16,7
Etap 1	1,9	8,9	10,8	1,7	8,5	10,2
Etap 2	2,2	0,7	2,9	1,8	1,2	3,0
Etap 3	3,2	0,0	3,2	3,4	0,1	3,5
Ekspozycje pośrednie	3 366,4	7 960,6	11 327,0	4 032,7	3 378,3	7 411,0
Etap 1	1 927,9	6 287,8	8 215,7	3 538,9	3 275,4	6 814,3
w tym strategiczne spółki Skarbu Państwa	704,0	3 134,7	3 838,7	1 967,1	1 708,5	3 675,6
Etap 2	1 438,5	1 672,8	3 111,3	493,8	102,9	596,7
w tym strategiczne spółki Skarbu Państwa	566,4	1 403,9	1 970,3	0,0	0,0	0,0

*) wartość niewykorzystanego limitu w przypadku udzielonych produktów kredytowych, wartość nominalna w przypadku gwarancji.

Zabezpieczenia

Zgodnie z polityką kredytową Grupa przyjmuje zabezpieczenia spłaty udzielonych kredytów, ustanowione na rachunkach kredytobiorców oraz zabezpieczenia na majątku kredytobiorców. Więcej informacji na temat zabezpieczeń zaprezentowano w sekcji *Zarządzanie ryzykiem oraz kapitałem*, w rozdziale **II.1.6. Zarządzanie ryzykiem kredytowym**.

Uzgodnienie wartości bilansowej brutto (WBB) i zmiana odpisu na oczekiwane straty kredytowe (odpis)

2022

	Bankowość korporacyjna										Bankowość detaliczna										Ogółem	
	WBB	odpis	WBB	odpis	WBB	odpis	WBB	odpis	WBB	odpis	WBB	odpis	WBB	odpis	WBB	odpis	WBB	odpis	WBB	odpis	WBB	odpis
	Etap 1		Etap 2		Etap 3		POCI		Razem		Etap 1		Etap 2		Etap 3		POCI		Razem			
Stan na początek okresu	70 654,1	-168,7	6 466,2	-218,4	2 743,1	-1 771,1	51,1	0,0	79 914,5	-2 158,2	64 102,6	-107,0	1 370,8	-139,4	1 010,2	-709,0	2,2	0,0	66 485,8	-955,4	146 400,3	-3 113,6
Zmiany w okresie, w tym:	4 867,6	-27,8	7 835,5	-272,6	-141,3	266,4	1,7	0,0	12 563,5	-34,0	-7 160,3	-84,0	4 642,9	-152,9	-85,9	115,3	-0,1	0,0	-2 603,4	-121,6	9 960,1	-155,6
kredyty udzielone w okresie	19 973,5	-98,1	-	-	-	-	1,7	-	19 975,2	-98,1	23 049,3	-75,5	-	-	-	-	-	-	23 049,3	-75,5	43 024,5	-173,6
transfer do etapu 1	1 155,6	-4,4	-1 152,3	24,6	-3,3	2,0	-	-	0,0	22,2	249,8	-4,0	-233,9	25,0	-15,9	13,7	-	-	0,0	34,7	0,0	56,9
transfer do etapu 2	-11 170,7	39,3	11 195,1	-314,9	-24,4	22,0	-	-	0,0	-253,6	-5 131,2	14,4	5 289,8	-204,5	-158,7	86,4	-	-	-0,1	-103,7	-0,1	-357,3
transfer do etapu 3	-381,9	3,5	-278,3	25,0	660,2	-235,3	-	-	0,0	-206,8	-320,1	5,8	-137,4	28,8	457,6	-248,9	-	-	0,1	-214,3	0,1	-421,1
spłaty (całkowite i częściowe) oraz uruchomienia nowych transz	-4 708,9	23,7	-1 929,0	61,2	-408,5	122,4	-	-	-7 046,4	207,3	-23 192,4	25,7	-214,9	19,1	-189,7	101,1	-0,1	-	-23 597,1	145,9	-30 643,5	353,2
zmiana oszacowania odpisu z tytułu strat oczekiwanych*	-	-14,3	-	58,0	-	-45,1	-	-	0,0	-1,4	-	-0,6	-	45,5	-	-125,2	-	-	0,0	-80,3	0,0	-81,7
korekty zarządcze	-	23,3	-	-126,4	-	15,4	-	-	0,0	-87,7	-	-49,8	-	-65,9	-	120,3	-	-	0,0	4,6	0,0	-83,1
Razem odpisy na oczekiwane starty kredytowe w rachunku zysków i strat		-27,0		-272,5		-118,6		0,0		-418,1		-84,0		-152,0		-52,6		0,0		-288,6		-706,7
usunięcie z bilansu (umorzenia, sprzedaż)	-	-	-	-	-365,3	365,3	-	-	-365,3	365,3	-	-	-	-	-174,7	174,7	-	-	-174,7	174,7	-540,0	540,0
naliczenia odsetek karnych (za zwłokę)	-	-	-	-	118,4	-	-	-	118,4	0,0	-	-	-	-	50,1	-	-	-	50,1	0,0	168,5	0,0
spisania odsetek karnych (za zwłokę)	-	-	-	-	-118,4	-	-	-	-118,4	0,0	-	-	-	-	-50,1	-	-	-	-50,1	0,0	-168,5	0,0
korekta wartości z tytułu wakacji kredytowych	-	-	-	-	-	-	-	-	0,0	0,0	-1 613,9		-26,5		-4,5	-	-	-	-1 644,9	0,0	-1 644,9	0,0
korekta wartości z tytułu ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w CHF	-	-	-	-	-	-	-	-	0,0	0,0	-201,8	-	-34,2	-	-	-	-	-	-236,0	0,0	-236,0	0,0
naliczenia i spisania odsetek efektywnych	-	-	-	-	-	20,4	-	-	0,0	20,4	-	-	-	-	-	5,7	-	-	0,0	5,7	0,0	26,1
pozostałe	-	-0,8	-	-0,1	-	-0,7	-	-	0,0	-1,6	-	0,0	-	-0,9	-	-12,5	-	-	0,0	-13,4	0,0	-15,0
Stan na koniec okresu	75 521,7	-196,5	14 301,7	-491,0	2 601,8	-1 504,7	52,8	0,0	92 478,0	-2 192,2	56 942,3	-191,0	6 013,7	-292,3	924,3	-593,7	2,1	0,0	63 882,4	-1 077,0	156 360,4	-3 269,2

*) W pozycji zmiana oszacowania odpisu z tytułu strat oczekiwanych ujęto zmiany wynikające z aktualizacji w 2022 roku przesłanek istotnego wzrostu ryzyka kredytowego, skutkującego klasyfikacją eskpozycji do Etapu 2, co zostało opisane w rozdziale III. Znaczące zasady rachunkowości, w punkcie 3.1.1 Szacowanie oczekiwanych strat kredytowych w odniesieniu do aktywów finansowych.

2021

	Bankowość korporacyjna										Bankowość detaliczna										Ogółem	
	WBB	odpis	WBB	odpis	WBB	odpis	WBB	odpis	WBB	odpis	WBB	odpis	WBB	odpis	WBB	odpis	WBB	odpis	WBB	odpis	WBB	odpis
	Etap 1		Etap 2		Etap 3		POCI		Razem		Etap 1		Etap 2		Etap 3		POCI		Razem			
Stan na początek okresu	59 222,1	192,1	7 842,2	227,7	3 094,3	1 763,4	1,3	0,0	70 159,9	2 183,2	52 646,0	150,2	2 129,6	181,8	1 054,7	755,1	2,2	0,0	55 832,5	1 087,1	125 992,4	3 270,3
Zmiany w okresie, w tym:	11 432,0	-23,4	-1 376,0	-9,4	-351,2	7,7	49,8	0,0	9 754,6	-25,1	11 456,6	-43,1	-758,8	-42,4	-44,5	-46,1	0,0	0,0	10 653,3	-131,6	20 407,9	-156,7
kredyty udzielone w okresie	24 376,3	77,1	-	-	-	-	49,8	-	24 426,1	77,1	17 864,7	55,3	-	-	-	-	-	-	17 864,7	55,3	42 290,8	132,4
transfer do etapu 1	2 568,1	9,0	-2 563,1	-49,5	-5,0	-3,2	-	-	0,0	-43,7	1 313,3	3,6	-1 299,9	-58,3	-13,4	-10,7	-	-	0,0	-65,4	0,0	-109,1
transfer do etapu 2	-3 380,2	-19,2	3 402,8	119,1	-22,6	-14,2	-	-	0,0	85,7	-671,0	-8,9	758,7	81,5	-87,7	-44,2	-	-	0,0	28,4	0,0	114,1
transfer do etapu 3	-346,8	-2,8	-213,7	-24,7	560,5	252,1	-	-	0,0	224,6	-280,4	-6,4	-147,9	-36,5	428,3	254,1	-	-	0,0	211,2	0,0	435,8
spłaty (całkowite i częściowe) oraz uruchomienia nowych transz	-11 785,4	-25,3	-2 002,0	-55,0	-618,2	-22,8	-	-	-14 405,6	-103,1	-6 457,4	-27,0	-336,7	-22,5	-153,7	-52,1	-	-	-6 947,8	-101,6	-21 353,4	-204,7
zmiana oszacowania odpisu z tytułu strat oczekiwanych	-	-91,0	-	-24,4	-	50,2	-	-	0,0	-65,2	-	-34,6	-	-10,0	-	9,6	-	-	0,0	-35,0	0,0	-100,2
korekty zarządcze	-	30,6	-	25,0	-	15,4	-	-	0,0	71,0	-	-25,7	-	3,3	-	6,8	-	-	0,0	-15,6	0,0	55,4
Razem odpisy na oczekiwane starty kredytowe w rachunku zysków i strat		-21,6		-9,5		277,5		0,0		246,4		-43,7		-42,5		163,5		0,0		77,3		323,7
usunięcie z bilansu (umorzenia, sprzedaż)	-	-	-	-	-265,9	-265,9	-	-	-265,9	-265,9	-	-	-	-	-218,0	-218,0	-	-	-218,0	-218,0	-483,9	-483,9
naliczenia odsetek karnych (za zwłokę)	-	-	-	-	106,8	-	-	-	106,8	0,0	-	-	-	-	26,8	-	-	-	26,8	0,0	133,6	0,0
spisania odsetek karnych (za zwłokę)	-	-	-	-	-106,8	-	-	-	-106,8	0,0	-	-	-	-	-26,8	-	-	-	-26,8	0,0	-133,6	0,0
korekta wartości z tytułu ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w CHF	-	-	-	-	-	-	-	-	0,0	0,0	-312,6	-	267,0	-	-	-	-	-	-45,6	0,0	-45,6	0,0
naliczenia i spisania odsetek efektywnych	-	-	-	-	-	15,1	-	-	0,0	15,1	-	-	-	-	-	-15,6	-	-	0,0	-15,6	0,0	-0,5
pozostałe	-	-1,8	-	0,1	-	-19,0	-	-	0,0	-20,7	-	0,6	-	0,1	-	24,0	-	-	0,0	24,7	0,0	4,0
Stan na koniec okresu	70 654,1	168,7	6 466,2	218,3	2 743,1	1 771,1	51,1	0,0	79 914,5	2 158,1	64 102,6	107,1	1 370,8	139,4	1 010,2	709,0	2,2	0,0	66 485,8	955,5	146 400,3	3 113,6

Zmiany wartości bilansowej brutto portfela kredytowego wpływają na poziom odpisów na oczekiwane straty kredytowe przede wszystkim poprzez uruchomienia kredytów w okresie, transfery między Etapami oraz spłaty dokonane przez kredytobiorców.

W roku 2022, wśród kredytów udzielonych w trakcie roku najbardziej istotną pozycję stanowią kredyty hipoteczne dla osób fizycznych (7 708,7 mln zł), ponadto pożyczki pieniężne dla osób fizycznych (2 787,9 mln zł). Znacząca część to także kredyty krótkoterminowe: odnawialne (1 082,9 mln zł), obrotowe (5 977,0 mln zł) oraz kredyty w rachunku bieżącym (2 494,3 mln zł). W portfelu kredytów udzielonych w trakcie roku 2022 są też należności leasingowe (5 287,6 mln zł) oraz faktoringowe (5 813,9 mln zł). Dodatkowo, w trakcie 2022 roku do wartości bilansowej brutto kredytów i innych należności udzielonych klientom naliczone zostały odsetki karne w wysokości

168,5 mln zł, które zostały w całości spisane. Na koniec 2022 roku stan spisanych odsetek karnych, które są przedmiotem czynności windykacyjnych, wynosił 498,6 mln zł.

W roku 2021, wśród kredytów udzielonych w trakcie roku najbardziej istotną pozycję stanowiły kredyty hipoteczne dla osób fizycznych (12 770,7 mln zł), ponadto pożyczki pieniężne dla osób fizycznych (3 706,5 mln zł), kredyty krótkoterminowe: odnawialne (1 872,7 mln zł), obrotowe (3 725,1 mln zł) oraz kredyty w rachunku bieżącym (1 475,8 mln zł). W portfelu kredytów udzielonych w trakcie roku 2021 były też należności leasingowe (5 173,0 mln zł) oraz faktoringowe (3 092,1 mln zł). W trakcie 2021 roku do wartości bilansowej brutto kredytów i innych należności udzielonych klientom naliczone zostały odsetki karne w wysokości 133,6 mln zł, które zostały w całości spisane. Na koniec 2021 roku stan spisanych odsetek karnych, które były przedmiotem czynności windykacyjnych, wynosił 422,6 mln zł.

22.Inwestycje w jednostki stowarzyszone wyceniane metodą praw własności

ING Bank Śląski S.A. posiada pośredni udział w kapitale zakładowym spółki NN Investment Partners TFI poprzez swój podmiot zależny – spółkę ING Investment Holding (Polska) S.A. Przedmiotem działalności spółki NN Investment Partners TFI jest tworzenie funduszy oraz portfeli inwestycyjnych i zarządzanie nimi. Grupa ujmuje udziały jako inwestycję w jednostkę stowarzyszoną i wycenia metodą praw własności zgodnie z MSR 28. Wartość bilansowa udziału w NN Investment Partners TFI wynosiła na koniec 2022 roku 178,9 mln zł w porównaniu z 184,8 mln zł na koniec 2021 roku.

Wybrane dane dotyczące jednostki stowarzyszonej

	2022	2021
Udział w kapitałach jednostki	45%	45%
Aktywa, w tym:	169,7	170,6
krótkoterminowe	112,1	110,9
długoterminowe	57,6	59,7
Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania, w tym:	49,2	41,8
krótkoterminowe	24,3	31,1
długoterminowe	24,9	10,7
Aktywa netto	120,5	128,8
Zysk (strata)	61,5	70,0
Przychody	137,6	144,4
Inne całkowite dochody	0,0	0,7
Całkowite dochody ogółem	61,5	70,7
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	72,8	80,3
Krótkoterminowe zobowiązania finansowe (z wył. zobow. z tyt. dostaw i usług oraz pozostałych zobow. i rezerw)	8,3	4,8
Długoterminowe zobowiązania finansowe (z wył. zobow. z tyt. dostaw i usług oraz pozostałych zobow. i rezerw)	7,8	10,7
Amortyzacja	1,2	1,4
Przychody odsetkowe	3,2	0,1
Koszty odsetkowe	0,1	0,1
Obciążenie lub dochód z tytułu podatku dochodowego	15,1	17,3

Poniżej przedstawiono uzgodnienie wartości bilansowej inwestycji w jednostkę stowarzyszoną za rok 2022 i 2021.

	2022	2021
Wartość bilansowa na początek okresu	184,8	174,1
wycena metodą praw własności w okresie	25,6	29,3
otrzymane dywidendy	-31,5	-18,6
Wartość bilansowa na koniec okresu	178,9	184,8

23.Rzeczowe aktywa trwałe

	2022	2021
Aktywa z tytułu prawa do użytkowania, w tym:	409,1	323,4
nieruchomości	393,2	304,9
środki transportu	15,8	18,5
pozostałe aktywa	0,1	0,0
Nieruchomości własne	245,0	259,2
Inwestycje w obcych środkach trwałych	88,1	51,4
Sprzęt informatyczny	122,6	84,8
Pozostałe rzeczowe aktywa trwałe	58,8	73,8
Środki trwałe w budowie	26,4	38,6
Razem	950,0	831,2

Nie występują ograniczenia prawne dotyczące rzeczowych aktywów trwałych na koniec 2022 i 2021 roku.

Na kolejnych stronach zaprezentowano zmiany wartości brutto oraz skumulowanej amortyzacji dla poszczególnych grup rzeczowych aktywów trwałych, jakie miały miejsce w roku 2022 i 2021.

2022

	aktywa z tytułu prawa do użytkowania				nieruchomości własne	inwestycje w obcych środkach trwałych	sprzęt informatyczny	pozostałe rzeczowe aktywa	środki trwałe w budowie	Razem
	nieruchomości	środki transportu	pozostałe aktywa	Ogółem						
Wartość brutto na początek okresu	566,9	40,8	0,9	608,6	422,1	347,5	378,4	450,9	38,6	2 246,1
Zwiększenia, w tym:	196,8	8,3	0,4	205,5	12,9	132,8	82,4	20,8	121,1	575,5
nowe umowy dotyczące prawa do użytkowania	53,8	6,9	-	60,7	-	-	-	-	-	60,7
korekta aktywa w związku z rekalkulacją zobowiązania leasingowego	143,0	1,4	0,4	144,8	-	-	-	-	-	144,8
zakup	-	-	-	0,0	-	28,4	0,1	0,5	121,1	150,1
przyjęcie z inwestycji	-	-	-	0,0	12,5	12,5	82,3	18,7	-	126,0
przekwalifikowanie do/z innej kategorii rzeczowych aktywów trwałych	-	-	-	0,0	0,4	91,9	-	1,6	-	93,9
Zmniejszenia, w tym:	-32,2	-4,4	0,0	-36,6	-8,1	-3,8	-1,2	-86,2	-133,3	-269,2
przedterminowe zakończenie kontraktu	-23,9	-3,7	-	-27,6	-	-	-	-	-	-27,6
korekta aktywa w związku z rekalkulacją zobowiązania leasingowego	-8,3	-0,7	-	-9,0	-	-	-	-	-	-9,0
sprzedaż i likwidacja	-	-	-	0,0	-2,2	-1,4	-1,2	-0,3	-	-5,1
przyjęcie z inwestycji	-	-	-	0,0	-	-	-	-	-126,0	-126,0
przekwalifikowanie do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	-	-	-	0,0	-5,4	-0,1	-	-0,9	-	-6,4
przekwalifikowanie do/z innej kategorii rzeczowych aktywów trwałych	-	-	-	0,0	-0,5	-1,5	-	-85,0	-6,9	-93,9
inne	-	-	-	0,0	-	-0,8	-	-	-0,4	-1,2
Zmiana wartości godziwej, w tym:	0,0	0,0	0,0	0,0	-7,1	0,0	0,0	0,0	0,0	-7,1
uwzględniona w rachunku zysków i strat*	-	-	-	0,0	-7,1	-	-	-	-	-7,1
Wartość brutto na koniec okresu	731,5	44,7	1,3	777,5	419,8	476,5	459,6	385,5	26,4	2 545,3
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	-262,0	-22,3	-0,9	-285,2	-162,9	-296,1	-293,6	-377,1	0,0	-1 414,9
Zmiany w okresie, w tym:	-76,3	-6,6	-0,3	-83,2	-11,9	-92,3	-43,4	50,4	0,0	-180,4
odpisy amortyzacyjne	-93,1	-10,7	-0,3	-104,1	-14,2	-29,3	-43,9	-13,1	-	-204,6
zmniejszenie zakresu i przedterminowe zakończenie kontraktu	16,8	4,1	-	20,9	-	-	-	-	-	20,9
przekwalifikowanie do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	-	-	-	0,0	1,8	0,1	-	0,9	-	2,8
przekwalifikowanie do/z innej kategorii rzeczowych aktywów trwałych	-	-	-	0,0	0,5	-63,1	-	62,6	-	0,0
inne	-	-	-	0,0	-	-	0,5	-	-	0,5
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	-338,3	-28,9	-1,2	-368,4	-174,8	-388,4	-337,0	-326,7	0,0	-1 595,3
Wartość netto na koniec okresu	393,2	15,8	0,1	409,1	245,0	88,1	122,6	58,8	26,4	950,0

*) w linii koszty działania, w pozycji szczegółowej koszty utrzymania budynków i wycen nieruchomości do wartości godziwej.

2021

	aktywa z tytułu prawa do użytkowania				nieruchomości własne	inwestycje w obcych środkach trwałych	sprzęt informatyczny	pozostałe rzeczowe aktywa	środki trwałe w budowie	Razem
	nieruchomości	środki transportu	pozostałe aktywa	Ogółem						
Wartość brutto na początek okresu	530,5	37,1	0,7	568,3	424,1	338,5	360,9	425,2	29,5	2 146,5
Zwiększenia, w tym:	59,2	7,9	0,2	67,3	21,5	9,6	18,3	28,9	86,4	232,0
nowe umowy dotyczące prawa do użytkowania	10,1	7,4	-	17,5	-	-	-	-	-	17,5
korekta aktywa w związku z rekalkulacją zobowiązania leasingowego	49,1	0,5	0,2	49,8	-	-	-	-	-	49,8
zakup	-	-	-	0,0	-	-	0,3	0,3	86,4	87,0
przyjęcie z inwestycji	-	-	-	0,0	21,3	9,6	18,0	28,4	-	77,3
przekwalifikowanie z aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	-	-	-	0,0	-	-	-	0,2	-	0,2
inne	-	-	-	0,0	0,2	-	-	-	-	0,2
Zmniejszenia, w tym:	-22,8	-4,2	0,0	-27,0	-12,1	-0,6	-0,8	-3,2	-77,3	-121,0
przedterminowe zakończenie kontraktu	-16,8	-3,9	-	-20,7	-	-	-	-	-	-20,7
korekta aktywa w związku z rekalkulacją zobowiązania leasingowego	-6,0	-0,3	-	-6,3	-	-	-	-	-	-6,3
sprzedaż i likwidacja	-	-	-	0,0	-0,3	-0,6	-0,8	-1,7	-	-3,4
przyjęcie z inwestycji	-	-	-	0,0	-	-	-	-	-77,3	-77,3
przekwalifikowanie do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	-	-	-	0,0	-11,8	-	-	-1,5	-	-13,3
Zmiana wartości godziwej, w tym:	0,0	0,0	0,0	0,0	-11,4	0,0	0,0	0,0	0,0	-11,4
uwzględniona w innych całkowitych dochodach	-	-	-	0,0	-0,4	-	-	-	-	-0,4
uwzględniona w rachunku zysków i strat*	-	-	-	0,0	-11,0	-	-	-	-	-11,0
Wartość brutto na koniec okresu	566,9	40,8	0,9	608,6	422,1	347,5	378,4	450,9	38,6	2 246,1
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	-175,6	-15,5	-0,6	-191,7	-157,2	-277,7	-250,5	-356,3	0,0	-1 233,4
Zmiany w okresie, w tym:	-86,4	-6,8	-0,3	-93,5	-5,7	-18,4	-43,1	-20,8	0,0	-181,5
odpisy amortyzacyjne	-95,8	-10,7	-0,3	-106,8	-12,9	-18,4	-43,1	-22,1	-	-203,3
zmniejszenie zakresu i przedterminowe zakończenie kontraktu	9,4	3,9	-	13,3	-	-	-	-	-	13,3
przekwalifikowanie do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	-	-	-	0,0	7,2	-	-	1,5	-	8,7
przekwalifikowanie z aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	-	-	-	0,0	-	-	-	-0,2	-	-0,2
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	-262,0	-22,3	-0,9	-285,2	-162,9	-296,1	-293,6	-377,1	0,0	-1 414,9
Wartość netto na koniec okresu	304,9	18,5	0,0	323,4	259,2	51,4	84,8	73,8	38,6	831,2

*) w linii koszty działania, w pozycji szczegółowej koszty utrzymania budynków i wycen nieruchomości do wartości godziwej

Zobowiązania umowne do nabycia rzeczowego majątku trwałego

W roku 2022 Grupa zawarła umowy z kontrahentami skutkujące w przyszłości przyrostem wartości rzeczowych aktywów trwałych na łączną kwotę 20,0 mln zł. Z uwagi na ramowy charakter części umów kwota ta nie jest docelowa – jej wysokość będzie wynikała z kosztorysów skalkulowanych w trakcie realizacji. Umowy dotyczą nieruchomości (budynków i budowli), inwestycji w obcych środkach trwałych, środków trwałych w budowie oraz pozostałych środków trwałych. Na koniec roku 2021 Grupa posiadała umowy (częściowo o charakterze ramowym) dotyczące nieruchomości (budynków i budowli), inwestycji w obcych środkach trwałych, środków trwałych w budowie oraz pozostałych środków trwałych na łączną kwotę 1,1 mln zł.

24.Wartości niematerialne

	2022	2021
Wartość firmy ujęta w wyniku wniesionego aportem oddziału ING Bank N.V.	223,3	223,3
Oprogramowanie	169,2	138,9
Nakłady na wartości niematerialne	23,3	14,1
Inne wartości niematerialne	1,4	1,1
Razem	417,2	377,4

Poniżej zaprezentowano zmiany w roku 2022 i 2021 w poszczególnych grupach wartości niematerialnych.

2022

	wartość firmy	oprogramowanie	nakłady na wartości niematerialne	inne wartości niematerialne	Razem
Wartość brutto na początek okresu	223,3	1 309,2	14,1	18,0	1 564,6
Zwiększenia, w tym:	0,0	106,6	118,1	1,3	226,0
zakup	-	-	118,1	-	118,1
przyjęcie z inwestycji	-	106,6	-	1,3	107,9
Zmniejszenia, w tym:	0,0	-2,6	-108,9	0,0	-111,5
przyjęcie z inwestycji	-	-	-107,9	-	-107,9
inne	-	-2,6	-1,0	-	-3,6
Wartość brutto na koniec okresu	223,3	1 413,2	23,3	19,3	1 679,1
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	0,0	-1 170,3	0,0	-16,9	-1 187,2
Zmiany w okresie, w tym:	0,0	-73,7	0,0	-1,0	-74,7
odpisy amortyzacyjne	-	-73,7	-	-1,0	-74,7
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	0,0	-1 244,0	0,0	-17,9	-1 261,9
Wartość netto na koniec okresu	223,3	169,2	23,3	1,4	417,2

2021

	wartość firmy	oprogramowanie	nakłady na wartości niematerialne	inne wartości niematerialne	Razem
Wartość brutto na początek okresu	223,3	1 254,2	34,7	16,6	1 528,8
Zwiększenia, w tym:	0,0	55,0	35,8	1,4	92,2
zakup	-	-	35,8	-	35,8
przyjęcie z inwestycji	-	55,0	-	1,4	56,4
Zmniejszenia, w tym:	0,0	0,0	-56,4	0,0	-56,4
przyjęcie z inwestycji	-	-	-56,4	-	-56,4
Wartość brutto na koniec okresu	223,3	1 309,2	14,1	18,0	1 564,6
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	0,0	-1 086,3	0,0	-15,9	-1 102,2
Zmiany w okresie, w tym:	0,0	-84,0	0,0	-1,0	-85,0
odpisy amortyzacyjne	-	-82,0	-	-1,0	-83,0
inne	-	-2,0	-	-	-2,0
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	0,0	-1 170,3	0,0	-16,9	-1 187,2
Wartość netto na koniec okresu	223,3	138,9	14,1	1,1	377,4

Zobowiązania umowne do nabycia wartości niematerialnych

W roku 2022 Grupa zawarła umowy z kontrahentami na nabycie w przyszłości wartości niematerialnych na łączną kwotę 70,9 mln zł, przy czym z uwagi na ramowy charakter części umów kwota ta nie jest docelowa. Umowy te, podobnie jak w roku ubiegłym, dotyczą zakupu licencji oraz wdrożenia oprogramowania komputerowego.

Na koniec roku 2021 Grupa posiadała umowy (częściowo o charakterze ramowym) zakupu licencji oraz wdrożenia oprogramowania na łączną kwotę 25,0 mln zł.

Test na utratę wartości ośrodków wypracowujących środki pieniężne, które posiadają wartość firmy

W odniesieniu do wartości firmy test na utratę wartości jest przeprowadzany przynajmniej raz w roku bez względu na stwierdzenie jakichkolwiek przesłanek wskazujących na to, że możliwość utraty wartości mogła nastąpić.

W jednostce dominującej Grupy testem na utratę wartości objęto wartość firmy uzyskaną w wyniku wniesionego aportem oddziału ING Bank N.V., która została przypisana do działalności korporacyjnej Grupy. Ustalono najmniejsze możliwe do zidentyfikowania ośrodki wypracowujące środki pieniężne, do których przypisano wartość firmy w łącznej kwocie 223,3 mln zł. Nie stwierdzono żadnych innych dodatkowych składników wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania, które mogłyby zostać przyporządkowane do zidentyfikowanych ośrodków generujących środki pieniężne.

Dane wejściowe dla potrzeb testu obejmują wysokość kapitału ekonomicznego, aktywów ważonych ryzykiem, zysku przed opodatkowaniem w podziale na segmenty oraz efektywnej stopy podatkowej. Test wykonywany jest na podstawie modelu kalkulującego i porównującego wartość bieżącą wolnych przepływów pieniężnych ośrodka z wielkością szacowanej wartości księgowej kapitałów ośrodka. Przepływy pieniężne ośrodka zdefiniowane są jako zyski netto pomniejszone o kapitał wymagany do utrzymania współczynnika wypłacalności na wymaganym poziomie. Do dyskontowania przepływów użyto na koniec 2022 roku stopy dyskonta w wysokości 13,34% reprezentującej średni ważony koszt kapitału, oszacowany na bazie stopy wolnej od ryzyka (6,86%), współczynnika beta (1,08) oraz premii za ryzyko cen akcji (6,00%). Na koniec 2021 roku, stopa dyskonta użyta do dyskontowania przepływów, wynosiła 8,97% i została oszacowana na bazie stopy wolnej od ryzyka wynoszącej 3,67%, współczynnika beta wynoszącego 1,06 oraz premii za ryzyko cen akcji na poziomie 5,00%. Do pozostałych założeń należy nominalna stopa wzrostu po okresie prognozy (3,5% na koniec 2022 roku w porównaniu z 2,5% na koniec 2021 roku).

Ustalenie wartości odzyskiwalnej przeprowadzono w oparciu o oszacowanie wartości użytkowej składnika aktywów przy uwzględnieniu szacunkowej prognozy oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych generowanych w trakcie kontynuowania użytkowania. Prognozy dotyczące przepływów pieniężnych opierają się na racjonalnych

założeniach odzwierciedlających jak najwłaściwszą ocenę kierownictwa odnośnie całokształtu warunków, które wystąpią podczas pozostającego okresu użytkowania aktywów. Prognozy dotyczące przepływów oparte są na przyjętym w jednostce dominującej Grupy średnioterminowym planie finansowym oraz strategii działania obejmującym maksymalnie okres najbliższych 3 lat. Dane dotyczące kolejnych lat są wynikiem ekstrapolacji. Ekstrapolacja zakłada, że ośrodek wypracowujący przepływy pieniężne utrzyma wskaźnik zysk brutto / aktywa ważne ryzykiem na poziomie z ostatniego roku prognozy Grupy podnosząc swoje zyski o uprzednio wskazaną stopę wzrostu. Zasadność przyjętych założeń jest okresowo weryfikowana - a rozbieżności pomiędzy szacowanymi w oparciu o przyszłe przepływy a rzeczywistymi przepływami analizowane.

Przeprowadzony test wykazał nadwyżkę bieżącej wartości przepływów pieniężnych nad wartością księgową netto ośrodka wypracowującego przepływy pieniężne i w związku z tym nie stwierdzono dla tego ośrodka utraty wartości.

Na 31 grudnia 2022 roku analiza wrażliwości testu na utratę wartości wskazuje, że:

- 1) zwiększenie stopy dyskontowej o 1 p.p. skutkowałoby zmniejszeniem nadwyżki wartości netto przepływów pieniężnych nad wartością księgową netto ośrodka wypracowującego przepływy pieniężne o 28% (w porównaniu z 27% na koniec 2021 roku),
- 2) zmniejszenie stopy dyskontowej o 1 p.p. skutkowałoby zwiększeniem nadwyżki wartości netto przepływów pieniężnych nad wartością księgową netto ośrodka wypracowującego przepływy pieniężne o 34% (w porównaniu z 36% na koniec 2021 roku).

25.Podatek odroczony

Zmiany różnic przejściowych w ciągu roku

2022

	saldo na początek okresu	zmiany odnoszone na wynik finansowy	zmiany odnoszone na inne całkowite dochody	saldo na koniec okresu
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego				
odpis na oczekiwane straty kredytowe	340,3	63,7	-	404,0
leasing operacyjny wycena	116,7	49,0	-	165,7
aktualizacja wyceny instrumentów finansowych	421,8	-338,5	58,6	141,9
świadczenia pracownicze	75,9	1,0	-	76,9
rezerwy	105,1	37,8	-	142,9
rozliczenie różnicy między amortyzacją podatkową a bilansową	14,5	3,6	-	18,1
straty podatkowe	544,5	493,6	-	1 038,1
korekta z tytułu efektywnej stopy procentowej	0,0	90,9	-	90,9
inne	12,2	0,3	-	12,5
Razem	1 631,0	401,4	58,6	2 091,0
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego				
aktualizacja wyceny instrumentów finansowych	123,2	-	-22,5	100,7
odsetki naliczone	213,3	-52,7	-	160,6
korekta z tytułu efektywnej stopy procentowej	45,7	-45,7	-	0,0
rozliczenie międzyokresowe dotyczące amortyzacji z tytułu zastosowanej ulgi inwestycyjnej	0,9	-0,2	-	0,7
leasing finansowy wycena	1,3	-0,7	-	0,6
Inne	1,6	-1,4	-	0,2
Razem	386,0	-100,7	-22,5	262,8
Podatek odroczony – stan bilansowy, w tym:	1 245,0	502,1	81,1	1 828,2
aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego				1 828,6
rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego				0,4

2021

	saldo na początek okresu	zmiany odnoszone na wynik finansowy	zmiany odnoszone na inne całkowite dochody	saldo na koniec okresu
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego				
odpis na oczekiwane straty kredytowe	348,1	-7,8	-	340,3
leasing operacyjny wycena	115,1	1,6	-	116,7
aktualizacja wyceny instrumentów finansowych	230,6	205,9	-14,7	421,8
świadczenia pracownicze	63,6	12,3	-	75,9
rezerwy	81,7	23,4	-	105,1
rozliczenie różnicy między amortyzacją podatkową a bilansową	19,2	-4,7	-	14,5
leasing finansowy	0,1	-0,1	-	0,0
straty podatkowe	49,2	495,3	-	544,5
inne	2,1	10,1	-	12,2
Razem	909,7	736,0	-14,7	1 631,0
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego				
aktualizacja wyceny instrumentów finansowych	293,7	-	-170,5	123,2
odsetki naliczone	170,2	43,1	-	213,3
korekta z tytułu efektywnej stopy procentowej	21,2	24,5	-	45,7
rozliczenie międzyokresowe dotyczące amortyzacji z tytułu zastosowanej ulgi inwestycyjnej	0,9		-	0,9
leasing finansowy wycena	0,3	1,0	-	1,3
Inne	0,2	1,4	-	1,6
Razem	486,5	70,0	-170,5	386,0
Podatek odroczony – stan bilansowy, w tym:	423,2	666,0	155,8	1 245,0
aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego				1 245,0

Podatek odroczony ujęty bezpośrednio w kapitałach

	2022	2021
Podatek odroczony w skumulowanych innych całkowitych dochodach z tytułu:	-27,4	55,0
aktywów finansowych wycenianych przez inne całkowite dochody - instrumenty dłużne	-12,0	42,6
aktywów finansowych wycenianych przez inne całkowite dochody - instrumenty kapitałowe	18,4	27,2
rzeczowych aktywów trwałych	0,1	0,1
zabezpieczenia przepływów pieniężnych	-29,6	-9,9
zysków/strat aktuarialnych	-4,3	-5,0
Podatek odroczony w zyskach zatrzymanych, z tytułu:	1,3	0,0
motywacyjnych programów pracowniczych	1,3	0,0
Razem	-26,1	55,0

26.Inne aktywa

	2022	2021
Rozliczenia międzyokresowe, w tym:	105,1	164,2
przychody do otrzymania	55,6	95,0
z tytułu prowizji	2,0	22,5
z tytułu kosztów działania	47,5	46,7
Pozostałe aktywa, w tym:	52,7	122,3
rozrachunki z odbiorcami	17,0	16,2
rozliczenia publiczno-prawne	23,7	104,9
aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży	2,2	0,0
pozostałe	9,8	1,2
Razem	157,8	286,5
w tym aktywa finansowe	50,5	122,3

Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży

Na kwotę aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży na 31 grudnia 2022 roku składała się jedna nieruchomość, przekwalifikowana z rzeczowych aktywów trwałych. Nieruchomość jest dostępna do natychmiastowej sprzedaży w bieżącym stanie. Grupa zamierza zbyć tą nieruchomość korzystając z usług wyspecjalizowanych firm, zajmujących się poszukiwaniem nabywców przy wykorzystaniu różnorodnych dostępnych środków (ogłoszenia, dedykowany mailing, kontakt z innymi biurami pośrednictwa, itp.). Zbycie nieruchomości ma nastąpić w ciągu 12 miesięcy od dnia przekwalifikowania.

Na 31 grudnia 2021 roku Grupa nie posiadała aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży.

W poniższej tabeli zaprezentowano zmianę stanu aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży w 2022 i 2021 roku.

	2022	2021
Wartość na początek okresu	0,0	3,6
zwiększenia, w tym:	3,6	4,6
przekwalifikowanie z rzeczowych aktywów trwałych	3,6	4,6
zmniejszenia, w tym:	-0,9	-8,2
sprzedaż	-0,9	-8,0
przekwalifikowanie do rzeczowych aktywów trwałych	-	-0,2
zmiana wartości godziwej, w tym:	-0,5	0,0
uwzględniona w rachunku zysków i strat*	-0,5	0,0
Wartość na koniec okresu	2,2	0,0

*) w linii *koszty działania*, w pozycji szczegółowej *koszty utrzymania budynków i wycen nieruchomości do wartości godziwej*

26.1. Jakość pozostałych aktywów finansowych

	2022			2021		
	brutto	odpis	netto	brutto	odpis	netto
aktywa w Etapie 1	50,5	0,0	50,5	122,3	0,0	122,3
aktywa w Etapie 3	44,0	-44,0	0,0	42,6	-42,6	0,0
Razem	94,5	-44,0	50,5	164,9	-42,6	122,3

Zmiana odpisu na oczekiwane straty kredytowe

	2022			2021		
	Etap 1	Etap 3	Razem	Etap 1	Etap 3	Razem
Odpis na początek okresu	0,0	42,6	42,6	0,0	41,0	41,0
Zmiany w okresie, w tym:	0,0	1,4	1,4	0,0	1,6	1,6
dowiązanie odpisu na oczekiwane straty kredytowe	0,0	7,0	7,0	0,0	6,6	6,6
usunięcie ze sprawozdania z sytuacji finansowej w wyniku umorzenia	0,0	-0,8	-0,8	0,0	-1,9	-1,9
usunięcie ze sprawozdania z sytuacji finansowej z tytułu spłaty	0,0	-4,8	-4,8	0,0	-3,1	-3,1
Odpis na koniec okresu	0,0	44,0	44,0	0,0	42,6	42,6

Uzgodnienie wartości bilansowej brutto

	2022			2021		
	Etap 1	Etap 3	Razem	Etap 1	Etap 3	Razem
Wartość bilansowa brutto na początek okresu	122,3	42,6	164,9	76,4	41,0	117,4
Zmiany w okresie, w tym:	-71,8	1,4	-70,4	45,9	1,6	47,5
transfer do Etapu 3	-7,0	7,0	0,0	-6,6	6,6	0,0
usunięcie ze sprawozdania z sytuacji finansowej z tytułu umorzenia	0,0	-0,8	-0,8	0,0	-1,9	-1,9
rozpoznanie nowych instrumentów finansowych, spłaty i inne	-64,8	-4,8	-69,6	52,5	-3,1	49,4
Wartość bilansowa brutto na koniec okresu	50,5	44,0	94,5	122,3	42,6	164,9

27.Zobowiązania wobec innych banków

	2022	2021
Rachunki bieżące	487,7	413,4
Depozyty międzybankowe	71,5	3 507,1
Kredyty otrzymane*	4 994,0	3 871,7
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	0,0	1 991,4
Przyjęte depozyty zabezpieczające typu call	80,0	242,2
Pozostałe zobowiązania	6,4	25,2
Razem	5 639,6	10 051,0

*) Pozycja "Kredyty otrzymane" obejmuje finansowanie długoterminowych kontraktów leasingowych w EUR (tzw. "matched funding") otrzymane przez spółkę zależną ING Lease Sp. z o.o. od ING Banku N.V. oraz innych banków niepowiązanych z Grupą.

Zobowiązania wobec innych banków według terminów zapadalności

	2022	2021
bez określonego terminu	491,4	412,7
do 1 miesiąca	663,4	5 948,6
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	875,4	288,6
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	2 775,1	814,2
powyżej 1 roku do 5 lat	635,1	2 474,2
powyżej 5 lat	199,2	112,7
Razem	5 639,6	10 051,0

28.Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy

	2022	2021
Wycena instrumentów pochodnych	1 602,3	949,0
Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym:	601,5	730,6
zobowiązania z tytułu krótkiej pozycji papierów wartościowych	437,3	486,2
zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	164,2	244,4
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	164,2	244,4
Razem	2 203,8	1 679,6

Szczegółowe ujawnienia na temat wartości nominalnych instrumentów pochodnych oraz ich wyceny w podziale na poszczególne typy instrumentów pochodnych zostały zaprezentowane w nocie objaśniającej 17. Wycena instrumentów pochodnych.

Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy (z wyłączeniem wyceny instrumentów pochodnych) według terminów zapadalności

	2022	2021
do 1 miesiąca	164,2	244,4
powyżej 1 roku do 5 lat	263,6	211,5
powyżej 5 lat	173,7	274,7
Razem	601,5	730,6

29.Zobowiązania wobec klientów

	2022	2021
Depozyty, w tym:	189 156,9	168 458,5
Bankowość korporacyjna	84 656,4	69 029,9
depozyty bieżące	53 684,1	55 776,1
depozyty oszczędnościowe	18 053,5	12 462,4
depozyty terminowe	12 918,8	791,4
Bankowość detaliczna	104 500,5	99 428,6
depozyty bieżące	27 265,1	28 641,5
depozyty oszczędnościowe	69 381,1	69 286,6
depozyty terminowe	7 854,3	1 500,5
Pozostałe zobowiązania, w tym:	3 574,4	2 151,4
zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	742,9	476,3
depozyty zabezpieczające typu call	11,4	12,5
inne	2 820,1	1 662,6
Razem	192 731,3	170 609,9

Zobowiązania wobec klientów według terminów zapadalności

	2022	2021
bez określonego terminu	169 461,8	168 013,3
do 1 miesiąca	12 403,0	1 086,4
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	5 237,6	507,1
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	5 587,0	955,2
powyżej 1 roku do 5 lat	41,5	40,1
powyżej 5 lat	0,4	7,8
Razem	192 731,3	170 609,9

30.Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych

	2022	2021
Zobowiązania z tytułu emisji, w tym:		
listy zastawne wyemitowane przez ING Bank Hipoteczny S.A.	404,8	396,8
obligacje wyemitowane przez ING Bank Hipoteczny S.A.	0,0	575,6
Razem	404,8	972,4

Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych według terminów zapadalności

	2022	2021
do 1 miesiąca	0,0	150,6
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	0,0	425,0
powyżej 1 roku do 5 lat	404,8	396,8
Razem	404,8	972,4

Program emisji obligacji

W 2022 roku w ramach Programu Emisji Obligacji (Program obligacji) podmiot zależny Grupy – ING Bank Hipoteczny S.A. – wyemitował obligacje o łącznej wartości nominalnej 361 mln zł (tj. 722 sztuki o wartości nominalnej 500 tys. zł każda). Obligacje zostały wyemitowane w trzech seriach:

- Seria 7 o wartości nominalnej 79 mln zł oraz terminie wykupu ustalonym na 3 miesiące,
- Seria 8 o wartości nominalnej 148 mln zł oraz terminie wykupu ustalonym na 3 miesiące,
- Seria 9 o wartości nominalnej 134 mln zł oraz terminie wykupu ustalonym na 3 miesiące.

Obligacje zostały zarejestrowane w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych w Warszawie. Obligacje zostały w całości nabyte przez podmiot z Grupy Kapitałowej Banku.

W 2021 roku w ramach Programu obligacji ING Bank Hipoteczny S.A. wyemitował obligacje o łącznej wartości nominalnej 654 mln zł (tj. 1 308 sztuk o wartości nominalnej 500 tys. zł każda). Obligacje zostały wyemitowane w trzech seriach:

- Seria 4 o wartości nominalnej 150 mln zł oraz terminie wykupu ustalonym na 10 miesięcy,
- Seria 5 o wartości nominalnej 79 mln zł oraz terminie wykupu ustalonym na 6 miesięcy,
- Seria 6 o wartości nominalnej 425 mln zł oraz terminie wykupu ustalonym na 3 miesiące.

Obligacje zostały zarejestrowane w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych w Warszawie. Obligacje serii 4 i 6 skierowane były do inwestorów kwalifikowanych. Obligacje serii 5 zostały w całości nabyte przez podmiot z Grupy Kapitałowej Banku.

W 2022 roku ING Bank Hipoteczny S.A. wykupił wszystkie obligacje, wyemitowane w ramach Programu obligacji w 2021 roku oraz obligacje serii 7 i 8, wyemitowane w 2022 roku.

W 2021 roku ING Bank Hipoteczny S.A. wykupił wszystkie obligacje, wyemitowane w ramach Programu obligacji w 2020 roku.

Na koniec 2022 roku łączna wartość nominalna wyemitowanych i niewykupionych przez podmioty spoza Grupy obligacji własnych wynosiła 0 mln zł, w porównaniu do 575 mln zł na koniec 2021 roku.

Listy zastawne

Na koniec roku 2022 jak i 2021 Grupa posiadała zobowiązania z tytułu emisji listów zastawnych wyemitowanych w ramach ustanowionego w roku 2019 Programu emisji listów zastawnych ING Banku Hipotecznego S.A. (Program listów zastawnych). Celem ustanowienia Programu było stworzenie infrastruktury prawnej, w ramach której Grupa będzie mogła przeprowadzać emisje listów zastawnych zarówno na rynku lokalnym jak i zagranicznym. Środki pozyskane z inauguracyjnej 5-cio letniej „zielonej” emisji, przeprowadzonej w ramach Programu, zostały przeznaczone na refinansowanie złotych kredytów hipotecznych osób fizycznych, zabezpieczonych na nieruchomościach należących do 15% najbardziej efektywnych energetycznie budynków w Polsce. Wykup emisji będzie miał miejsce w październiku 2024 roku.

31.Zobowiązania podporządkowane

ING Bank Śląski posiada w swoim bilansie dwie pożyczki podporządkowane wynikające z umów z podmiotem dominującym, tj. z ING Bank N.V. z siedzibą w Amsterdamie. Są to:

- Umowa zawarta 30 października 2018 roku na kwotę 100,0 mln EUR. Po podpisaniu umowy pożyczki Bank wystąpił do KNF z wnioskiem o zgodę na zaliczenie kwoty pożyczki do kapitału Tier 2. Uzyskanie zgody nastąpiło 30 stycznia 2019 roku.
- Umowa zawarta w 30 września 2019 roku na kwotę 250,0 mln EUR. Po podpisaniu umowy pożyczki Bank wystąpił do KNF z wnioskiem o zgodę na zaliczenie kwoty pożyczki do kapitału Tier 2. Uzyskanie zgody nastąpiło 28 listopada 2019 roku.

Wszystkie pożyczki zostały udzielone na okres 10 lat. Bank ma prawo do wcześniejszej spłaty każdej z nich po upływie 5 lat, pod warunkiem uzyskania stosownej zgody Komisji Nadzoru Finansowego. Odsetki od wszystkich pożyczek są płatne kwartalnie według stawki EURIBOR 3M powiększonej o marżę (1,22% dla pożyczki z roku 2018 i 1,66% dla pożyczki z roku 2019). Warunki finansowe pożyczek nie odbiegają od warunków rynkowych.

Na koniec 2022 roku wartość bilansowa pożyczek podporządkowanych wynosiła łącznie 1 643,9 mln zł (1 610,3 mln zł na koniec 2021 roku).

32.Rezerwy

	2022	2021
Rezerwa na zobowiązania pozabilansowe	107,9	78,6
Rezerwa na odprawy emerytalne	74,0	73,9
Rezerwa na sprawy sporne	34,9	42,4
Rezerwa na restrukturyzację	49,4	67,6
Rezerwa na ryzyko prawne kredytów hipotecznych w walutach obcych*	53,7	37,6
Inne rezerwy	39,1	36,8
Razem	359,0	336,9

*) Prezentowane za rok 2022 i 2021 wartości stanowią rezerwę dotyczącą kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF usuniętych ze sprawozdania z sytuacji finansowej. W odniesieniu do kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, Grupa szacuje korektę wartości bilansowej brutto i ujmuje ją w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej, w pozycji *Kredyty i inne należności udzielone klientom wyceniane według zamortyzowanego kosztu*. W rozdziale III. *Znaczące zasady rachunkowości*, w punkcie 3.6. *Odpisy i rezerwy portfelowe związane z portfelem kredytów hipotecznych indeksowanych do kursu franka szwajcarskiego* zaprezentowano zmianę stanu w roku 2022 i 2021 zarówno rezerwy jak i korekty wartości bilansowej brutto z tytułu ryzyka prawnego kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF.

W tabelach poniżej zostały zaprezentowane zmiany stanu poszczególnych rezerw w roku 2022 oraz 2021.

2022

	Rezerwa na zobowiązania pozabilansowe				Rezerwa na odprawy emerytalne	Rezerwa na sprawy sporne	Rezerwa na restrukturyzację	Rezerwa na ryzyko prawne	Inne rezerwy	Razem
	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Ogółem						
Saldo na początek okresu	32,8	22,4	23,4	78,6	73,9	42,4	67,6	37,6	36,8	336,9
utworzenia i rozwiązania w okresie	6,5	31,6	-8,8	29,3	4,8	24,1	-	21,4	6,2	85,8
reklasyfikacja ze względu na całkowitą spłatę kredytów	-	-	-	0,0	-	-	-	3,0	-	3,0
wykorzystanie	-	-	-	0,0	-0,1	-31,6	-18,2	-8,3	-3,9	-62,1
zyski i straty aktuarialne	-	-	-	0,0	-4,6	-	-	-	-	-4,6
Saldo na koniec okresu	39,3	54,0	14,6	107,9	74,0	34,9	49,4	53,7	39,1	359,0
Przewidywany okres rozliczenia rezerwy:										
do 1 roku				0,0	5,5	13,6	4,1	0,0	12,8	36,0
powyżej 1 roku				107,9	68,5	21,3	45,3	53,7	26,3	323,0

2021

	Rezerwa na zobowiązania pozabilansowe				Rezerwa na odprawy emerytalne	Rezerwa na sprawy sporne	Rezerwa na restrukturyzację	Rezerwa na ryzyko prawne	Inne rezerwy	Razem
	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Ogółem						
Saldo na początek okresu	38,5	14,3	34,1	86,9	63,8	21,4	49,5	11,8	22,9	256,3
utworzenia i rozwiązania w okresie	-5,7	8,1	-10,9	-8,5	3,2	21,3	30,8	13,2	16,2	90,5
reklasyfikacja ze względu na całkowitą spłatę kredytów	-	-	-	0,0	-	-	-	14,3	-	14,3
wykorzystanie	-	-	-	0,0	-	-0,3	-12,7	-1,7	-2,3	-17,0
zyski i straty aktuarialne	-	-	-	0,0	6,9	-	-	-	-	6,9
inne	-	-	0,2	0,2	-	-	-	-	-	0,2
Saldo na koniec okresu	32,8	22,4	23,4	78,6	73,9	42,4	67,6	37,6	36,8	336,9
Przewidywany okres rozliczenia rezerwy:										
do 1 roku				0,0	4,3	24,2	31,1	0,0	8,8	68,4
powyżej 1 roku				78,6	69,6	18,2	36,5	37,6	28,0	268,5

Rezerwa na odprawy emerytalne

Rezerwy na odprawy emerytalne szacowane są na podstawie wyceny aktuarialnej z zastosowaniem stopy dyskonta, którą na koniec roku 2022 przyjęto na poziomie 7% (2,8% na koniec roku 2021). Rezerwa będąca efektem wyceny aktuarialnej ujmowana jest i aktualizowana w okresach rocznych.

Poniższa tabela prezentuje zmianę stanu zobowiązania ujętego w bilansie.

	2022	2021
Saldo na początek okresu	73,9	63,8
Koszty ujęte w rachunku zysków i strat, z tego:	6,8	4,8
koszt bieżącego zatrudnienia	4,8	4,1
koszty odsetek	2,0	0,7
Zyski i straty aktuarialne	-4,9	7,0
Wypłacone świadczenia	-1,8	-1,7
Saldo na koniec okresu	74,0	73,9

Rezerwa na sprawy sporne

Wartość postępowań dotyczących zobowiązań lub wierzytelności toczących się w 2022 roku nie przekroczyła 10% kapitałów własnych Grupy. W ocenie Grupy żadne z pojedynczych postępowań toczących się w roku 2022 przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej, jak również wszystkie postępowania łącznie nie stwarzają zagrożenia dla płynności finansowej Grupy.

Rezerwa na restrukturyzację

Rezerwa na restrukturyzację została utworzona w wyniku zapoczątkowanej w 2016 roku transformacji Banku. Efektem będzie stopniowa redukcja zatrudnienia w wyniku m.in. przejścia na kanały zdalne, cyfryzacji i automatyzacji procesów oraz dalszej redukcji liczby oddziałów. Przewiduje się, że rezerwa zostanie wykorzystana w latach 2023 i 2024.

Ryzyko prawne związane z portfelem kredytów indeksowanych do CHF

Istotne założenia dotyczące kalkulacji kwoty korekty wartości bilansowej brutto wynikającej z ryzyka prawnego dla portfela kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF wykazywanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz kwoty rezerw dotyczących kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF usuniętych już ze sprawozdania z sytuacji finansowej na 31 grudnia 2022 roku opisano w rozdziale III. *Znaczące zasady rachunkowości*, w punkcie 3.6.

Do tej pory do Banku nie wpłynął żaden pozew zbiorowy, jak również żadna z klauzul stosowanych przez Bank w umowach nie została wpisana do rejestru klauzul niedozwolonych.

Poniżej przedstawiono najistotniejsze ustalenia Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości (TSUE) oraz Sądu Najwyższego (SN) w ostatnich latach, w sprawie umów o kredyty indeksowane lub denominowane do walut obcych.

3 października 2019 roku TSUE wydał wyrok, który dotyczył możliwych konsekwencji uznania przez sąd krajowy abuzywności danego postanowienia umownego. Trybunał potwierdził, że ocena umowy nie powinna odbywać się w sposób automatyczny. To do sądu krajowego należy ocena, czy po stwierdzeniu abuzywności danego postanowienia umowa – zgodnie z prawem krajowym – nie może dalej obowiązywać bez takiego postanowienia. Ocena potencjalnych skutków dla konsumenta stwierdzenia nieważności danej umowy kredytowej również należy do sądu krajowego.

7 maja 2021 roku Izba Cywilna SN w składzie 7 sędziów podjęła uchwałę, nadając jednocześnie tej uchwale moc zasady prawnej, co oznacza, że będzie miała ona wpływ na linię orzeczniczą sądów. SN uznał, że postanowienie uznawane za abuzywne (bezskuteczne) od początku nie jest wiążące. Ponadto, zgodnie z tą uchwałą, jeśli sąd uzna umowę kredytową za nieważną, każda ze stron rozlicza się osobno. Tym samym SN podtrzymuje stanowisko, iż roszczenia banku i konsumenta są niezależne i nie ulegają automatycznie wzajemnej kompensacji. SN nie przesądził, że każda umowa kredytu indeksowanego lub denominowanego powinna zostać unieważniona. Stwierdzenie abuzywności postanowienia umownego powinno bowiem co do zasady skutkować zastosowaniem przez sądy krajowe takich rozwiązań, które przywracają równowagę. Według SN umowa powinna być uznana za definitywnie bezskuteczną, jeżeli konsument – należycie poinformowany o skutkach – nie wyrazi zgody na związanie postanowieniem uznanym za abuzywne.

11 maja 2021 roku odbyło się posiedzenie pełnego składu Izby Cywilnej SN. Podczas posiedzenia miał zostać rozpoznany wniosek Pierwszego Prezesa SN z 29 stycznia 2021 roku o podjęcie uchwały w przedmiocie zagadnień prawnych dotyczących tematyki kredytów denominowanych i indeksowanych w walutach obcych, takich jak:

- czy możliwe jest przyjęcie w umowie kredytowej innego sposobu określenia kursu waluty obcej wynikającego z przepisów prawa lub zwyczaju,
- czy w razie niemożliwości przyjęcia kursu waluty obcej wynikającego z przepisów prawa lub zwyczaju, umowa może wiązać w pozostałym zakresie,
- czy w razie nieważności lub bezskuteczności umowy, powstają odrębne roszczenia stron umowy czy też powstaje jedno skompensowane świadczenie,

- czy w razie nieważności lub bezskuteczności umowy, stronie (stronom) przysługuje żądanie wynagrodzenia z tytułu korzystania z jej środków pieniężnych przez drugą stronę.

Izba Cywilna SN odroczyła posiedzenie bezterminowo. Do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego posiedzenie nadal się nie odbyło.

Wyrok SN może mieć wpływ na założenia przyjęte w modelu szacowania przez Grupę korekt wartości bilansowej brutto wynikających z ryzyka prawnego dla portfela kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF wykazywanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz rezerw dotyczących ryzyka prawnego dla kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF usuniętych już ze sprawozdania z sytuacji finansowej.

Z informacji przekazywanych przez pełnomocników reprezentujących banki w sporach frankowych wynika, że w wielu sądach ukształtowała się praktyka polegająca na zaniechaniu badania przesłanek abuzywności klauzul waloryzacyjnych. Coraz więcej sędziów stoi na stanowisku, że zostało już przesądzone, że jeśli klauzula waloryzacyjna odsyła do tabeli kursowej banku to jest ona abuzywna. Dlatego sędziowie rezygnują z oceny danego, konkretnego postanowienia umownego, a ich rozważania koncentrują się jedynie na analizie, czy umowa może dalej być wykonywana bez tego postanowienia. Orzeczenia pokazują, że najczęściej sądy nie widzą takiej możliwości i stwierdzają nieważność umowy kredytu. Powyższa praktyka przejawia się we wzroście liczby przegranych przez banki spraw sądowych na przestrzeni ostatnich trzech lat.

8 września 2022 roku TSUE wydał wyrok dotyczący kredytów hipotecznych denominowanych w walucie obcej. Wyrok ten potwierdził stanowisko przedstawione już przez Trybunał w przeszłości tj. w wyroku z 3 października 2019 roku, zgodnie z którym, jeśli konsument się temu sprzeciwia, sąd krajowy nie może zastąpić nieuczciwego postanowienia umownego dotyczącego kursu wymiany przepisem dyspozytywnym prawa krajowego. Sąd krajowy nie może też usunąć wyłącznie elementu warunku umownego, który nadaje mu rzeczywiście nieuczciwy charakter, pozostawiając pozostałą jego część skuteczną, jeżeli takie usunięcie sprowadzałoby się do zmiany treści tego warunku, które ma wpływ na jego istotę. Jeżeli umowa kredytu nie może dalej obowiązywać bez postanowienia zawierającego nieuczciwy warunek, należy stwierdzić jej bezwzględną nieważność. Trybunał stwierdził też, że bieg przedawnienia roszczeń klienta może rozpocząć się dopiero z chwilą, gdy konsument dowiedział się o nieuczciwych warunkach umowy. Data podpisania umowy nie ma żadnego znaczenia.

16 lutego 2023 roku Rzecznik Generalny TSUE wydał opinię w sprawie dotyczącej odpowiedzi na pytanie sądu odsyłającego dotyczące tego, czy przepisy prawa UE stoją na przeszkodzie wykładni sądowej przepisów krajowych, zgodnie z którą, w przypadku uznania, że umowa kredytu zawarta przez bank i konsumenta jest od początku nieważna z powodu zawarcia w niej nieuczciwych warunków umownych, strony oprócz zwrotu pieniędzy

zapłaconych w wykonaniu tej umowy (bank – kapitału kredytu, konsument – rat, opłat, prowizji i składek ubezpieczeniowych) oraz odsetek ustawowych za opóźnienie od chwili wezwania do zapłaty, mogą domagać się także jakichkolwiek innych świadczeń, w tym należności (w szczególności wynagrodzenia, odszkodowania, zwrotu kosztów lub waloryzacji świadczenia).

Rzecznik Generalny wskazał, że Dyrektywa 93/13 nie reguluje tego, jak powinny rozliczyć się strony umowy o kredyt indeksowany, jeśli zostanie ona uznana za nieważną. Dlatego odpowiedzi na pytanie, czy konsument może żądać od banku zwrotu kosztów korzystania z zapłaconych rat, poszukiwać należy w prawie krajowym. Jeśli prawo krajowe dopuszcza takie roszczenie konsumenta, to Dyrektywa nie stoi temu na przeszkodzie. Co do roszczeń banku Rzecznik wskazał, że Dyrektywa 93/13 stoi na przeszkodzie tym roszczeniom.

Opinia Rzecznika nie przesądza rozstrzygnięcia ani nie jest wiążąca dla TSUE. Wyrok TSUE może więc być inny niż proponuje Rzecznik.

Program ugód

Od 25 października 2021 roku Bank oferuje możliwość zawierania przez kredytobiorców dobrowolnych ugód zgodnie z przedstawioną w grudniu 2020 roku przez Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego propozycją. Klienci Banku mają możliwość złożenia wniosku o mediację poprzez Centrum Mediacji Sądu Polubownego Komisji Nadzoru Finansowego. Z procesu mediacji mogą skorzystać klienci, którzy posiadają w Banku mieszkaniowy kredyt hipoteczny lub mieszkaniowy kredyt budowlano-hipoteczny indeksowany kursem CHF z przeznaczeniem na własne cele mieszkaniowe, z wyłączeniem pożyczek hipotecznych oraz ww. kredytów, gdzie jednym z celów kredytowania była konsolidacja zobowiązań innych niż mieszkaniowe. Umowę o mediację można podpisać wyłącznie dla jednego z posiadanych aktywnych kredytów mieszkaniowych. Konwersja następuje na zasadach przedstawionych przez Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego. Szczegółowe zasady rozliczenia kredytu oraz ustalenie rodzaju oprocentowania na przyszłość są przedmiotem ustaleń w procesie mediacji przed KNF zgodnie z aktualną ofertą ugód oferowanych przez Bank.

Od momentu uruchomienia programu ugód do końca 2022 roku klienci złożyli 1 236 wniosków o ugodę a Bank zawarł 459 ugód w ramach programu.

Inne rezerwy

Rezerwa na zwroty prowizji od przedpłaconych kredytów konsumenckich

11 września 2019 roku TSUE ogłosił wyrok w sprawie umów o kredyt konsumencki. Szczegółowe informacje na temat wyroku oraz związanego z nim stanowiska Prezesa UOKiK przedstawiono w rozdziale III. *Znaczące zasady rachunkowości*, w punkcie 3.8.)

9 października 2019 roku zostało Bankowi doręczone zawiadomienie o wszczęciu przez UOKiK postępowania wyjaśniającego i wezwanie do udzielenia informacji odnoszących się do produktów bankowych będących w ofercie od 16 maja 2016 roku, do których znajdują zastosowanie przepisy ustawy o kredycie konsumenckim, w tym art. 49 tej ustawy. Postępowanie wyjaśniające dotyczy rozliczania przez Bank zwrotów prowizji w przypadkach przedterminowych spłat kredytów konsumenckich. Bank przekazał do UOKiK żądane informacje pismem z 29 października 2019 roku. 24 grudnia 2019 roku zostało Bankowi doręczone kolejne pismo UOKiK w tym samym postępowaniu z wnioskiem o udzielenie dodatkowych informacji. Bank odpowiedział pismem z dnia 3 stycznia 2020 roku.

Grupa monitoruje wpływ wyroków TSUE na zachowania kredytobiorców, praktykę i orzecznictwo polskich sądów w tych sprawach oraz na bieżąco dokonuje oceny prawdopodobieństwa wpływu środków pieniężnych w odniesieniu do kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF oraz zwrotów prowizji z tytułu kredytów konsumenckich.

Postępowania prowadzone przed Prezesem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK)

Postępowanie w sprawie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów dotyczące nieautoryzowanych transakcji

22 czerwca 2021 UOKiK wszczął wobec Banku postępowanie wyjaśniające dotyczące odpowiedzi udzielanych przez Bank na zgłoszenia klientów o nieautoryzowanych transakcjach, w tym zwrotów kwot transakcji w terminie D+1. W toku postępowania Bank wielokrotnie przedstawiam wymagane przez Urząd wyjaśnienia i dokumenty.

22 listopada 2022 Bank otrzymał zawiadomienie UOKiK o wszczęciu postępowania w sprawie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów wraz z wnioskiem o ustosunkowanie się do następujących zarzutów:

- 1) niedokonywanie zwrotów na rzecz konsumentów w terminie D+1 od chwili zgłoszenia przez konsumenta żądania zwrotu nieautoryzowanej transakcji lub przywrócenia rachunku do stanu jaki istniałby, gdyby nie miała miejsce nieautoryzowana transakcja płatnicza; wyjątkiem zdaniem UOKiK mogą być tylko sytuacje, gdy

Bank zawiadamia organy ścigania o podejrzeniu dokonania przez konsumenta przestępstwa albo upływ 13 miesięcy od dnia obciążenia rachunku lub dnia, w którym transakcja miała być wykonana; UOKiK twierdzi, że powyższe może naruszać art. 46 ust. 1 ustawy o usługach płatniczych i godzić w zbiorowe interesy konsumentów, a w konsekwencji stanowić praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów;

- 2) przekazywanie w odpowiedzi na reklamację informacji mogących wprowadzić w błąd poprzez sugestię, że posłużenie się indywidualnymi danymi uwierzytelniającymi oznacza poprawne uwierzytelnienie, a to z kolei oznacza wykazanie poprawnej autoryzacji transakcji, co może wprowadzać konsumentów w błąd odnośnie obowiązków przedsiębiorcy na tle art. 46 ww. ustawy oraz rozkładu ciężaru dowodu, że transakcja płatnicza została autoryzowana - co, zdaniem UOKiK, może stanowić nieuczciwą praktykę rynkową i godzić w zbiorowe interesy konsumentów, a konsekwencji stanowić praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów;
- 3) przekazywanie konsumentom, w odpowiedzi na reklamację, wprowadzającej w błąd, nieprawdziwej informacji o prawidłowej autoryzacji transakcji przy jednoczesnym wskazywaniu na brak zgody konsumentów na dokonanie transakcji (tj. na brak autoryzacji) w postaci wskazania, że klient doprowadził do transakcji w wyniku naruszenia jednego z obowiązków, o których mowa w art. 42 ww. ustawy, przez co ponosi on pełną odpowiedzialność za reklamowaną transakcję, a odzyskanie środków jest możliwe w wyniku działania organów ścigania na wniosek poszkodowanego, co może stanowić nieuczciwą praktykę rynkową, a konsekwencji stanowić praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

16 stycznia 2023 Bank wystosował do UOKiK pismo w postępowaniu zawierające bardzo obszerne wyjaśnienie stanowiska oddalającego wyżej opisane zarzuty wskazując zarówno prawidłową, zdaniem Banku, wykładnię przepisów ustawy o usługach płatniczych, jak i dokonując analizy określonych przypadków opisanych w postanowieniu przez UOKiK.

Na 31 grudnia 2022 roku Grupa nie zidentyfikowała przesłanek do utworzenia rezerw z tego tytułu.

Postępowanie w sprawie postanowień przewidujących możliwość zmiany wzorca umownego, umowy lub tabeli opłat i prowizji z ważnych przyczyn, tzw. klauzul modyfikacyjnych

1 kwietnia 2019 roku Prezes UOKiK wszczął z urzędu postępowanie w sprawie o uznanie wzorca umowy za niedozwolony w zakresie postanowień umownych, które mogą naruszać art. 23a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Postępowanie dotyczy postanowień przewidujących możliwość zmiany wzorca umownego, umowy lub tabeli opłat i prowizji z ważnych przyczyn, tzw. klauzul modyfikacyjnych.

Zakres postępowania odnosi się do zapisów w różnych ogólnych warunkach umów, regulaminach oraz umowach zawieranych z konsumentami: dla pożyczek pieniężnych, limitu zadłużenia w koncie, udzielania i spłaty kredytów

w rachunku brokerskim, korzystanie z karty kredytowej – w wersji obowiązującej od 7 marca 2016 roku; dla rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych oraz oszczędnościowych – w wersji obowiązującej od 9 listopada 2015 roku; dla prowadzenia rachunków płatniczych – w wersji obowiązującej od 6 sierpnia 2018 roku; dla kart przedpłaconych – w wersji obowiązującej od 1 stycznia 2016 roku.

W ocenie Prezesa UOKiK analizowane klauzule modyfikacyjne mogą stanowić niedozwolone postanowienia umowne ze względu na:

- możliwość jednostronnej zmiany ogólnych warunków umowy co do jej istotnych postanowień, w zakresie umów umożliwiających generowanie zadłużenia po stronie konsumentów, zawartych na czas oznaczony,
- ogólny, niedoprecyzowany charakter przesłanek jednostronnej zmiany umowy, który nie daje konsumentom możliwości ich poprawnej weryfikacji, a w niektórych zapisach brak ograniczeń czasowych co do zakresu zmian,
- brak zapisów dotyczących możliwości kontynuowania umowy zawartej na czas oznaczony dotyczącej kredytowania potrzeb konsumentów na dotychczasowych zasadach w przypadku niezaakceptowania jednostronnych propozycji zmian kierowanych ze strony Banku.

Pismem z 13 maja 2021 roku UOKiK zawiadomił Bank o zakończeniu zbierania materiału dowodowego. UOKiK zdecydował o przedłużeniu terminu zakończenia postępowania do 30 kwietnia 2023 roku.

Na 31 grudnia 2022 roku Grupa nie zidentyfikowała przesłanek do utworzenia rezerw z tego tytułu.

Postępowanie w sprawie zarzutu praktyk ograniczających konkurencję na rynku usług acquiringowych związanych z płatnościami za pomocą kart płatniczych w Polsce

Po przeprowadzeniu przeciwko ING Bankowi Śląskiemu S.A. oraz innym bankom postępowania antymonopolowego, na wniosek Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji – Związek Pracodawców (POHiD), Prezes UOKiK wydał 29 grudnia 2006 roku decyzję stwierdzającą, że Bank dopuścił się praktyk ograniczających konkurencję. Za ograniczającą konkurencję UOKiK uznał praktykę polegającą na uczestniczeniu przez różne polskie banki, w tym Bank, w porozumieniu ograniczającym konkurencję na rynku usług acquiringowych związanych z regulowaniem zobowiązań konsumentów wobec akceptantów, z tytułu płatności za nabywane przez konsumentów towary i usługi, za pomocą kart płatniczych na terytorium Polski poprzez wspólne ustalanie wysokości stawek opłaty interchange pobieranej od transakcji dokonywanych kartami systemu Visa i MasterCard w Polsce. W związku ze stwierdzeniem praktyk ograniczających konkurencję UOKiK nałożył kary pieniężne, w tym na Bank w kwocie 14,1 mln zł.

Od decyzji tej m.in. Bank złożył odwołanie do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (SOKiK). Wyrokiem 12 listopada 2008 SOKiK zmienił decyzję UOKiK, w ten sposób, że nie stwierdził praktyki ograniczającej konkurencję. 22 kwietnia 2010 roku wyrok ten został uchylony wyrokiem Sądu Apelacyjnego, który przekazał sprawę SOKiK do ponownego rozpoznania. 27 kwietnia 2021 roku akta głównej sprawy dotyczącej opłaty interchange zostały przekazane do SOKiK. Po wymianie pism procesowych między stronami, 29 listopada 2022 roku odbyła się rozprawa.

Ze względu na brak ostatecznych rozstrzygnięć kwota zwróconej kary nie została ujęta w rachunku zysków i strat. Na 31 grudnia 2022 roku Bank utrzymuje rezerwę w wysokości 14,1 mln zł.

Postępowania KNF

- 12 października 2018 roku Komisja Nadzoru Finansowego (KNF) nałożyła na Bank karę pieniężną w wysokości 500 tysięcy złotych, na podstawie art. 232 ust. 1 ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi, w brzmieniu sprzed zmiany dokonanej ustawą z dnia 31 marca 2016 roku, w związku z naruszeniem obowiązków depozytariusza określonych w art. 72 ustawy w związku z pełnieniem przez Bank funkcji depozytariusza funduszu Inventum Premium SFIO oraz Inventum Parasol FIO z wydzielonymi subfunduszami.

W toku ponownego rozpatrywania sprawy KNF potwierdziła zaistniałe naruszenia oraz nie zidentyfikowała okoliczności przemawiających za obniżeniem kary.

W związku z postępowaniem, w grudniu 2018 utworzona została rezerwa w wysokości 0,5 mln zł. Bank zapłacił orzeczoną karę w 3 kwartale 2020 roku. 1 października 2020 Bank zaskarżył przedmiotową decyzję do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego. Wyrokiem z 7 kwietnia 2021 roku Wojewódzki Sąd Administracyjny uchylił decyzję z 12 października 2018 roku oraz decyzję KNF z 12 sierpnia 2020 roku utrzymującą tę decyzję w mocy.

KNF złożyła skargę do NSA 27 lipca 2021 roku. 25 sierpnia 2021 Bank wniósł odpowiedź na przedmiotową skargę. Termin rozprawy przed NSA nie został ustalony.

- 17 czerwca 2020 postanowieniem, doręczonym 1 lipca 2020 roku, Komisja Nadzoru Finansowego (KNF) wszczęła postępowanie administracyjne w przedmiocie nałożenia kary na ING Bank Śląski S.A., w związku z podejrzeniem naruszeniem obowiązków depozytariusza określonych w art. 72 ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi w związku z pełnieniem przez Bank funkcji depozytariusza funduszu Trigon Polskie Perły FIZ, Opera MP FIZ, Opera SFIO Subfundusz Alfa-plus, Trigon Profit XX NS FIZ, Trigon Profit XXI NS FIZ, Trigon Profit XXII NS FIZ, Trigon Profit XXIII NS FIZ, Trigon Profit

XXIV NS FIZ oraz Altus Absolutnej Stopy Zwrotu FIZ Rynku Polskiego 2 oraz art. 9 ust. 2 wyżej wskazanej ustawy. Postępowanie zostało przedłużone do sierpnia 2021 roku, następnie do listopada 2021 roku.

Postępowanie zakończyło się 17 grudnia 2021 roku wydaniem Decyzji, na mocy której KNF nałożyła na Bank karę administracyjną w wysokości 4,3 mln zł (łącznie) za naruszenie :

- 1) art. 72 ust. 1 pkt 7 w związku z art. 72 ust. 3 ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi za nienależyte sprawowanie stałej kontroli czynności faktycznych i prawnych dokonywanych przez Fundusze Trigon Profit oraz z fundusz Opera MP Fundusz Inwestycyjny Zamknięty i subfundusz Opera Alfa-plus.pl wydzielony w ramach Opera Specjalistyczny Fundusz Inwestycyjny Otwarty w związku z wyceną akcji spółek Kancelaria Medius SA, Centrum Finansowe SA, SkyCash Poland SA i akcji spółki Re Development SA oraz wyceną pakietów wierzytelności,
- 2) art. 9 ust. 2 ustawy o funduszach inwestycyjnych w związku z wykonywaniem obowiązków depozytariusza w sposób nierzetelny i bez dochowania najwyższej staranności wynikającej z profesjonalnego charakteru prowadzonej działalności.

Kara w wysokości 4,3 mln zł została zapłacona. 21 listopada 2022 roku Bank złożył skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego. Zgodnie z treścią skargi Bank domaga się uchylecia Decyzji o nałożeniu kary administracyjnej w całości.

- 8 czerwca 2021 roku Bank otrzymał zawiadomienie Komisji Nadzoru Finansowego (KNF) o wszczęciu z urzędu postępowania administracyjnego w przedmiocie nałożenia kary administracyjnej w związku z podejrzeniem naruszeń stwierdzonym w wyniku kontroli przeprowadzonej w dniach 20-24 maja 2019 w obszarze przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu.

20 stycznia 2022 roku Bank otrzymał decyzję, na mocy której KNF nałożyła na Bank karę administracyjną w wysokości 3,0 mln zł za naruszenia dotyczące:

- 1) nieprawidłowego zastosowania środków bezpieczeństwa finansowego obejmujących bieżące monitorowanie stosunków gospodarczych klienta,
- 2) braku bieżącego stosowania oraz odpowiedniego zintensyfikowania środków bezpieczeństwa finansowego w przypadkach wyższego ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu,
- 3) braku dokumentacji zastosowanych środków bezpieczeństwa finansowego mających na celu badanie źródła pochodzenia środków finansowych oraz majątków klientów segmentu Private Banking.

W 2022 roku Bank zapłacił wspomnianą karę administracyjną.

Pozostałe postępowania

- 27 czerwca 2021 roku Bank otrzymał zawiadomienie Generalnego Inspektora Informacji Finansowej (GIIF) o wszczęciu z urzędu postępowania administracyjnego w przedmiocie nałożenia kary administracyjnej w związku z podejrzeniem naruszenia obowiązków wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu stwierdzonym w ramach kontroli przeprowadzonej w Banku w okresie od 16 listopada 2020 roku do 7 marca 2021 roku. 31 sierpnia 2022 roku Bank otrzymał decyzję, na mocy której GIIF nałożył na Bank karę administracyjną w wysokości 21,7 mln zł za naruszenia dotyczące:
 - 1) stosowania i dokumentowania środków bezpieczeństwa, niezbędnych do budowania wiedzy o kliencie i oceny ryzyka oraz
 - 2) przekazywania do GIIF pełnych informacji dotyczących płatności, wymaganych art. 72 oraz art.76 Ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.

W 2022 roku Bank zapłacił wspomnianą karę administracyjną.

- 23 stycznia 2020 roku Bank otrzymał od Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych (Prezes UODO) informację o kontroli zgodności przetwarzania danych osobowych z przepisami o ochronie danych osobowych, tj. rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) oraz ustawą z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych. 9 grudnia 2021 roku Bank otrzymał zawiadomienie Prezesa UODO o wszczęciu z urzędu postępowania administracyjnego w tym obszarze. Bank w toku postępowania podejmuje wymagane prawem działania.

Na 31 grudnia 2022 roku Grupa nie zidentyfikowała przesłanek do utworzenia rezerw z tego tytułu.

33.Inne zobowiązania

	2022	2021
Rozliczenia międzyokresowe, w tym:	952,0	889,9
z tytułu świadczeń pracowniczych	333,4	348,0
w tym program zmiennych składników wynagrodzeń	64,6	93,2
z tytułu prowizji	193,5	180,9
z tytułu kosztów działania	425,1	361,0
Pozostałe zobowiązania, w tym:	3 597,6	1 733,5
zobowiązania z tytułu leasingu	422,9	335,6
rozrachunki międzybankowe	2 355,9	709,1
rozrachunki z dostawcami	138,2	123,4
rozrachunki publiczno-prawne	172,3	121,4
zobowiązanie do zapłaty na fundusz gwarancyjny BFG	171,6	155,5
zobowiązanie do zapłaty na fundusz przymusowej restrukturyzacji BFG	199,0	148,0
pozostałe	137,7	140,5
Razem	4 549,6	2 623,4
w tym zobowiązania finansowe	3 597,6	1 733,5

34.Kapitał własny

34.1. Kapitał akcyjny

Kapitał akcyjny jednostki dominującej wynosi 130.100.000,00 zł i dzieli się na:

- 92.600.000 akcji zwykłych na okaziciela serii A o wartości nominalnej 1,00 zł każda,
- 37.500.000 akcji zwykłych na okaziciela serii B o wartości nominalnej 1,00 zł każda.

Każda akcja zwykła daje swojemu posiadaczowi prawo do dywidendy i jednego głosu na Walnym Zgromadzeniu. Wszystkie akcje są w pełni opłacone.

34.2. Skumulowane inne całkowite dochody

W poniższej tabeli zaprezentowano salda bilansowe skumulowanych innych całkowitych dochodów, odpowiednio na 31 grudnia 2022 roku i 31 grudnia 2021 roku. W tabelach na kolejnych stronach przedstawiono uzgodnienie zmian w skumulowanych innych całkowitych dochodach w trakcie roku 2022 i 2021.

	2022	2021
Skumulowane inne całkowite dochody, w tym:		
z tytułu aktywów finansowych wycenianych przez inne całkowite dochody - instrumenty dłużne, w tym:	-347,5	79,7
podatek odroczony	12,0	-42,6
podatek bieżący*	69,2	23,7
z tytułu aktywów finansowych wycenianych przez inne całkowite dochody - instrumenty kapitałowe, w tym:	78,2	115,9
podatek odroczony	-18,4	-27,1
z tytułu rzeczowych aktywów trwałych, w tym:	0,4	0,3
podatek odroczony	-0,1	-0,1
z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych, w tym:	-7 751,9	-2 994,5
podatek odroczony	29,6	9,8
podatek bieżący**	1 788,7	692,5
z tytułu zysków / strat aktuarialnych, w tym:	-18,5	-22,4
podatek odroczony	4,3	5,0
Razem	-8 039,3	-2 821,0

*) podatek bieżący od wyceny instrumentów dłużnych

Ze względu na to, że dłużne papiery wartościowe wchodzące w skład wszystkich portfeli stanowią łącznie własność jednego podatnika podatku dochodowego od osób prawnych (dalej „CIT”), Bank skalkulował dla wszystkich portfeli łącznie, odrębnie dla każdego papieru oraz z zastosowaniem metody FIFO wyniki podatkowe na nabyciu i zbyciu dłużnych papierów wartościowych. Metoda ustalania wyników podatkowych z tytułu nabycia/zbycia dłużnych papierów wartościowych powoduje inny, niż dla celów rachunkowych, rozkład wyników zrealizowanych w zakresie wyceny. Rachunkowa niezrealizowana wycena w skumulowanych innych całkowitych dochodach na potrzeby CIT staje się wyceną zrealizowaną, od której Bank płaci podatek bieżący. Z tego powodu dla tej części wyceny niezrealizowanej w skumulowanych innych całkowitych dochodach, która w ujęciu CIT jest zrealizowana, ewidencjonowany jest podatek bieżący.

**) podatek bieżący od wyceny instrumentów pochodnych zabezpieczających

Grupa korzysta z usługi przewidzianej w regulaminie KDPW/LCH/EUREX (CCP) w zakresie podejścia do rozliczania instrumentów pochodnych stopy procentowej IRS/FRA polegającym na „rozliczaniu do rynku” (ang.: „settlement-to-market”, „STM”). Efektywna część powiązania zabezpieczającego wynikająca z wyceny pochodnych instrumentów zabezpieczających mimo, że jest prezentowana w innych całkowitych dochodach to z uwagi na mechanizm STM jest rozliczona gotówkowo i kwota płacona na rzecz/ otrzymana od CCP stanowi przychód/ koszt podatkowy z punktu widzenia podatku dochodowego od osób prawnych (CIT). Stąd w innych całkowitych dochodach ewidencjonowany jest podatek bieżący. Szczegółowe informacje na temat usługi STM zawarte są w nocie objaśniającej 17. Wycena instrumentów pochodnych.

2022

	zmiany wartości godziwej aktywów finansowych wycenianych przez inne całkowite dochody		rzeczowe aktywa trwałe	zabezpieczenia przepływów pieniężnych	zyski / straty aktuarialne	Razem
	instrumenty dłużne	instrumenty kapitałowe				
Skumulowane inne całkowite dochody - stan na początek okresu	79,7	115,9	0,3	-2 994,5	-22,4	-2 821,0
zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	-411,3	-37,7	-	-6 064,6	-	-6 513,6
przeniesienie na wynik finansowy	-15,9	0,0	-	1 307,2	-	1 291,3
aktualizacja wyceny rzeczowych aktywów trwałych	-	-	0,1	-	-	0,1
zyski / straty aktuarialne	-	-	-	-	3,9	3,9
Skumulowane inne całkowite dochody - stan na koniec okresu	-347,5	78,2	0,4	-7 751,9	-18,5	-8 039,3

W pozycji *zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny* w odniesieniu do dłużnych papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody, zaprezentowane zostały zmiany wartości godziwej tych instrumentów bez uwzględnienia zmian wynikających z wyceny z tytułu zabezpieczanego ryzyka, w zakresie pozycji objętych rachunkowością zabezpieczeń wartości godziwej.

W odniesieniu do zabezpieczenia przepływów pieniężnych:

- w pozycji *zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny* - zaprezentowana została kwota dotycząca efektywnej części powiązania zabezpieczającego w strategii zabezpieczającej przepływy pieniężne portfela aktywów/zobowiązań finansowych.
- w pozycji *przeniesienie na wynik finansowy* - zaprezentowana została amortyzacja efektywnej części powiązania zabezpieczającego strategii zabezpieczającej przepływy pieniężne, w datach, w których pozycja zabezpieczana skutkuje na rachunek zysków lub strat.

Zasady odnoszące się do powyższych pozycji zostały szczegółowo opisane w rozdziale III. *Znaczące zasady rachunkowości* w punkcie 13.9.1. oraz w sekcji *Zarządzanie ryzykiem i kapitałem* w rozdziale III.1.10. *Rachunkowość zabezpieczeń*.

2021

	zmiany wartości godziwej aktywów finansowych wycenianych przez inne całkowite dochody		rzeczowe aktywa trwałe	zabezpieczenia przepływów pieniężnych	zyski / straty aktuarialne	Razem
	instrumenty dłużne	instrumenty kapitałowe				
Skumulowane inne całkowite dochody - stan na początek okresu	353,4	100,8	5,8	3 480,0	-16,6	3 923,4
zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	-248,0	22,2	-	-5 566,7	-	-5 792,5
przeniesienie na wynik finansowy	-25,7	-	-	-907,8	-	-933,5
sprzedaż instrumentów kapitałowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-	-7,1	-	-	-	-7,1
aktualizacja wyceny rzeczowych aktywów trwałych	-	-	-0,3	-	-	-0,3
zbycie środków trwałych	-	-	-5,2	-	-	-5,2
zyski / straty aktuarialne	-	-	-	-	-5,8	-5,8
Skumulowane inne całkowite dochody - stan na koniec okresu	79,7	115,9	0,3	-2 994,5	-22,4	-2 821,0

34.3. Zyski zatrzymane

	2022	2021
Pozostały kapitał zapasowy	314,7	314,7
Kapitał rezerwowy	12 994,3	10 868,8
Fundusz ogólnego ryzyka	1 215,2	1 215,2
Wycena motywacyjnych programów pracowniczych	58,6	52,3
w tym podatek odroczony	-1,3	0,0
Niepodzielony wynik lat ubiegłych	0,0	506,7
Wynik roku bieżącego	1 714,4	2 308,3
Razem	16 297,2	15 266,0

2022

	Pozostały kapitał zapasowy	Kapitał rezerwowy	Fundusz ogólnego ryzyka	Wycena motywacyjnych programów pracowniczych	Niepodzie- lony wynik lat ubiegłych	Wynik roku bieżącego	Razem
Zyski zatrzymane - stan na początek okresu	314,7	10 868,8	1 215,2	52,3	2 815,0	0,0	15 266,0
wynik netto bieżącego okresu	-	-	-	-	-	1 714,4	1 714,4
odpis z zysku na kapitał rezerwowy	-	2 125,5	-	-	-2 125,5	-	0,0
wypłata dywidendy*	-	-	-	-	-689,5	-	-689,5
wycena motywacyjnych programów pracowniczych	-	-	-	6,3	-	-	6,3
Zyski zatrzymane - stan na koniec okresu	314,7	12 994,3	1 215,2	58,6	0,0	1 714,4	16 297,2

*) W 2022 roku Bank wypłacił dywidendę z zysku za rok 2021 w kwocie 689,5 mln zł, tj. 5,30 zł na akcję.

2021

	Pozostały kapitał zapasowy	Kapitał rezerwowy	Fundusz ogólnego ryzyka	Wycena motywacyjnych programów pracowniczych	Niepodzie- lony wynik lat ubiegłych	Wynik roku bieżącego	Razem
Zyski zatrzymane - stan na początek okresu	314,7	10 193,4	1 215,2	51,9	1 833,3	0,0	13 608,5
wynik netto bieżącego okresu	-	-	-	-	-	2 308,3	2 308,3
odpis z zysku na kapitał rezerwowy	-	675,4	-	-	-675,4	-	0,0
wypłata dywidendy*	-	-	-	-	-663,5	-	-663,5
zbycie środków trwałych	-	-	-	-	5,2	-	5,2
sprzedaż instrumentów kapitałowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-	-	-	-	7,1	-	7,1
wycena motywacyjnych programów pracowniczych	-	-	-	0,4	-	-	0,4
Zyski zatrzymane - stan na koniec okresu	314,7	10 868,8	1 215,2	52,3	506,7	2 308,3	15 266,0

*) W 2021 roku Bank wypłacił dywidendę z zysku za rok 2020 w kwocie 663,5 mln zł, tj. 5,10 zł na akcję.

Kapitał zapasowy

Kapitał zapasowy tworzy się z odpisów z zysku po opodatkowaniu, z nadwyżek osiągniętych przy wydawaniu akcji powyżej ich wartości nominalnej oraz z uiszczanych przez akcjonariuszy dopłat, z przeznaczeniem na pokrycie strat bilansowych. Decyzję o wykorzystaniu kapitału zapasowego podejmuje Walne Zgromadzenie.

Kapitał rezerwowy

Kapitał rezerwowy tworzony jest niezależnie od kapitału zapasowego z odpisów z zysku po opodatkowaniu, w wysokości uchwalonej przez Walne Zgromadzenie. Kapitał rezerwowy może być przeznaczony na pokrycie szczególnych strat i wydatków, jak również na podwyższenie kapitału zakładowego ze środków Banku. Decyzję o wykorzystaniu kapitału rezerwowego podejmuje Walne Zgromadzenie.

Fundusz Ogólnego Ryzyka

Fundusz Ogólnego Ryzyka tworzony jest na podstawie ustawy Prawo Bankowe z zysku po opodatkowaniu i jest przeznaczony na ryzyka działalności bankowej. Decyzje o użyciu funduszu podejmuje Zarząd.

Wypłata dywidendy

Dywidenda jest wypłacana w oparciu o wynik finansowy ustalony w jednostkowych rocznych sprawozdaniach finansowych jednostki dominującej oraz spółek Grupy. Szczegółowe informacje nt polityki dywidendowej Grupy oraz ograniczeń w wypłacie dywidendy znajdują się w niniejszym sprawozdaniu w sekcji Zarządzanie ryzykiem oraz kapitałem, w rozdziale I.1.5. Polityka dywidendowa.

35.Struktura walutowa aktywów i zobowiązań

Poniżej zaprezentowano skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej oraz pozycje pozabilansowe Grupy Kapitałowej w podziale na podstawowe waluty. Do wyliczeń wartości w oryginalnej walucie zastosowano następujące kursy walut:

	31.12.2022	31.12.2021
EUR	4,6899	4,5994
USD	4,4018	4,0600
CHF	4,7679	4,4484

2022

	PLN	EUR		USD		CHF		pozostałe waluty	
		w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	Razem
Aktywa									
Kasa, środki w Banku Centralnym	1 810,0	315,6	67,3	177,1	40,2	5,0	1,0	29,9	2 337,6
Kredyty i inne należności udzielone innym bankom	760,2	4 066,0	867,0	73,1	16,6	1,5	0,3	260,3	5 161,1
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	1 699,2	75,0	16,0	54,3	12,3	0,0	0,0	123,8	1 952,3
Pochodne instrumenty zabezpieczające	65,5	73,7	15,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	139,2
Inwestycyjne papiery wartościowe	41 655,2	6 777,6	1 445,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	48 432,8
Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań	125,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	38,6	163,8
Kredyty i inne należności udzielone klientom wyceniane według zamortyzowanego kosztu	129 654,5	23 695,2	5 052,4	758,7	172,4	132,6	27,8	733,6	154 974,6
Inwestycje w jednostki stowarzyszone wyceniane metodą praw własności	178,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	178,9
Rzeczowe aktywa trwałe	950,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	950,0
Wartości niematerialne	417,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	417,2
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	572,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	572,2
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	1 828,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1 828,6
Inne aktywa	148,1	4,9	1,0	4,4	1,0	0,0	0,0	0,4	157,8
Aktywa razem	179 864,8	35 008,0	7 464,5	1 067,6	242,5	139,1	29,1	1 186,6	217 266,1

2022

	PLN	EUR		USD		CHF		pozostałe waluty	
		w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	Razem
Zobowiązania									
Zobowiązania wobec innych banków	551,7	5 086,0	1 084,5	1,4	0,3	0,0	0,0	0,5	5 639,6
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	1 573,0	298,1	63,6	96,9	22,0	0,1	0,0	235,7	2 203,8
Pochodne instrumenty zabezpieczające	282,1	87,4	18,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	369,5
Zobowiązania wobec klientów	161 719,7	24 375,2	5 197,4	5 371,6	1 220,3	67,8	14,2	1 197,0	192 731,3
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	404,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	404,8
Zobowiązania podporządkowane	0,0	1 643,9	350,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1 643,9
Rezerwy	349,0	9,0	1,9	1,0	0,2	0,0	0,0	0,0	359,0
Zobowiązanie z tytułu bieżącego podatku dochodowego	19,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	19,9
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4
Inne zobowiązania	4 250,1	296,4	63,2	2,1	0,5	1,0	0,2	0,0	4 549,6
Zobowiązania razem	169 150,7	31 796,0	6 779,7	5 473,0	1 243,3	68,9	14,4	1 433,2	207 921,8
Kapitał własny									
Kapitał akcyjny	130,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	130,1
Kapitał zapasowy - nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	956,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	956,3
Skumulowane inne całkowite dochody	-7 970,9	-68,4	-14,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-8 039,3
Zyski zatrzymane	16 298,4	-0,7	-0,1	-0,5	-0,1	0,0	0,0	0,0	16 297,2
Kapitał własny razem	9 413,9	-69,1	-14,7	-0,5	-0,1	0,0	0,0	0,0	9 344,3
Zobowiązania i kapitał własny razem	178 564,6	31 726,9	6 765,0	5 472,5	1 243,2	68,9	14,4	1 433,2	217 266,1
Zobowiązania warunkowe udzielone	39 402,0	7 475,2	1 593,9	1 257,5	285,7	0,0	0,0	23,5	48 158,2
Zobowiązania warunkowe otrzymane	15 984,1	1 008,3	215,0	410,2	93,2	0,0	0,0	78,6	17 481,2

2021

	PLN	EUR		USD		CHF		pozostałe waluty	Razem
		w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	
Aktywa									
Kasa, środki w Banku Centralnym	842,0	180,0	39,1	38,1	9,4	3,1	0,7	36,8	1 100,0
Kredyty i inne należności udzielone innym bankom	465,6	174,9	38,0	17,4	4,3	2,6	0,6	44,3	704,8
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	1 270,6	65,7	14,3	56,1	13,8	8,7	2,0	137,2	1 538,3
Pochodne instrumenty zabezpieczające	142,2	108,2	23,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	250,4
Inwestycyjne papiery wartościowe	39 580,0	6 004,4	1 305,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	45 584,4
Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań	2 280,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2 280,9
Kredyty i inne należności udzielone klientom wyceniane według zamortyzowanego kosztu	126 133,3	16 731,2	3 637,7	829,6	204,3	479,5	107,8	2 362,4	146 536,0
Inwestycje w jednostki stowarzyszone wyceniane metodą praw własności	184,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	184,8
Rzeczowe aktywa trwałe	831,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	831,2
Wartości niematerialne	377,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	377,4
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	734,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	734,5
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	1 245,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1 245,0
Inne aktywa	278,0	7,9	1,7	0,4	0,1	0,0	0,0	0,2	286,5
Aktywa razem	174 365,5	23 272,3	5 059,8	941,6	231,9	493,9	111,1	2 580,9	201 654,2

2021

	PLN	EUR		USD		CHF		pozostałe waluty	
		w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	Razem
Zobowiązania									
Zobowiązania wobec innych banków	3 885,3	6 126,8	1 332,1	1,2	0,3	0,0	0,0	37,7	10 051,0
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	1 550,6	59,4	12,9	29,6	7,3	0,1	0,0	39,9	1 679,6
Pochodne instrumenty zabezpieczające	117,7	117,7	25,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	235,4
Zobowiązania wobec klientów	146 844,8	19 000,0	4 131,0	3 874,5	954,3	24,5	5,5	866,1	170 609,9
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	972,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	972,4
Zobowiązania podporządkowane	0,0	1 610,3	350,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1 610,3
Rezerwy	330,6	4,7	1,0	1,6	0,4	0,0	0,0	0,0	336,9
Zobowiązanie z tytułu bieżącego podatku dochodowego	3,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,9
Inne zobowiązania	2 419,8	195,3	42,5	6,4	1,6	1,8	0,4	0,1	2 623,4
Zobowiązania razem	156 125,1	27 114,2	5 895,2	3 913,3	963,9	26,4	5,9	943,8	188 122,8
Kapitał własny									
Kapitał akcyjny	130,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	130,1
Kapitał zapasowy - nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	956,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	956,3
Skumulowane inne całkowite dochody	-2 894,0	73,0	15,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-2 821,0
Zyski zatrzymane	15 266,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	15 266,0
Kapitał własny razem	13 458,4	73,0	15,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	13 531,4
Zobowiązania i kapitał własny razem	169 583,5	27 187,2	5 911,1	3 913,3	963,9	26,4	5,9	943,8	201 654,2
Zobowiązania warunkowe udzielone	41 191,6	6 118,9	1 330,4	1 348,8	332,2	2,3	0,5	32,2	48 693,8
Zobowiązania warunkowe otrzymane	20 083,5	1 110,5	241,4	376,4	92,7	0,0	0,0	75,0	21 645,4

36.Zobowiązania warunkowe

36.1. Zobowiązania warunkowe udzielone

	2022	2021
Niewykorzystane linie kredytowe	37 223,5	38 972,4
Gwarancje	7 455,1	6 215,5
Niewykorzystane kredyty w rachunku bieżącym	1 549,7	1 563,2
Limity na kartach kredytowych	1 548,2	1 549,1
Akredytywy	381,7	393,6
Razem	48 158,2	48 693,8

Grupa posiada zobowiązania do udzielenia kredytów. Na zobowiązania te składają się zatwierdzone kredyty, limity na kartach kredytowych oraz limity zadłużenia w rachunku bieżącym.

Grupa wystawia gwarancje i akredytywy, które stanowią zabezpieczenie wywiązania się klientów Grupy ze swoich zobowiązań wobec podmiotów trzecich. Wartości gwarancji i akredytyw pokazane w powyższej tabeli odzwierciedlają maksymalną możliwą do poniesienia stratę, jaka byłaby ujawniona na dzień bilansowy, gdyby klienci w całości nie wywiązali się ze swoich zobowiązań.

Z tytułu udzielonych zobowiązań warunkowych Grupa pobiera prowizje, które są rozliczane zgodnie z charakterystyką danego instrumentu.

Zobowiązania z tytułu udzielonych gwarancji finansowych według terminów wymagalności

	2022	2021
do 1 miesiąca	301,3	130,1
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	726,0	893,7
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	3 037,7	2 224,8
powyżej 1 roku do 5 lat	2 555,6	2 110,2
powyżej 5 lat	834,5	856,7
Razem	7 455,1	6 215,5

36.2. Zobowiązania warunkowe otrzymane

	2022	2021
Zobowiązania warunkowe o charakterze gwarancyjnym	16 737,4	14 663,0
Zobowiązania warunkowe dotyczące finansowania	743,8	6 982,4
Razem	17 481,2	21 645,4

Na otrzymane zobowiązania o charakterze gwarancyjnym składają się wartości zabezpieczeń do kredytów udzielonych przez Bank. Otrzymane zobowiązania dotyczące finansowania obejmują wartość depozytów i kredytów, które na moment sporządzenia sprawozdania finansowego nie spełniają kryterium ujęcia w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

37.Wartość godziwa

Wartość godziwa to kwota, za jaką składnik aktywów mógłby być wymieniony, lub zobowiązanie wykonane, pomiędzy dobrze poinformowanymi i zainteresowanymi stronami w bezpośrednio zawartej transakcji, innej niż sprzedaż pod przymusem lub likwidacja i jest najlepiej odzwierciedlona przez cenę rynkową, jeśli jest dostępna.

37.1. Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej w sprawozdaniu z sytuacji finansowej

W oparciu o stosowane metody ustalania wartości godziwej, poszczególne składniki aktywów/zobowiązań finansowych Grupa klasyfikuje do jednej z trzech kategorii, tzw. Poziomu wyceny. Opis poszczególnych poziomów wyceny zawarty jest w rozdziale III. *Znaczące zasady rachunkowości*, w punkcie 13.7.

Poniżej zaprezentowano wartości bilansowe aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej w rozbiciu na poziomy wyceny.

2022

	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Razem
Aktywa finansowe, w tym:	16 300,7	1 591,7	175,6	18 068,0
Wycena instrumentów pochodnych	-	974,9	-	974,9
Pozostałe aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	443,3	477,6	-	920,9
dłużne papiery wartościowe, w tym:	443,3	0,0	-	443,3
obligacje Skarbu Państwa w PLN	441,7	-	-	441,7
obligacje Skarbu Państwa Czech w CZK	1,2	-	-	
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	0,4	-	-	0,4
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	-	477,6	-	477,6
Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym:	1,8	-	54,7	56,5
kredyty obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	-	-	54,6	54,6
instrumenty kapitałowe	1,8	-	0,1	1,9
Pochodne instrumenty zabezpieczające	-	139,2	-	139,2
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody, w tym:	15 691,8	-	120,9	15 812,7
dłużne papiery wartościowe, w tym	15 691,8	-	-	15 691,8
obligacje Skarbu Państwa w PLN	12 153,8	-	-	12 153,8
obligacje Skarbu Państwa w EUR	1 803,4	-	-	1 803,4
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	1 308,9	-	-	1 308,9
obligacje Rządu Austriackiego	425,7	-	-	425,7
instrumenty kapitałowe	-	-	120,9	120,9
Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań, w tym:	163,8	-	-	163,8
obligacje Skarbu Państwa w PLN z portfela aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy	125,2	-	-	125,2
obligacje Skarbu Państwa Czech w CZK z portfela aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy	38,6	-	-	38,6

	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Razem
Zobowiązania finansowe, w tym:	437,3	2 136,0	0,0	2 573,3
Wycena instrumentów pochodnych	-	1 602,3	-	1 602,3
Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym:	437,3	164,2	-	601,5
zobowiązania z tytułu krótkiej pozycji papierów wartościowych	437,3	-	-	437,3
zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	-	164,2	-	164,2
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	-	164,2	-	164,2
Pochodne instrumenty zabezpieczające	-	369,5	-	369,5

2021

	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Razem
Aktywa finansowe, w tym:	16 026,9	1 404,4	245,9	17 677,2
Wycena instrumentów pochodnych	-	629,3	-	629,3
Pozostałe aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	301,1	524,7	-	825,8
dłużne papiery wartościowe, w tym:	301,1	0,0	-	301,1
obligacje Skarbu Państwa w PLN	259,2	-	-	259,2
obligacje Skarbu Państwa Czech w CZK	41,4	-	-	
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	0,5	-	-	0,5
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	-	524,7	-	524,7
Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym:	4,7	-	78,5	83,2
kredyty obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	-	-	78,4	78,4
instrumenty kapitałowe	4,7	-	0,1	4,8
Pochodne instrumenty zabezpieczające	-	250,4	-	250,4
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody, w tym:	14 211,5	-	167,4	14 378,9
dłużne papiery wartościowe, w tym	14 211,5	-	-	14 211,5
obligacje Skarbu Państwa w PLN	11 765,9	-	-	11 765,9
obligacje Skarbu Państwa w EUR	1 022,9	-	-	1 022,9
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	941,4	-	-	941,4
obligacje Rządu Austriackiego	481,3	-	-	481,3
instrumenty kapitałowe	-	-	167,4	167,4
Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań, w tym:	1 509,6	-	-	1 509,6
obligacje Skarbu Państwa w PLN z portfela aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy	243,2	-	-	243,2
obligacje Skarbu Państwa w PLN z portfela aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	1 266,4	-	-	1 266,4

	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Razem
Zobowiązania finansowe, w tym:	486,2	1 428,8	0,0	1 915,0
Wycena instrumentów pochodnych	-	949,0	-	949,0
Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym:	486,2	244,4	-	730,6
zobowiązania z tytułu krótkiej pozycji papierów wartościowych	486,2	-	-	486,2
zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	-	244,4	-	244,4
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	-	244,4	-	244,4
Pochodne instrumenty zabezpieczające	-	235,4	-	235,4

Przesunięcia pomiędzy poziomami wyceny

W roku 2022 podobnie jak w roku 2021 nie było przesunięć pomiędzy poziomami wyceny.

Wycena instrumentów finansowych klasyfikowanych do poziomu 2 wyceny

Do poziomu 2 wyceny Grupa klasyfikuje instrumenty pochodne oraz transakcje z przyrzeczeniem odkupu.

Instrumenty pochodne

Dla transakcji o profilu nieliniowym (opcje walutowe), w zależności od typu produktu, stosuje się następujące modele:

- europejska opcja waniliowa oraz europejska opcja digital – model Garmana-Kohlhagena,
- europejska opcja digital – model Garmana-Kohlhagena skorygowany o call spread,
- Cap/Floor (transakcje back to back) – model Bachelier.

Danymi wejściowymi do modeli są:

- kurs walutowy – pozyskiwany ze strony internetowej NBP,
- zmienności implikowane – pozyskiwane z Bloomberg,
- krzywe rentowności analogiczne jak dla instrumentów pochodnych o charakterze liniowym.

Dla instrumentów o charakterze liniowym (pozostałe instrumenty pochodne) wartość godziwa jest wyznaczana w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy pieniężne na poziomie transakcji. Wartość godziwa wyznaczona w ten sposób jest wartością bieżącą tych przepływów.

Wszystkie dane wejściowe wykorzystane do konstrukcji krzywych rewaluacyjnych są informacjami obserwowanymi na rynku. Są to stopy rynku depozytowego, punkty forward, stopy FRA, stopy IRS, stopy OIS, punkty basis walutowe, punkty basis pomiędzy indeksami na zmienną stopę, kursy walutowe. Dane pochodzą z systemu Reuters i są to w większości informacje od brokerów. Jakość danych rynkowych podlega kontroli podczas dziennego procesu kontrybucji stawek rewaluacyjnych.

Instrumenty pochodne wyceniane są generalnie według koncepcji krzywych OIS z założeniem istnienia zabezpieczenia wyceny transakcji w postaci depozytu oprocentowanego stopą ESTR. Wyjątkiem są transakcje w PLN oraz CZK podlegające rozliczeniu w ramach centralnych izb rozliczeniowych (LCH, KDPW, EUREX) i transakcje bilateralne zawarte na podstawie umowy ISDA z aneksem CSA w walucie zabezpieczenia PLN lub bez aneksu. Dla tych transakcji rozliczenie NPV odbywa się w walucie oryginalnej, co ma odzwierciedlenie w stosowanych krzywych do wyceny (krzywa dyskontowa oparta na kwotowaniach IBOR, FRA oraz IRS).

Transakcje z przyrzeczeniem odkupu

Wartość godziwa dla transakcji z przyrzeczeniem odkupu wyznaczana jest w oparciu o przyszłe przepływy pieniężne zdyskontowane według krzywej rentowności dla instrumentów z przepływem płatności (tzw. instrumentów cashowych).

Wycena instrumentów finansowych klasyfikowanych do poziomu 3 wyceny

W aktywach finansowych klasyfikowanych do poziomu 3 wyceny na 31 grudnia 2022 roku oraz na 31 grudnia 2021 roku znajdują się nienotowane instrumenty kapitałowe oraz kredyty, które nie spełniły kryterium SPPI według MSSF 9.

Instrumenty kapitałowe

Wycena do wartości godziwej nienotowanych udziałów kapitałowych w innych spółkach jest oparta o model zdyskontowanych przepływów pieniężnych, dywidend lub ekonomicznej wartości dodanej. Szacunki przyszłych przepływów pieniężnych zostały przygotowane w oparciu o średnioterminowe prognozy rentowności przygotowane przez Zarządy tych spółek. Stopa dyskonta jest oparta o koszt kapitału własnego szacowany w oparciu o model CAPM (Capital Asset Pricing Model). Na koniec 2022 roku kształtowała się w przedziale 13,2%-15,2%, w zależności od spółki, w porównaniu do 9,1%-11,1% na koniec 2021 roku. Wycena do wartości godziwej nienotowanych

udziałów kapitałowych w innych spółkach na 31 grudnia 2022 roku oraz na 31 grudnia 2021 roku obejmowała następujące podmioty: Biuro Informacji Kredytowej S.A., Krajową Izbę Rozliczeniową S.A. oraz Polski Standard Płatności sp. z o.o.

Na 31 grudnia 2022 roku analiza wrażliwości wyceny instrumentów kapitałowych wskazuje, że:

- 1) przyjęcie docelowej stopy wypłaty dywidendy o +10p.p. / -10p.p. względem scenariusza bazowego, skutkowałaby odpowiednio zwiększeniem / zmniejszeniem wyceny o 10% (o 19% na 31 grudnia 2021 roku);
- 2) przyjęciu kosztu kapitału własnego o -0,5p.p. / +0,5p.p. względem scenariusza bazowego, skutkowałoby odpowiednio zwiększeniem wyceny o 6% / zmniejszeniem wyceny o 5% (8%/7% na 31 grudnia 2021 roku);
- 3) łącznie efektów z punktu 1) i 2), skutkowałoby odpowiednio zwiększeniem wyceny o 17% / zmniejszeniem wyceny o 15% (28%/24% na 31 grudnia 2021 roku).

W trakcie 2022 roku zmiana wyceny instrumentów kapitałowych klasyfikowanych do poziomu 3 wyceny uwzględniona w pozostałych całkowitych dochodach wyniosła -37,7 mln zł (w 2021: 22,2 mln zł).

Kredyty

Metodyka wyceny do wartości godziwej portfela kredytów opiera się na metodzie zdyskontowanych przepływów pieniężnych. W ramach tej metody dla każdego wycenianego kontraktu szacowane są oczekiwane przepływy pieniężne, czynniki dyskontowe na poszczególne daty płatności oraz wyznaczana jest wartość zdyskontowanych przepływów pieniężnych na datę wyceny. Modele wyceny zasilane są parametrami biznesowymi dla poszczególnych kontraktów oraz parametrami obserwowalnymi przez rynek, takimi jak krzywe stóp procentowych, koszt płynności i koszt kapitału. Zmiana parametrów przyjętych do wyceny nie miała istotnego wpływu na wartość wyceny na 31 grudnia 2022 roku.

Stopy dyskontowe dla powyższych kredytów wynosiły na koniec 2022 roku około 6,7% (w porównaniu z około 2% na koniec 2021 roku), natomiast analiza wrażliwości wartości godziwej według stanu na 31 grudnia 2022 oraz 31 grudnia 2021 roku wskazuje, że przy zmianie stopy dyskontowej o +1/-1 p.p. przy braku zmiany oczekiwanych przepływów powoduje zmianę wartości godziwej o około +/- 1%.

Zarówno w roku 2022 jak i w roku 2021 wpływ wyceny kredytów klasyfikowanych do poziomu 3 wyceny był nieistotny (0 mln zł w 2022 roku i 0,2 mln zł w 2021 roku) i został uwzględniony w rachunku zysków i strat w pozycji *Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany*.

Zmiana stanu aktywów / zobowiązań finansowych klasyfikowanych do poziomu 3 wyceny

	2022			2021		
	kredyty obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	instrumenty kapitałowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	instrumenty kapitałowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	kredyty obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	instrumenty kapitałowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	instrumenty kapitałowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody
Stan na początek okresu	78,4	0,1	167,4	106,2	0,1	157,7
Zwiększenia, w tym:	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	17,9
wycena odnoszona na skumulowane inne całkowite dochody	-	-	-	-	-	17,9
Zmniejszenia, w tym:	-23,8	0,0	-46,5	-28,0	0,0	-8,2
spłaty kredytów / zbycie inwestycji	-23,8	-	-	-28,0	-	-7,1
wycena odnoszona na skumulowane inne całkowite dochody	-	-	-46,5	-	-	-
utrata wartości inwestycji kapitałowych	-	-	-	-	-	-1,1
Stan na koniec okresu	54,6	0,1	120,9	78,4	0,1	167,4

37.2. Aktywa niefinansowe wyceniane według wartości godziwej w sprawozdaniu z sytuacji finansowej

2022

	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Razem
Nieruchomości własne	-	-	245,0	245,0
Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży	-	-	2,2	2,2

2021

	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Razem
Nieruchomości własne	-	-	259,2	259,2

Zmiana stanu aktywów niefinansowych klasyfikowanych do poziomu 3 wyceny zaprezentowana jest w niniejszym sprawozdaniu w notach objaśniających 23. Rzeczowe aktywa trwale oraz 26. Inne aktywa.

Wycena do wartości godziwej

Nieruchomości własne

Grupa wycenia posiadane nieruchomości do wartości godziwej. Wycena jest przeprowadzana przez niezależnego rzeczoznawcę z wykorzystaniem metody dochodowej zgodnie z obowiązującymi zasadami wyceny nieruchomości.

Na 31 grudnia 2022 roku analiza wrażliwości wyceny nieruchomości własnych wskazuje, że przy przyjęciu stopy kapitalizacji o -0,5p.p. / +0,5p.p. względem scenariusza bazowego, skutkowałoby to odpowiednio zwiększeniem wyceny o 7% (19,5 mln zł) / zmniejszeniem wyceny o 6% (16,9 mln zł).

Na 31 grudnia 2021 roku analiza wrażliwości wyceny nieruchomości własnych wskazuje, że przy przyjęciu stopy kapitalizacji o -0,5p.p. / +0,5p.p. względem scenariusza bazowego, skutkowałoby to odpowiednio zwiększeniem wyceny o 7% (15,4 mln zł) / zmniejszeniem wyceny o 8% (17,6 mln zł).

Wyniki wycen nieruchomości zostały zaprezentowane w rachunku zysków i strat w linii Koszty działania (w nocie objaśniającej nr 8 w pozycji szczegółowej koszty utrzymania budynków i wycen nieruchomości do wartości godziwej).

Na 31 grudnia 2022 roku w skumulowanych innych całkowitych dochodach była zaewidencjonowana kwota 0,1 mln zł (uwzględniająca podatek odroczony) dotycząca nieruchomości wycenionych według wartości godziwej. Według stanu na 31 grudnia 2021 roku kwota ta wynosiła 0,3 mln zł.

Wartość wycenianych nieruchomości oszacowana według kosztu historycznego z uwzględnieniem utraty wartości i odpisów amortyzacyjnych wyniosłaby na 31 grudnia 2022 roku 244,5 mln zł w porównaniu z 258,8 mln zł na 31 grudnia 2021 roku.

Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

Grupa ujmuje aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży w kwocie niższej z dwóch: wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia tych aktywów. Na 31 grudnia 2022 roku na kwotę aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży składała się jedna nieruchomość, przekwalifikowana z rzeczowych aktywów trwałych.

37.3. Aktywa i zobowiązania finansowe, które w sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie są prezentowane w wartości godziwej

W tabelach przedstawiono porównanie wartości bilansowej z wartością godziwą dla inwestycyjnych papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu, portfela kredytowego oraz zobowiązań wobec klientów, zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych i zobowiązań podporządkowanych. Dla pozostałych aktywów i zobowiązań finansowych oraz gwarancji i zobowiązań pozabilansowych niewycenianych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej według wartości godziwej, wartość godziwa jest zbliżona do wartości bilansowej.

W 2022 roku Grupa zmieniła poziom wyceny dla obligacji na rzecz Krajowego Funduszu Drogowego wyemitowanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego. W poprzednich okresach były one prezentowane w poziomie 1 wyceny a począwszy od roku 2022 Grupa prezentuje je w poziomie 2 wyceny. W roku 2021 nie było przesunięć pomiędzy poziomami wyceny.

2022

	Wartość bilansowa	Wartość godziwa			Razem
		Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	
Inwestycyjne papiery wartościowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu; w tym:	32 620,1	20 778,2	8 287,3	0,0	29 065,5
obligacje Skarbu Państwa w PLN	13 352,5	11 892,2	-	-	11 892,2
obligacje Skarbu Państwa w EUR	3 192,1	2 838,1	-	-	2 838,1
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	6 815,7	6 047,9	-	-	6 047,9
obligacje Polskiego Funduszu Rozwoju	3 858,4	-	3 124,8	-	3 124,8
obligacje Banku Gospodarstwa Krajowego	1 802,1	-	1 564,0	-	1 564,0
bony pieniężne NBP	3 599,3	-	3 598,5	-	3 598,5
Kredyty i inne należności udzielone klientom wyceniane według zamortyzowanego kosztu, w tym:	154 974,6	0,0	0,0	156 104,1	156 104,1
Bankowość korporacyjna, w tym:	90 285,8	0,0	0,0	91 692,1	91 692,1
kredyty i pożyczki (w rachunku bieżącym i terminowe)	66 462,9	-	-	67 771,6	67 771,6
należności leasingowe	12 363,5	-	-	12 406,4	12 406,4
należności faktoringowe	7 682,0	-	-	7 682,0	7 682,0
dłużne papiery wartościowe (korporacyjne i komunalne)	3 777,4	-	-	3 832,1	3 832,1
Bankowość detaliczna, w tym:	62 805,4	0,0	0,0	62 528,6	62 528,6
kredyty i pożyczki hipoteczne	54 886,5	-	-	54 024,6	54 024,6
kredyty i pożyczki pozostałe	7 918,9	-	-	8 504,0	8 504,0
Inne należności	1 883,4	-	-	1 883,4	1 883,4
Zobowiązania wobec klientów	192 731,3	-	-	192 670,3	192 670,3
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	404,8	-	-	409,8	409,8
Zobowiązania podporządkowane	1 643,9	-	-	1 298,8	1 298,8

2021

	Wartość bilansowa	Poziom 1	Wartość godziwa		
			Poziom 2	Poziom 3	Razem
Inwestycyjne papiery wartościowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu; w tym:	31 205,5	24 519,3	5 251,9	0,0	29 771,2
obligacje Skarbu Państwa w PLN	15 311,5	14 533,1	-	-	14 533,1
obligacje Skarbu Państwa w EUR	4 028,8	4 052,3	-	-	4 052,3
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	5 695,2	5 431,6	-	-	5 431,6
obligacje Polskiego Funduszu Rozwoju	3 855,2	-	3 557,5	-	3 557,5
obligacje Banku Gospodarstwa Krajowego	2 299,8	502,3	1 679,4	-	2 181,7
bony pieniężne NBP	15,0	-	15,0	-	15,0
Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań, w tym:	771,3	710,1	-	-	710,1
obligacje Skarbu Państwa w PLN z portfela aktywów finansowych wycenianych według amortyzowanego kosztu	771,3	710,1	-	-	710,1
Kredyty i inne należności udzielone klientom wyceniane według amortyzowanego kosztu, w tym:	146 536,0	0,0	0,0	146 008,6	146 008,6
Bankowość korporacyjna, w tym:	77 756,3	0,0	0,0	78 216,9	78 216,9
kredyty i pożyczki (w rachunku bieżącym i terminowe)	56 524,2	-	-	57 056,2	57 056,2
należności leasingowe	11 090,0	-	-	11 275,0	11 275,0
należności faktoringowe	6 823,8	-	-	6 823,8	6 823,8
dłużne papiery wartościowe (korporacyjne i komunalne)	3 318,3	-	-	3 061,9	3 061,9
Bankowość detaliczna, w tym:	65 530,4	0,0	0,0	64 542,4	64 542,4
kredyty i pożyczki hipoteczne	57 192,3	-	-	55 756,7	55 756,7
kredyty i pożyczki pozostałe	8 338,1	-	-	8 785,7	8 785,7
Inne należności	3 249,3	-	-	3 249,3	3 249,3
Zobowiązania wobec klientów	170 609,9	-	-	170 609,2	170 609,2
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	972,4	-	-	961,6	961,6
Zobowiązania podporządkowane	1 610,3	-	-	1 594,7	1 594,7

Grupa ujawnia dane nt. wartości godziwej kredytów i depozytów zaliczanych do grup aktywów finansowych wycenianych według amortyzowanego kosztu oraz zobowiązań finansowych wycenianych według amortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej.

Dla potrzeb wyliczeń wartości godziwej portfela kredytów hipotecznych wykorzystywana jest krzywa rentowności zawierająca ceny transferowe, które są kalkulowane na podstawie:

- PLN: stawki BID do 9M (włącznie) to WIBID a od 1Y odpowiednie stawki IRS; stawki OFFER do 9M (włącznie) to WIBOR a od 1Y odpowiednie stawki IRS,
- EUR: stawki BID do 9M (włącznie) to EURIBOR a od 1Y odpowiednie stawki IRS; stawki OFFER do 9M (włącznie) to EURIBOR a od 1Y odpowiednie stawki IRS,
- USD i CHF: stawki BID do 9M (włącznie) to LIBOR a od 1Y odpowiednie stawki IRS; stawki OFFER do 9M (włącznie) to LIBOR a od 1Y odpowiednie stawki IRS.

Dla potrzeb wyliczeń wartości godziwej pozostałych kredytów i depozytów zaliczanych do grup aktywów finansowych wycenianych według amortyzowanego kosztu oraz zobowiązań finansowych wycenianych według amortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej wykorzystywana jest cena transferowa liczona jako:

- PLN: stawki BID to WIBID overnight; stawki OFFER to WIBOR overnight,
- EUR: stawki BID to EURIBOR overnight; stawki OFFER to EURIBOR overnight,
- USD i CHF: stawki BID to LIBOR overnight; stawki OFFER to LIBOR overnight.

Stawki BID są wykorzystywane w wyliczaniu wartości godziwej dla zobowiązań finansowych wycenianych w amortyzowanym koszcie; w przypadku aktywów finansowych wycenianych według amortyzowanego kosztu wykorzystywane są stawki OFFER. Wszystkie punkty pośrednie na krzywych są interpolowane liniowo.

Szacunki w zakresie strat kredytowych są odzwierciedleniem funkcjonującego w Grupie modelu tworzenia odpisów na oczekiwane straty kredytowe.

Przyjęty przez Grupę model w niektórych aspektach jest oparty na założeniach, których nie potwierdzają ceny weryfikowalnych bieżących transakcji rynkowych dotyczących tego samego instrumentu – nie uwzględnia też zmian spowodowanych restrukturyzacją.

Kredyty i inne należności

Portfel kredytowy wraz z papierami wartościowymi zaliczonymi do grup aktywów finansowych wycenianych według amortyzowanego kosztu jest klasyfikowany na subportfele uwzględniające rodzaj produktu, segment klienta oraz walutę. Dla tak wyodrębnionego subportfela stosowany jest czynnik dyskontujący dla każdego przepływu pieniężnego.

Dla kredytów/papierów przyjmuje się czynnik dyskontowy jako sumę:

- stopy rynkowej opartej na krzywej rentowności z dnia bilansowego oraz

- średniej marży opartej na portfelu kredytów udzielonych w ostatnich dwóch miesiącach.

W tym celu przyjmuje się następujące założenia:

- wykorzystanie do kalkulacji kredytów udzielonych w ostatnich dwóch miesiącach,
- podział na wyżej opisane grupy produktowe,
- miejsce na krzywej rentowności, z którego zostaje wyznaczona właściwa stopa rynkowa odzwierciedla data przeszacowania każdego kredytu.

W rezultacie, w trakcie kalkulacji, dla kredytów i innych należności wartość godziwa powstaje jako suma wartości bieżącej netto przepływów pieniężnych pojedynczego kredytu/papieru (w przypadku portfela kredytów hipotecznych wartość godziwa jest sumą wartości bieżącej netto przepływów pieniężnych zagregowanego portfela kredytów hipotecznych).

W przypadku portfela kredytów hipotecznych w PLN w celu wyceny do wartości godziwej stosowana jest metoda dochodowa.

Kluczowe założenia:

- na potrzeby przeprowadzenia wyceny dokonywana jest korekta oryginalnych harmonogramów spłat kapitałowo-odsetkowych przez uwzględnienie przedpłat, ryzyka kredytowego oraz przyjęcie terminowej struktury stóp procentowych,
- parametry ryzyka kredytowego, tj PD lifetime i LGD w ujęciu zdyskontowanym na potrzeby wyceny ujęte są w spodziewanych przepływach pieniężnych,
- na potrzeby szacowania przepływów pieniężnych uwzględnione są przedpłaty, oszacowane w oparciu o analizę historycznych danych na podstawie stosowanego modelu przedpłat,
- kalkulacja stopy dyskontowej przyjętej w celu oszacowania wartości przepływów pieniężnych uwzględnia wszystkie ryzyka i koszty, z pominięciem ryzyka przedpłat i kosztów ryzyka kredytowego odzwierciedlonych w przepływach,
- ryzyko przedpłat oraz koszty ryzyka kredytowego odzwierciedlone są w przepływach pieniężnych,
- zastosowanie marży kalibracyjnej ustalonej na podstawie najnowszej produkcji portfela kredytów hipotecznych analogicznego do wycenianego portfela.

Wartość godziwa kredytu obliczana jest jako suma zdyskontowanych przepływów pieniężnych z tytułu spłat kapitału oraz płatności odsetek, z uwzględnieniem kapitału przedpłaconego oraz kosztu ryzyka kredytowego.

W przypadku kredytów nieposiadających harmonogramu spłat oraz kredytów z grupy zagrożonych utratą wartości przyjmuje się, że dla tych kredytów wartość godziwa równa się ich wartości księgowej.

Inwestycyjne papiery wartościowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

W przypadku inwestycyjnych papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu wartość godziwa papierów dla celów ujawnień, które są kwotowane na aktywnym rynku ustalana jest w oparciu o cenę z tego rynku. W przypadku pozostałych papierów wartościowych w tym portfelu wykorzystywany jest model opisany powyżej w części *Kredyty i inne należności*.

38.Kompensowanie instrumentów finansowych

Poniższe ujawnienie dotyczy kompensowania aktywów i zobowiązań finansowych, które podlegają egzekwowalnym porozumieniom ramowym o charakterze warunkowym. Główne umowy ramowe zawierane przez Grupę to umowy ISDA (w zakresie instrumentów pochodnych) oraz GMRA (w zakresie transakcji zakupu/sprzedaży papierów wartościowych). Dodatkowym zabezpieczeniem ekspozycji z tytułu instrumentów pochodnych są depozyty zabezpieczające, które Grupa składa i otrzymuje w ramach realizacji tzw. Credit Support Annex (CSA), czyli załączników do umów ISDA.

2022

Aktywa finansowe

	Kwoty brutto uznanych aktywów finansowych	Kwoty netto aktywów finansowych prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Powiązane kwoty nie kompensowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej		Kwota netto
			Instrumenty finansowe	środki pieniężne i instrumenty finansowe otrzymane jako zabezpieczenie	
Transakcje pochodne, w tym:	1 114,1	1 114,1	-678,0	-90,2	345,9
wycena instrumentów pochodnych	974,9	974,9	-552,7	0,0	422,2
pochodne instrumenty zabezpieczające	139,2	139,2	-125,3	0,0	13,9
zabezpieczenie transakcji pochodnych	0,0	0,0	0,0	-90,2	-90,2
Pożyczki papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu, w tym:	4 237,1	4 237,1	0,0	-4 129,6	107,5
transakcje klasyfikowane do kredytów i innych należności udzielonych innym bankom	3 759,5	3 759,5	0,0	-3 658,4	101,1
transakcje klasyfikowane do aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu	477,6	477,6	0,0	-471,2	6,4
Razem					453,4

Zobowiązania finansowe

	Kwoty brutto uznanych zobowiązań finansowych	Kwoty netto zobowiązań finansowych prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Powiązane kwoty nie kompensowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej		Kwota netto
			Instrumenty finansowe	środki pieniężne i instrumenty finansowe złożone jako zabezpieczenie	
Transakcje pochodne, w tym:	1 971,8	1 971,8	-678,0	-420,1	873,7
wycena instrumentów pochodnych	1 602,3	1 602,3	-552,7	0,0	1 049,6
pochodne instrumenty zabezpieczające	369,5	369,5	-125,3	0,0	244,2
zabezpieczenie transakcji pochodnych	0,0	0,0	0,0	-420,1	-420,1
Pożyczki papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu, w tym:	164,2	164,2	0,0	-161,8	2,4
transakcje klasyfikowane do zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	164,2	164,2	0,0	-161,8	2,4
Razem					876,1

2021

Aktywa finansowe

	Kwoty brutto uznanych aktywów finansowych	Kwoty netto aktywów finansowych prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Powiązane kwoty nie kompensowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej		Kwota netto
			Instrumenty finansowe	środki pieniężne i instrumenty finansowe otrzymane jako zabezpieczenie	
Transakcje pochodne, w tym:	879,7	879,7	-556,2	-253,4	70,1
wycena instrumentów pochodnych	629,3	629,3	-428,4	0,0	200,9
pochodne instrumenty zabezpieczające	250,4	250,4	-127,8	0,0	122,6
zabezpieczenie transakcji pochodnych	0,0	0,0	0,0	-253,4	-253,4
Pożyczki papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu, w tym:	524,7	524,7	0,0	-508,7	16,0
transakcje klasyfikowane do aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu	524,7	524,7	0,0	-508,7	16,0
Razem					86,1

Zobowiązania finansowe

	Kwoty brutto uznanych zobowiązań finansowych	Kwoty netto zobowiązań finansowych prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Powiązane kwoty nie kompensowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej		Kwota netto
			Instrumenty finansowe	środki pieniężne i instrumenty finansowe złożone jako zabezpieczenie	
Transakcje pochodne, w tym:	1 184,4	1 184,4	-556,2	-214,3	413,9
wycena instrumentów pochodnych	949,0	949,0	-428,4	0,0	520,6
pochodne instrumenty zabezpieczające	235,4	235,4	-127,8	0,0	107,6
zabezpieczenie transakcji pochodnych	0,0	0,0	0,0	-214,3	-214,3
Pożyczki papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu, w tym:	2 235,8	2 235,8	0,0	-2 202,1	33,7
transakcje klasyfikowane do zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	244,4	244,4	0,0	-243,1	1,3
transakcje klasyfikowane do zobowiązań wobec banków / klientów	1 991,4	1 991,4	0,0	-1 959,0	32,4
Razem					447,6

39.Działalność powiernicza

Według stanu na 31 grudnia 2022 roku Grupa prowadziła 485 rachunków papierów wartościowych, na których były przechowywane papiery wartościowe na rzecz Klientów Grupy (556 na 31 grudnia 2021 roku). Rachunki te nie spełniają definicji aktywów i nie są wykazywane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy.

Na koniec roku 2022 jednostka dominująca Grupy pełniła funkcję banku depozytariusza dla 108 funduszy inwestycyjnych i subfunduszy, 2 funduszy emerytalnych oraz dokonywała wyceny wartości aktywów netto oraz wartości aktywów netto na jednostkę uczestnictwa 8 ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych (łącznie 118 funduszy). Dla porównania na koniec roku 2021 jednostka dominująca Grupy pełniła funkcję banku depozytariusza dla 122 funduszy inwestycyjnych i subfunduszy, 2 funduszy emerytalnych oraz dokonywała wyceny wartości aktywów netto oraz wartości aktywów netto na jednostkę uczestnictwa 8 ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych (łącznie 132 fundusze).

40.Leasing – Grupa jako leasingodawca

Leasing operacyjny

Grupa uzyskuje przychody z tytułu najmu lokali użytkowych w nieruchomościach własnych. Umowy te są traktowane jako umowy leasingu operacyjnego. Umowy te nie przewidują ponoszenia przez leasingobiorcę opłat warunkowych, z postanowień umów leasingowych nie wynikają też ograniczenia. W niektórych przypadkach umowy zawierają możliwość przedłużenia umowy lub zmiany ceny. Umowy nie zawierają natomiast możliwości zakupu.

Płatności leasingowe według terminów zapadalności oraz w wartościach brutto prezentuje poniższa tabela:

	2022	2021
poniżej 1 roku	4,0	3,9
od 1 roku do 2 lat	3,2	3,7
od 2 do 3 lat	3,2	3,1
od 3 do 4 lat	3,2	3,1
Razem	13,6	13,8

Leasing finansowy

Ujawnienia dotyczące leasingu finansowego, w którym Grupa jest leasingodawcą zostały opisane w nocie objaśniającej 21.1. Należności z tytułu leasingu finansowego.

41.Informacje uzupełniające do skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych

Gotówka i jej ekwiwalenty

Dla celów skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych, gotówka i jej ekwiwalenty obejmują bilansowy stan środków pieniężnych oraz salda rachunków bieżących w innych bankach.

	2022	2021
Gotówka i pozostałe środki pieniężne (prezentowane w nocie 14)	932,6	599,1
Środki na rachunkach w Banku Centralnym (prezentowane w nocie 14)	1 405,0	500,9
Rachunki bieżące w innych bankach (prezentowane w nocie 15)	329,1	95,0
Lokaty jednodniowe w innych bankach (prezentowane w nocie 15)	21,9	0,0
Inne należności w innych bankach (prezentowane w nocie 15)	361,1	182,6
Razem	3 049,7	1 377,6

Objaśnienie podziału działalności Grupy na działalność operacyjną, inwestycyjną i finansową w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych

Działalność operacyjna dotyczy podstawowego obszaru działalności Grupy, nie zaliczanej do działalności inwestycyjnej i finansowej.

Działalność inwestycyjna obejmuje nabywanie i zbywanie rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz instrumentów kapitałowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody, a także dłużnych papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu (z wyłączeniem krótkoterminowych bonów skarbowych). Wpływy z działalności inwestycyjnej obejmują ponadto dywidendy otrzymane z tytułu posiadania akcji i udziałów w innych podmiotach.

Działalność finansowa dotyczy długoterminowych (powyżej 1 roku) operacji finansowych, przeprowadzanych z podmiotami finansowymi. Wpływy z działalności finansowej wskazują na źródła finansowania Grupy, uzyskiwane np. poprzez zaciąganie długoterminowych kredytów i pożyczek od innych banków oraz od innych niż banki podmiotów finansowych lub emisję dłużnych papierów wartościowych. Wydatki z działalności finansowej dotyczą głównie spłat przez Grupę długoterminowych zobowiązań (m.in.: spłat otrzymanych kredytów wraz z odsetkami, odsetek od wyemitowanych papierów dłużnych) oraz płatności dywidend na rzecz właścicieli.

Przyczyny występowania różnic pomiędzy zmianami stanu niektórych pozycji wykazanymi w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych

Poniżej zaprezentowano różnice pomiędzy zmianami stanu wynikającymi ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej a zmianami stanu wykazanymi w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych. Objasnienia przyczyn wystąpienia różnic są następujące:

Różnica 1:

Zmiany stanu poszczególnych składników aktywów i zobowiązań finansowych zostały skorygowane o odsetki, które prezentowane są w pozycji *Odsetki otrzymane* (od aktywów) lub *Odsetki zapłacone* (od zobowiązań).

Różnica 2:

Ze *Zmiany stanu Kredytów i innych należności udzielonych innym bankom* wyłączono zmianę stanu należności stanowiących ekwiwalent środków pieniężnych (rachunki w innych bankach) i zaprezentowano ją w pozycji *Zwiększenie/zmniejszenie środków pieniężnych netto*.

Różnica 3:

Ze zmian stanów poszczególnych składników aktywów i zobowiązań wyłączono zmiany wycen do wartości godziwej ujmowanych w innych całkowitych dochodach.

Różnica 4:

Pozycje *Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy* oraz *Zmiana stanu inwestycyjnych papierów wartościowych* obejmują zmiany stanu dłużnych papierów wartościowych prezentowanych, zgodnie z MSSF 9.3.2.23(a), w odrębnej pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej jako *Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań*.

Różnica 5:

Ze *Zmiany stanu inwestycyjnych papierów wartościowych* wyłączono zmiany związane z nabyciem oraz sprzedażą lub wykupem dłużnych papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu a także zmiany związane z nabyciem instrumentów kapitałowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Zmiany te zaprezentowano jako przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej.

Różnica 6:

W *Zmianie stanu pozostałych aktywów* ujęto niepieniężne - poza amortyzacją - zmiany wartości bilansowej rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych a także inwestycji kapitałowych (zmiany pieniężne dotyczące tych pozycji zostały zaprezentowane w przepływach pieniężnych z działalności inwestycyjnej).

Różnica 7:

Ze *Zmiany stanu pozostałych zobowiązań* wyłączono kwotę spłaty zobowiązań z tytułu leasingu, która została zaprezentowana w przepływach pieniężnych z działalności finansowej.

Różnica 8:

W *Zmianie stanu pozostałych zobowiązań* ujęto niepieniężne - inne niż naliczone i niezapłacone odsetki - zmiany wartości bilansowej zobowiązań podporządkowanych oraz zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych. Zmiany pieniężne dotyczące tych pozycji zostały zaprezentowane w przepływach pieniężnych z działalności finansowej.

Różnica 9:

W *Zmianie stanu pozostałych aktywów* ujęto zmianę należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego, będącej następstwem potrącenia z nadpłaty za rok 2021 zobowiązań podatkowych z tytułu innych podatków (podatku od niektórych instytucji finansowych oraz podatku od towarów i usług).

Różnica 10:

Ze *Zmiany stanu zobowiązań wobec innych banków* wyłączono kwoty zaciągniętych kredytów oraz kwoty spłat kredytów na długoterminowe finansowanie spółek zależnych, które wraz z kwotą spłaty odsetek od tych kredytów zostały zaprezentowane w przepływach pieniężnych z działalności finansowej.

W tabelach znajdujących się na kolejnych stronach poszczególne różnice zostały ponumerowane zgodnie z powyższą listą.

2022

	zmiana stanu		różnica, w tym:	Różnica 1	Różnica 2	Różnica 3	Różnica 4	Różnica 5	Różnica 6	Różnica 7	Różnica 8	Różnica 9	Różnica 10
	w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej	w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych											
zmiana stanu rezerw	22,1	26,7	4,6	-	-	4,6	-	-	-	-	-	-	-
zmiana stanu kredytów i innych należności udzielonych innym bankom	-4 456,3	-4 014,9	441,4	6,9	434,5	-	-	-	-	-	-	-	-
zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy	-414,0	-325,7	88,3	8,9	-	-	79,4	-	-	-	-	-	-
zmiana stanu inwestycyjnych papierów wartościowych	-2 848,4	-533,6	2 314,8	135,3	-	-573,7	2 037,7	715,5	-	-	-	-	-
zmiana pochodnych instrumentów zabezpieczających	245,3	-5 628,1	-5 873,4	-	-	-5 873,4	-	-	-	-	-	-	-
zmiana stanu kredytów i innych należności udzielonych klientom wycenianych według zamortyzowanego kosztu	-8 438,6	-8 197,2	241,4	241,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
zmiana stanu pozostałych aktywów, w tym:	-	238,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
zmiana stanu pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej "inne aktywa"	128,7	128,7	0,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
pozostałe zmiany	-	109,6	109,6	-	-	-	-	-	-144,6	-	-	254,2	-
zmiana stanu zobowiązań wobec innych banków	-4 411,4	-5 517,5	-1 106,1	-5,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-1 101,0
zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	22 121,4	21 735,6	-385,8	-385,8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
zmiana stanu pozostałych zobowiązań; w tym:	-	2 071,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
zmiana stanu pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej "inne zobowiązania"	1 926,2	2 030,6	104,4	-	-	-	-	-	-	104,4	-	-	-
pozostałe zmiany	-	40,8	40,8	-	-	7,6	-	-	-	-	33,2	-	-

2021

	zmiana stanu		różnica, w tym:	Różnica 1	Różnica 2	Różnica 3	Różnica 4	Różnica 5	Różnica 6	Różnica 7	Różnica 8	Różnica 10
	w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej	w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych										
zmiana stanu rezerw	80,6	73,4	-7,2	-	-	-7,2	-	-	-	-	-	-
zmiana stanu kredytów i innych należności udzielonych innym bankom	-0,2	-82,6	-82,4	0,8	-83,2	-	-	-	-	-	-	-
zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy	279,3	233,3	-46,0	-2,9	-	-	-43,1	-	-	-	-	-
zmiana stanu inwestycyjnych papierów wartościowych	8 586,2	5 571,7	-3 014,5	-61,6		-311,8	-1 274,8	-1 366,3	-	-	-	-
zmiana pochodnych instrumentów zabezpieczających	621,3	-7 371,8	-7 993,1	-	-	-7 993,1	-	-	-	-	-	-
zmiana stanu kredytów i innych należności udzielonych klientom wycenianych według zamortyzowanego kosztu	-21 880,7	-21 840,3	40,4	40,4	-	-	-	-	-	-	-	-
zmiana stanu pozostałych aktywów, w tym:	-	-21,5		-	-	-	-	-	-	-	-	-
zmiana stanu pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej "inne aktywa"	-3,7	-3,7	0,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-
pozostałe zmiany	-	-17,8	-17,8	-	-	-	-	-	17,8	-	-	-
zmiana stanu zobowiązań wobec innych banków	1 823,0	1 457,0	-366,0	-0,2	-	-	-	-	-	-	-	-365,8
zmiana stanu zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy	148,8	148,7	-0,1	-0,1	-	-	-	-	-	-	-	-
zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	19 581,4	19 583,3	1,9	1,9	-	-	-	-	-	-	-	-
zmiana stanu pozostałych zobowiązań; w tym:	-	432,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
zmiana stanu pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej "inne zobowiązania"	317,4	426,2	108,8	-	-	-	-	-	-	108,8	-	-
pozostałe zmiany	-	5,8	5,8	-	-	-	-	-	-	-	5,8	-

Zmiana stanu zobowiązań ujętych w działalności finansowej skonsolidowanego sprawozdania z przepływów
pieniężnych

2022

	kredyty otrzymane	zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	zobowiązania podporządkowane	zobowiązania leasingowe
Stan na początek okresu	3 871,7	972,4	1 610,3	335,6
zmiany z tytułu przepływów pieniężnych ujęte w działalności finansowej skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych, w tym:	1 101,0	-589,9	-24,0	-104,4
zaciągnięcie zobowiązań / emisja dłużnych papierów wartościowych	2 423,8	-	-	-
spłata zobowiązań / wykup dłużnych papierów wartościowych	-1 311,2	-575,0	-	-104,4
płatności odsetek od zobowiązań	-11,6	-14,9	-24,0	-
zmiany nie wynikające z przepływów pieniężnych ujęte w działalności operacyjnej skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych	21,3	22,3	57,6	191,7
Stan na koniec okresu	4 994,0	404,8	1 643,9	422,9

2021

	kredyty otrzymane	zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	zobowiązania podporządkowane	zobowiązania leasingowe
Stan na początek okresu	3 517,1	1 370,5	2 309,2	393,7
zmiany z tytułu przepływów pieniężnych ujęte w działalności finansowej skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych, w tym:	365,8	-404,3	-730,3	-108,8
zaciągnięcie zobowiązań / emisja dłużnych papierów wartościowych	1 852,6	575,0	-	-
spłata zobowiązań / wykup dłużnych papierów wartościowych	-1 486,8	-975,0	-702,2	-108,8
płatności odsetek od zobowiązań	-	-4,3	-28,1	-
zmiany nie wynikające z przepływów pieniężnych ujęte w działalności operacyjnej skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych	-11,2	6,2	31,4	50,7
Stan na koniec okresu	3 871,7	972,4	1 610,3	335,6

42.Podmioty powiązane

ING Bank Śląski S.A. jest spółką zależną od ING Bank N.V., który według stanu na 31 grudnia 2022 roku posiadał 75% udziału w kapitale zakładowym ING Banku Śląskiego oraz 75% udziałów w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu ING Banku Śląskiego S.A. Jednostką dominującą najwyższego szczebla jest ING Groep N.V. z siedzibą w Holandii.

ING Bank Śląski dokonuje na rynku międzybankowym operacji z ING Bank N.V. i podmiotami zależnymi od niego. Są to zarówno lokaty i kredyty krótkoterminowe jak i operacje instrumentami pochodnymi. Bank prowadzi również rachunki bankowe podmiotów z Grupy ING. Ponadto spółka zależna ING Lease Sp. z o.o. otrzymała od ING Bank N.V. finansowanie długoterminowe kontraktów leasingowych w EUR (tzw. „matched funding”). Wszystkie wyżej wymienione transakcje odbywają się na zasadach rynkowych.

Koszty działania ponoszone przez Bank na rzecz podmiotu dominującego wynikają przede wszystkim z umów o świadczenie usług konsultacyjno-doradczych, przetwarzania i analizy danych, udostępniania licencji oprogramowania oraz wsparcia informatycznego. W zakresie kosztów ponoszonych przez Bank na rzecz innych podmiotów powiązanych, dominującą rolę odgrywają umowy outsourcingowe dotyczące świadczenia usług hostingu zasobów systemowych dla różnych aplikacji, dzierżawy sprzętu IT, monitoringu dostępności i wydajności aplikacji i infrastruktury IT oraz testów penetracyjnych i monitoringu bezpieczeństwa informatycznego.

Koszty prezentowane są według wartości netto (bez podatku VAT).

Na 31 grudnia 2022 roku ING Bank Śląski S.A. posiadał zaangażowanie wobec jednego z członków Rady Nadzorczej wchodzących w jej skład na koniec 2022 roku w postaci wykorzystanego limitu na karcie kredytowej w wysokości 5 tys. zł (12 tys. zł na koniec 2021).

W tabeli poniżej zaprezentowano informacje liczbowe dotyczące należności i zobowiązań, przychodów i kosztów a także nakładów na majątek trwały, które wynikają z transakcji zawartych pomiędzy podmiotami powiązanymi z Grupą.

	2022			2021		
	ING Bank N.V.	Pozostałe podmioty Grupy ING	Podmioty stowarzyszone	ING Bank N.V.	Pozostałe podmioty Grupy ING	Podmioty stowarzyszone
Należności						
Rachunki nostro	2,2	174,4	-	5,8	6,0	-
Depozyty złożone	227,7	-	-	-	-	-
Kredyty	-	10,5	-	1,2	8,8	-
Wycena dodatnia instrumentów pochodnych	207,4	-	-	140,0	-	-
Transakcje reverse repo	3 759,3	-	-	-	-	-
Inne należności	4,4	3,8	-	4,8	1,4	-
Zobowiązania						
Depozyty otrzymane	11,0	156,4	9,3	3 378,5	142,1	13,6
Kredyty otrzymane	4 994,0	-	-	3 871,6	-	-
Pożyczka podporządkowana	1 643,8	-	-	1 610,4	-	-
Rachunki loro	59,5	32,4	-	39,1	40,1	-
Wycena ujemna instrumentów pochodnych	208,2	-	-	102,1	-	-
Inne zobowiązania	92,0	9,7	-	119,3	2,5	-
Zobowiązania pozabilansowe						
Udzielone zobowiązania pozabilansowe	532,2	759,2	0,1	503,1	790,1	0,1
Otrzymane zobowiązania pozabilansowe*	2 405,9	21,6	-	2 186,5	19,0	-
Transakcje wymiany walutowej	16 307,9	-	-	17 884,0	8,7	-
IRS	187,1	-	-	554,6	-	-
Opcje	400,5	-	-	1 020,1	16,7	-
Przychody i koszty						
Przychody, w tym:	-232,1	3,1	39,0	-34,0	11,4	52,6
przychody/koszty odsetkowe i prowizyjne	-57,1	7,6	39,0	-36,3	6,2	52,6
wynik na instrumentach finansowych	-177,3	-5,4	-	1,0	3,9	-
wynik na pozostałej działalności podstawowej	2,3	0,9	-	1,3	1,3	-
Koszty działania	-176,8	-42,7	-	-171,4	-10,9	-
Nakłady na majątek trwały						
Nakłady na wartości niematerialne	3,1	-	-	-	-	-

*) Na koniec 2022 roku w kwocie *Otrzymanych zobowiązań pozabilansowych* od ING Banku N.V. ujęto 1 219,4 mln zł z tytułu nieuprzywilejowanej pożyczki senioralnej (ang. NonPreferred Senior, NPS). 22 grudnia 2022 roku Bank zawarł z ING Bank N.V. umowę nieuprzywilejowanej pożyczki senioralnej („pożyczka”). Kwota pożyczki wynosi 260 mln EUR. Pożyczka została udzielona na okres 6 lat. Bank ma prawo do wcześniejszej spłaty Pożyczki po upływie 5 lat, pod warunkiem uzyskania zezwolenia Bankowego Funduszu Gwarancyjnego. Udzielona przez ING Bank N.V. pożyczka jest elementem strategii SPE dla Grupy ING. Odsetki będą płatne kwartalnie według stawki EURIBOR 3M powiększonej o marżę. Bank uwzględni środki z pożyczki w zobowiązaniach kwalifikowalnych na potrzeby minimalnego wymogu funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych („MREL”) w dacie realizacji transakcji przypadającej na 5 stycznia 2023 roku.

43.Transakcje z personelem zarządzającym i pracownikami

Kredyty dla pracowników i kierownictwa Banku

Pracownicy Grupy ING Banku Śląskiego S.A. korzystają z kredytów na takich samych warunkach jak pozostali klienci Banku (nie ma kredytów preferencyjnych dla pracowników). Kredyty dla pracowników ujęte są w kwocie kredytów dla klientów i według stanu na 31 grudnia 2022 roku wynosiły 390,5 mln zł (bez pożyczek z ZFŚS). Na 31 grudnia 2021 roku ich wartość wynosiła 213,8 mln zł.

Udzielenie kredytu, pożyczki pieniężnej, gwarancji bankowej i poręczenia dla osób będących w kierownictwie Banku jest określone odrębną procedurą i monitorowaniem zgodnie z Zarządzeniem Prezesa ING Banku Śląskiego S.A.

W sprawozdaniu finansowym za 2022 rok ujęto udzielone kredyty, pożyczki pieniężne, gwarancje i poręczenia bankowe dla kierownictwa Banku (w rozumieniu Art. 79 Prawa Bankowego) w wysokości 56,2 mln zł. Na 31 grudnia 2021 roku ich wartość wynosiła 32,7 mln zł.

Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych

Pracownicy mogą korzystać z różnorodnych form pomocy socjalnej w ramach utworzonych w podmiotach Grupy Zakładowych Funduszy Świadczeń Socjalnych. Stan pożyczek udzielonych z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych według stanu na 31 grudnia 2022 roku wynosił 1,1 mln zł, wobec 1,5 mln zł na 31 grudnia 2021 roku. Stan Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych na 31 grudnia 2022 roku wynosił 19,0 mln zł wobec 11,4 mln zł na 31 grudnia 2021 roku.

Wynagrodzenie Członków Zarządu ING Banku Śląskiego S.A.

Skład Zarządu ING Banku Śląskiego S.A. na koniec 2022 roku został zaprezentowany w rozdziale I. *Informacje o Banku i Grupie Kapitałowej*, w punkcie **7. Skład Zarządu oraz Rady Nadzorczej Banku**.

Świadczenia dla Członków Zarządu ING Banku Śląskiego S.A.

	2022	2021
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze, w tym:		
wynagrodzenia	11,8	10,2
inne świadczenia	2,2	1,9
Razem	14,0	12,1

Na krótkoterminowe świadczenia pracownicze składają się wynagrodzenia zasadnicze, ubezpieczenia, wpłaty na fundusz inwestycyjny, opieka medyczna oraz inne świadczenia przyznane przez Radę Nadzorczą.

Świadczenia dla Członków Zarządu ING Banku Śląskiego S.A. wynikające z Programu Zmiennych Składników Wynagrodzeń

	2022		2021	
	krótkoterminowe świadczenia	długoterminowe świadczenia	krótkoterminowe świadczenia	długoterminowe świadczenia
płatności w gotówce	3,0	2,2	3,6	2,9
akcje fantomowe	1,5	1,1	3,6	2,9
akcje własne	1,6	1,2	0,0	0,0
Razem	6,1	4,5	7,2	5,8

Na krótkoterminowe świadczenia składają się świadczenia wynikające z Programu Zmiennych Składników Wynagrodzeń – część nieodroczone. Na długoterminowe świadczenia składają się świadczenia wynikające z Programu Zmiennych Składników Wynagrodzeń – część odroczone.

Świadczenia za rok 2022 dla członków Zarządu ING Banku Śląskiego S.A. wynikające z Programu Zmiennych Składników Wynagrodzeń nie zostały jeszcze przyznane.

Zgodnie z obowiązującym w Banku systemem wynagrodzeń Członkom Zarządu Banku może przysługiwać premia za rok 2022, której część zostanie wypłacona w 2023 roku, a część będzie odroczone na lata kolejne (2024 – 2030). Maksymalna możliwa do uzyskania wysokość premii za 2022 rok, na którą została utworzona rezerwa, wynosi 10,6 mln zł, w tym na wypłatę gotówkową w 2023 roku 3,0 mln zł, a na część premii z odroczonym terminem płatności 7,6 mln zł. Ostateczną decyzję odnośnie wysokości premii podejmie Rada Nadzorcza Banku.

Na 31 grudnia 2021 roku rezerwa na wypłatę gotówkową premii dla Członków Zarządu Banku wynosiła 13,0 mln zł. Zatwierdzona przez Radę Nadzorczą w roku 2022 kwota premii, która dotyczyła roku 2021 wyniosła 9,3 mln zł.

W latach zakończonych 31 grudnia 2022 roku oraz 31 grudnia 2021 roku Członkom Zarządu nie wypłacono świadczeń po okresie zatrudnienia.

Członkowie Zarządu mają zawarte umowy o zakazie konkurencji po zaprzestaniu pełnienia funkcji w Zarządzie Banku. W przypadku nie powołania na nową kadencję lub odwołania Członkom Zarządu przysługuje odprawa. Informacja o odprawach przysługujących Członkom Zarządu jest zawarta w ich umowach o pracę i należy się tylko w przypadku rozwiązania umowy o pracę przez Bank z przyczyn innych niż uprawniające do rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia.

Wynagrodzenie Członków Rady Nadzorczej ING Banku Śląskiego S.A.

Skład Rady Nadzorczej ING Banku Śląskiego S.A. na koniec 2022 roku został zaprezentowany w rozdziale I. *Informacje o Banku i Grupie Kapitałowej*, w punkcie **7. Skład Zarządu oraz Rady Nadzorczej Banku**.

Świadczenia dla Członków Rady Nadzorczej ING Banku Śląskiego S.A.

	2022	2021
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze, w tym:		
wynagrodzenia	0,9	0,8
Razem	0,9	0,8

Członkowie Zarządu oraz inne osoby będące pracownikami ING Banku Śląskiego S.A. nie otrzymują wynagrodzenia ani nagród z tytułu pełnienia funkcji we władzach jednostek zależnych i stowarzyszonych ING Banku Śląskiego S.A.

Stan posiadania akcji ING Banku Śląskiego przez członków Rady Nadzorczej Banku oraz członków Zarządu Banku

Członkowie Zarządu Banku i Rady Nadzorczej Banku na 31 grudnia 2022 roku nie posiadali akcji ING Banku Śląskiego S.A., podobnie jak na dzień przekazania do publicznej wiadomości rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. za 2022 rok.

44.Zatrudnienie

Zatrudnienie w Grupie Kapitałowej na koniec roku 2022 i 2021 wynosiło odpowiednio:

	2022	2021
w osobach	8 399	8 694
w etatach	8 358,4	8 642,9

45.Istotne zdarzenia po dacie bilansowej

Rezygnacja członka Rady Nadzorczej

26 stycznia 2023 roku Bank otrzymał oświadczenie Pana Arisa Bogdanerisa (Aris Bogdaneris) o rezygnacji z funkcji członka Rady Nadzorczej Banku z dniem odbycia najbliższego Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku. Powodem rezygnacji jest planowane zakończenie pracy w Grupie ING.

Zamiar nabycia spółki Paymento Financial

27 stycznia 2023 r. Komisja Nadzoru Finansowego (KNF) stwierdziła brak podstaw do zgłoszenia sprzeciwu wobec nabycia przez ING Investment Holding (Polska) S.A. – spółkę w 100% zależną od ING Banku Śląskiego S.A. – pakietu kontrolnego akcji Paymento Financial S.A. Po otrzymaniu decyzji od KNF strony przystąpią do finalizacji transakcji. Paymento Financial S.A. dostarcza profesjonalne usługi finansowe oraz rozwiązania IT dla sektora finansowego. Spółka jest Krajową Instytucją Płatniczą, a jej działalność podlega nadzorowi Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego. Przejęcie spółki technologicznej oznacza wzmocnienie kompetencji e-commerce w ING Banku Śląskim S.A. i wsparcie w dalszym rozwoju oferty w tym obszarze.

Opinia Rzecznika Generalnego TSUE

16 lutego 2023 roku Rzecznik Generalny Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości (TSUE) wydał opinię w sprawie dotyczącej odpowiedzi na pytanie sądu odsyłającego dotyczące tego, czy przepisy prawa UE stoją na przeszkodzie wykładni sądowej przepisów krajowych, zgodnie z którą, w przypadku uznania, że umowa kredytu zawarta przez bank i konsumenta jest od początku nieważna z powodu zawarcia w niej nieuczciwych warunków umownych, strony oprócz zwrotu pieniędzy zapłaconych w wykonaniu tej umowy (bank – kapitału kredytu, konsument – rat, opłat, prowizji i składek ubezpieczeniowych) oraz odsetek ustawowych za opóźnienie od chwili wezwania do

zapłaty, mogą domagać się także jakichkolwiek innych świadczeń, w tym należności (w szczególności wynagrodzenia, odszkodowania, zwrotu kosztów lub waloryzacji świadczenia).

Rzecznik Generalny wskazał, że Dyrektywa 93/13 nie reguluje tego, jak powinny rozliczyć się strony umowy o kredyt indeksowany, jeśli zostanie ona uznana za nieważną. Dlatego odpowiedzi na pytanie, czy konsument może żądać od banku zwrotu kosztów korzystania z zapłaconych rat, poszukiwać należy w prawie krajowym. Jeśli prawo krajowe dopuszcza takie roszczenie konsumenta, to Dyrektywa nie stoi temu na przeszkodzie. Co do roszczeń banku Rzecznik wskazał, że Dyrektywa 93/13 stoi na przeszkodzie tym roszczeniom.

Opinia Rzecznika nie przesądza rozstrzygnięcia ani nie jest wiążąca dla TSUE. Wyrok TSUE może więc być inny niż proponuje Rzecznik.

Bank uwzględnił opinię Rzecznika TSUE w szacunkach, dotyczących niniejszego sprawozdania finansowego. Założenia dotyczące kalkulacji, w szczególności uwzględniające rozstrzygnięcia w zakresie wynagrodzenia, zarówno kwoty korekty wartości bilansowej brutto wynikającej z ryzyka prawnego dla portfela kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF wykazywanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jak i kwoty rezerw dotyczących kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF usuniętych już ze sprawozdania z sytuacji finansowej na 31 grudnia 2022 roku, opisano w rozdziale III. *Znaczące zasady rachunkowości*, w punkcie 3.6.

Zarządzanie ryzykiem oraz kapitałem

I. System zarządzania ryzykiem oraz kapitałem	120
II. Ryzyko kredytowe	125
III. Ryzyko rynkowe	146
IV. Ryzyko płynności i finansowania	159
V. Pozostałe ryzyka	167

Zarządzanie ryzykiem oraz kapitałem

I. System zarządzania ryzykiem oraz kapitałem

1.1. System zarządzania ryzykiem

System zarządzania ryzykiem stanowi zintegrowany zbiór zasad, mechanizmów i narzędzi (w tym m.in. polityk i procedur) odnoszących się do procesów dotyczących ryzyka. Rolą systemu zarządzania ryzykiem jest zarządzanie ryzykiem, adekwatne do wielkości i profilu ponoszonego przez Grupę ryzyka, poprzez stałą identyfikację, pomiar lub ocenę, monitorowanie, kontrolę ryzyka, w tym ograniczanie ryzyka oraz raportowanie ryzyka wraz z oceną skuteczności podjętych działań ograniczających ryzyko. W ramach kontroli ryzyka Grupa zabezpiecza się przed ryzykiem lub je ogranicza wprowadzając odpowiednie mechanizmy kontrolne, system limitów oraz adekwatny poziom rezerw (odpisów), a także kapitałów i buforów płynnościowych.

W ramach systemu zarządzania ryzykiem Grupa:

- posiada określoną częstotliwość pomiaru lub oceny ryzyka, która jest adekwatna do skali i złożoności działalności,
- stosuje sformalizowane zasady służące określaniu wielkości podejmowanego ryzyka i zasady zarządzania ryzykiem,
- stosuje sformalizowane procedury mające na celu identyfikację, pomiar lub szacowanie oraz monitorowanie ryzyka, uwzględniające również przewidywany poziom ryzyka w przyszłości,
- stosuje sformalizowane limity ograniczające ryzyko i zasady postępowania w przypadku przekroczenia limitów, w tym wprowadza sposoby i środki, które mają wyeliminować przekroczenie limitów w przyszłości,
- stosuje przyjęty system sprawozdawczości zarządczej umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka,
- posiada strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka,
- posiada wykwalifikowaną kadrę jednostek zarządzających ryzykiem oraz zapewnia szkolenia dla pracowników pierwszej i drugiej linii obrony.

System zarządzania ryzykiem określony jest w polityce *Ogólne zasady zarządzania i ograniczania ryzyka kredytowego, rynkowego, płynności i finansowania oraz operacyjnego w ING Banku Śląskim S.A.*

Struktura ryzyka i kontroli w Grupie opiera się na modelu trzech linii obrony. Model ten ma na celu zapewnienie stabilnych i efektywnych ram dla zarządzania ryzykiem poprzez zdefiniowanie i wdrożenie trzech „poziomów” zarządzania ryzykiem, z odmiennymi rolami, zakresem obowiązków i obowiązkami związanymi z nadzorem.

- Pierwsza linia obrony - jest odpowiedzialna za przestrzeganie zasad wynikających z zatwierdzonych polityk, regulaminów, instrukcji i procedur. W zakres odpowiedzialności pierwszej linii obrony wchodzi między innymi analiza, kontrola oraz zarządzanie ryzykami w procesach, w tym również w odniesieniu do działań zleconych na zewnątrz. Są to Jednostki biznesowe oraz organizacyjne Banku wspierające operacyjnie i technologicznie Biznes oraz jednostki odpowiedzialne za ryzyko środowiskowe.
- Druga linia obrony - odpowiedzialna za wydawanie regulacji oraz zapewnienie metod i narzędzi zarządzania ryzykiem, w tym wspieranie pierwszej linii obrony w trakcie realizacji tego procesu. W ramach działań kontrolnych dokonuje własnej niezależnej oceny efektywności funkcjonowania pierwszej linii obrony poprzez: inspekcje, testy, przeglądy i inne formy kontroli. Wspiera też pierwszą linię obrony w zakresie mechanizmów kontrolnych. Drugą linię obrony stanowią jednostki z obszaru:
 - ryzyka operacyjnego
 - ryzyka braku zgodności (compliance)
 - ryzyka prawnego
 - ryzyka kredytowego i rynkowego
 - finansów
 - zarządzania zasobami ludzkimi orazDepartament Inspekcji Ryzyka Kredytowego i Departament Walidacji Modeli.
- Trzecia linia obrony - zapewnia niezależną ocenę adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej w pierwszej i drugiej linii obrony. Trzecią linię obrony stanowi Departament Audytu wewnętrznego.

System kontroli wewnętrznej określony został w polityce *System kontroli wewnętrznej w ING Banku Śląskim S.A.*

Szczególną rolę w procesie zarządzania ryzykiem pełnią Zarząd Banku oraz Rada Nadzorcza. Bank posiada także szereg komitetów, które pełnią aktywną rolę w zarządzaniu poszczególnymi rodzajami ryzyka.

1.2. Zasady zarządzania ryzykiem

ING Bank Śląski S.A. zarządza ryzykiem kredytowym, rynkowym i operacyjnym zgodnie z zasadami określonymi przez normy polskiego prawa, regulacje Komisji Nadzoru Finansowego (KNF) oraz inne uprawnione organy, a także zgodnie ze standardami określonymi przez Grupę ING w stopniu, który nie prowadzi do naruszenia wspomnianych wcześniej regulacji oraz dokumentów z zakresu najlepszych praktyk.

Niezależnie od konieczności zapewnienia zgodności regulacyjnej i prawnej (compliance), Grupa traktuje zarządzanie ryzykiem kredytowym, rynkowym oraz operacyjnym jako fundamentalną i integralną część całościowego zarządzania Grupą.

1.3. Apetyt na ryzyko

Apetyt na ryzyko określa maksymalną wielkość ryzyka jaką Grupa jest gotowa zaakceptować wspierając tym samym stabilność oraz dalszy rozwój. W ramach zarządzania ryzykiem i kapitałem w Grupie ustalane są parametry apetytu na ryzyko (tzw. RAS - Risk Appetite Statement) w następujących podstawowych obszarach:

- RAS dotyczący adekwatności kapitałowej,
- RAS dotyczący płynności i finansowania oraz ryzyka rynkowego,
- RAS dotyczący ryzyka kredytowego
- RAS dotyczący ryzyka operacyjnego.

RAS dotyczący adekwatności kapitałowej

W 2022 roku Bank monitorował poziomy umożliwiające wypłatę dywidendy dla następujących współczynników kapitałowych (z aktualnymi na daną datę poziomami dywidendowymi):

- współczynnik kapitału podstawowego Tier 1 (CET1) na poziomie co najmniej 10,5%,
- współczynnik Tier 1 (T1) na poziomie co najmniej 12,5%, oraz
- łączny współczynnik kapitałowy (TCR) na poziomie co najmniej 14,00%.

W poziomach RAS Bank utrzymał bufor ryzyka systemowego w wysokości 3% na cele dywidendowe. Powyższe poziomy RAS nie uwzględniają jeszcze zmniejszenia poziomu bufora innej instytucji o znaczeniu systemowym z 0,75% do poziomu 0,5%, o czym Bank został poinformowany przez KNF 20 grudnia 2022 roku.

RAS dotyczący adekwatności kapitałowej wynika z obowiązku utrzymywania minimalnych poziomów współczynników kapitałowych wynikających z następujących regulacji zewnętrznych:

- Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z 26 czerwca 2013 roku (4,5% dla CET1, 6% dla T1 oraz 8% dla TCR),
- Ustawy z 5 sierpnia 2015 roku o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym sankcjonującej dodatkowe bufory kapitałowe, w tym :
 - bufor zabezpieczający, który w 2022 roku (podobnie jak w roku 2021) wynosił 2,5%,
 - bufor innej instytucji o znaczeniu systemowym w wysokości 0,75% nałożony decyzją KNF, otrzymaną 5 listopada 2021 roku (decyzją KNF otrzymaną 20 grudnia 2022 roku poziom bufora zmniejszył się do poziomu 0,5%),
 - bufor antycykliczny z zastosowaniem do ekspozycji na które taki bufor został przez właściwe organy nałożony. Bufor antycykliczny jest zmienny w czasie w zależności od struktury odnośnych ekspozycji oraz poziomów wskaźników bufora antycyklicznego nałożonych na odnośne ekspozycje (według stanu na koniec grudnia 2022 roku bufor antycykliczny wynosił efektywnie 0,005%, w porównaniu do 0,001% według stanu na koniec grudnia 2021),
- Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 1 września 2017 roku w sprawie bufora ryzyka systemowego wprowadzającego bufor ryzyka systemowego w wysokości 3% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko z zastosowaniem do wszystkich ekspozycji znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (18 marca 2020 roku opublikowano Rozporządzenie Ministra Finansów uchylające rozporządzenie w sprawie bufora ryzyka systemowego, kierując się jednak ostrożnym podejściem Bank monitoruje poziom dywidendowy z uwzględnieniem wielkości bufora ryzyka systemowego). Na potrzeby RAS, poziomy dywidendowy wynikający z polityki dywidendowej KNF, nie uwzględniają narzutu kapitałowego zalecanego w ramach Filara 2.

W ramach RAS dotyczących adekwatności kapitałowej określone są również limity kapitałowe na poszczególne rodzaje ryzyka.

1.4. Fundusze własne i wymóg kapitałowy

1.4.1 Fundusze własne

Fundusze własne Grupy składają się z:

- kapitału podstawowego Tier 1, który na koniec 2022 roku wyniósł 14 814,8 mln zł,
- kapitału Tier 2, który na koniec 2022 roku wyniósł 1 647,3 mln zł.

Na 31 grudnia 2022 roku w Grupie nie jest identyfikowany kapitał dodatkowy Tier 1 (AT1).

Fundusze własne

	2022	2021*
Kapitał Tier 1	14 814,8	15 125,0
Kapitał podstawowy Tier 1	14 814,8	15 125,0
instrumenty kapitałowe kwalifikujące się jako kapitał podstawowy Tier 1	130,1	130,1
nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	956,3	956,3
zyski zatrzymane, w tym:	705,0	2 177,8
zyski zatrzymane w poprzednich latach	58,6	559,0
uznany zysk	646,4	1 618,8
skumulowane inne całkowite dochody	-287,4	173,4
kapitał rezerwowy	13 309,0	11 183,5
fundusze ogólne ryzyka bankowego	1 215,2	1 215,2
wartość firmy i inne wartości niematerialne	-467,6	-425,1
korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier 1	379,2	280,5
korekty wartości z tytułu wymogów w zakresie ostrożnej wyceny	-20,1	-19,1
aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności i niewynikające z różnic przejściowych po odliczeniu powiązanych rezerw z tytułu podatku dochodowego	-1 038,1	-544,5
niedobór korekt z tytułu ryzyka kredytowego wobec oczekiwanych strat według metody IRB	-60,0	0,0
niedobór pokrycia z tytułu ekspozycji nieobsługiwanych	-6,8	-3,1
Kapitał Tier 2	1 647,3	1 721,6
zobowiązania podporządkowane	1 641,5	1 609,8
nadwyżka rezerw ponad oczekiwane uznane straty według metody IRB	5,8	111,8
Fundusze własne przyjęte do kalkulacji łącznego współczynnika kapitałowego	16 462,1	16 846,6

*) 7 kwietnia 2022 roku Walne Zgromadzenie Banku zatwierdziło podział zysku za rok 2021. Zaliczenie do funduszy własnych na 31 grudnia 2021 roku zysku netto wypracowanego w 2021 roku za skutkowało wzrostem funduszy własnych do poziomu 16 846,6 mln zł, co zostało zaprezentowane w tabeli powyżej. Według wartości wykazanej w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok 2021 poziom funduszy własnych wynosił 15 689,9 mln zł.

1.4.2 Wymóg kapitałowy

Na potrzeby sprawozdawcze w 2022 i 2021 roku do kalkulacji wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego Grupa wykorzystywała metodę zaawansowaną wewnętrzných ratingów oraz metodę standardową. Grupa posiada zgodę Komisji Nadzoru Finansowego oraz Narodowego Banku Holandii na stosowanie metody zaawansowanej

wewnętrznych ratingów (AIRB) dla klas ekspozycji: przedsiębiorstwa oraz instytucje kredytowe dla Banku i ING Lease Sp. z o.o. W obszarze ryzyka operacyjnego, od czerwca 2020 roku Grupa wykorzystuje metodę standardową TSA (the standardised approach). W obszarze ryzyka rynkowego Grupa wykorzystuje metodę podstawową i metodę zaktualizowanego średniego okresu zwrotu (w zależności od rodzaju ryzyk). Grupa wyznacza również wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka koncentracji, ryzyka rozliczenia oraz ryzyka korekty wyceny kredytowej (CVA). We wszystkich przypadkach wymogi wyznaczane są zgodnie z Rozporządzeniem CRR.

Łączny wymóg kapitałowy jest zdominowany przez wymóg z tytułu ryzyka kredytowego. Na koniec 2022 roku podobnie jak na koniec 2021 roku stanowił on 88% wymogu ogółem.

1.4.3 Adekwatność kapitałowa

31 grudnia 2022 roku wartość łącznego współczynnika kapitałowego (TCR) dla Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego wyniosła 15,23% w porównaniu do 16,05% na koniec 2021 roku a wartość współczynnika Tier 1 wyniosła 13,70% w porównaniu do 14,41% na koniec 2021 roku.

Główne czynniki zmiany łącznego współczynnika kapitałowego to:

- w ramach kapitału podstawowego Tier 1:
 - zwiększenie negatywnego wpływu aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego opartych na przyszłej rentowności i niewynikających z różnic przejściowych, w związku ze zrealizowaną stratą podatkową za 2022 rok na skutek wyceny portfela instrumentów IRS – spadek łącznego współczynnika kapitałowego o 0,47 p.p.,
 - zwiększenie negatywnego wpływu z tytułu niezrealizowanych zysków i strat na portfelu wycenianym do wartości godziwej przez inne całkowite dochody, z uwzględnieniem tymczasowego traktowania zgodnie z art. 468 Rozporządzenia 575/2013 – spadek łącznego współczynnika kapitałowego o 0,33 p.p.,
 - uwzględnienie zysku za 1 półrocze 2022 roku, po pomniejszeniu o przewidywane dywidendy (646,4 mln zł) – wzrost łącznego współczynnika kapitałowego o 0,60 p.p.,
- w ramach wymogu kapitałowego:
 - wzrost aktywów ważonych ryzykiem, w tym wynikający ze zmian modelowych – spadek łącznego współczynnika kapitałowego o 0,46 p.p.

Nadwyżka łącznego współczynnika kapitałowego ponad wymóg regulacyjny zmniejszyła się z 4,80% do 3,72% a nadwyżka współczynnika Tier 1 zmniejszyła się z 5,16% do 4,19%.

Łączny współczynnik kapitałowy

	2022	2021*
Fundusze własne przyjęte do kalkulacji łącznego współczynnika kapitałowego	16 462,1	16 846,6
Wymogi kapitałowe		
wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego, ryzyka kredytowego kontrahenta, ryzyka rozmycia oraz dostaw z późniejszym terminem rozliczenia	7 642,9	7 402,7
wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka pozycji, ryzyka walutowego i ryzyka cen towarów	113,0	100,3
wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego	893,1	893,1
Łączny wymóg kapitałowy	8 649,0	8 396,1
Łączny współczynnik kapitałowy		
minimalny wymagany poziom	11,505%	11,251%
nadwyżka wskaźnika TCR (p.p)	3,72	4,80
Współczynnik kapitału Tier 1		
minimalny wymagany poziom	9,505%	9,251%
nadwyżka wskaźnika T1 (p.p)	4,19	5,16

*) 7 kwietnia 2022 roku Walne Zgromadzenie Banku zatwierdziło podział zysku za rok 2021. Zaliczenie do funduszy własnych na 31 grudnia 2021 roku zysku netto wypracowanego w 2021 roku za skutkowało wzrostem współczynników TCR i Tier1 odpowiednio do 16,05% i 14,41%, co zostało zaprezentowane w tabeli powyżej. Według wartości wykazanych w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok 2021 współczynniki TCR i Tier1 Grupy na 31 grudnia 2021 roku wynosiły odpowiednio 15,08% i 13,47%.

Grupa w kalkulacji współczynników kapitałowych skorzystała z przepisów przejściowych w zakresie złagodzenia wpływu wdrożenia standardu MSSF 9 na poziom funduszy własnych. Dodatkowo Grupa zastosowała tymczasowe traktowanie niezrealizowanych zysków i strat wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody zgodnie z art. 468 rozporządzenia CRR. W przypadku nie stosowania przez Grupę okresu przejściowego na potrzeby wdrożenia MSSF 9 ani tymczasowego traktowania niezrealizowanych zysków i strat wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody zgodnie z art. 468 Rozporządzenia CRR, łączny współczynnik kapitałowy na 31 grudnia 2022 roku kształtowałyby się na poziomie 14,91% a współczynnik kapitału Tier 1 na poziomie 13,39% (w porównaniu do odpowiednio 15,82% oraz 14,16% na koniec 2021 roku).

Minimalne wymogi kapitałowe

20 grudnia 2022 roku Bank otrzymał pismo Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie zmiany poziomu bufora innej instytucji o znaczeniu systemowym, którego adekwatna wysokość wynikająca z przyjętych przez KNF zasad, została ustalona w wysokości równoważnej 0,5% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko. Decyzja KNF oznacza, że bufor innej instytucji o znaczeniu systemowym dla Banku uległ zmianie z poziomu 0,75% do poziomu 0,5%.

27 grudnia 2022 roku Bank otrzymał pismo Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie zalecenia ograniczenia ryzyka występującego działalności Banku poprzez utrzymywanie funduszy własnych na pokrycie dodatkowego narzutu kapitałowego (P2G) w celu zaabsorbowania potencjalnych strat wynikających z wystąpienia warunków skrajnych, w wysokości 0,50 p.p. na poziomie skonsolidowanym oraz 0,52 p.p. na poziomie jednostkowym. Zalecenie Bank powinien spełniać ponad wartość łącznego współczynnika kapitałowego (o którym mowa w art. 92 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 575/2013), powiększonego o dodatkowy wymóg w zakresie funduszy własnych (P2R, o którym mowa w art. 138 ust. 2 pkt 2 ustawy Prawo bankowe) oraz o wymóg połączonego bufora (o którym mowa w art. 55 ust. 4 ustawy o nadzorze makroostrożnościowym). Narzut kapitałowy P2G powinien składać się w całości z kapitału podstawowego Tier 1.

W konsekwencji tego, na 31 grudnia 2022 roku minimalne skonsolidowane wymogi kapitałowe wynoszą dla Grupy:

- CET1 >= 8,00%,
- T1 >= 9,50%,
- TCR >= 11,50%.

1.5. Polityka dywidendowa

Najważniejsze założenia polityki dywidendowej Banku są następujące:

- stabilne realizowanie wypłat dywidend w dającej się przewidzieć perspektywie w wysokości do 50% rocznego zysku netto Banku z zachowaniem zasady ostrożnego zarządzania oraz wszelkich wymogów regulacyjnych, do których zachowania Bank jest zobowiązany, a także z uwzględnieniem przyjętych do stosowania Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW 2021,
- propozycja wypłaty dywidendy w wysokości wyższej niż wynikałoby to ze wskaźnika wskazanego powyżej jest możliwa, gdy jest to uzasadnione sytuacją finansową Banku (np. z niepodzielonego zysku z lat ubiegłych) oraz pod warunkiem spełnienia wszystkich pozostałych wymogów określonych w przepisach prawa i polityce dywidendowej,

- możliwość realizowania wypłat dywidendy z nadwyżki kapitału powyżej minimalnych współczynników adekwatności kapitałowej oraz powyżej określonego przez Komisję Nadzoru Finansowego dla celów wypłaty dywidendy minimalnych poziomów współczynników kapitałowych.

Decydując o proponowanej kwocie wypłaty dywidendy, Zarząd Banku bierze pod uwagę wymogi nadzorcze przekazywane w ramach oficjalnego komunikatu KNF dotyczącego polityki dywidendowej banków, jak również następujące przesłanki:

- aktualną sytuację ekonomiczno-finansową Banku i Grupy Kapitałowej Banku, w tym ograniczenia w sytuacji generowania strat finansowych lub niskiej rentowności (niski zwrot z aktywów / kapitału),
- założenia strategii zarządzania i strategii zarządzania ryzykiem Banku oraz Grupy Kapitałowej Banku,
- ograniczenia wynikające z art. 56 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 roku o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym,
- konieczność pomniejszania zysków bieżącego okresu lub niezatwierdzonych zysków rocznych zaliczanych do funduszy własnych o możliwe do przewidzenia dywidendy, zgodnie z artykułem 26 Rozporządzenia UE nr 575/2013,
- otoczenie makroekonomiczne.

Wytyczne KNF w sprawie dywidend za 2022 rok

6 grudnia 2022 roku Komisja Nadzoru Finansowego opublikowała stanowisko w zakresie polityki dywidendowej w 2023 roku. Kwotę do wysokości 50% zysku za 2022 rok mogą wypłacić jedynie banki, które spełniają jednocześnie poniższe kryteria:

- nie realizują programu naprawczego,
- są pozytywnie oceniane w ramach procesu Badania i Oceny Nadzorczej (ocena końcowa BION nie gorsza niż 2,5),
- wykazują poziom dźwigni finansowej (LR) na poziomie wyższym niż 5%,
- posiadają współczynnik kapitału podstawowego Tier 1 (CET1) nie niższy niż wymagane minimum: $4,5\% + 56\% \cdot \text{wymóg P2R} + \text{wymóg połączanego bufora}$ (z uwzględnieniem 3 p.p. bufora nadzorczego),
- posiadają współczynnik kapitału Tier 1 (T1) nie niższy niż wymagane minimum: $6\% + 75\% \cdot \text{wymóg P2R} + \text{wymóg połączanego bufora}$ (z uwzględnieniem 3 p.p. bufora nadzorczego),
- posiadają łączny współczynnik kapitałowy (TCR) nie niższy niż wymagane minimum: $8\% + \text{wymóg P2R} + \text{wymóg połączanego bufora}$ (z uwzględnieniem 3 p.p. bufora nadzorczego).

Kwotę do wysokości 75% zysku z 2022 roku mogą wypłacić jedynie banki spełniające jednocześnie kryteria do wypłaty 50% z uwzględnieniem, w ramach kryteriów kapitałowych, wrażliwości banku na niekorzystny scenariusz makroekonomiczny (mierzonej poziomem P2G).

Kwotę do wysokości 100% zysku z 2022 roku mogą wypłacić jedynie banki spełniające jednocześnie kryteria do wypłaty 75%, a także których portfel należności od sektora niefinansowego charakteryzuje się dobrą jakością kredytową (udział NPL, z uwzględnieniem instrumentów dłużnych, na poziomie nieprzewyższającym 5%).

Kryteria określone w powyższych punktach bank powinien spełniać zarówno na poziomie jednostkowym, jak i skonsolidowanym.

Wypłacone dywidendy

Na podstawie stanowiska KNF w sprawie polityki dywidendowej banków na 2022 rok, 7 kwietnia 2022 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku podjęło uchwałę w sprawie wypłaty dywidendy z zysku za 2021 rok. Na podstawie tej uchwały, 4 maja 2022 roku Bank wypłacił dywidendę w łącznej wysokości 689,5 mln zł, tj. w kwocie 5,30 zł brutto na jedną akcję.

II. Ryzyko kredytowe

1.1. Wstęp

Nadrzędnymi dokumentami regulującymi zarządzanie ryzykiem kredytowym są: *Ogólne Zasady zarządzania i ograniczania ryzyka kredytowego, rynkowego, płynności i finansowania oraz operacyjnego w ING Banku Śląskim* oraz *Polityka zarządzania ryzykiem kredytowym w ING Banku Śląskim*.

Ryzyko kredytowe rozumiane jest jako:

- ryzyko poniesienia przez Grupę straty finansowej w wyniku nie wywiązania się dłużnika w całości i terminie ze swoich zobowiązań kredytowych wobec Grupy, lub
- ryzyko zmniejszenia się wartości ekonomicznej ekspozycji kredytowej lub grupy ekspozycji kredytowych w wyniku pogorszenia zdolności dłużnika do obsługi zadłużenia w uzgodnionych terminach.

Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe

	2022	2021
Kredyty i inne należności udzielone innym bankom	5 161,1	704,8
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy (z wyłączeniem instrumentów kapitałowych), w tym:	2 114,2	1 776,7
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	2 059,6	1 698,3
wycena instrumentów pochodnych	974,9	629,3
pozostałe aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	1 084,7	1 069,0
dłużne papiery wartościowe, w tym:	607,1	544,3
obligacje Skarbu Państwa w PLN	566,9	502,4
obligacje Skarbu Państwa Czech w CZK	39,8	41,4
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	0,4	0,5
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	477,6	524,7
Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym:	54,6	78,4
kredyty obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	54,6	78,4
Pochodne instrumenty zabezpieczające	139,2	250,4
Inwestycyjne papiery wartościowe (z wyłączeniem instrumentów kapitałowych), w tym:	48 311,9	47 454,7
Wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody, w tym:	15 691,8	15 477,9

obligacje Skarbu Państwa w PLN	12 153,8	13 032,3
obligacje Skarbu Państwa w EUR	1 803,4	1 022,9
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	1 308,9	941,4
obligacje Rządu Austriackiego	425,7	481,3
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu, w tym:	32 620,1	31 976,8
obligacje Skarbu Państwa w PLN	13 352,5	16 082,8
obligacje Skarbu Państwa w EUR	3 192,1	4 028,8
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	6 815,7	5 695,2
obligacje Polskiego Funduszu Rozwoju	3 858,4	3 855,2
obligacje Banku Gospodarstwa Krajowego	1 802,1	2 299,8
bony pieniężne NBP	3 599,3	15,0
Kredyty i inne należności udzielone klientom wyceniane według zamortyzowanego kosztu, w tym:	154 974,6	146 536,0
Bankowość korporacyjna	90 285,8	77 756,3
kredyty w rachunku bieżącym	14 960,8	11 848,6
kredyty i pożyczki terminowe	51 502,1	44 675,6
należności leasingowe	12 363,5	11 090,0
należności faktoringowe	7 682,0	6 823,8
dłużne papiery wartościowe (korporacyjne i komunalne)	3 777,4	3 318,3
Bankowość detaliczna	62 805,4	65 530,4
kredyty i pożyczki hipoteczne	54 886,5	57 192,3
kredyty w rachunku bieżącym	634,0	631,9
pozostałe kredyty i pożyczki	7 284,9	7 706,2
Inne należności	1 883,4	3 249,3
Należności w innych aktywach	50,5	122,3
Udzielone zobowiązania pozabilansowe, w tym:	48 158,2	48 693,8
niewykorzystane linie kredytowe	37 223,5	38 972,4
gwarancje	7 455,1	6 215,5
niewykorzystane kredyty w rachunku bieżącym	1 549,7	1 563,2
limity na kartach kredytowych	1 548,2	1 549,1
akredytywy	381,7	393,6
Razem	258 909,7	245 538,7

Polityka Grupy w zakresie ryzyka portfela ekspozycji kredytowych uwzględnia fakt, że działalność generująca ryzyko kredytowe może być powiązana również z innymi rodzajami ryzyk, tj. między innymi: ryzykiem płynności, rynkowym, operacyjnym, prawnym i reputacyjnym, które mogą się wzajemnie wzmacniać oraz uwzględnia ryzyko ESG.

Grupa optymalizuje oraz ogranicza straty z tytułu ponoszonego ryzyka poprzez:

- ustalenie wewnętrznych limitów,
- odpowiednią konstrukcję produktów kredytowych,
- stosowanie zabezpieczeń,
- stosowanie kontroli funkcjonalnej,
- sprawny monitoring, restrukturyzację i windykację,
- monitorowanie zmiany zdolności i wiarygodności kredytowej klientów,
- regularny monitoring i walidację modeli wykorzystywanych do identyfikacji i pomiaru ryzyka kredytowego
- przeprowadzanie analiz trendów i wartości kluczowych wskaźników ryzyka.

Podstawowym celem Grupy w procesie zarządzania ryzykiem kredytowym jest wspieranie efektywnej realizacji celów biznesowych poprzez proaktywne zarządzanie ryzykiem i działalność na rzecz wzrostu organicznego, przy jednoczesnym:

- utrzymywaniu bezpiecznego poziomu norm współczynników kapitałowych i płynności oraz odpowiedniego poziomu rezerw,
- zapewnieniu zgodności z przepisami prawa i wymaganiami instytucji nadzorczych.

Ryzykiem kredytowym Grupa zarządza w sposób zintegrowany w oparciu o:

- planowanie strategiczne,
- spójny system limitów, polityk i procedur oraz
- narzędzia służące do zarządzania ryzykiem, w tym do identyfikacji, pomiaru i kontroli ryzyka.

Na ten zintegrowany system składają się wszystkie procesy w Grupie realizowane w związku z działalnością kredytową.

Szczegółowe cele zarządzania ryzykiem kredytowym to:

- wspieranie inicjatyw biznesowych,
- utrzymywanie strat kredytowych na założonym poziomie,
- ciągła weryfikacja, ocena adekwatności i rozwoju stosowanych procedur, modeli i innych elementów systemu zarządzania ryzykiem,
- dostosowywanie działalności do zmieniających się warunków zewnętrznych,
- utrzymywanie odpowiedniego poziomu wymogów kapitałowych na ryzyko kredytowe oraz rezerw,
- zapewnienie zgodności z wymogami regulatora.

1.2. Strategia zarządzania ryzykiem i parametry apetytu na ryzyko

Zarządzanie ryzykiem kredytowym Grupa traktuje jako fundamentalną i integralną część całościowego zarządzania Grupą. Kluczowymi elementami zarządzania ryzykiem są ustalanie i monitorowanie wykonania strategii oraz parametrów RAS (ang. Risk Appetite Statement).

Strategia zarządzania ryzykiem kredytowym

Strategia zarządzania ryzykiem kredytowym wspiera realizację celów biznesowych przy zachowaniu bezpiecznego poziomu wypłacalności i płynności Banku oraz adekwatnego poziomu rezerw. Wyznacza się ją w celu zapewnienia optymalnego rozwoju portfela kredytowego, przy zachowaniu odpowiedniej jakości i dochodowości operacji kredytowych oraz alokacji kapitału. Podstawowym celem określenia strategii zarządzania ryzykiem kredytowym jest optymalizacja relacji między ryzykiem a zwrotem na kapitale, przy uwzględnieniu informacji o aktualnym i perspektywicznym otoczeniu makroekonomicznym, portfela Banku oraz poziomie realizacji limitów RAS.

Strategia zarządzania ryzykiem kredytowym uwzględnia „spojrzenie w przyszłość”, w tym potrzebę utrzymania konkurencyjności, atrakcyjności oraz rozwoju oferty Banku.

Ustalanie apetytu na ryzyko (RAS)

RAS to apetyt na ryzyko Banku, który definiuje się poprzez wyznaczenie kluczowych i szczegółowych limitów. Ustalanie i monitorowanie poziomu apetytu na ryzyko (parametrów RAS) to integralna część procesu planowania w Banku oraz zarządzania przez Bank ryzykiem koncentracji.

Rodzaje limitów RAS dla ryzyka kredytowego:

- limity sprzedażowe i wielkości portfela,
- limity jakości portfela/ dla wartości parametrów ryzyka,
- limity efektywności monitoringu i windykacji,
- limity sektorowe,
- limity koncentracji, w tym limity dla portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie wynikające z wymogów Rekomendacji S,
- parametry jakościowe RAS dla ryzyka ESG.

Oprócz limitów RAS, ustalane są w Banku limity na ryzyko kredytowe dla poszczególnych obszarów, linii biznesowych, produktów oraz limity transakcji, które są akceptowane przez właściwego decydenta kredytowego. Dodatkowo ustala się wewnętrzne limity koncentracji w odniesieniu do branż gospodarki, przyjmowanych form zabezpieczeń, regionów i ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie. Bieżące wykonanie limitów RAS jest monitorowane i raportowane w trakcie roku, w okresach miesięcznych.

Największe zaangażowania Grupy

Poniższa tabela prezentuje zestawienie 20 największych zaangażowań Grupy wobec podmiotów / grup podmiotów powiązanych (w tym grup podmiotów, w których jednostką dominującą jest Bank).

W kwocie zaangażowań ujęto wartość aktywów bilansowych (udzielonych kredytów, złożonych lokat, dłużnych papierów wartościowych), udzielonych zobowiązań pozabilansowych oraz wartość ekwiwalentu bilansowego instrumentów pochodnych. Zaangażowania zostały pomniejszone o kwoty wyłączeń dopuszczone w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku oraz w Rozporządzeniu MF 1018 z dnia 01 lipca 2016 roku.

Podmiot/grupa podmiotów powiązanych	zaangażowanie Grupy	
	2022	2021
Grupa 1	2 453,8	1 041,6
Grupa 2	2 264,2	1 717,3
Grupa 3 (bankowa)	2 181,0	2 058,2
Grupa 4	1 659,6	1 670,0
Grupa 5 (bankowa)	1 647,4	1 371,9
Grupa 6	1 431,2	1 230,6
Grupa 7 (bankowa)	1 323,6	936,1
Grupa 8	1 290,4	1 122,7
Grupa 9	1 233,4	724,6
Grupa 10	1 069,8	631,6
Grupa 11	998,0	1 162,9
Grupa 12	962,3	968,7
Grupa 13	930,4	604,9
Grupa 14	868,9	796,7
Grupa 15	858,4	925,0
Grupa 16	852,1	795,2
Grupa 17	813,6	814,4
Grupa 18	754,0	319,7
Grupa 19	742,3	487,5
Grupa 20	707,0	597,4

Koncentracja zaangażowań wobec klientów korporacyjnych w branży gospodarki narodowej

2022

Branża gospodarki narodowej	zaangażowanie bilansowe i pozabilansowe w mln zł (wartość bilansowa brutto)				udział w zaangażowaniu ogółem
	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Ogółem	(w %)
handel hurtowy	14 470,2	1 995,3	403,4	16 868,9	12,4%
obsługa nieruchomości	7 744,5	2 033,3	259,5	10 037,3	7,4%
budownictwo	7 309,6	1 065,2	272,4	8 647,2	6,4%
handel detaliczny	6 900,9	525,9	154,6	7 581,4	5,6%
pozostała działalność związana z prowadz. interesów	6 003,5	1 190,7	152,4	7 346,6	5,4%
pośrednictwo finansowe	6 118,3	862,7	1,3	6 982,3	5,1%
produkcja artykułów spożywczych i napojów	5 375,5	863,3	258,3	6 497,1	4,8%
produkcja metalowych wyrobów gotowych	5 238,7	667,6	142,7	6 049,0	4,5%
transport lądowy i rurociągami	4 631,3	907,2	170,7	5 709,2	4,2%
przemysł gumowy	4 172,5	498,3	46,6	4 717,4	3,5%
produkcja chemikaliów , wyrobów chemicznych	2 359,2	2 074,3	2,3	4 435,8	3,3%
przemysł energetyczny	3 869,8	14,0	111,4	3 995,2	2,9%
przemysł drzewny i papierniczy	3 253,2	290,1	66,4	3 609,7	2,7%
wynajem sprzętu	2 715,2	436,1	13,9	3 165,2	2,3%
administracja publiczna i obrona narodowa	1 416,5	1 682,0	0,0	3 098,5	2,3%
poczta i telekomunikacja	2 938,6	48,5	17,0	3 004,1	2,2%
sprzedaż , naprawa i obsługa pojazdów mechanicznych	2 591,5	267,5	73,6	2 932,6	2,2%
rolnictwo , leśnictwo , rybactwo	2 043,0	292,6	111,7	2 447,3	1,8%
przemysł maszynowy	2 067,4	251,3	54,1	2 372,8	1,7%
pozostałe	22 825,1	3 122,6	427,7	26 375,4	19,4%
Razem	114 044,5	19 088,5	2 740,0	135 873,0	100%

2021

Branża gospodarki narodowej	zaangażowanie bilansowe i pozabilansowe w mln zł (wartość bilansowa brutto)				udział w zaangażowaniu ogółem
	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Ogółem	(w %)
handel hurtowy	12 989,8	1 053,1	487,0	14 529,9	12,0%
obsługa nieruchomości	9 432,4	708,2	280,9	10 421,5	8,6%
budownictwo	6 458,0	569,8	289,2	7 317,0	6,0%
pozostała działalność związana z prowadzeniem interesów	5 836,5	482,6	313,9	6 633,0	5,5%
handel detaliczny	5 764,8	347,4	192,7	6 304,9	5,2%
produkcja metalowych wyrobów gotowych	5 362,2	374,1	137,2	5 873,5	4,8%
produkcja artykułów spożywczych i napojów	4 858,1	537,9	230,1	5 626,1	4,6%
transport lądowy i rurociągami	4 492,3	494,2	160,3	5 146,8	4,2%
pośrednictwo finansowe	4 921,6	4,7	7,7	4 934,0	4,1%
przemysł gumowy	4 181,4	226,5	63,4	4 471,3	3,7%
przemysł energetyczny	3 631,3	13,4	125,3	3 770,0	3,1%
produkcja chemikaliów, wyrobów chemicznych	3 518,9	173,8	1,8	3 694,5	3,0%
przemysł drzewny i papierniczy	2 890,2	175,5	55,5	3 121,2	2,6%
poczta i telekomunikacja	3 011,2	31,9	9,6	3 052,7	2,5%
administracja publiczna i obrona narodowa	2 939,3	0,3	0,0	2 939,6	2,4%
sprzedaż , naprawa i obsługa pojazdów mechanicznych	2 436,7	172,8	66,0	2 675,5	2,2%
wynajem sprzętu	2 424,1	176,8	16,1	2 617,0	2,2%
rolnictwo , leśnictwo , rybactwo	1 858,5	211,0	122,8	2 192,3	1,8%
przemysł maszynowy	1 807,0	211,1	50,7	2 068,8	1,7%
pozostałe	21 101,8	2 608,2	383,7	24 093,7	19,8%
Razem	109 916,1	8 573,3	2 993,9	121 483,3	100%

Grupa nie identyfikuje innych istotnych koncentracji ryzyka poza tymi, które zaprezentowano w niniejszym rozdziale oraz w dodatkowych notach objaśniających.

1.3. Proces zarządzania ryzykiem kredytowym

Zarządzanie ryzykiem kredytowym jest procesem ciągłym, na który składają się wszystkie działania Banku związane z wykonywaniem działalności kredytowej. Wszystkie jednostki i osoby, które wykonują zadania w ramach procesu kredytowego ściśle współpracują ze sobą w celu:

- zwiększenia efektywności zarządzania ryzykiem, oraz
- utrzymania ryzyka na poziomie zgodnym ze strategią, apetytem na ryzyko i planami finansowymi Banku oraz zatwierdzonym poziomem RAS.

Proces zarządzania ryzykiem kredytowym realizowany jest w Banku w ramach trzech niezależnych organizacyjnie i funkcjonalnie linii obrony.

W Banku stosuje się rozwiązania organizacyjne uwzględniające rozdzielenie funkcji sprzedaży produktów bankowych od funkcji akceptacji ryzyka na wszystkich szczeblach struktury organizacyjnej, w tym Zarządu Banku. Rozdzielenie funkcji monitorowania i kontroli ryzyka ekspozycji kredytowych (w tym ryzyka koncentracji) od funkcji sprzedaży produktów bankowych i funkcji akceptacji ryzyka utrzymywane jest na wszystkich szczeblach struktury organizacyjnej Banku poniżej poziomu Zarządu Banku, a dla detalicznych ekspozycji kredytowych również na poziomie Zarządu.

W przypadku uproszczonych, zautomatyzowanych ścieżek procesu kredytowego rozdzielenie funkcji sprzedaży produktów bankowych od funkcji akceptacji ryzyka ekspozycji kredytowych oparte jest na niezależności procesu budowy i walidacji narzędzi wspierających proces akceptacji ryzyka od funkcji sprzedażowych i operacyjnych. Kompetencje w zakresie decyzji kredytowych odnoszących się do indywidualnych transakcji kredytowych są oddzielone od kompetencji decyzyjnych w sferze kształtowania polityki kredytowej i zasad zarządzania ryzykiem kredytowym.

1.4. Struktura organizacyjna zarządzania ryzykiem

W ramach Pionu CRO (Chief Risk Officer, Wiceprezes Zarządu Odpowiedzialny za Ryzyko) wyodrębnione zostały trzy obszary ryzyka kredytowego, podlegające Dyrektorom Banku:

- Transakcyjne Ryzyko Kredytowe, w skład którego wchodzi:
 - Departament Ryzyka Kredytowego Centrali,
 - Departament Ryzyka Kredytowego Regionów,
 - Stanowisko Ryzyka Kredytowego Instytucji Finansowych,

– Zespół Wsparcia Zarządzania.

- Ryzyko Kredytowe, w skład którego wchodzi:
 - Departament Consumer Credit Risk,
 - Departament Business Credit Risk.
- Ryzyko Kredytowe – obszar Modele, Dane i Raportowanie, w skład którego wchodzi:
 - Departament Modeli Ryzyka,
 - Departament Regulacji Ryzyka,
 - Departament Systemów Ryzyka.

Ponadto w strukturze Pionu CRO znajduje się Departament Kredytów Zwiększonego Ryzyka, Departament Walidacji Modeli, Departament Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym, Departament Zarządzania Ryzykiem Rynkowym oraz Departament Inspekcji Ryzyka Kredytowego.

Każdy z tych obszarów sprawuje kontrolę i nadzór nad powierzonym mu zakresem działalności Banku i procesem zarządzania ryzykiem.

1.5. Zasady działalności kredytowej

Podstawową zasadą, którą Bank kieruje się w ramach prowadzonej działalności kredytowej jest przestrzeganie prawa i przepisów zewnętrznych związanych z działalnością kredytową, tj. np.:

- Ustawa Prawo bankowe,
- Ustawa o nadzorze makroostrożnościowym,
- Prawo dewizowe,
- przepisy dot. zapobiegania praniu brudnych pieniędzy, itp.

Bank nie zawiera transakcji kredytowych oraz nie angażuje się w działania, których aspekt etyczny budzi wątpliwości i które mogłyby przynieść szkodę dobremu imieniu Banku.

Realizując działalność kredytową stosuje się następujące zasady:

- Bank pozyskuje i utrzymuje w portfelu kredytowym ekspozycje kredytowe, które zapewniają bezpieczeństwo depozytów i kapitału Banku,

- Bank działa w interesie klienta, uwzględniając zarówno jego potrzeby jak i możliwości; unika sytuacji, w której udzielone finansowanie przyczyniłoby się do wejścia klienta w spiralę długów,
- Bank pozyskuje klientów zgodnie z obowiązującymi regulacjami i wymogami dotyczącymi dostarczenia niezbędnych informacji, dokumentacji, przestrzegania procedur,
- Bank świadczy usługi kredytowe efektywnie i profesjonalnie, respektując interes klientów oraz oczekiwania akcjonariuszy Banku w zakresie wzrostu wartości ING Banku Śląskiego S.A. oraz biorąc pod uwagę wymagania wynikające z otoczenia konkurencyjnego,
- Bank nie zawiera transakcji, zaangażowań kredytowych bez poznania i zrozumienia podłoża ekonomicznego transakcji,
- Bank akceptuje ryzyko kredytowe, jeśli jest w stanie skutecznie je kontrolować oraz - w przypadku zaniechania spłaty - realizuje procedury odzyskania należności,
- Bank nie udziela zaangażowań w przypadkach, w których naraża się na ryzyko reputacyjne,
- Bank podejmuje decyzje dotyczące nowych rodzajów lub kierunków zaangażowań kredytowych (np. nowe rynki, segmenty rynku, grupy klientów, produkty) po wcześniejszej analizie i ocenie nowych możliwości oraz związanych z nimi ryzyk,
- w relacjach biznesowych Bank stosuje zasadę „równych praw”, tj. wymaga takich samych dokumentów i informacji od takich samych – z perspektywy ryzyka kredytowego – klientów i zwraca szczególną uwagę na ich równe traktowanie,
- Bank prowadzi otwartą komunikację z klientami w zakresie wymagań informacyjnych w procesie kredytowym.
- W ramach współpracy z partnerami biznesowymi Bank przestrzega następujących zasad:
 - prowadzi weryfikację partnerów biznesowych, z którymi współpracuje w procesie udzielania kredytów,
 - posiada procedury obiegu dokumentacji pomiędzy klientem, partnerem biznesowym i Bankiem,
 - posiada procedury kontroli jakości partnerów biznesowych,
 - nie udziela pełnomocnictwa lub prawa do podejmowania decyzji kredytowych w imieniu i na rzecz Banku przy udzielaniu (dystrybucji) kredytów,
 - określa akceptowalny poziom ryzyka dla poszczególnych kanałów sprzedaży,

- monitoruje jakość portfela kredytowego udzielonego za pośrednictwem poszczególnych partnerów biznesowych.

1.6. Zarządzanie ryzykiem kredytowym

Ryzykiem kredytowym Bank zarządza zarówno na poziomie portfela ekspozycji kredytowych, jak i na poziomie poszczególnych transakcji.

Zarządzanie ryzykiem portfela ekspozycji kredytowych

Celem zarządzania ryzykiem kredytowym portfela Grupy jest zapewnienie rozwoju portfela zgodnie z przyjętą strategią, przy utrzymaniu współczynników kapitałowych Grupy i Banku na akceptowalnym poziomie, wynikającym z wymogów regulacyjnych, ustalonego apetytu na ryzyko i planowanych zmian w strukturze funduszy własnych.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym portfela ekspozycji kredytowych realizowane jest przez:

- określanie strategii zarządzania ryzykiem kredytowym,
- uzgadnianie ze stroną biznesową parametrów jakościowych oraz parametrów ilościowych RAS/ ich poziomu,
- rozwój, wdrożenie i monitorowanie realizacji polityki kredytowej,
- analizę sytuacji makroekonomicznej i poszczególnych branż oraz formułowanie wytycznych w zakresie kierunków kredytowania,
- rozwój i wdrożenie produktów kredytowych,
- wyznaczanie poziomów kompetencyjnych dla akceptacji odstępstw od polityki kredytowej i odstępstw produktowych,
- rozwój i wdrażanie narzędzi wspomagających pomiar i ocenę ryzyka,
- analiza i ocena sposobu realizacji procesu kredytowego oraz zakresu kontroli funkcjonalnej,
- zarządzanie portfelem ekspozycji kredytowych,
- szkolenia pracowników uczestniczących w realizacji procesu kredytowego,
- tworzenie i utrzymywanie systemu motywacyjnego pracowników, ukierunkowanego na przestrzeganie wewnętrznych standardów kredytowych.

Bank zarządzając profilem ryzyka kredytowego:

- ustala, monitoruje i raportuje wewnętrzne limity koncentracji dla branż gospodarki, typów zabezpieczeń, regionów i ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
- monitoruje i analizuje jakość przyjętych zabezpieczeń,
- monitoruje i raportuje zgodność z normami ostrożnościowymi wynikającymi z Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 i z ustawy Prawo bankowe,
- ustala, monitoruje i raportuje wewnętrzne limity koncentracji, z uwzględnieniem poszczególnych pod-portfeli,
- definiuje zmiany w polityce kredytowej oraz ofercie produktowej uwzględniając cykliczność gospodarki oraz zmiany zachodzące na rynku nieruchomości,
- pozyskuje dane rynkowe o jakości portfeli kredytowych i dokonuje ich porównania, z własnymi portfelami kredytowymi.

Adekwatność kapitałowa i tworzenie odpisów na ryzyko kredytowe

Grupa zabezpiecza utratę wartości ekspozycji kredytowych poprzez tworzenie odpisów na oczekiwane straty kredytowe. Grupa zabezpiecza także wahania strat względem przeciętnego poziomu straty oczekiwanej (tzn. stratę nieoczekiwaną), poprzez zapewnienie odpowiedniego poziomu kapitału regulacyjnego i kapitału ekonomicznego.

Kalkulacja aktywów ważonych ryzykiem oraz wymogu kapitałowego w Banku odbywa się:

- dla ekspozycji z segmentu klientów detalicznych oraz klientów SE/Micro i Easy Lending – zgodnie z metodą standardową,
- dla korporacyjnych ekspozycji kredytowych – zgodnie z metodą zaawansowaną wewnętrznych ratingów, z wyłączeniem ekspozycji wobec rządów, banków centralnych, jednostek samorządu terytorialnego, podmiotów sektora publicznego oraz wszystkich ekspozycji spółki ING Commercial Finance S.A., dla których Grupa stosuje metodę standardową.

Kalkulacja rezerw na ryzyko kredytowe w Banku dla wszystkich ekspozycji kredytowych odbywa się zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym indywidualnie istotnych ekspozycji kredytowych

Zarządzanie ryzykiem kredytowym indywidualnie istotnych ekspozycji kredytowych obejmuje:

- określenie procesu zarządzania ryzykiem kredytowym dla transakcji obciążonych ryzykiem kredytowym,
- zarządzanie wymaganiami dokumentacyjnymi wobec klienta kredytowego Banku,
- określenie standardu analizy kredytowej,
- określenie maksymalnego poziomu wskaźnika DTI/DSI, LTV, oraz minimalnego poziomu wkładu własnego dla określonych produktów, rodzajów transakcji,
- opracowanie zasad podejmowania decyzji kredytowych oraz zarządzanie kompetencjami kredytowymi,
- zarządzanie zasadami:
 - określania miar ryzyka z zastosowaniem modeli ryzyka wykorzystywanych w Banku,
 - weryfikowania terminowości spłat,
 - monitorowania sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta,
 - monitorowania spełnienia przez klienta warunków umownych,
 - monitorowania innych zdefiniowanych sygnałów ostrzegawczych,
 - przyjmowania i monitorowania zabezpieczeń przyjętych przez Bank,
 - wykorzystania i monitorowania limitów dostępnych w Banku.
- zasady tworzenia odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych i rezerw na zobowiązania pozabilansowe,
- zarządzanie ryzykiem kredytowym klientów z portfela w Etapie 3.
- W ramach procesu udzielania i zarządzania indywidualnie istotnymi ekspozycjami kredytowymi realizowane są następujące działania:
 - ocena ryzyka klienta i transakcji,
 - podjęcie decyzji kredytowej,
 - monitoring,
 - restrukturyzacja i windykacja.

Ocena ryzyka klienta i transakcji

Do najważniejszych elementów w ramach oceny ryzyka kredytowego klienta i transakcji należą:

- ocena wiarygodności kredytowej klienta

Wiarygodność kredytową klienta Bank ocenia poprzez:

- weryfikację spełnienia kryteriów minimalnych,
- wyznaczenie ratingu lub scoringu klienta odpowiednio w procesie ratingowym lub scoringowym.

Pomiar ryzyka klienta w procesie ratingowym lub scoringowym bazuje na szacowanym PD (prawdopodobieństwie defaultu). Warunkiem udostępnienia klientowi finansowania jest ustalenie dla klienta ratingu lub oceny scoringowej na określonym minimalnym poziomie dla danego typu klienta, procesu kredytowego lub produktu.

Ocenę wiarygodności kredytowej klienta korporacyjnego w procesie ratingowym dokonuje się w oparciu o:

- rating nadawany podmiotom wnioskującym o zaangażowanie kredytowe, udzielającym zabezpieczenia (np. poręczyciele, gwaranci) oraz innym podmiotom, jeżeli wymaga tego specyfika zabezpieczenia lub transakcji (np. dłużnicy wierzytelności scedowanej na Bank),
- zasadę „dwóch par oczu”, tj. między innymi:
 - funkcje komercyjne są oddzielone od funkcji zatwierdzania ratingu, którą realizują jednostki Pionu Ryzyka, lub
 - zasady działania automatycznych modeli ratingowych, które są zatwierdzane przez Komitet Polityki Kredytowej.

Ocenę wiarygodności kredytowej klienta detalicznego przeprowadza się w oparciu o:

- punktową ocenę ryzyka kredytowego (scoring),
- analizę historii obsługi zobowiązań w Banku oraz w innych instytucjach finansowych,
- cechy kredytobiorcy mające istotny wpływ na wywiązywanie się z zaciągniętych zobowiązań kredytowych (analiza jakościowa), np.:
 - cechy osobowe klienta: wiek, stan cywilny, liczba osób będących na jego utrzymaniu, status mieszkaniowy i majątkowy, wykształcenie, staż pracy, forma zatrudnienia, wykonywany zawód, itp.,
 - historia współpracy klienta z Bankiem: okres współpracy oraz historia prowadzenia rachunku.

W Banku stosowane są modele scoringowe (modele aplikacyjne, behawioralne oraz scoring BIK) oddające statystyczny poziom ryzyka klienta. Stosowane modele oceny wiarygodności kredytowej klienta podlegają cyklicznemu monitoringowi oraz walidacji w celu zapewnienia dobrej jakości tych narzędzi.

- ocena zdolności kredytowej (ocena ilościowa)

Zdolność kredytowa oceniana jest poprzez rozpoznanie źródła spłaty oraz jego wysokości i stabilności w całym okresie kredytowania. Jest to ocena możliwości spłaty przez klienta ekspozycji kredytowej w określonej kwocie, terminach i na warunkach określonych przez Bank. Przy ocenie zdolności klienta uwzględniana jest ocena wiarygodności kredytowej klienta ustalona w procesie ratingowym lub scoringowym. W ocenie zdolności kredytowej uwzględniane jest również ponoszone przez dłużnika ryzyko walutowe oraz ryzyko stopy procentowej.

Analiza zdolności kredytowej klienta biznesowego oraz WB (Wholesale Banking) może obejmować następujące obszary:

- struktura własnościowa klienta,
- rodzaj prowadzonej działalności,
- strategia biznesowa i inwestycyjna,
- pozycja na rynku,
- rynki zbytu i dostawcy,
- analiza finansowa, w tym prognoza finansowa,
- identyfikacja i ocena źródeł spłaty,
- pozycja finansowa na tle porównywalnych podmiotów z branży,
- czynniki z otoczenia globalnego, makroekonomicznego, regionalnego oraz branżowego oddziałujące obecnie i mogące wpływać w przyszłości w istotny sposób na kondycję finansową przedsiębiorstwa.

Analiza zdolności klienta indywidualnego obejmuje:

- ustalenie wysokości i stabilności uzyskiwanych dochodów (analiza ilościowa),
- ustalenie wysokości zobowiązań klienta o charakterze finansowym (zarówno kredytowych, jak i niekredytowych),
- ustalenie wysokości wydatków gospodarstwa domowego.

Przy ocenie zdolności kredytowej wykorzystywane są miary finansowe oparte na formułach matematycznych.

- ocena zabezpieczenia

W Banku stosowane są zabezpieczenia w celu ograniczenia ryzyka kredytowego oraz wysokości strat poniesionych w przypadku niewywiązania się klienta z obowiązku spłaty kredytu. Przed przyjęciem zabezpieczenia dokonuje się oceny przedmiotu zabezpieczenia oraz jego wartości i efektywności.

Oprócz klasycznych form zabezpieczenia (rzeczowych i osobistych) Bank stosuje dodatkowe instrumenty ograniczania ryzyka utraty należności w formie warunków i klauzul umownych.

Dla celów kalkulacji wymogu kapitałowego Bank wykorzystuje zatwierdzone modele LGD, w których każdemu zabezpieczeniu przypisana jest odpowiednia stopa odzysku. Polityką Grupy jest udzielanie kredytów w wysokości i na warunkach, które umożliwiają regularne spłaty bez konieczności odzyskiwania należności z zabezpieczeń.

- ocena ryzyka transakcji.

Oceniając transakcję Bank bierze pod uwagę:

- wyniki z oceny wiarygodności i zdolności kredytowej klienta,
- zgodność z polityką kredytową,
- cel kredytowania,
- adekwatność wnioskowanego produktu,
- inne występujące ryzyka, takie jak:
 - biznesowe – makroekonomiczne, rynkowe, branży, sezonowości,
 - strukturalne – struktura transakcji, wartość parametrów LTV oraz LGD, wkład własny (jeżeli jest wymagany), siła klauzul, pozycja Banku względem innych kredytodawców,
 - kadry zarządczej – staż, doświadczenie, ryzyko zastępowalności decydentów i sukcesji,
 - finansowe – w tym ryzyko kursowe i stopy procentowej,
 - koncentracji – czy wnioskowany wzrost zaangażowania łączy się z wykorzystaniem wewnętrznie ustalonego przez Bank limitu,
 - reputacyjne – czy współpraca z klientem może mieć negatywny wpływ na reputację Banku.
- relację poziomu ryzyka do warunków cenowych, itp.

Maksymalna uznawalna kwota zabezpieczenia lub gwarancji

Grupa stosuje zabezpieczenia na następujących aktywach: środki finansowe (lokata w Banku lub innym banku), papiery wartościowe płynne, nieruchomości, środki transportu, wierzytelności, maszyny i urządzenia, zapasy, wartości niematerialne oraz inne zabezpieczenia.

Wartość zabezpieczeń ekspozycji kredytowych w Etapie 3 w wysokości nie przekraczającej sald poszczególnych kredytów na 31 grudnia 2022 roku wynosiła 970,3 mln zł w porównaniu z 902,7 mln zł na koniec roku 2021.

Tabele na następnej stronie przedstawiają wartość zabezpieczeń nie przekraczającą wartości bilansowej powiązanych ekspozycji kredytowych. Prezentowane wartości zabezpieczeń wynikają z przyjętych przez Grupę założeń określania nominalnej wartości zabezpieczeń, których ogólne zasady dla głównych typów zabezpieczeń są następujące:

- Wartości zabezpieczenia na nieruchomości to niższa z dwóch wartości tj. wartości ustalonej w wyniku weryfikacji wartości nieruchomości przez Grupę (nie wyższej niż wartość rynkowa określona w operacie szacunkowym lub wewnętrznym raporcie z wyceny) po pomniejszeniu o powstałe wcześniej obciążenia hipoteczne i wartości wpisu hipoteki w księdze wieczystej.
- Wartość zabezpieczeń, których przedmiotem są maszyny i urządzenia to niższa z wartości ubezpieczenia tych przedmiotów, wartości księgowych netto i kwot z umowy dla zastawów rejestrowych.
- Wartość zabezpieczenia w przypadku gwarancji innych niż firmy matki lub innej firmy powiązanej stanowi mniejsza z dwóch wartości, tj. kwota, do której wystawiona jest gwarancja lub wysokość ekspozycji kredytowej, do której odnosi się zabezpieczenie.

2022

	Maksymalna uznawalna kwota zabezpieczenia lub gwarancji				otrzymane gwarancje finansowe
	kredyty zabezpieczone nieruchomościami		inne kredyty zabezpieczone		
	mieszkaniowe	komercyjne	środki pieniężne (wyemitowane instrumenty dłużne)	pozostałe	
Kredyty i zaliczki; w tym:	51 324,5	20 743,1	119,7	19 542,9	9 713,9
pozostałe instytucje sektora finansowego	627,8	20,0	0,0	19,7	259,5
przedsiębiorstwa niefinansowe	514,3	18 474,6	116,5	16 697,2	8 474,6
gospodarstwa domowe	50 182,4	2 245,6	3,2	2 822,1	979,8
w tym: kredyty na zakup nieruchomości mieszkaniowych	45 594,3	584,5	0,0	0,0	1,5
pozostałe podmioty (banki, sektor budżetowy)	0,0	2,9	0,0	3,9	0,0

2021

	Maksymalna uznawalna kwota zabezpieczenia lub gwarancji				otrzymane gwarancje finansowe
	kredyty zabezpieczone nieruchomościami		inne kredyty zabezpieczone		
	mieszkaniowe	komercyjne	środki pieniężne (wyemitowane instrumenty dłużne)	pozostałe	
Kredyty i zaliczki; w tym:	47 910,1	20 107,3	153,6	18 335,0	7 551,4
pozostałe instytucje sektora finansowego	0,0	0,0	20,3	227,0	461,3
przedsiębiorstwa niefinansowe	154,5	17 750,8	129,4	15 198,1	6 105,5
gospodarstwa domowe	47 755,6	2 347,6	3,9	2 906,2	683,7
w tym: kredyty na zakup nieruchomości mieszkaniowych	41 991,6	588,2	0,1	0,0	0,4
pozostałe podmioty (banki, sektor budżetowy)	0,0	8,9	0,0	3,7	300,9

Podjęcie decyzji kredytowej

Zakres kompetencji do podejmowania decyzji kredytowych w zakresie akceptacji ryzyka indywidualnych ekspozycji kredytowych ustala Komitet Polityki Kredytowej. Brak danych niezbędnych do oceny ryzyka wyklucza możliwość jego akceptacji i podjęcia decyzji.

Zaangażowania na niższe kwoty, krótsze terminy, obarczone niższym ryzykiem, podejmowane są na niższych szczeblach kompetencyjnych. W miarę wzrostu ryzyka kredytowego - tj. wzrostu wielkości pojedynczego lub łącznego zaangażowania kredytowego, wydłużenia okresu kredytowania, pojawienia się niestandardowych elementów we wniosku lub odstępstw od obowiązujących regulacji wewnętrznych – decyzje podejmowane są na wyższych szczeblach kompetencji kredytowych.

Ocena ryzyka i jego akceptacja jest oparta na ocenie eksperckiej bazującej na wynikach pomiaru ryzyka z zastosowaniem narzędzi wspomagających określonych polityką kredytową i procedurami. Wyjątek stanowią tzw. decyzje automatyczne, podejmowane przez system informatyczny lub półautomatyczne podejmowane w ramach uproszczonych ścieżek procesu kredytowego.

Decyzje kredytowe podejmowane są w odpowiedniej ścieżce, w oparciu o kompleksową analizę ryzyka transakcji w zależności od stopnia złożoności i kwoty transakcji. Dla ścieżek o wyższym poziomie automatyzacji, analiza ryzyka transakcji bazuje na jasno zdefiniowanych kryteriach, w tym behawioralnych oraz na automatycznym wyliczeniu limitu kredytowego w oparciu o algorytm zatwierdzony przez Komitet Polityki Kredytowej.

Segment detaliczny (segment hipoteczny i klienta indywidualnego) oraz klienci SE/Micro

Decyzje kredytowe dla portfela regularnego podejmowane są:

- w trybie automatycznym – zgodnie z określonymi kryteriami,
- w trybie jedno lub dwuosobowym - przez jednostki z Pionu Operacji,
- w trybie dwuosobowym - w jednostce analiz zwiększonego ryzyka, na poziomie dyrektorów lub członków zarządu - dotyczy to przypadków charakteryzujących się wyższym ryzykiem kredytowym oraz przypadków niestandardowych.

Decyzje dla portfela nieregularnego podejmowane są w dedykowanej jednostce ds. windykacji i restrukturyzacji.

Segment klientów biznesowych z wyłączeniem klientów SE/Micro i Wholesale Banking

Decyzje kredytowe dla portfela w Etapie 1 i 2 (z wyłączeniem ścieżek automatycznych) podejmowane są:

- kolegialnie w trybie Komitetu Kredytowego Banku lub Komitetu ds. Restrukturyzacji – dotyczy to największych ekspozycji kredytowych,
- w trybie dwuosobowym - przez jednostki biznesowe i jednostki transakcyjnego ryzyka kredytowego lub dedykowane jednostki ds. restrukturyzacji,
- w trybie jednoosobowym – przez Menedżera Ryzyka w przypadku małych ekspozycji kredytowych.

Decyzje kredytowe dla portfela klientów biznesowych (Easy Lending) podejmowane są w zależności od ścieżki procesowej:

- automatycznie na podstawie:
 - weryfikacji zdefiniowanych kryteriów kwalifikacyjnych,
 - weryfikacji klienta w bazach BRNK, BIK i BIG,
 - kalkulacji limitu transakcyjnego EL wyliczonego zgodnie z algorytmem zatwierdzonym przez KPK,lub
- ekspercko przez decydenta jednostki kredytującej (Front Office) posiadającego odpowiednie kompetencje kredytowe.

Decyzje kredytowe dotyczące portfela w Etapie 3 podejmowane są w trybie jednoosobowym, dwuosobowym lub przez Komitet ds. Restrukturyzacji.

Wspólne zasady

Tryb podejmowania decyzji nie zwalnia żadnego z uczestników procesu decyzyjnego od osobistej odpowiedzialności za podejmowane decyzje.

Decydentom kredytowym w ramach dwuosobowego trybu decyzyjnego przyznawane są indywidualnie personalne kompetencje kredytowe, których wysokość zależy od posiadanej wiedzy oraz doświadczenia.

Poziom kompetencyjny koreluje z poziomem ryzyka kredytowego. Jeśli ryzyko kredytowe jest większe, decyzje podejmują osoby z większym doświadczeniem. Zasady nadawania i odwoływania kompetencji kredytowych są odrębne w ramach poszczególnych segmentów klientów. Przy ustalaniu odpowiedniego szczebla kompetencji kredytowych dla klientów biznesowych (z wyłączeniem klientów SE/Micro) oraz Wholesale Banking bierze się pod uwagę m.in. łączne zaangażowanie Grupy wobec grupy podmiotów powiązanych, do której należy klient,

a w przypadku osób fizycznych oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, poziom kompetencji wynika z łącznego zaangażowania Banku wobec tego klienta. Akceptacja wszystkich transakcji dokonywana jest zgodnie z jasno określonymi zasadami podejmowania decyzji i kompetencji kredytowych.

Monitoring

Monitorowaniu podlegają wszystkie ekspozycje kredytowe generujące ryzyko kredytowe, w tym ryzyko koncentracji oraz transakcje rynków finansowych. Celem monitorowania jest wczesna identyfikacja sygnałów ostrzegawczych i podjęcie działań zapobiegających powstaniu trudnego kredytu oraz wczesna identyfikacja przesłanek lub obiektywnych dowodów utraty wartości ekspozycji kredytowej i podjęcie działań ograniczających straty Banku. Monitoring udzielonej ekspozycji kredytowej obejmuje:

- przebieg spłaty wierzytelności Banku (terminowość),
- realizację przez klienta pozostałych warunków umownych,
- sytuację finansową oraz/lub majątkową klienta,
- przebieg wykorzystania środków pieniężnych zgodnie z celem finansowania (jeżeli został określony),
- stopień realizacji inwestycji (w przypadku kredytów inwestycyjnych),
- weryfikację sygnałów ostrzegawczych dotyczących klienta lub transakcji,
- występowanie obiektywnych dowodów lub przesłanek utraty wartości,
- okresową ocenę jakości i wartości zabezpieczenia.

Restrukturyzacja i windykacja

Bank służy wsparciem swoim klientom na każdym etapie finansowania. Bank oferuje produkty dostosowane do ich potrzeb a w przypadku wystąpienia niewielkich opóźnień w spłacie zobowiązań proponuje elastyczne harmonogramy spłat. W przypadku większych trudności w spłacie Bank może zaproponować restrukturyzację zadłużenia. Wówczas wspólnie z klientem Bank ustala najlepszą formę wsparcia lub zawarcie ugody.

Głównym celem działań podejmowanych w ramach portfela w Etapie 3 jest minimalizacja ryzyka powstania strat Banku lub minimalizacja wielkości straty.

Bank przyjmuje następujące strategie postępowania w ramach portfela w Etapie 3:

- restrukturyzacja zadłużenia – w oparciu o współpracę z klientem, która w szczególności może polegać na zmianie warunków umownych w celu dostosowania warunków spłaty zadłużenia do możliwości finansowych klienta, np.:

- wydłużeniu okresu spłat,
- sprzedaży aktywów,
- sprzedaży części działalności gospodarczej kredytobiorcy,
- umorzeniu części zobowiązań finansowych.

Decyzję o rozpoczęciu restrukturyzacji podejmuje się po szczegółowej ocenie oraz po akceptacji przez odpowiedni organ decyzyjny w Banku. Po pomyślnie zakończonym procesie restrukturyzacji kredytobiorca z powrotem podlega standardowym procedurom monitoringu ryzyka kredytowego.

- windykacja zadłużenia – tj. dochodzenie przez Bank należności z ustanowionych zabezpieczeń prawnych lub z innego majątku klienta albo z majątku zobowiązanych osób trzecich. Bank może dochodzić swoich należności w drodze wszczęcia postępowania egzekucyjnego lub udziału w postępowaniu upadłościowym lub, w odniesieniu do klientów detalicznych – w drodze polubownej windykacji, tj. umożliwienia klientowi dobrowolnych spłat w ramach strategii windykacyjnej.

Forbearance

Forbearance występuje, jeżeli Bank uzna, że klient nie będzie mógł wywiązać się ze swoich zobowiązań finansowych z uwagi na trudności finansowe (stwierdzone lub spodziewane) i zdecyduje się udzielić mu udogodnienia.

Forbearance jest identyfikowany, jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki:

- klient nie jest w stanie wywiązać się z zobowiązań finansowych wynikających z umowy kredytowej w Banku ze względu na występujące lub spodziewane trudności finansowe oraz,
- Bank udziela udogodnienia dotyczącego złagodzenia warunków umowy, które nie byłoby przyznane, gdyby klient nie miał trudności finansowych.

Ekspozycje detaliczne spełniające kryteria moratoriów ustawowych były klasyfikowane do Etapu 3 z jednoczesnym rozpoznaniem restrukturyzacji awaryjnej.

W poniższych tabelach zaprezentowano podział portfela kredytowego na portfel pracujący i niepracujący z wyszczególnieniem ekspozycji z udzielonym udogodnieniem typu forbearance. Do klasy *kwarantanna* Grupa klasyfikuje ekspozycje, dla których w przeszłości zastosowano udogodnienia, a które obecnie znajdują się w okresie obserwacji przed pełnym uzdrowieniem.

Podział portfela kredytowego na portfel pracujący i niepracujący z wyszczególnieniem ekspozycji z udzielonym udogodnieniem typu forbearance

2022

	Portfel kredytowy pracujący (performing exposure)	w tym zaangażowania forbearance	modyfikacja warunków	refinansowanie	kwarantanna	Portfel kredytowy niepracujący (non-performing exposure)	w tym zaangażowania forbearance	modyfikacja warunków	refinansowanie	portfel przeterminowany	portfel z utratą wartości
Portfel kredytowy brutto, w tym:	152 779,5	2 298,7	2 298,7	0,0	2 132,7	3 580,9	1 470,2	1 467,8	2,5	902,2	1 454,3
Bankowość korporacyjna, w tym:	89 823,4	1 592,9	1 592,9	0,0	1 451,0	2 654,6	1 108,6	1 106,2	2,5	768,5	1 092,7
kredyty w rachunku bieżącym	14 867,7	177,5	177,5	0,0	176,6	577,1	173,5	173,5	0,0	108,5	173,5
kredyty i pożyczki terminowe	51 353,8	1 270,1	1 270,1	0,0	1 267,8	1 667,2	881,3	878,8	2,5	608,8	865,3
należności leasingowe	12 149,5	136,9	136,9	0,0	0,0	329,6	37,4	37,5	0,0	37,5	37,5
należności faktoringowe	7 670,3	8,4	8,4	0,0	6,6	80,7	16,4	16,4	0,0	13,7	16,4
dłużne papiery wartościowe (korporacyjne i komunalne)	3 782,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bankowość detaliczna, w tym:	62 956,1	705,8	705,8	0,0	681,7	926,3	361,6	361,6	0,0	133,7	361,6
kredyty i pożyczki hipoteczne	54 876,2	571,9	571,9	0,0	547,8	279,4	143,3	143,3	0,0	34,4	143,3
kredyty w rachunku bieżącym	648,6	2,3	2,3	0,0	2,3	48,9	3,1	3,1	0,0	1,3	3,1
pozostałe kredyty i pożyczki	7 431,3	131,6	131,6	0,0	131,6	598,0	215,2	215,2	0,0	98,0	215,2
Odpis na oczekiwane straty kredytowe, w tym:	-1 170,8	-88,2	-88,2	0,0	-85,1	-2 098,4	-809,7	-809,6	-1,6	-598,1	-809,7
Bankowość korporacyjna, w tym:	-687,5	-62,2	-62,2	0,0	-59,1	-1 504,7	-611,0	-610,9	-0,2	-506,6	-611,0
kredyty w rachunku bieżącym	-121,0	-5,0	-5,0	0,0	-5,0	-363,0	-105,8	-105,8	0,0	-84,6	-105,8
kredyty i pożyczki terminowe	-494,4	-54,3	-54,3	0,0	-54,1	-1 024,5	-483,7	-483,6	-0,2	-401,4	-483,7
należności leasingowe	-50,7	-2,8	-2,8	0,0	0,0	-64,9	-12,8	-12,8	0,0	-12,8	-12,8
należności faktoringowe	-16,7	-0,1	-0,1	0,0	0,0	-52,3	-8,7	-8,7	0,0	-7,8	-8,7
dłużne papiery wartościowe (korporacyjne i komunalne)	-4,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bankowość detaliczna, w tym:	-483,3	-26,0	-26,0	0,0	-26,0	-593,7	-198,7	-198,7	-1,4	-91,5	-198,7
kredyty i pożyczki hipoteczne	-152,0	-11,1	-11,1	0,0	-11,1	-117,1	-53,3	-53,3	-1,4	-16,9	-53,3
kredyty w rachunku bieżącym	-29,7	-0,2	-0,2	0,0	-0,2	-33,8	-1,7	-1,7	0,0	-0,9	-1,7
pozostałe kredyty i pożyczki	-301,6	-14,7	-14,7	0,0	-14,7	-442,8	-143,7	-143,7	0,0	-73,7	-143,7
Portfel kredytowy netto, w tym:	151 608,7	2 210,5	2 210,5	0,0	2 047,6	1 482,5	660,5	658,2	0,9	304,1	644,6
Bankowość korporacyjna, w tym:	89 135,9	1 530,7	1 530,7	0,0	1 391,9	1 149,9	497,6	495,3	2,3	261,9	481,7
kredyty w rachunku bieżącym	14 746,7	172,5	172,5	0,0	171,6	214,1	67,7	67,7	0,0	23,9	67,7
kredyty i pożyczki terminowe	50 859,4	1 215,8	1 215,8	0,0	1 213,7	642,7	397,6	395,2	2,3	207,4	381,6
należności leasingowe	12 098,8	134,1	134,1	0,0	0,0	264,7	24,6	24,7	0,0	24,7	24,7
należności faktoringowe	7 653,6	8,3	8,3	0,0	6,6	28,4	7,7	7,7	0,0	5,9	7,7
dłużne papiery wartościowe (korporacyjne i komunalne)	3 777,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bankowość detaliczna, w tym:	62 472,8	679,8	679,8	0,0	655,7	332,6	162,9	162,9	-1,4	42,2	162,9
kredyty i pożyczki hipoteczne	54 724,2	560,8	560,8	0,0	536,7	162,3	90,0	90,0	-1,4	17,5	90,0
kredyty w rachunku bieżącym	618,9	2,1	2,1	0,0	2,1	15,1	1,4	1,4	0,0	0,4	1,4
pozostałe kredyty i pożyczki	7 129,7	116,9	116,9	0,0	116,9	155,2	71,5	71,5	0,0	24,3	71,5

Podział portfela kredytowego na portfel pracujący i niepracujący z wyszczególnieniem ekspozycji z udzielonym udogodnieniem typu forbearance

2021

	Portfel kredytowy pracujący (performing exposure)	w tym zaangażowania forbearance	modyfikacja warunków	refinansowanie	kwarantanna	Portfel kredytowy niepracujący (non-performing exposure)	w tym zaangażowania forbearance	modyfikacja warunków	refinansowanie	portfel przeterminowany	portfel z utratą wartości
Portfel kredytowy brutto, w tym:	142 593,7	1 560,6	1 560,2	0,4	1 396,1	3 806,6	1 554,6	1 551,4	3,3	946,3	1 544,2
Bankowość korporacyjna, w tym:	77 120,3	1 392,2	1 391,8	0,4	1 230,7	2 794,2	1 156,6	1 153,4	3,3	851,4	1 146,2
kredyty w rachunku bieżącym	11 707,2	119,8	119,8	0,0	119,8	701,4	202,2	201,9	0,3	165,6	202,2
kredyty i pożyczki terminowe	44 416,4	1 112,2	1 111,8	0,4	1 108,5	1 700,9	905,0	902,1	3,0	640,7	894,6
należności leasingowe	10 876,0	149,7	149,7	0,0	0,0	304,0	38,5	38,5	0,0	38,5	38,5
należności faktoringowe	6 802,1	10,5	10,5	0,0	2,4	87,9	10,9	10,9	0,0	6,6	10,9
dłużne papiery wartościowe (korporacyjne i komunalne)	3 318,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bankowość detaliczna, w tym:	65 473,4	168,4	168,4	0,0	165,4	1 012,4	398,0	398,0	0,0	94,9	398,0
kredyty i pożyczki hipoteczne	57 081,9	92,4	92,4	0,0	89,4	328,3	200,7	200,7	0,0	21,9	200,7
kredyty w rachunku bieżącym	636,7	2,5	2,5	0,0	2,5	49,2	2,8	2,8	0,0	1,1	2,8
pozostałe kredyty i pożyczki	7 754,8	73,5	73,5	0,0	73,5	634,9	194,5	194,5	0,0	71,9	194,5
Odpis na oczekiwane straty kredytowe, w tym:	-633,5	-51,1	-51,1	0,0	-48,9	-2 480,1	-894,5	-891,6	-2,9	-625,7	-894,5
Bankowość korporacyjna, w tym:	-387,1	-41,9	-41,9	0,0	-39,8	-1 771,1	-677,6	-674,7	-2,9	-553,4	-677,6
kredyty w rachunku bieżącym	-66,4	-0,9	-0,9	0,0	-0,9	-493,6	-124,3	-124,0	-0,3	-114,2	-124,3
kredyty i pożyczki terminowe	-292,8	-39,3	-39,3	0,0	-38,9	-1 148,9	-534,8	-532,2	-2,6	-422,2	-534,8
należności leasingowe	-21,9	-1,7	-1,7	0,0	0,0	-68,1	-12,2	-12,2	0,0	-12,2	-12,2
należności faktoringowe	-5,7	0,0	0,0	0,0	0,0	-60,5	-6,3	-6,3	0,0	-4,8	-6,3
dłużne papiery wartościowe (korporacyjne i komunalne)	-0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bankowość detaliczna, w tym:	-246,4	-9,2	-9,2	0,0	-9,1	-709,0	-216,9	-216,9	0,0	-72,3	-216,9
kredyty i pożyczki hipoteczne	-66,0	-3,6	-3,6	0,0	-3,5	-151,9	-77,2	-77,2	0,0	-14,8	-77,2
kredyty w rachunku bieżącym	-15,2	-0,1	-0,1	0,0	-0,1	-38,8	-1,6	-1,6	0,0	-0,9	-1,6
pozostałe kredyty i pożyczki	-165,2	-5,5	-5,5	0,0	-5,5	-518,3	-138,1	-138,1	0,0	-56,6	-138,1
Portfel kredytowy netto, w tym:	141 960,2	1 509,5	1 509,1	0,4	1 347,2	1 326,5	660,1	659,8	0,4	320,6	649,7
Bankowość korporacyjna, w tym:	76 733,2	1 350,3	1 349,9	0,4	1 190,9	1 023,1	479,0	478,7	0,4	298,0	468,6
kredyty w rachunku bieżącym	11 640,8	118,9	118,9	0,0	118,9	207,8	77,9	77,9	0,0	51,4	77,9
kredyty i pożyczki terminowe	44 123,6	1 072,9	1 072,5	0,4	1 069,6	552,0	370,2	369,9	0,4	218,5	359,8
należności leasingowe	10 854,1	148,0	148,0	0,0	0,0	235,9	26,3	26,3	0,0	26,3	26,3
należności faktoringowe	6 796,4	10,5	10,5	0,0	2,4	27,4	4,6	4,6	0,0	1,8	4,6
dłużne papiery wartościowe (korporacyjne i komunalne)	3 318,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bankowość detaliczna, w tym:	65 227,0	159,2	159,2	0,0	156,3	303,4	181,1	181,1	0,0	22,6	181,1
kredyty i pożyczki hipoteczne	57 015,9	88,8	88,8	0,0	85,9	176,4	123,5	123,5	0,0	7,1	123,5
kredyty w rachunku bieżącym	621,5	2,4	2,4	0,0	2,4	10,4	1,2	1,2	0,0	0,2	1,2
pozostałe kredyty i pożyczki	7 589,6	68,0	68,0	0,0	68,0	116,6	56,4	56,4	0,0	15,3	56,4

Zaangażowania z udzielonym udogodnieniem typu forbearance według klas ryzyka

	2022				2021			
	portfel pracujący (performing)		portfel niepracujący (non-performing)		portfel pracujący (performing)		portfel niepracujący (non-performing)	
	zaangażowanie bilansowe	zaangażowanie pozabilansowe	zaangażowanie bilansowe	zaangażowanie pozabilansowe	zaangażowanie bilansowe	zaangażowanie pozabilansowe	zaangażowanie bilansowe	zaangażowanie pozabilansowe
Bankowość korporacyjna	1 592,9	73,5	1 108,6	12,6	1 392,2	256,9	1 156,6	13,2
klasy odpowiadające ratingom inwestycyjnym (rating 1-10)	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
klasy odpowiadające ratingom spekulacyjnym (rating 11-17)	1 263,8	42,8	0,0	0,0	1 066,0	238,5	0,0	0,0
klasy zaangażowań potencjalnie nieregularnych (rating 18-19)	329,0	30,7	0,0	0,0	326,2	18,4	0,0	0,0
klasy zaangażowań nieregularnych (rating 20-22)	0,0	0,0	1 108,6	12,6	0,0	0,0	1 156,6	13,2
Bankowość detaliczna	705,8	0,6	361,6	0,0	168,4	0,0	398,0	0,1
klasy odpowiadające ratingom inwestycyjnym (rating 1-10)	505,4	0,6	0,0	0,0	62,7	0,0	0,0	0,0
klasy odpowiadające ratingom spekulacyjnym (rating 11-17)	181,9	0,0	0,0	0,0	96,0	0,0	0,0	0,0
klasy zaangażowań potencjalnie nieregularnych (rating 18-19)	18,5	0,0	0,0	0,0	9,7	0,0	0,0	0,0
klasy zaangażowań nieregularnych (rating 20-22)	0,0	0,0	361,6	0,0	0,0	0,0	398,0	0,1
Razem (brutto)	2 298,7	74,1	1 470,2	12,6	1 560,6	256,9	1 554,6	13,3

Zaangażowania z udzielonym udogodnieniem typu forbearance według okresów przeterminowania

	2022				2021			
	portfel pracujący (performing)		portfel niepracujący (non-performing)		portfel pracujący (performing)		portfel niepracujący (non-performing)	
	zaangażowanie bilansowe	zaangażowanie pozabilansowe	zaangażowanie bilansowe	zaangażowanie pozabilansowe	zaangażowanie bilansowe	zaangażowanie pozabilansowe	zaangażowanie bilansowe	zaangażowanie pozabilansowe
Bankowość korporacyjna	1 592,9	73,5	1 108,6	12,6	1 392,2	256,9	1 156,6	13,2
0	1 560,1	73,5	525,2	12,6	1 365,8	256,9	490,7	13,2
1-30	10,7	0,0	17,0	0,0	6,4	0,0	46,8	0,0
31-60	22,0	0,0	14,3	0,0	19,7	0,0	8,6	0,0
61-90	0,1	0,0	18,9	0,0	0,3	0,0	7,1	0,0
91-180	0,0	0,0	17,9	0,0	0,0	0,0	21,8	0,0
181-365	0,0	0,0	40,8	0,0	0,0	0,0	49,8	0,0
>365	0,0	0,0	474,5	0,0	0,0	0,0	531,8	0,0
Bankowość detaliczna	705,8	0,6	361,6	0,0	168,4	0,0	398,0	0,1
0	662,2	0,6	232,3	0,0	146,8	0,0	303,0	0,1
1-30	36,1	0,0	29,8	0,0	16,9	0,0	19,9	0,0
31-60	6,2	0,0	7,2	0,0	3,8	0,0	7,9	0,0
61-90	1,3	0,0	7,1	0,0	0,9	0,0	4,9	0,0
91-120	0,0	0,0	4,9	0,0	0,0	0,0	3,5	0,0
121-150	0,0	0,0	5,4	0,0	0,0	0,0	4,3	0,0
151-180	0,0	0,0	6,4	0,0	0,0	0,0	3,3	0,0
>180	0,0	0,0	68,5	0,0	0,0	0,0	51,2	0,0
Razem (brutto)	2 298,7	74,1	1 470,2	12,6	1 560,6	256,9	1 554,6	13,3

W rachunku zysków i strat za rok 2022 w pozycji *Przychody odsetkowe – odsetki od kredytów i innych należności udzielonych klientom* ujęto przychód odsetkowy od ekspozycji z udzielonym udogodnieniem typu forbearance w wysokości 160,5 mln zł (64,4 mln zł za rok 2021), z czego 112,6 mln zł dotyczy ekspozycji w portfelu pracującym a 47,9 mln zł dotyczy ekspozycji w portfelu niepracującym (za rok 2021 odpowiednio 41,7 mln zł i 22,7 mln zł).

1.7. System zarządzania ryzykiem

System zarządzania ryzykiem stanowi zintegrowany zbiór zasad, mechanizmów i narzędzi w tym m.in. polityk i procedur odnoszących się do procesów dotyczących ryzyka. Rolą systemu zarządzania ryzykiem jest stała identyfikacja, pomiar lub szacowanie oraz monitorowanie poziomu ponoszonego przez Bank ryzyka oraz zabezpieczenie ewentualnych strat poprzez odpowiednie mechanizmy kontrolne, system limitów oraz adekwatny poziom rezerw, a także kapitałów i buforów płynnościowych.

Na system zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku składają się:

- ogólne zasady zarządzania i ograniczania ryzyka kredytowego,
- strategię i limity RAS,
- polityki, instrukcje i procedury z zakresu zarządzania ryzykiem kredytowym,
- systemy, narzędzia i modele odnoszące się do ryzyka kredytowego,
- system sprawozdawczości zarządczej umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka kredytowego,
- struktura organizacyjna dostosowana do wielkości i profilu ponoszonego przez Bank ryzyka kredytowego.

Działania, które Bank podejmuje w ramach systemu zarządzania ryzykiem mogą polegać na:

- unikaniu ryzyka – likwidacji bądź ograniczaniu rodzajów działalności, które generują zbyt wysoki poziom ryzyka lub rodzaj ryzyka, który nie może być skutecznie kontrolowany,
- ograniczaniu ryzyka – podejmowaniu działań mających na celu zmniejszenie prawdopodobieństwa niekorzystnych zdarzeń lub ograniczanie skutków takich zdarzeń,
- przenoszeniu ryzyka – przeniesieniu w całości lub części ryzyka na inny podmiot, np. poprzez ubezpieczenie lub sekurytyzację portfela kredytowego,
- akceptowaniu ryzyka – nie podejmowaniu powyższych czynności ze względów ekonomicznych lub praktycznych, w ramach apetytu na ryzyko Banku.

W ramach systemu zarządzania ryzykiem w Banku stosuje się sformalizowane:

- zasady określania wielkości podejmowanego ryzyka i zasady zarządzania ryzykiem,
- procedury mające na celu identyfikację, pomiar lub szacowanie oraz monitorowanie ryzyka, uwzględniające również przewidywany poziom ryzyka w przyszłości,
- limity ograniczające ryzyko i zasady postępowania w przypadku przekroczenia limitów.

Dodatkowo Bank:

- stosuje przyjęty system sprawozdawczości zarządczej umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka,
- posiada strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego przez Bank ryzyka,
- posiada odpowiednio zdefiniowany proces oceny i pomiaru ryzyka kredytowego, niezależny od funkcji udzielania kredytów, obejmujący:
 - skuteczny system ratingowy,
 - skuteczny proces pozyskiwania odpowiednich informacji, w tym prognoz, wykorzystywanych do wyceny oczekiwanych strat kredytowych,
 - politykę oceny, która zapewnia, że wycena oczekiwanych strat kredytowych odbywa się metodą indywidualną lub kolektywną,
 - skuteczny proces walidacji modeli, który zapewnia, że modele generują na bieżąco dokładne, spójne i obiektywne prognozy i szacunki,
 - jasno sformułowaną, formalną komunikację i koordynację działania wszystkich pracowników zaangażowanych w proces oceny ryzyka i wyceny oczekiwanych strat kredytowych.

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym struktura organizacyjna, organizacja procesu kredytowego, system regulacji wewnętrznych, stosowane narzędzia i modele, podlegają bieżącej weryfikacji i dostosowaniu w celu zapewnienia realizacji strategii Banku, w tym apetytu na ryzyko. W ten sposób Bank realizuje cel jednoczesnego zachowania adekwatności prowadzonych działań w zakresie identyfikacji, oceny, pomiaru, monitorowania i zarządzania działalnością obciążoną ryzykiem kredytowym oraz zachowania spójności i zgodności z wymogami regulacyjnymi.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w Banku prowadzone jest w oparciu o zaawansowane modele oceny ryzyka kredytowego. Kalkulacja wymogów kapitałowych dla klientów biznesowych (z wyłączeniem SE/Micro oraz klientów Easy Lending) oraz Wholesale Banking odbywa się w oparciu o metodę zaawansowaną Wewnętrznych Ratingów (ang. Advanced IRB Approach). Również w zakresie portfela detalicznego Bank dąży do uzyskania zgody KNF na stosowanie tej metody dla portfela kredytów hipotecznych oraz konsumpcyjnych. Modele wykorzystywane przez Bank do zarządzania ryzykiem są systematycznie walidowane i rozwijane.

Systemy i modele wspierające ocenę wiarygodności i zdolności kredytowej klienta:

- z Pionu Klientów Biznesowych oraz Wholesale Banking - są budowane i monitorowane zgodnie z wymogami stosowania metody zaawansowanej kalkulacji wymogów kapitałowych na ryzyko kredytowe oraz standardami Grupy ING (z wyłączeniem SE/Micro oraz klientów Easy Lending),
- z Pionu Klientów Biznesowych (SE/Micro oraz klientów Easy Lending) - to aplikacyjne i behawioralne modele scoringowe oddające statystyczny poziom ryzyka klienta, zbudowane zgodnie z wymogami zawartymi w regulacjach nadzorczych,
- z Pionu Klientów Detalicznych - to modele scoringowe (modele aplikacyjne, behawioralne oraz scoring BIK) oddające statystyczny poziom ryzyka klienta, zbudowane zgodnie z wymogami zawartymi w regulacjach nadzorczych.

W ocenie ryzyka kredytowego ekspozycji kredytowych, Bank wykorzystuje posiadane modele:

- PD (ang. Probability of Default) - miara prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania,
- LGD (ang. Loss given Default) - strata dla Banku wynikająca z niewykonania zobowiązania przez klientów,
- EAD (ang. Exposure at Default) - miara zaangażowania klienta wobec Banku w momencie niewykonania zobowiązania.

Modele te są zbudowane zgodnie z wymogami zawartymi w regulacjach nadzorczych i stosowane m.in. do określania wielkości rezerw, kapitału ekonomicznego na ryzyko kredytowe dla wewnętrznych i zewnętrznych wymagań sprawozdawczych, raportowania zgodnie z wymaganiami nadzorcy, określania ceny kredytów i rentowności klientów. Skuteczność działania stosowanych modeli oceniana jest na podstawie procesów monitoringu i walidacji.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w Banku prowadzone jest w oparciu o zaawansowane modele oceny ryzyka kredytowego. W procesie raportowania ryzyka kredytowego, informacje odnoszące się do modeli AIRB, uwzględniane są z częstotliwością dostosowaną do istotności i rodzaju prezentowanej informacji oraz pozycji odbiorcy. Co do zasady, szczegółowe informacje odnoszące się do modeli AIRB prezentowane są wyższej kadrze kierowniczej, w szczególności:

- Zarządowi Banku – wyniki monitorowania poprawności funkcjonowania metody AIRB zgodnie z „Polityką zmian i monitorowania metody wewnętrznych ratingów w ING Banku Śląskim S.A.”,

- Komitetowi Polityki Kredytowej – wyniki monitorowania modeli ryzyka kredytowego zgodnie z „Instrukcją zarządzania modelami ryzyka kredytowego w ING Banku Śląskim S.A.” i wyniki walidacji modeli zgodnie z „Polityką walidacji modeli ryzyka”,
- Komitetowi Aktywów i Pasywów (ALCO) – testy warunków skrajnych zgodnie z „Polityką przeprowadzania testów warunków skrajnych”.

W ramach kwartalnego raportu Pionu Ryzyka, przedstawiane są Zarządowi Banku i Komitetowi Ryzyka przy Radzie Nadzorczej wyniki analizy profilu ryzyka kredytowego portfeli ekspozycji korporacyjnych oraz ekspozycji detalicznych zabezpieczonych hipotecznie zgodnie z procesem monitorowania modeli, w szczególności:

- profil profilu ryzyka według kategorii,
- migrację między kategoriami,
- oszacowania odpowiednich parametrów w poszczególnych kategoriach,
- porównania zrealizowanych współczynników niewykonania zobowiązania, wartości zrealizowanych LGD i zrealizowanych współczynników konwersji (CCF) z wartościami oczekiwanymi.

Bank uwzględnia również w procesie zarządzania ryzykiem kredytowym dane dotyczące odpisów aktualizacyjnych (rezerw kredytowych), które prezentowane są w raporcie MB Report: „Credit, Market and Non-Financial Risk Management Report”. Miesięczny MB Report w wersji skróconej przedstawiany jest Zarządowi Banku. Kwartalny MB Report w wersji pełnej oraz skróconej przedstawiany jest Radzie Nadzorczej Banku.

1.8. Zasady zarządzania ryzykiem w podmiotach zależnych

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w podmiotach zależnych ING Lease (Polska) Sp. z o.o., ING Commercial Finance S.A. oraz ING Bank Hipoteczny S.A. podlega takim samym głównym zasadom jak w ING Banku Śląskim S.A., z uwzględnieniem specyfiki działalności tych podmiotów.

Jako część procesu zarządzania ryzykiem Bank sprawuje nadzór nad:

- portfelem kredytowym podmiotów zależnych poprzez ocenę wielkości i profilu ryzyka portfela kredytowego związanego z ich działalnością,
- zasadami identyfikacji, pomiaru i ograniczania ryzyka oraz zarządzaniem ryzykiem kredytowym indywidualnych transakcji kredytowych podmiotów zależnych,
- poziomem ryzyka rynkowego (w tym ryzyka płynności) w spółkach zależnych poprzez ustalanie limitów i monitorowanie pozycji.

Nadzór podmiotów powiązanych sprawowany jest przez Bank poprzez:

- stosowanie jednolitych modeli ryzyka kredytowego w procesie ratingowym,
- stosowanie ujednoliconych zasad analizowania i oceny transakcji obciążonych ryzykiem kredytowym, z uwzględnieniem specyfiki podmiotu powiązanego,
- stosowanie ujednoliconych zasad i poziomów kompetencji kredytowych,
- udzielanie upoważnień do podejmowania decyzji kredytowych,
- ustalanie umownych warunków wzajemnej współpracy w zakresie udzielania finansowania w przypadku wybranych rodzajów transakcji obciążonych ryzykiem kredytowym,
- wymianę informacji o preferowanych przez Bank rozwiązaniach oraz narzędziach wspierających zarządzanie ryzykiem kredytowym,
- udostępnianie informacji dotyczących polityki branżowej prowadzonej przez Bank oraz innych dokumentów branżowych,
- współpracę w zakresie przygotowywania raportów dotyczących ryzyka kredytowego.

W obszarze ustalania oraz raportowania odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowej i rezerw na pozabilansowe ekspozycje kredytowe podmioty powiązane zobowiązane są do stosowania zasad obowiązujących w Banku. Ustalane przez podmioty powiązane poziomy odpisów i rezerw prezentowane są na kwartalnych spotkaniach Komitetu LLP. Dodatkowo przedstawiciele Banku są członkami Rad Nadzorczych podmiotów zależnych, ponieważ działalność spółek, analogicznie jak działalność Banku, związana jest z generowaniem ryzyka kredytowego.

Dodatkowe aspekty zarządzania ryzykiem w podmiotach zależnych

- ING Lease Polska Sp. z o.o.:
 - jest właścicielem przedmiotów finansowanych w ramach umowy leasingowej, które są podstawowym zabezpieczeniem transakcji,
 - po wypowiedzeniu umowy leasingu, może przejąć fizyczną kontrolę nad przedmiotem zabezpieczenia i dokonać jego sprzedaży, co zmniejsza lub całkowicie eliminuje stratę na ekspozycji kredytowej,
 - posiada rozbudowaną procedurę weryfikacji dostawcy i przedmiotu leasingu w celu ograniczenia ryzyka oszustwa oraz ryzyka związanego z finansowaniem przedmiotu obciążonego wadą fizyczną lub prawną,

- w zakresie uregulowanym wewnętrznymi procedurami weryfikuje zarówno dostawcę (w koniecznych przypadkach również podmioty powiązane z dostawcą) / pośrednika występującego w obrocie finansowanym aktywem, co minimalizuje ryzyko dostawy finansowanego aktywa.
- ING Commercial Finance Polska S.A.:
 - głównym źródłem spłaty zaangażowania są wierzytelności objęte umową faktoringu, zarówno w przypadku faktoringu z regresem, jak i bez regresu,
 - co do zasady, nabywa wierzytelności z przejęciem ryzyka wypłacalności odbiorców po uprzednim ubezpieczeniu tych wierzytelności,
 - oferuje klientom faktoring z przejęciem ryzyka wypłacalności odbiorców na warunkach umów ubezpieczenia zawartych przez klientów z ubezpieczycielami, tzw. „wejście w prawa i obowiązki umowy ubezpieczeniowej klienta”.
- ING Bank Hipoteczny S.A.:
 - ING Bank Hipoteczny S.A. nabywa od ING Banku Śląskiego S.A. wierzytelności, które po ocenie przydatności jako zabezpieczenia udzielonych kredytów i ustaleniu bankowo-hipotecznej wartości nieruchomości stanowią zabezpieczenie emisji listów zastawnych,
 - ING Bank Hipoteczny S.A. swoją działalność opiera na bieżącej i ścisłej współpracy z Pionem CRO oraz Pionem COO Banku Śląskiego S.A.

1.9. Struktura portfela zaangażowań

Zaangażowanie wobec klientów według klas ryzyka

Klasy ryzyka można podzielić na cztery podstawowe grupy:

- grupę klas odpowiadającą ratingom inwestycyjnym (klasy ryzyka 1-10),
- grupę klas odpowiadającą ratingom spekulacyjnym (klasy ryzyka 11-17),
- grupę klas zaangażowań potencjalnie nieregularnych (klasy ryzyka 18-19),
- grupę klas zaangażowań nieregularnych (klasy ryzyka 20-22).

Przedział klas ryzyka 1-10 odpowiada krótkoterminowym ratingom Moody's od Aaa do Baa3, przedział klas ryzyka 11-17 odpowiada krótkoterminowym ratingom Moody's od Ba1 do Caa3 a przedział klas ryzyka 18-19 – od Ca do C. Dla ratingów 20-22 prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania wynosi 100%.

2022

klasa ryzyka (risk rating)	Zaangażowanie wobec klientów korporacyjnych										Zaangażowanie wobec klientów detalicznych									
	Etap 1		Etap 2		Etap 3		POCI		Razem		Etap 1		Etap 2		Etap 3		POCI		Razem	
	bilansowe	poza-bilansowe	bilansowe	poza-bilansowe	bilansowe	poza-bilansowe	bilansowe	poza-bilansowe	bilansowe	poza-bilansowe	bilansowe	poza-bilansowe	bilansowe	poza-bilansowe	bilansowe	poza-bilansowe	bilansowe	poza-bilansowe	bilansowe	poza-bilansowe
klasy odpowiadające ratingom inwestycyjnym (rating 1-10)	28 563,9	16 853,2	3 360,7	2 215,3	0,0	0,1	0,0	0,0	31 924,6	19 068,6	49 588,8	2 914,4	4 180,2	132,6	0,0	0,0	0,0	0,0	53 769,0	3 047,0
klasy odpowiadające ratingom spekulacyjnym (rating 11-17)	46 945,6	21 366,9	9 921,1	2 366,9	367,0	2,1	0,0	0,0	57 233,7	23 735,9	7 349,8	356,3	1 514,3	54,6	0,0	0,0	1,8	0,0	8 865,9	410,9
klasy zaangażowań potencjalnie nieregularnych (rating 18-19)	12,2	302,6	1 019,9	204,6	14,2	3,1	0,0	0,0	1 046,3	510,3	3,7	0,2	319,2	1,5	0,0	0,0	0,1	0,0	323,0	1,7
klasy zaangażowań nieregularnych (rating 20-22)	0,0	0,0	0,0	0,0	2 220,6	80,2	52,8	0,0	2 273,4	80,2	0,0	0,0	0,0	0,0	924,3	4,1	0,2	0,0	924,5	4,1
Razem brutto	75 521,7	38 522,7	14 301,7	4 786,8	2 601,8	85,5	52,8	0,0	92 478,0	43 395,0	56 942,3	3 270,9	6 013,7	188,7	924,3	4,1	2,1	0,0	63 882,4	3 463,7
odpis na oczekiwane straty kredytowe	-196,5	-11,5	-491,0	-30,3	-1 504,7	-2,7	0,0	0,0	-2 192,2	-44,5	-191,0	-27,8	-292,3	-23,6	-593,7	-11,9	0,0	0,0	-1 077,0	-63,3
Razem netto	75 325,2	38 511,2	13 810,7	4 756,5	1 097,1	82,8	52,8	0,0	90 285,8	43 350,5	56 751,3	3 243,1	5 721,4	165,1	330,6	-7,8	2,1	0,0	62 805,4	3 400,4

2021

klasa ryzyka (risk rating)	Zaangażowanie wobec klientów korporacyjnych										Zaangażowanie wobec klientów detalicznych									
	Etap 1		Etap 2		Etap 3		POCI		Razem		Etap 1		Etap 2		Etap 3		POCI		Razem	
	bilansowe	poza-bilansowe	bilansowe	poza-bilansowe	bilansowe	poza-bilansowe	bilansowe	poza-bilansowe	bilansowe	poza-bilansowe	bilansowe	poza-bilansowe	bilansowe	poza-bilansowe	bilansowe	poza-bilansowe	bilansowe	poza-bilansowe	bilansowe	poza-bilansowe
klasy odpowiadające ratingom inwestycyjnym (rating 1-10)	27 272,9	19 700,0	198,5	208,6	3,7	0,4	0,0	0,0	27 475,1	19 909,0	55 417,7	4 816,3	149,3	130,0	0,0	0,0	0,0	0,0	55 567,0	4 946,3
klasy odpowiadające ratingom spekulacyjnym (rating 11-17)	43 366,6	19 461,4	5 445,2	1 733,7	305,1	127,3	0,0	0,0	49 116,9	21 322,4	8 678,6	529,6	960,4	45,0	0,0	0,0	2,0	0,0	9 641,0	574,6
klasy zaangażowań potencjalnie nieregularnych (rating 18-19)	14,6	102,9	822,5	163,3	11,5	0,0	0,0	0,0	848,6	266,2	6,3	0,0	261,1	0,8	0,1	0,0	0,2	0,0	267,7	0,8
klasy zaangażowań nieregularnych (rating 20-22)	0,0	0,0	0,0	0,0	2 422,8	71,2	51,1	0,0	2 473,9	71,2	0,0	0,0	0,0	0,0	1 010,1	2,8	0,0	0,0	1 010,1	2,8
Razem brutto	70 654,1	39 264,3	6 466,2	2 105,6	2 743,1	198,9	51,1	0,0	79 914,5	41 568,8	64 102,6	5 345,9	1 370,8	175,8	1 010,2	2,8	2,2	0,0	66 485,8	5 524,5
odpis na oczekiwane straty kredytowe	-168,7	-28,9	-218,4	-19,3	-1 771,1	-20,8	0,0	0,0	-2 158,2	-69,0	-107,0	-3,8	-139,4	-3,1	-709,0	-2,7	0,0	0,0	-955,4	-9,6
Razem netto	70 485,4	39 235,4	6 247,8	2 086,3	972,0	178,1	51,1	0,0	77 756,3	41 499,8	63 995,6	5 342,1	1 231,4	172,7	301,2	0,1	2,2	0,0	65 530,4	5 514,9

Zaangażowanie wobec klientów według okresów przeterminowania

2022

liczba dni przeterminowania	Zaangażowanie wobec klientów korporacyjnych										Zaangażowanie wobec klientów detalicznych									
	Etap 1		Etap 2		Etap 3		POCI		Razem		Etap 1		Etap 2		Etap 3		POCI		Razem	
	bilansowe	poza-bilansowe	bilansowe	poza-bilansowe	bilansowe	poza-bilansowe	bilansowe	poza-bilansowe	bilansowe	poza-bilansowe	bilansowe	poza-bilansowe	bilansowe	poza-bilansowe	bilansowe	poza-bilansowe	bilansowe	poza-bilansowe	bilansowe	poza-bilansowe
0	74 035,8	38 521,4	13 780,9	4 786,8	707,3	85,5	52,8	0,0	88 576,8	43 393,7	56 719,4	3 270,9	5 332,4	188,7	306,4	4,1	1,6	0,0	62 359,8	3 463,7
1-30	1 484,2	1,3	362,4	0,0	75,3	0,0	0,0	0,0	1 921,9	1,3	222,9	0,0	567,0	0,0	49,9	0,0	0,3	0,0	840,1	0,0
31-60	1,0	0,0	127,1	0,0	62,0	0,0	0,0	0,0	190,1	0,0	0,0	0,0	86,1	0,0	20,4	0,0	0,1	0,0	106,6	0,0
61-90	0,5	0,0	28,1	0,0	59,8	0,0	0,0	0,0	88,4	0,0	0,0	0,0	28,1	0,0	20,6	0,0	0,0	0,0	48,7	0,0
91-180	0,2	0,0	2,5	0,0	121,2	0,0	0,0	0,0	123,9	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	84,5	0,0	0,0	0,0	84,6	0,0
181-365	0,0	0,0	0,7	0,0	173,5	0,0	0,0	0,0	174,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	123,4	0,0	0,0	0,0	123,4	0,0
>365	0,0	0,0	0,0	0,0	1 402,7	0,0	0,0	0,0	1 402,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	319,1	0,0	0,1	0,0	319,2	0,0
Razem brutto	75 521,7	38 522,7	14 301,7	4 786,8	2 601,8	85,5	52,8	0,0	92 478,0	43 395,0	56 942,3	3 270,9	6 013,7	188,7	924,3	4,1	2,1	0,0	63 882,4	3 463,7

2021

liczba dni przeterminowania	Zaangażowanie wobec klientów korporacyjnych										Zaangażowanie wobec klientów detalicznych									
	Etap 1		Etap 2		Etap 3		POCI		Razem		Etap 1		Etap 2		Etap 3		POCI		Razem	
	bilansowe	poza-bilansowe	bilansowe	poza-bilansowe	bilansowe	poza-bilansowe	bilansowe	poza-bilansowe	bilansowe	poza-bilansowe	bilansowe	poza-bilansowe	bilansowe	poza-bilansowe	bilansowe	poza-bilansowe	bilansowe	poza-bilansowe	bilansowe	poza-bilansowe
0	70 407,4	39 262,1	6 168,6	2 105,6	631,2	198,9	51,1	0,0	77 258,3	41 566,6	63 918,4	5 345,9	923,9	175,8	373,2	2,8	1,8	0,0	65 217,3	5 524,5
1-30	245,9	2,2	207,3	0,0	104,5	0,0	0,0	0,0	557,7	2,2	184,2	0,0	356,9	0,0	33,4	0,0	0,4	0,0	574,9	0,0
31-60	0,2	0,0	76,9	0,0	63,8	0,0	0,0	0,0	140,9	0,0	0,0	0,0	70,0	0,0	18,4	0,0	0,0	0,0	88,4	0,0
61-90	0,6	0,0	11,7	0,0	34,9	0,0	0,0	0,0	47,2	0,0	0,0	0,0	19,9	0,0	12,1	0,0	0,0	0,0	32,0	0,0
91-180	0,0	0,0	0,6	0,0	73,5	0,0	0,0	0,0	74,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	58,5	0,0	0,0	0,0	58,6	0,0
181-365	0,0	0,0	0,2	0,0	166,6	0,0	0,0	0,0	166,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	114,3	0,0	0,0	0,0	114,3	0,0
>365	0,0	0,0	0,9	0,0	1 668,6	0,0	0,0	0,0	1 669,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	400,3	0,0	0,0	0,0	400,3	0,0
Razem brutto	70 654,1	39 264,3	6 466,2	2 105,6	2 743,1	198,9	51,1	0,0	79 914,5	41 568,8	64 102,6	5 345,9	1 370,8	175,8	1 010,2	2,8	2,2	0,0	66 485,8	5 524,5

Kredyty i inne należności wobec innych banków oraz dłużne papiery wartościowe

Na 31 grudnia 2022 roku, wszystkie dłużne papiery wartościowe z portfela aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu oraz portfela inwestycyjnych papierów wartościowych znajdowały się w klasach niskiego ryzyka z ratingami od 1 do 09 (od 1 do 11 na koniec 2021 roku). Zarówno na koniec 2022 roku jak i na koniec 2021 roku, wszystkie dłużne papiery wartościowe z portfela inwestycyjnych papierów wartościowych znajdowały się w Etapie 1.

Na 31 grudnia 2022 roku oraz na 31 grudnia 2021 roku, kredyty i inne należności wobec innych banków w około 99% znajdowały się w klasach niskiego ryzyka (rating 1-10), pozostałe w klasach średniego i podwyższonego ryzyka z ratingami od 11 do 15 (od 11 do 14 na koniec 2021 roku). Ekspozycje w wysokości 5 161,3 mln zł w całości znajdowały się w Etapie 1 (704,9 mln zł na 31 grudnia 2021 roku).

Zmiana poziomu odpisu na oczekiwane straty kredytowe w roku 2022 i 2021 wynikała ze zmian parametrów kredytowych tych portfeli.

III. Ryzyko rynkowe

1.1. Wstęp

Głównymi celami zarządzania ryzykiem rynkowym w ING Banku Śląskim S.A. są: zapewnienie, że istnieje świadomość i zrozumienie ekspozycji Banku na ryzyko rynkowe, oraz że ta ekspozycja jest odpowiednio zarządzana, i tam gdzie ma to zastosowanie, mieści się w granicach przyjętych limitów. Ryzyko rynkowe definiuje się jako potencjalną stratę, którą może ponieść Bank w związku z niekorzystnymi zmianami cen rynkowych (takich jak krzywe dochodowości, kursy walutowe, ceny na rynku kapitałowym), parametrów rynkowych (zmienności cen rynkowych, korelacji pomiędzy ruchami poszczególnych cen) oraz zachowań klientów (np. wcześniejsze spłaty kredytów).

1.2. Proces zarządzania ryzykiem rynkowym

Departament Ryzyka Rynkowego posiada dokumenty normatywne, które opisują zakres, zasady i obowiązki departamentu. W celu optymalizacji procesu zarządzania ryzykiem rynkowym, została stworzona *Polityka Zarządzania Ryzykiem Rynkowym w ING Banku Śląskim S.A.* Opisuje ona podejście banku do zarządzania ryzykiem rynkowym. Definiuje zasady, metodologię zarządzania i pomiaru ryzyka rynkowego w Banku, jak również ogólne zasady zarządzania procesem.

Dokument jest uszczegółowieniem dokumentu *Ogólne zasady zarządzania i ograniczania ryzyka kredytowego, rynkowego i operacyjnego w ING Banku Śląskim*, który jest zatwierdzany przez Radę Nadzorczą banku, na podstawie rekomendacji Komitetu Ryzyka. Polityka podlega zatwierdzeniu przez Zarząd Banku.

Kolejnym dokumentem jest polityka opisująca podejście banku do procesu definiowania apetytu na ryzyko w obszarze ryzyka rynkowego, płynności i adekwatności kapitałowej (*Polityka ustalania i monitorowania apetytu na ryzyko w obszarze ryzyka rynkowego, płynności i adekwatności kapitałowej*). Polityka ta również jest zatwierdzana przez Zarząd Banku.

Proces zarządzania ryzykiem rynkowym w Banku obejmuje identyfikację, pomiar, monitorowanie oraz raportowanie ryzyka. Departament Zarządzania Ryzykiem Rynkowym (DZRR) dostarcza menedżerom Obszaru Rynków Finansowych w Pionie Wholesale Banking oraz Centre of Expertise Treasury, wybranym członkom Zarządu oraz Komitetowi ALCO regularne raporty ryzyka. Ponadto, ALCO, Zarząd Banku oraz Rada Nadzorcza otrzymują okresowe raporty zawierające najważniejsze miary ryzyka rynkowego. Akceptacja poszczególnych limitów ryzyka rynkowego jest przeprowadzana na poziomie komitetu ALCO, Zarządu Banku lub Rady Nadzorczej, zgodnie z podziałem odpowiedzialności w określaniu poziomów limitów definiowanych w Polityce ustalania i monitorowania apetytu na ryzyko w obszarze ryzyka rynkowego, płynności i adekwatności kapitałowej. Pracownicy Departamentu Zarządzania Ryzykiem Rynkowym są wykwalifikowanymi specjalistami, a niezależność departamentu jest zapewniona poprzez jego oddzielenie od jednostek generujących ryzyko.

Zarządzanie ryzykiem rynkowym w Banku obejmuje również funkcję Kontroli Produktów („Product Control”), która zapewnia poprawność wyceny produktów Rynków Finansowych w Pionie Wholesale Banking i Centre of Expertise Treasury poprzez monitoring poprawności modeli wyceny oraz kontrolę jakości danych rynkowych stosowanych do wyceny i kalkulacji wyniku finansowego. Decyzje związane z kwestiami dotyczącymi procesu wyceny, takie jak: źródła danych rynkowych używanych do wyceny, kalkulacja korekt dotyczących modeli wycen rynkowych (bid-offer spread oraz BVA), są podejmowane przez Komitet ds. Parametryzacji Produktów Pionu Rynków Finansowych Wholesale Banking i Centre of Expertise Treasury.

W raportowanym okresie profil ryzyka rynkowego oraz sposób zarządzania tym ryzykiem nie uległ istotnym zmianom.

1.3. Struktura ksiąg i metody pomiaru ryzyka

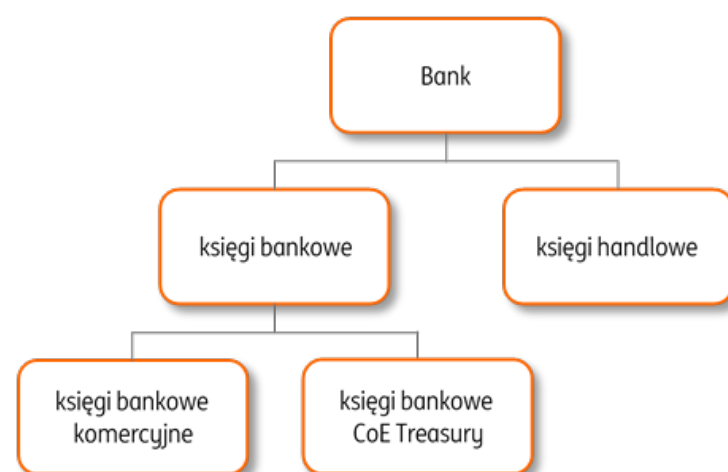
Bank utrzymuje strukturę ksiąg bazującą na intencji, co przekłada się na wiele procesów, w tym zarządzanie ryzykiem rynkowym. Struktura ksiąg jest odzwierciedleniem typów ryzyka rynkowego, które są oczekiwane oraz

akceptowane w poszczególnych obszarach Banku oraz tego, gdzie ryzyko rynkowe powinno być wewnętrznie transferowane/zabezpieczane. Księgi są pogrupowane według intencji utrzymania pozycji na:

- „handlowe” (pozycje zajmowane w celu uzyskania korzyści w krótkim okresie wynikających z ruchów cen rynkowych), oraz
- „bankowe” (wszystkie pozostałe pozycje).

Ogólna struktura ksiąg Banku wygląda następująco:

Księgi bankowe dzieli się na księgi bankowe komercyjne oraz księgi bankowe Centre of Expertise Treasury (CoE Treasury). Księgi bankowe komercyjne, to księgi pionów działalności detalicznej oraz korporacyjnej, zawierające depozyty oraz kredyty komercyjne. Ryzyko wynikające z tych pozycji jest transferowane do:

- ksiąg bankowych Centre of Expertise Treasury (dla ryzyka stopy procentowej, ryzyka bazowego i płynności), oraz
- ksiąg handlowych Obszaru Rynków Finansowych w Pionie Wholesale Banking (dla ryzyka walutowego) poprzez transakcje wewnętrzne.

Proces ten zapewnia, że w bankowych księgach komercyjnych nie pozostaje istotne ekonomiczne ryzyko rynkowe. Jednakże, jak zostanie to opisane bardziej szczegółowo w dalszej części sprawozdania finansowego, krótkoterminowy wynik finansowy w tych księgach jest wrażliwy na zmiany stawek rynkowych. Działalność komercyjna spółek zależnych należy do komercyjnych ksiąg Banku.

Księgi Bankowe Centre of Expertise Treasury, to księgi służące do zarządzania:

- ryzykiem płynności Banku jako całości, oraz
- ryzykiem stopy procentowej księgi bankowej.

Utrzymywanie otwartych pozycji jest tu dopuszczalne w granicach przyjętych limitów ryzyka rynkowego:

- dla księgi bankowej - NIIaR NIIaR (Net Interest Income at Risk), EVE (Economic Value of Equity), NPVaR (Net Present Value at Risk),
- dla księgi handlowej – VaR (Value at Risk), ryzyko slope (niekorzystnego wpływu na wynik spowodowanego nierównomiernym przesunięciem krzywej dochodowości), CS01 (zmiana wartości rynkowej papieru wartościowego na skutek wzrostu spreadu kredytowego), BPV (Basis Point Value),
- CS RRaR (ang. Credit Spread Revaluation Reserve at Risk) – miara ta pokazuje potencjalny wpływ zmiany spreadu kredytowego na poziom rezerwy rewaluacyjnej,
- IR RRaR (ang. Interest Rate Revaluation Reserve at Risk) - miara ta pokazuje potencjalny wpływ zmiany stóp procentowych na poziom rezerwy rewaluacyjnej.

Narzędziem wspierającym zarządzanie ryzykiem stopy procentowej księgi bankowej jest rachunkowość zabezpieczeń. Opracowane założenia strategii zabezpieczających są stosowane w sposób spójny z podejściem do zarządzania ryzykiem rynkowym w ramach przyjętych limitów ryzyka rynkowego opisanych powyżej. Szczegółowe informacje o założeniach poszczególnych strategii w ramach rachunkowości zabezpieczeń zostały opisane w niniejszym rozdziale w punkcie 1.10. *Rachunkowość zabezpieczeń*.

Księgi Handlowe są to księgi Obszaru Rynków Finansowych w Pionie Wholesale Banking: walutowe oraz stopy procentowej. Księgi te zawierają pozycje utrzymywane w krótkim okresie w celu:

- odsprzedaży, bądź
- uzyskania korzyści finansowych na aktualnych lub oczekiwanych w krótkim okresie zmianach cen,
- bądź pozycje zawarte w celach arbitrażowych.

1.4. Pomiar ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej

W pomiarze ryzyka stopy procentowej księgi bankowej Bank stosuje miary wymagane przez regulacje Europejskiego Nadzoru Bankowego (EBA/GL/2018/02). Głównymi miarami są:

- dochód narażony na ryzyko (Net Interest Income at Risk) - pomiar wrażliwości raportowanych wyników pozycji księgowanej na zasadzie memoriału w oparciu o zestaw scenariuszy stóp procentowych, które zakładają różne możliwości przesunięcia krzywej rentowności,
- wartość bieżąca netto zdyskontowanych przyszłych przepływów narażonych na ryzyko – (Net Present Value at Risk) - pomiar wrażliwości wartości ekonomicznej pozycji stopy procentowej na nagłe zmiany stóp

procentowych w oparciu o zestaw scenariuszy stóp procentowych, które zakładają różne możliwości przesunięcia krzywej rentowności,

- wartość bieżąca netto zdyskontowanych przyszłych przepływów narażonych na ryzyko (Economic Value of Equity - EVE) - pomiar wrażliwości wartości ekonomicznej pozycji stopy procentowej na nagłe zmiany stóp procentowych.

Jako miary dodatkowe w obszarze księgi bankowej Bank mierzy:

- ryzyko opcyjności - potencjalne straty na tych pozycjach wynikające z wcześniejszego wycofywania depozytów i/lub wcześniejszej spłaty kredytów,
- ryzyko rezydualne - potencjalna strata na tych pozycjach wynikająca ze stosowania niestandardowych mechanizmów cenowych, które nie są transferowane do Centre of Expertise Treasury zarządzającego ryzykiem stopy procentowej.

Powyższe ryzyka mają status nieistotnych (potencjalne straty mają bardzo nieznaczny udział w historycznych i prognozowanych wynikach).

Z uwagi na fakt, iż pozycje Centre of Expertise Treasury w większości podlegają wycenie według zamortyzowanego kosztu Bank monitoruje miarę BPV, która limituje ryzyko ekonomiczne pozycji na stopie procentowej. Dodatkowo wahania poziomu rezerwy rewaluacyjnej są ograniczane przez limity CS01, IR RRaR i CS RRaR.

1.5. Pomiar ryzyka rynkowego w księdze handlowej

Pomiar VaR stosowany przez Bank jest zgodny z najlepszymi praktykami rynkowymi. Przy obliczaniu VaR Bank wykorzystuje następujące założenia:

- jednodniowy okres utrzymywania pozycji, 99% poziom ufności,
- 260-dniowy okres obserwacji.

W celu wzmocnienia kontroli ryzyka, Bank dodatkowo wprowadził w obszarze księgi ryzyka walutowego jego pomiar i monitoring w kontekście przyznanych limitów, w ciągu dnia (intra-day).

Bank kalkuluje również tzw. "Stressed VaR". Stressed VaR jest miarą replikującą kalkulację symulacji historycznej przy założeniu, że do pomiaru wykorzystujemy bieżący portfel oraz historyczne dane rynkowe pochodzące z ciągłego dwunastomiesięcznego okresu charakteryzującego się znacznymi wahaniami parametrów rynkowych istotnymi z punktu widzenia danego portfela.

W cyklu półrocznym jest przeprowadzany ogólnobankowy stress-test obejmujący m.in. ryzyko rynkowe, ryzyko płynności i ryzyko kredytowe wykorzystujący scenariusz regulacyjny oraz scenariusze przygotowywane przez ekonomistów Banku i zaakceptowane przez ALCO. Dodatkowo, w cyklu kwartalnym przeprowadzany jest test warunków skrajnych instrumentów pochodnych pokazujący wpływ szokowych zmian rynkowych na wycenę tych instrumentów.

1.6. Wrażliwość na ryzyko walutowe w księdze handlowej

Poniższe tabele przedstawiają miarę VaR* (w tys. zł) za koniec 2022 i 2021 roku:

Obszar FX					
	Limit	Stan na koniec roku	Średnia	Min	Max
2022	1 875,9	87,37	317,16	9,5	1 625,0
2021	1 839,7	359,2	225,3	6,8	969,0

*) Wszystkie limity VaR i ich wykorzystanie w ING Banku Śląskim S.A są wyrażone w EUR. Poziomy limitów oraz ich wykorzystanie zostały przeliczone na PLN z wykorzystaniem dziennych kursów fixingowych NBP specjalnie dla celów prezentacji w sprawozdaniu finansowym; w kolumnie „Limit” kwoty wyznaczone z wykorzystaniem kursu fixingowego z ostatniego dnia w roku.

1.7. Wrażliwość wyniku z tytułu odsetek na ryzyko stopy procentowej

Aby zaprezentować wrażliwość wyniku z tytułu odsetek na zmiany stóp procentowych, Bank przeprowadził analizę wpływu szokowych zmian krzywej dochodowości (względem tej z 31 grudnia 2022 roku) na wynik odsetkowy za 2023 rok w porównaniu ze scenariuszem bazowym. Biorąc pod uwagę spektrum możliwych zmian stóp procentowych, analiza została przygotowana w oparciu o sześć scenariuszy, po trzy na równoległe przesunięcie krzywej w górę i w dół, odpowiednio o 50 p.b., 100 p.b. i 150 p.b., do których miałyby dojść 1 stycznia 2023 roku.

Wpływ na wynik z tytułu odsetek (mln zł)			
	50 pb	100 pb	150 pb
równoległe przesunięcie krzywej dochodowości w górę*	274	548	823
równoległe przesunięcie krzywej dochodowości w dół*	-225	-449	-674

*) względem danych za 31 grudnia 2022 roku

W powyższych wyliczeniach zostało przyjęte założenie m.in. stałego poziomu sald bilansowych z 31 grudnia 2022 roku, z uwzględnieniem szeregu założeń dotyczących zmian w poziomie kosztu finansowania, które mogą się różnić od tych będących konsekwencją faktycznych decyzji biznesowych.

1.8. Wrażliwość wyniku ekonomicznego i kapitału regulacyjnego na ryzyko stopy procentowej

Poniżej zaprezentowano wrażliwość na ryzyko stopy procentowej:

- wrażliwość wyników na zmiany stóp wynikającą z księgi bankowej – obserwowane zmiany w pomiarze EVE wynikają w głównej mierze z dwóch czynników:
 - zmian (wzrostu) wolumenów produktowych oraz
 - zmian parametrów modelowych stosowanych do wyznaczania wartości ekonomicznej portfeli produktów bez terminu zapadalności.

	zmiana w wyniku ekonomicznym przy zmianie krzywej	
	-2%	2%
2022	-373,9	-122,5
2021	259,1	-945,1

- wrażliwość funduszy własnych na zmiany stóp wynikającą z instrumentów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody w portfelu Centre of Expertise Treasury:
 - zaobserwowano nieznaczne zmiany wrażliwości portfela instrumentów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody w porównaniu do poprzedniego roku. Miara BPV portfela (pozycja krótka BPV) wzrosła z 75 mln zł do 117 mln zł.

	przybliżona zmiana w bazie kapitału regulacyjnego przy ruchu krzywej			
	-2%	-1%	+1%	+2%
2022	234,6	117,3	-117,3	-234,6
2021	148,9	74,5	-74,5	-148,9

1.9. Wpływ reformy stawek referencyjnych

Stopy procentowe rynku międzybankowego (IBOR), takie jak WIBOR czy EURIBOR, są powszechnie wykorzystywane, jako referencyjne stopy procentowe do naliczenia odsetek w szerokiej gamie produktów finansowych i umów. Zgodnie z rekomendacją Rady Stabilności Finansowej (FSB), regulatorzy zobowiązali się do gruntownego przeglądu i reformy istotnych stawek referencyjnych. Wspomniany przegląd i reforma została już przeprowadzona w zakresie kilku istotnych walut.

Na 31 grudnia 2022 roku Grupa ma ekspozycje względem dwóch istotnych stawek referencyjnych, co do których przewiduje się zakończenie ich publikacji:

- LIBOR USD, który przestanie być publikowany po 30 czerwca 2023 roku i zostanie zastąpiony przez SOFR oraz
- WIBOR, co do którego oczekuje się zakończenia publikacji po 31 grudnia 2024 roku i zastąpienia przez WIRON.

Wspomniane zmiany w stawkach referencyjnych mają wpływ na Grupę, jej klientów oraz na cały sektor finansowy i narażają Grupę na ryzyka. Wśród tych ryzyk znajdują się ryzyko prawne, operacyjne i finansowe. Ryzyko prawne jest związane z wszystkimi wymaganymi zmianami w dokumentacji dla nowych, jak i istniejących transakcji. Ryzyko operacyjne jest związane z wymaganymi zmianami w systemach informatycznych, infrastrukturze sprawozdawczej oraz procesach operacyjnych dla nowych stóp referencyjnych. Ryzyko finansowe (w przeważającym zakresie ograniczone do ryzyka stopy procentowej), jako konsekwencja zmian w wycenie instrumentów finansowych odwołujących się do tych stóp referencyjnych a zmniejszająca się płynność rynku może mieć wpływ na transakcje bezpośrednio lub możliwość zabezpieczenia ryzyka wynikającego z tych transakcji. Zmiany w wycenie, metodologii kalkulacji odsetek lub dokumentacji mogą również skutkować reklamacjami klientów oraz sporami sądowymi.

W celu ograniczenia tych ryzyk, Grupa powołała projekt wdrożenowy reformy IBOR. Ten projekt ma rozbudowaną strukturę a postęp prac jest monitorowany przez komitet sterujący. Projekt analizuje i koordynuje niezbędne działania w celu wprowadzenia wymaganych zmian do wewnętrznych procesów i systemów, z uwzględnieniem wyceny, zarządzania ryzykiem, dokumentacji prawnej oraz wpływu na klientów. Grupa kontynuuje monitorowanie opracowań rynkowych oraz rezultaty analizy kilku pozostałych niepewności takich jak dostępność stóp w strukturze terminowej oraz standardy regulacyjne dotyczących transformacji, w celu oszacowania wpływu na projekt, klientów oraz powiązane ryzyka.

LIBOR USD

W trakcie 2022 roku Grupa kontynuowała aneksowanie warunków umów odwołujących się do wskaźnika referencyjnego LIBOR USD.

Grupa zastosowała zmiany MSSF 9 IBOR Faza 2 do ujęcia modyfikacji warunków umownych instrumentów finansowych na potrzeby implementacji reformy wskaźnika LIBOR USD. Zmiana do MSSF 9 IBOR Faza 2 pozwala Grupie na brak rozpoznania zysku lub straty na modyfikacji dłużnych instrumentów finansowych, których warunki umowne zostały zmienione, o ile ta zmiana warunków jest niezbędna w celu implementacji reformy IBOR a nowa podstawa kalkulacji przepływów pieniężnych jest „ekonomicznym ekwiwalentem” dotychczasowej. To oznacza, że modyfikacja dłużnych instrumentów finansowych, która jest efektem reformy IBOR jest traktowana, jako przeszacowanie zmiennej stopy procentowej i tym samym zmiana efektywnej stopy procentowej tego instrumentu. Grupa zastosowała zmianę do MSSF Faza 2 do wszystkich modyfikacji warunków umownych instrumentów finansowych, które odwołują się do LIBOR USD. W rezultacie Grupa nie rozpoznała istotnego zysku lub strat na modyfikacji z uwagi na tą zmianę.

WIBOR

Możliwość zastąpienia stawki WIBOR została wprowadzona do prawa polskiego na podstawie Ustawy z 7 lipca 2022 roku o finansowaniu społecznościowym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom. W odpowiedzi na to, powołana została narodowa grupa robocza w skład, której wchodzi przedstawiciele Komisji Nadzoru Finansowego, Narodowego Banku Polskiego, Ministerstwa Finansów, Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, Polskiego Funduszu Rozwoju, administratora stawki referencyjnej oraz instytucji sektora finansowego. We wrześniu 2022 roku narodowa grupa robocza opublikowała mapę drogową w celu zastąpienia stawki WIBOR nową stawką o nazwie Warsaw Interest Rate Overnight (WIRON). Mapa drogowa zakłada zastąpienie stawki WIBOR w 2025 roku.

Planowane zastąpienie stawki WIBOR powoduje niepewność, co do wystąpienia przepływów pieniężnych wynikających ze stopy WIBOR, które zostały desygnowane do zabezpieczenia w ramach powiązania zabezpieczającego przepływów pieniężnych na bazie portfelowej (Macro Cash Flow Hedge). W wyniku tego Grupa zastosowała zmianę do MSR 39 Faza 1. Zmiana do MSR 39 Faza 1 precyzuje, że w trakcie określenia czy planowane przepływy pieniężne wystąpią w przyszłości oraz w ocenie efektywności należy założyć, że stawka referencyjna w oparciu, o którą wyznaczone są zabezpieczane przepływy pieniężne, nie jest zmieniona w wyniku reformy. Zatem w zakresie powiązań zabezpieczających przepływy pieniężne Grupa przyjmuje założenie, że przepływy pieniężne wynikające ze stawki WIBOR instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej pozostają niezmienione. Takie samo założenie jest wykorzystywane do oceny prawdopodobieństw wystąpienia przyszłych transakcji, które są

przedmiotem zabezpieczenia przepływów pieniężnych. W wyniku tego Grupa kontynuuje powiązania zabezpieczające. Zmiany do MSR 39 Faza 1 przestaną być stosowane, kiedy niepewność wynikająca ze zmiany stawki WIBOR przestanie istnieć w zakresie momentu oraz kwot wynikających ze stawki referencyjnej określonego instrumentu. Poniższa tabela prezentuje wartości nominalne instrumentów zabezpieczających, które odwołują się do stawki WIBOR.

Grupa nie rozpoczęła aneksowania postanowień umownych instrumentów finansowych, które oczekują na zaprzestanie publikowania stawki WIBOR.

	wartość nominalna netto pozycji na instrumencie zabezpieczającym			
	2022		2021	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	87 728,0	31 206,7	92 322,7	24 087,7
Instrumenty zabezpieczające wartość godziwą papierów wartościowych	812,0	-	4 452,0	-

Struktura aktywów i zobowiązań finansowych według stawek referencyjnych

Na 31 grudnia 2022 roku następujące instrumenty finansowe odwołują się do stawki referencyjnej, co do której planowane jest zaprzestanie publikowania i która jest istotna dla Grupy. Aktywa i zobowiązania finansowe nie będące instrumentami pochodnymi są zaprezentowane w wartości bilansowej brutto, pozycje pozabilansowe są zaprezentowane według kwoty zobowiązania a instrumenty pochodne są zaprezentowane w wartości nominalnej.

Instrumenty finansowe odwołujące się do stawki WIBOR

	2022		2021	
	z datą zapadalności po 31.12.2022	z datą zapadalności po 31.12.2024	z datą zapadalności po 31.12.2022	z datą zapadalności po 31.12.2024
Aktywa finansowe (z wyłączeniem pochodnych instrumentów finansowych)	133 457,9	115 362,5	120 852,3	104 714,0
Non-derivative financial liabilities (z wyłączeniem pochodnych instrumentów finansowych)	2 752,4	0,2	3 120,1	0,1
Pochodne instrumenty finansowe	958 446,8	454 755,9	619 237,2	361 571,8
Pozycje pozabilansowe	8 269,1	2 711,8	6 945,5	5 763,8

Instrumenty finansowe odwołujące się do stawki LIBOR USD

	2022		2021	
	z datą zapadalności po 31.12.2022	z datą zapadalności po 30.06.2023	z datą zapadalności po 31.12.2022	z datą zapadalności po 30.06.2023
Aktywa finansowe (z wyłączeniem pochodnych instrumentów finansowych)	325,4	272,5	432,2	341,7
Non-derivative financial liabilities (z wyłączeniem pochodnych instrumentów finansowych)	4,4	2,4	2,6	0,0
Pochodne instrumenty finansowe	2 131,7	2 018,5	2 337,0	2 202,2

1.10. Rachunkowość zabezpieczeń

Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej

W rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej zabezpieczanym ryzykiem jest zmiana wartości godziwej składnika aktywów finansowych na skutek zmian stóp procentowych. Przedmiotem zabezpieczenia jest wartość godziwa instrumentu dłużnego o stałej stopie procentowej tj. pozycja (część pozycji) na danym papierze wartościowym zaliczanym do portfela aktywów utrzymywanych w celu otrzymywania kontraktowych przepływów pieniężnych lub sprzedaży (dalej HTC&S), który na moment ustanowienia powiązania zabezpieczającego posiada określoną wartość godziwą odniesioną na pozostałe całkowite dochody oraz pozycja (część pozycji) na danym papierze wartościowym zaklasyfikowanym do portfela aktywów finansowych utrzymywanych w celu otrzymywania kontraktowych przepływów pieniężnych (dalej: HTC).

Dla celów strategii, wyodrębnienie części zmiany wartości godziwej z tytułu zabezpieczanego ryzyka prowadzone jest w oparciu o modele wyceny bazujące na założeniach analogicznych jak modele wyceny instrumentów pochodnych stopy procentowej. Stosowane w modelu krzywe wyceny konstruowane są na bazie rynkowych stawek odpowiadającym tenorom przeszacowania zmiennych stóp procentowych instrumentów zabezpieczających.

Instrumentem zabezpieczającym jest Interest Rate Swap zamieniający stałą stopę procentową na zmienną. Powyższe powoduje, że zmiana wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego wykazuje tendencję odwrotną niż zmiana wartości godziwej pozycji zabezpieczanej. W związku z tym, dzięki ustanowieniu powiązania zabezpieczającego, w rachunku zysków i strat uzyskiwany jest efekt wzajemnego kompensowania się zmian wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej z tytułu zabezpieczonego ryzyka. W celu potwierdzenia efektywności strategii Grupa przeprowadza:

- prospektywny test efektywności:
 - jakościowy w oparciu o termin zapadalności pozycji zabezpieczanej i instrumentu zabezpieczającego, oraz
 - ilościowy w oparciu o iloraz wartości BPV (ang.: basis point value) pozycji zabezpieczanej i instrumentu zabezpieczającego,
- retrospektywny test efektywności jako iloraz zmian wyceny instrumentu zabezpieczającego i zmian wyceny pozycji zabezpieczanej z tytułu zabezpieczanego ryzyka.

Źródła nieefektywności strategii, która ujawnia się na poziomie rachunku wyników, mogą wynikać z:

- różnic w terminach realizacji przepływów pieniężnych pozycji zabezpieczanych w stosunku do terminów realizacji przepływów pieniężnych pochodnych instrumentów zabezpieczających,
- niedopasowania wynikającego ze stosowania różnych krzywych wyceny (tj.: instrumenty pochodne stopy procentowej wyceniane w oparciu o krzywe wyceny konstruowane z uwzględnieniem dziennego zabezpieczenia ekspozycji z wyceny, tzw. OIS discounting),
- zmiany ryzyka kredytowego stanowiącego komponent wyceny do wartości godziwej pozycji zabezpieczanej z portfela HTC&S,
- korekty wyceny instrumentów zabezpieczających z tytułu przedrozliczeniowego ryzyka kredytowego (ang. bilateral value adjustment), z tym, że nie mają one istotnego wpływu na prezentowane wartości, w związku z tym, że jako instrument zabezpieczający zostały desygnowane tylko transakcje zawarte na rynku międzybankowym, dodatkowo zabezpieczone w zależności od ekspozycji ulokowanym lub otrzymanym depozytem zabezpieczającym oraz transakcje przekazane do rozliczenia w trybie dziennym za pośrednictwem Centralnego Kontrahenta,
- komponenty wyceny instrumentów zabezpieczających z tytułu rozliczenia kwoty wyrównania ceny (ang.: prace alignement amount) wynikający z usługi „rozliczane do rynku” (ang.: „settled to market”) za pośrednictwem Centralnego Kontrahenta.

Ponieważ zabezpieczeniu podlega tylko jeden rodzaj ryzyka (ryzyko zmiany stóp procentowych), zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanej zaliczanej do portfela HTC&S wynikające z pozostałych niezabezpieczonych ryzyk są odnoszone na inne całkowite dochody.

Z punktu widzenia powiązania ekonomicznego, w ramach aktualnie funkcjonujących w Grupie strategii zabezpieczających, można wyróżnić dwa typy powiązań zabezpieczających tj.:

- zabezpieczenie wartości godziwej dłużnych papierów wartościowych w PLN o stałym oprocentowaniu kuponu odsetkowego zaklasyfikowanych do portfela HTC&S za pomocą transakcji IRS typu „płać stałe, otrzymuj zmienne” denominowanej w PLN,
- zabezpieczenie wartości godziwej dłużnych papierów wartościowych w EUR o stałym oprocentowaniu kuponu odsetkowego zaklasyfikowanych do portfela HTC za pomocą transakcji IRS typu „płać stałe, otrzymuj zmienne” denominowanej w EUR.

W tabeli poniżej zostały zaprezentowane wartości godziwe i wartości nominalne instrumentów zabezpieczających i zabezpieczanych w rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej.

2022

	pozycja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej/ nr noty objaśniającej	wartości godziwa		niezrealizowany wynik z wyceny	skumulowana korekta wyceny z tytułu zabezpieczanego ryzyka	skumulowana część wyceny z tytułu niezabezpieczonych ryzyk ujęta w innych całkowitych dochodach*	wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji		
		Aktywa	Zobowiązania				od 3 do 8 lat	powyżej 8 lat	Razem
Instrumenty zabezpieczające wartość godziwą papierów wartościowych, w tym:	Pochodne instrumenty zabezpieczające	-	2,3	254,1	-	-	812,0	1 449,2	2 261,2
rozliczane przez CCP		-	0,8	254,1	-	-	812,0	1 449,2	2 261,2
Swapy na stopę procentową (IRS PLN) fixed - float		-	2,3	92,7	-	-	812,0	-	812,0
Swapy na stopę procentową (IRS EUR) fixed - float		-	-	161,5	-	-	0,0	1 449,2	1 449,2
Instrumenty zabezpieczane, w tym:		2 013,5	-	-350,3	264,7	-615,0	812,0	1 449,2	2 261,2
Inwestycyjne papiery wartościowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody, w tym:	Inwestycyjne papiery wartościowe	2 013,5	-	-350,3	264,7	-615,0	812,0	1 449,2	2 261,2
obligacje Skarbu Państwa	Nota nr 19	870,1	-	-164,1	115,0	-279,1	-	933,3	933,3
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	Nota nr 19	1 143,4	-	-186,2	149,7	-335,9	812,0	515,9	1 327,9

*) prezentowana w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w pozycji: dłużne papiery wartościowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny

W zakresie podejścia do rozliczania instrumentów pochodnych stopy procentowej IRS/FRA Grupa korzysta z usługi „rozliczane do rynku” (ang.: „settled-to-market”) przewidzianej w regulaminie Centralnych Kontrahentów/CCP z którymi Grupa współpracuje. Szczegółowe informacje na ten temat zawarte są w nodzie objaśniającej 17. Wycena instrumentów pochodnych.

2021

	pozycja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej/ nr noty objaśniającej	wartości godziwa		niezrealizowany wynik z wyceny	skumulowana korekta wyceny z tytułu zabezpieczanego ryzyka	skumulowana część wyceny z tytułu niezabezpieczonych ryzyk ujęta w innych całkowitych dochodach	wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji		
		Aktywa	Zobowiązania				poniżej 1 roku	od 3 do 8 lat	Razem
Instrumenty zabezpieczające wartość godziwą papierów wartościowych, w tym:	Pochodne instrumenty zabezpieczające	0,1	16,8	359,6	-	-	299,0	4 452,0	4 751,0
rozliczane przez CCP		0,1	-	360,3	-	-	0,0	4 452,0	4 452,0
Swapy na stopę procentową (IRS PLN) fixed - float		0,1	3,4	360,3	-	-	0,0	4 452,0	4 452,0
Swapy na stopę procentową (IRS EUR) fixed - float		-	13,4	-0,7	-	-	299,0	0,0	299,0
Instrumenty zabezpieczane, w tym:		4 602,4	0,0	-423,1	-386,8	-35,6	0,0	4 452,0	4 751,0
Inwestycyjne papiery wartościowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody, w tym:	Inwestycyjne papiery wartościowe	4 290,3	-	-423,1	-387,5	-35,6	0,0	4 452,0	4 452,0
obligacje Skarbu Państwa	Nota nr 19	3 514,2	-	-377,3	-350,5	-26,8	-	3 640,0	3 640,0
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	Nota nr 19	776,1	-	-45,8	-37,0	-8,8	-	812,0	812,0
Inwestycyjne papiery wartościowe wyceniane według amortyzowanego kosztu, w tym:	Inwestycyjne papiery wartościowe	312,1	-	-	0,7	-	-	-	299,0
obligacje Skarbu Państwa w EUR	Nota nr 19	312,1	-	-	0,7	-	299,0	-	299,0
Instrumenty dla których powiazanie zabezpieczające zostało unieważnione, w tym:									
Inwestycyjne papiery wartościowe wyceniane według amortyzowanego kosztu, w tym:	Inwestycyjne papiery wartościowe	576,9	-	-	1,3	-	551,9	-	551,9
obligacje Skarbu Państwa w EUR	Nota nr 19	576,9	-	-	1,3	-	551,9	-	551,9

Profil rozkładu w czasie kwot nominalnych oraz odpowiadających im średnich stawek procentowych instrumentów zabezpieczających

2022

		wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji			
		od 3 do 8 lat		powyżej 8 lat	
		nominał (PLN)	średnia %	nominał (PLN)	średnia %
Swapy na stopę procentową (IRS PLN) fixed - float	stała %	812,0	2,69%	-	-
	zmienna%		7,30%		-
Swapy na stopę procentową (IRS EUR) fixed - float	stała%	-	-	1 449,2	1,75%
	zmienna%		-		2,33%

2021

		wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji			
		poniżej 1 roku		od 3 do 8 lat	
		nominał (PLN)	średnia %	nominał (PLN)	średnia %
Swapy na stopę procentową (IRS PLN) fixed - float	stała %	-	-	4 452,0	1,93%
	zmienna%		-		0,42%
Swapy na stopę procentową (IRS EUR) fixed - float	stała%	299,0	4,03%	-	-
	zmienna%		-0,55%		-

Wynik odsetkowy pochodnych instrumentów zabezpieczających prezentowany jest w pozycji odsetki od papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu oraz odsetki od papierów wartościowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody, w których prezentowany jest przychód odsetkowy pozycji zabezpieczanych w ramach opisywanej strategii.

Wycena transakcji zabezpieczających z uwzględnieniem komponentu z tytułu kowoty wyrówniania ceny (ang.: price aligment amout) oraz zabezpieczanych zaprezentowana jest w skonsolidowanym rachunku zysków i strat Grupy w pozycji *Wynik na rachunkowości zabezpieczeń* oraz w nocie objaśniającej nr 6.

Rozbicie wyniku z wyceny transakcji zabezpieczających oraz zabezpieczanych na poszczególne strategie zabezpieczające przedstawione jest w poniższej tabeli.

Typ ekonomicznego powiązania	2022			2021		
	zmiana wartości godziwej wykorzystywana do badania efektywności strategii		nieefektywna część powiązania zabezpieczającego ujęta w P&L	zmiana wartości godziwej wykorzystywana do badania efektywności strategii		nieefektywna część powiązania zabezpieczającego ujęta w P&L
	pozycji zabezpieczanej	instrumentu zabezpieczającego		pozycji zabezpieczanej	instrumentu zabezpieczającego	
	zabezpieczanej	zabezpieczającego		zabezpieczanej	zabezpieczającego	
Zabezpieczenie dłużnych papierów wartościowych w PLN	-357,0	331,3	-25,7	-1 075,8	1 019,7	-56,1
Zabezpieczenie dłużnych papierów wartościowych w EUR	-170,5	160,8	-9,7	-14,5	14,6	0,1
Razem	-527,6	492,2	-35,4	-1 090,3	1 034,3	-56,0

Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych

Grupa stosuje zasady rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych w stosunku do określonego portfela aktywów / zobowiązań / wysoce prawdopodobnych planowanych transakcji finansowych Grupy (np. ekstrapolacje przepływów finansowych wynikające z depozytów odnawialnych/ kredytów w rachunku bieżącym). Stosowane strategie zabezpieczające mają na celu zabezpieczenie ekspozycji Grupy przed ryzykiem zmiany wielkości przyszłych przepływów pieniężnych wynikającej z ryzyka stóp procentowych.

Pozycją zabezpieczaną jest określony portfel aktywów i/lub zobowiązań finansowych lub portfel planowanych transakcji, w skład którego wchodzi instrumenty finansowe charakteryzujące się zmiennym oprocentowaniem (produkty finansowe oparte o rynkową stopę procentową WIBOR/ EURIBOR) a tym samym narażone na ryzyko zmian przyszłych przepływów pieniężnych wynikających ze zmiany rynkowej stopy procentowej WIBOR/EURIBOR.

Dla celów strategii w zakresie kalkulacji zmian wartości godziwej przyszłych przepływów pieniężnych portfela będącego przedmiotem zabezpieczenia, Grupa stosuje metodę „derywatu hipotetycznego” (tj.: metodę która zakłada możliwość odzwierciedlenia pozycji zabezpieczanej i charakterystyki zabezpieczanego ryzyka w postaci instrumentu pochodnego). Zasady wyceny są analogiczne jak zasady wyceny instrumentów pochodnych stopy procentowej. Badania efektywności strategii obejmuje również:

- prospektywny test wysokiego prawdopodobieństwa przyszłych przepływów pieniężnych,
- retrospektywny test wysokiego prawdopodobieństwa przyszłych przepływów pieniężnych potwierdzający, na podstawie rzeczywistych wartości, że przyjęty model działa prawidłowo,

- retrospektywy test homogeniczności portfela pozycji zabezpieczanej w oparciu o analizę statystyczną (metodę regresji).

Źródła nieefektywności strategii, która ujawnia się na poziomie rachunku wyników, mogą wynikać z:

- różnic w terminach realizacji przepływów pieniężnych pozycji zabezpieczanych w stosunku do terminów realizacji przepływów pieniężnych pochodnych instrumentów zabezpieczających,
- niedopasowania wynikającego ze stosowania różnych krzywych wyceny instrumentu zabezpieczającego i derywatu hipotetycznego na pozycje denominowane w PLN (tj.: instrumenty zabezpieczające pochodne stopy procentowej wyceniane w oparciu o krzywe wyceny konstruowane z uwzględnieniem dziennego zabezpieczenia ekspozycji z wyceny, tzw. OIS discounting),
- korekt wyceny instrumentów zabezpieczających z tytułu przedrozliczeniowego ryzyka kredytowego (ang. bilateral value adjustment), z tym, że nie mają one istotnego wpływu na prezentowane wartości, w związku z tym, że jako instrument zabezpieczający zostały desygnowane tylko transakcje zawarte na rynku międzybankowym, dodatkowo zabezpieczone w zależności od ekspozycji ulokowanym lub otrzymanym depozytem zabezpieczającym.

Z punktu widzenia powiązania ekonomicznego, w ramach aktualnie funkcjonujących w Grupie strategii zabezpieczających, można wyróżnić następujące typy powiązań zabezpieczających:

- Instrumentem zabezpieczającym pozycje aktywne w strategii zabezpieczającej ryzyko zmiany stóp procentowych jest pozycja na transakcjach Interest Rate Swap typu "płać zmienne, otrzymuj stałe", natomiast
- instrumentem zabezpieczającym pozycje pasywne jest pozycja na transakcjach Interest Rate Swap typu "płać stałe, otrzymuj zmienne".

Z uwagi na fakt, że pozycja zabezpieczana będąca przedmiotem poszczególnych strategii skutkuje na rachunek wyników w sposób ciągły (tj.: poprzez wycenę zamortyzowanym kosztem) wynik odsetkowy pochodnych instrumentów zabezpieczających portfel:

- aktywów finansowych prezentowany jest w pozycji odsetki od kredytów i innych należności udzielonych klientom wycenianych zamortyzowanym kosztem,
- zobowiązań finansowych prezentowany jest w pozycji odsetki od zobowiązań wobec klientów.

W tabelach poniżej zostały zaprezentowane wartości godziwe i wartości nominalne instrumentów zabezpieczających w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych. Nominały instrumentów pochodnych zostały zaprezentowane w kwotach zakupionych.

2022

	wartości godziwa		wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji				Razem
	Aktywa	Zobowią-zania	poniżej od 1 roku 1 roku	do 3 lat	od 3 do 8 lat	powyżej 8 lat	
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne, w tym:	139,2	367,2	32 709,6	109 455,0	159 760,0	20 977,3	322 901,9
rozliczane przez CCP	64,0	65,6	30 706,2	101 067,2	159 760,0	20 977,3	312 510,7
Swapy na stopę procentową (IRS PLN) fixed - float	65,6	279,8	31 123,5	91 138,6	131 217,3	16 137,3	269 616,7
Swapy na stopę procentową (IRS EUR) fixed - float	73,6	87,4	1 586,1	18 316,4	28 542,7	4 840,0	53 285,2

2021

	wartości godziwa		wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji				Razem
	Aktywa	Zobowią-zania	poniżej od 1 roku 1 roku	do 3 lat	od 3 do 8 lat	powyżej 8 lat	
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne, w tym:	250,3	218,6	32 625,3	63 656,4	119 984,2	25 811,1	242 077,0
rozliczane przez CCP	28,9	31,6	31 310,3	54 132,3	119 200,2	25 811,1	230 453,9
Swapy na stopę procentową (IRS PLN) fixed - float	142,1	114,3	28 932,0	55 395,0	98 806,3	22 366,1	205 499,4
Swapy na stopę procentową (IRS EUR) fixed - float	108,2	104,3	3 693,3	8 261,4	21 177,9	3 445,0	36 577,6

Na 31 grudnia 2022 roku w innych całkowitych dochodach zaewidencjonowana była kwota -7 751,9 mln zł (uwzględniająca podatek) dotycząca efektywnej części powiązania zabezpieczającego w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych (-2 994,5 mln zł według stanu na 31 grudnia 2021 roku). Część nieefektywna powiązania zabezpieczającego wynikająca z niedopasowania w kompensowaniu zmian wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej ujęta w rachunku zysków i strat w roku 2022 wyniosła -4,0 mln zł w porównaniu z 3,4 mln zł w roku 2021.

Wpływ zastosowania rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych na rachunek zysków i strat oraz inne całkowite dochody

2022

	wartości godziwa		zmiana wartości godziwej instrumentów zabezpieczających wykorzystywana do badania efektywności strategii		kwota przeklasyfikowana z innych całkowitych dochodów i ujęta w rachunku zysków i strat		
	Aktywa	Zobowiązania	niezrealizowany wynik z wyceny ujęty w okresie*	efektywna część powiązania zabezpieczającego ujęta w innych całkowitych dochodach w okresie**	nieefektywna część powiązania zabezpieczającego ujęta w rachunku zysków i strat***	wynik odsetkowy wynikający z istniejących powiązań zabezpieczających	amortyzacja wyniku zakończonej strategii zabezpieczającej
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne, w tym:	139,2	367,2	-5 875,5	5 871,5	-4,0	-1 375,8	1,9
Swapy na stopę procentową (IRS) zabezpieczające portfel aktywów finansowych w PLN	34,1	263,3	-6 584,3	6 546,9	-37,4	-2 176,8	-
Swapy na stopę procentową (IRS) zabezpieczające portfel aktywów finansowych w EUR	23,5	47,5	-756,5	756,5	0,0	28,1	-
Swapy na stopę procentową (IRS) zabezpieczające portfel zobowiązań finansowych w PLN	31,5	16,5	1 314,4	-1 281,0	33,4	788,9	-
Swapy na stopę procentową (IRS) zabezpieczające portfel zobowiązań finansowych w EUR	50,1	39,9	150,9	-150,9	0,0	-16,0	0,8
CIRS CHF/PLN wynikający z dekompozycji rzeczywistej transakcji CIRS zabezpieczający portfel aktywów finansowych w CHF	-	-	-	-	-	-	0,3
CIRS EUR/PLN wynikający z dekompozycji rzeczywistej transakcji zabezpieczający portfel aktywów finansowych w EUR	-	-	-	-	-	-	0,8

*) prezentowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji *Pochodne instrumenty zabezpieczające*

**) prezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji *Skumulowane inne całkowite dochody* oraz w nocie objaśniającej nr 34.2. (kwota w tabeli nie uwzględnia podatku)

***) prezentowana w rachunku zysków i strat w dedykowanej pozycji *Wynik na rachunkowości zabezpieczeń* oraz w nocie objaśniającej nr 6.

2021

	wartości godziwa		zmiana wartości godziwej instrumentów zabezpieczających wykorzystywana do badania efektywności strategii		kwota przeklasyfikowana z innych całkowitych dochodów i ujęta w rachunku zysków i strat		
	Aktywa	Zobowiązania	niezrealizowany wynik z wyceny ujęty w okresie*	efektywna część powiązania zabezpieczającego ujęta w innych całkowitych dochodach w okresie**	nieefektywna część powiązania zabezpieczającego ujęta w rachunku zysków i strat***	wynik odsetkowy wynikający z istniejących powiązań zabezpieczających	amortyzacja wyniku zakończonej strategii zabezpieczającej
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne, w tym:	250,3	218,6	-7 987,9	7 991,3	3,4	1 094,1	1,8
Swapy na stopę procentową (IRS) zabezpieczające portfel aktywów finansowych w PLN	138,8	59,3	-11 028,8	11 034,4	5,6	1 406,1	-
Swapy na stopę procentową (IRS) zabezpieczające portfel aktywów finansowych w EUR	36,7	9,5	-144,0	144,9	0,9	51,7	-
Swapy na stopę procentową (IRS) zabezpieczające portfel zobowiązań finansowych w PLN	3,3	55,0	3 154,3	-3 157,1	-2,8	-351,0	-
Swapy na stopę procentową (IRS) zabezpieczające portfel zobowiązań finansowych w EUR	71,5	94,8	30,6	-30,9	-0,3	-12,7	0,8
CIRS CHF/PLN wynikający z dekompozycji rzeczywistej transakcji CIRS zabezpieczający portfel aktywów finansowych w CHF	-	-	-	-	-	-	0,2
CIRS EUR/PLN wynikający z dekompozycji rzeczywistej transakcji zabezpieczający portfel aktywów finansowych w EUR	-	-	-	-	-	-	0,8

Profil rozkładu w czasie kwot nominalnych oraz odpowiadających im średnich stawek procentowych instrumentów zabezpieczających

2022

		wartość nominalna pozycji na instrumencie zabezpieczającym o terminie pozostającym do realizacji							
		poniżej 1 roku		od 1 roku do 3 lat		od 3 do 8 lat		powyżej 8 lat	
		nominał (PLN)	średnia %	nominał (PLN)	średnia %	nominał (PLN)	średnia %	nominał (PLN)	średnia %
Swapy na stopę procentową (IRS) zabezpieczające portfel aktywów finansowych w PLN	stała %	12 610,5	2,83%	27 531,8	2,45%	40 192,4	2,96%	7 393,3	4,03%
	zmienna%		7,37%		7,39%		7,40%		7,42%
Swapy na stopę procentową (IRS) zabezpieczające portfel zobowiązań finansowych w PLN	stała%	-4 038,0	1,66%	12 156,8	2,09%	17 605,9	4,66%	5 482,0	5,22%
	zmienna%		7,43%		7,38%		7,42%		7,55%
Swapy na stopę procentową (IRS) zabezpieczające portfel aktywów finansowych w EUR	stała%	85,4	0,74%	3 998,1	0,47%	3 390,8	0,30%	450,2	0,87%
	zmienna%		1,70%		1,71%		1,75%		1,83%
Swapy na stopę procentową (IRS) zabezpieczające portfel zobowiązań finansowych w EUR	stała%	-	-	-65,7	1,03%	220,4	0,45%	919,2	1,59%
	zmienna%		-		1,20%		1,34%		1,67%

2021

		wartość nominalna pozycji na instrumencie zabezpieczającym o terminie pozostającym do realizacji							
		poniżej 1 roku		od 1 roku do 3 lat		od 3 do 8 lat		powyżej 8 lat	
		nominał (PLN)	średnia %	nominał (PLN)	średnia %	nominał (PLN)	średnia %	nominał (PLN)	średnia %
Swapy na stopę procentową (IRS) zabezpieczające portfel aktywów finansowych w PLN	stała %	7 668,0	2,19%	20 901,0	2,48%	49 769,0	1,99%	13 984,7	1,46%
	zmienna%		1,07%		0,95%		0,95%		1,03%
Swapy na stopę procentową (IRS) zabezpieczające portfel zobowiązań finansowych w PLN	stała%	874,0	2,35%	3 665,0	1,55%	13 509,3	1,26%	6 039,4	2,12%
	zmienna%		1,00%		1,09%		0,87%		0,95%
Swapy na stopę procentową (IRS) zabezpieczające portfel aktywów finansowych w EUR	stała%	-1 352,2	0,18%	695,4	0,48%	2 361,8	0,07%	1 780,0	-0,10%
	zmienna%		-0,58%		-0,57%		-0,58%		-0,57%
Swapy na stopę procentową (IRS) zabezpieczające portfel zobowiązań finansowych w EUR	stała%	41,4	0,17%	-133,4	1,12%	579,5	0,36%	239,2	0,07%
	zmienna%		-0,53%		-0,53%		-0,53%		-0,54%

Okresy, w których Grupa oczekuje wystąpienia przepływów pieniężnych będących przedmiotem zabezpieczenia w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych a tym samym w których będą wywierały wpływ na wynik finansowy zaprezentowano poniżej.

2022

	przepływy pieniężne w PLN (w mln zł)			przepływy pieniężne w EUR (w mln EUR)		
	wpływy (aktywa)	wypływy (zobowiązania)	przepływy pieniężne netto	wpływy (aktywa)	wypływy (zobowiązania)	przepływy pieniężne netto
do 1 roku	5 875,1	-2 360,8	3 514,3	53,3	-7,0	46,3
1-3 lat	7 495,0	-3 625,7	3 869,3	90,2	-14,4	75,8
3-8 lat	7 446,4	-4 850,3	2 596,1	44,1	-32,6	11,5
powyżej 8 lat	420,0	-323,0	97,0	4,8	-5,8	-1,0

2021

	przepływy pieniężne w PLN (w mln zł)			przepływy pieniężne w EUR (w mln EUR)		
	wpływy (aktywa)	wypływy (zobowiązania)	przepływy pieniężne netto	wpływy (aktywa)	wypływy (zobowiązania)	przepływy pieniężne netto
do 1 roku	2 987,3	-766,5	2 220,8	-3,9	0,7	-3,2
1-3 lat	5 867,2	-1 818,2	4 049,0	-0,8	0,0	-0,8
3-8 lat	6 460,2	-1 609,9	4 850,3	11,0	-2,3	8,7
powyżej 8 lat	422,4	-185,3	237,1	2,2	-0,5	1,7

Wpływ reformy kluczowych wskaźników referencyjnych na strategie zabezpieczające funkcjonujące w Grupie

Grupa stosuje zabezpieczenie wartości godziwej i zabezpieczenie przepływów pieniężnych zgodnie z MSR 39, w zakresie których ryzyko stopy procentowej i ryzyko kursowe jest desygnowane jako ryzyko zabezpieczane w określonych strategiach na bazie indywidualnej i portfelowej. Pozycjami zabezpieczanym są głównie portfele kredytowe, zakupione obligacje skarbowe oraz rachunki oszczędnościowe/depozytowe.

Grupa zastosowała zmiany do MSR 39 opublikowane we wrześniu 2019 roku do powiązania zabezpieczającego, które bazuje na stawce WIBOR z uwagi na rozpoczęte prace nad reformą tej stawki, zgodnie z informacją ujawnioną w nocy III.1.9. Wpływ reformy stawek referencyjnych. W związku z powyższym Grupa przymuje założenie, że przepływy pieniężne wynikające ze stawki WIBOR z instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej nie są

dotknięte poprzez reformę tej stawki i tym samym kontynuuje istniejące powiązania zabezpieczające w niezmienionym zakresie.

W zakresie powiązań zabezpieczających, bazujących na stawce EURIBOR wspomniane powyżej zmiany do MSR 39 nie mają zastosowania, ponieważ stawka ta została już zreformowana i jej publikacja będzie dalej kontynuowana. W związku z tym wpływ reformy stawek referencyjnych na powiązania zabezpieczające w EUR jest bardzo ograniczony.

1.11. Podejście do zarządzania ryzykiem w spółkach zależnych

Polityka ING Banku Śląskiego S.A. w zakresie zarządzania ryzykiem rynkowym w spółkach zależnych, zakłada utrzymywanie ryzyka rynkowego na niskim poziomie. Główne kategorie ryzyka rynkowego, jakie mogą wystąpić w związku z działalnością spółek zależnych to ryzyko kursowe i ryzyko stopy procentowej. Bieżąca kontrola i monitorowanie poziomu ryzyka rynkowego odbywa się poprzez okresowe pomiary kategorii ryzyka rynkowego związanego z działalnością spółek zależnych.

Spółką działającą na autonomicznych zasadach jest ING Bank Hipoteczny S.A. Jednostka ta funkcjonuje w ramach apetytu na ryzyko akceptowanego przez ING Bank Śląski S.A. i zarządzanego na poziomie ING Banku Hipotecznego S.A. Proces zarządzania ryzykiem rynkowym w ING Banku Hipotecznym S.A. został zbudowany w oparciu o najlepsze praktyki ING Banku Śląskiego S.A. Część czynności technicznych podlega procesowi outsourcingu do ING Banku Śląskiego S.A., zgodnie z podpisaną umową SLA pomiędzy obu bankami. Komitet ALCO ING Banku Śląskiego S.A. pełni rolę nadzorczą w stosunku do Komitetu ALCO ING Banku Hipotecznego S.A.

W procesie zarządzania ryzykiem rynkowym biorą udział Zarząd Banku, Komitet ALCO, Departament Zarządzania Ryzykiem Rynkowym, Centre of Expertise Finance Support and Innovations oraz inne zainteresowane jednostki Banku. Jednym z bardzo istotnych elementów procesu zarządzania ryzykiem rynkowym na poziomie Grupy ING Banku Śląskiego S.A. jest zdefiniowanie limitów ograniczających ryzyko rynkowe dla każdej ze spółek zależnych na skonsolidowanym poziomie. Stosowane techniki pomiaru ryzyka rynkowego na poziomie Grupy są takie same jak na poziomie Banku solo. Zgodnie z polityką Banku monitorowanie wielkości ryzyka oraz przestrzeganie zdefiniowanych limitów ryzyka jest dokonywane miesięcznie.

IV. Ryzyko płynności i finansowania

1.1. Wstęp

ING Bank Śląski S.A. uznaje proces stabilnego zarządzania ryzykiem płynności i finansowania za jeden z najważniejszych procesów w Banku.

Ryzyko płynności i finansowania jest rozumiane przez Bank, jako ryzyko polegające na niemożności spełnienia, przy racjonalnej cenie, zobowiązań pieniężnych wynikających z pozycji bilansowych i pozabilansowych. Bank utrzymuje płynność w taki sposób, aby zobowiązania pieniężne Banku mogły być zawsze realizowane przy pomocy dostępnych środków, wpływów z zapadających transakcji, dostępnych źródeł finansowania po cenach rynkowych i/lub z likwidacji zbywalnych aktywów.

1.2. Proces zarządzania ryzykiem płynności i finansowania

W celu optymalizacji procesu zarządzania ryzykiem płynności i finansowania, Bank stworzył *Politykę zarządzania ryzykiem płynności i finansowania w ING Banku Śląskim S.A.*, której celem jest opisanie zasad zapewniających odpowiednie źródła finansowania oraz zminimalizowanie ryzyka i kosztów związanych z finansowaniem. Polityka opisuje ogólne podejście do procesu zarządzania ryzykiem płynności i finansowania w Banku. Głównym celem procesu zarządzania ryzykiem płynności i finansowania jest utrzymanie odpowiedniego poziomu płynności w celu zapewnienia bezpiecznego i stabilnego działania Banku w normalnych warunkach rynkowych oraz w trakcie kryzysu. Uzupełnieniem *Polityki zarządzania ryzykiem płynności i finansowania w ING Banku Śląskim S.A.* jest Instrukcja *Awaryjny Plan Finansowania*, która określa organizację i działania mające na celu likwidację niedoborów płynności w warunkach skrajnych.

Polityka wynika z zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą strategii zarządzania ryzykiem prowadzonej działalności (w tym strategii zarządzania ryzykiem płynności i finansowania). W szczególności odzwierciedla ona określony w strategii i zaakceptowany przez Radę Nadzorczą apetyt na ryzyko.

Dopuszczalny poziom ryzyka płynności i finansowania jest zdefiniowany poprzez kilkuelementowy system. Podejście to jest zgodne z podejściem opisanym w *Polityce ustalania i monitorowania apetytu na ryzyko w obszarze ryzyka rynkowego, płynności i adekwatności kapitałowej*.

Dodatkowo, Bank przygotowuje raport procesu ILAAP. Prezentuję on, w sposób całościowy i spójny, kluczowe wskaźniki i dane liczbowe dotyczące profilu ryzyka płynności Banku. Uwzględnia on strategię, plan finansowania oraz tolerancję Banku na ryzyko. Wyniki raportu akceptowane są przez Zarząd, który informuje Radę Nadzorczą o wynikach oceny.

Ogólne podejście do zarządzania ryzykiem płynności i finansowania składa się z cyklu pięciu powtarzających się działań: 1) identyfikacji ryzyka, 2) oceny ryzyka, 3) kontroli ryzyka, 4) monitorowania i 5) raportowania.

- Identyfikacja i ocena ryzyka. Identyfikacja ryzyka jest wykonywana corocznie poprzez organizację warsztatów identyfikacji ryzyka. Każde zidentyfikowane ryzyko jest oceniane w celu określenia znaczenia takiego ryzyka dla Banku. Identyfikacja ryzyka jest również przeprowadzana w procesie wdrażania nowych produktów. Wycena ryzyka oraz jego istotność jest oceniana na podstawie prawdopodobieństwa, z jakim to ryzyko zachodzi i wielkości skutków finansowych, w przypadku zmaterializowania się tego ryzyka.
- Kontrola. Ryzyka są kontrolowane poprzez działania, które obniżają prawdopodobieństwo zajścia ryzyka, lub działania, które zmniejszają skutki w przypadku materializacji ryzyka. Ważnym elementem zarządzania ryzykiem jest ciągłe sprawdzanie, czy wdrożona kontrola ryzyka jest wykonywana. Jednym z elementów kontroli ryzyka jest zdefiniowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka. Regularna kontrola pozwala wykazywać, czy działania w zakresie kontroli ryzyka są efektywne. Istotnym elementem procesu zarządzania ryzykiem płynności i finansowania jest odpowiednie raportowanie, które dostarcza zarządzającym informacji potrzebnych do zarządzania ryzykiem.
- Monitorowanie i raportowanie. Monitorowanie ryzyka służy trzem ważnym celom: ciągłemu sprawdzaniu, czy wdrożona kontrola ryzyka jest wykonywana; czy działania w zakresie kontroli ryzyka są efektywne. Takie działanie pozwala zdobyć ich zaufanie, jeden z najistotniejszych elementów w bankowości. Dobrze zorganizowane i zaprojektowane regularne kontrole i monitorowanie są niezbędne do dobrego zarządzania ryzykiem. Odpowiednie raportowanie dostarcza zarządzającym informacji potrzebnych do zarządzania ryzykiem.

Zgodnie z wymogami Rekomendacji S, Bank przygotowuje pogłębioną analizę płynności długoterminowej, ze szczególnym uwzględnieniem kredytów hipotecznych. Powyższa analiza płynności pokazuje poziom ryzyka związany z finansowaniem długoterminowych kredytów hipotecznych.

Bank prowadzi aktywną politykę zarządzania płynnością w odniesieniu do walut głównych. Dla tych walut, pomiar i limitowanie ryzyka płynności odbywa się per waluta, a zarządzanie płynnością operacyjną przeprowadzane jest osobno dla każdej z walut oraz uwzględnia się je w systemie transferu ryzyka.

Płynność śróddzienna jest aktywnie zarządzana przez Centre of Expertise Treasury. W tym procesie zarządza się pozycją i ryzykiem płynności krótkoterminowej (jednodniowej i w ciągu dnia). Jego celem jest spełnianie obowiązków płatniczych i rozliczeniowych w sposób terminowy w warunkach regularnej działalności oraz w sytuacjach nadzwyczajnych/stresowych.

W Banku funkcjonuje system transferu ryzyka, w ramach, którego ryzyka rynkowe, w tym ryzyko płynności, są przekazywane do Centre of Expertise Treasury. Z wykorzystaniem odpowiednich narzędzi, zarządza on ryzykami w sposób zcentralizowany w ramach przyjętego w Banku systemu limitów.

Przyjęte w Banku procedury dotyczące zarządzania ryzykiem płynności są corocznie przedstawiane właściwym pracownikom banku biorącym udział w procesie zarządzania płynnością banku. Osoby zaangażowane w proces zarządzania płynnością banku potwierdzają zapoznanie się i zrozumienie stosowanych procedur oraz kontrolę prawidłowości ich realizacji.

1.3. Rodzaje ryzyka

Ryzyko płynności Bank dzieli na dwie grupy:

- ryzyko płynności wynikające z czynników zewnętrznych, oraz
- ryzyko czynników wewnętrznych związanych z danym bankiem.

Celem Banku jest konserwatywne podejście do zarządzania ryzykiem płynności, które pozwoli w sposób bezpieczny przetrwać zdarzenia specyficzne dla ING Banku Śląskiego S.A. oraz dla całego sektora bankowego.

W kontekście horyzontu czasowego, Bank dzieli ryzyko płynności na:

- operacyjne - skupione na bieżącym finansowaniu pozycji Banku oraz zarządzaniu płynnością śróddzienną,
- strategiczne - skupione na zapewnieniu, aby strukturalne pozycje płynnościowe Banku były na akceptowalnym poziomie.

Biorąc pod uwagę termin oraz sposób zachowania się klientów (dwa aspekty wpływające na płynność Banku), Bank rozróżnia trzy typy ryzyka płynności i finansowania:

- strukturalne - rozumiane, jako potencjalnie negatywny wpływ na dochody Banku ze względu na niedopasowania pomiędzy oczekiwanymi terminami płatności aktywów i zobowiązań Banku, jak również ryzyko braku możliwości refinansowania w przyszłości,
- związane z zachowaniem klientów - rozumiane jest, jako potencjalnie negatywny wpływ na dochody Banku ze względu na wbudowane opcje płynnościowe w produktach oferowanych przez Bank,
- związane z warunkami skrajnymi - rozumiane jest, jako ryzyko braku możliwości spełnienia przez Bank własnych zobowiązań finansowych w momencie, gdy staną się one wymagalne z powodu braku odpowiedniego poziomu dostępnych środków pieniężnych, lub ich wygenerowanie nie jest możliwe za żadną cenę, co skutkuje natychmiastową niewypłacalnością Banku.

1.4. Struktura i organizacja procesu zarządzania ryzykiem

Struktura ryzyka i kontroli w Banku opiera się na modelu trzech linii obrony.

Szczególną rolę w procesie zarządzania ryzykiem płynności i finansowania pełni Rada Nadzorcza, Zarząd Banku oraz Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO).

Rada Nadzorcza odpowiada za:

- zatwierdzanie tolerancji ryzyka płynności, ogólnego akceptowanego poziomu ryzyka płynności i finansowania (w HL RAS) przedstawianego Radzie Nadzorczej przez Zarząd.

Zarząd Banku odpowiada za:

- ustanowienie strategii w zakresie ryzyka płynności i finansowania, docelowej pozycji płynnościowej, metod jej finansowania oraz profilu ryzyka płynności,
- ustanowienie akceptowanego poziomu ryzyka (apetytu na ryzyko) i przedstawienie go do zatwierdzenia przez Radę Nadzorczą,
- akceptację zmian limitów ryzyka płynności i finansowania (w MB RAS),
- akceptację polityki zarządzania ryzykiem płynności i finansowania i istotnych zmian w polityce, w tym w szczególności limitów dostosowanych do ogólnego poziomu akceptowalnego ryzyka zatwierdzonego przez Radę Nadzorczą,
- zapewnianie alokacji odpowiednich zasobów ludzkich oraz zasobów teleinformatycznych w ramach Banku w celu wdrożenia polityki,
- zatwierdzanie poziomów premii płynnościowych na podstawie poziomu doradzanego przez Centre of Expertise Treasury wynikającego z przeglądu premii płynnościowej i / lub koryguje ją, gdy uzna się to za konieczne, ze względu na strategiczne zmiany w bilansie lub inne czynniki.

Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO) odpowiada za:

- realizację strategii Banku w zakresie ryzyka płynności i finansowania,
- zarządzanie buforem płynności w ramach odpowiednich polityk i limitów zatwierdzonych przez Zarząd Banku, działania operacyjne w tym zakresie są delegowane na Centre of Expertise Treasury,
- nadzorowanie i monitorowanie poziomu ryzyka płynności, jak również struktury finansowania w ramach bilansu Banku,

- comiesięczną analizę krótko-, średnio- i długoterminowego profilu płynności (strategiczne pozycje płynności) prezentowaną w raportach zdefiniowanych przez regulatora i raportach wewnętrznych, w przypadku zidentyfikowanych problemów strukturalnych (np. konieczności bardzo wysokiego refinansowania w przyszłości) Komitet ALCO odpowiedzialny jest za wydanie instrukcji odpowiednim jednostkom biznesowym w celu uzyskania odpowiedniego profilu płynności,
- akceptację zmian limitów ryzyka płynności i finansowania (w LCS i ALCO RAS),
- wdrażanie limitów w ramach przyjętego apetytu na ryzyko (zatwierdzanego zgodnie z podziałem odpowiedzialności w określaniu poziomów limitów definiowanych w Polityce ustalania i monitorowania apetytu na ryzyko w obszarze ryzyka rynkowego, płynności i adekwatności kapitałowej), zatwierdzanie założeń do raportów i modeli,
- analizę wszelkich zaproponowanych zmian w polityce płynności i finansowania oraz przekazanie pozytywnie rozpatrzonych zmian do Zarządu Banku,
- zatwierdzanie założeń do raportów i modeli służących do pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka płynności i finansowania.

1.5. Ramowe zasady zarządzania ryzykiem

Ramowe zasady zarządzania ryzykiem płynności i finansowania zawierają wszystkie istotne metody w odniesieniu do dziennego, krótkoterminowego, średnioterminowego i długoterminowego zarządzania ryzykiem płynności i finansowania. Składają się na nie, następujące kluczowe elementy:

- system limitów i pomiar ryzyka płynności,
- monitorowanie źródeł finansowania i ryzyka koncentracji,
- zarządzanie rezerwami płynności,
- zarządzanie płynnością śróddzienną,
- zarządzanie pozycjami zabezpieczeń,
- testy warunków skrajnych i plany awaryjne.

System limitów i pomiar ryzyka płynności

Formalne limity są określane przez regulatora sektora bankowego i/ lub Bank dla różnych miar ryzyka płynności. Dopuszczalny poziom ryzyka finansowania i płynności jest zdefiniowany poprzez kilkuelementowy system: ogólny poziom akceptowalnego ryzyka Banku, który jest zatwierdzany przez Radę Nadzorczą Banku, oraz system limitów,

który jest zatwierdzany zgodnie z podziałem odpowiedzialności w określaniu poziomów limitów definiowanych w Polityce ustalania i monitorowania apetytu na ryzyko w obszarze ryzyka rynkowego, płynności i adekwatności kapitałowej. Rada Nadzorcza otrzymuje informacje o zgodności z tymi miarami, co najmniej kwartalnie.

Poziom limitów opiera się na strategicznych celach Banku, zidentyfikowanych ryzykach płynności, wynikach testów warunków skrajnych oraz zasadach określonych przez organy regulacyjne. Limity są brane pod uwagę w procesach planowania (tj. realizacja przyjętych planów nie może prowadzić do przekroczenia limitów). W większości przypadków limity mają zdefiniowany poziom ostrzegawczy ustalony powyżej (lub poniżej) limitów nadzorczych. Dopuszczalny poziom ryzyka płynności jest określany i aktualizowany, co najmniej raz w roku.

System limitów jest bardziej szczegółowy niż poziom ryzyka akceptowany przez Radę Nadzorczą. Dopuszczalny poziom ryzyka jest zagwarantowany poprzez monitorowanie ryzyka w różnych raportach dotyczących ryzyka płynności i finansowania w zakresie normalnej/regularnej działalności Banku oraz w sytuacjach nadzwyczajnych/ekstremalnych. Bank monitoruje między innymi ryzyko koncentracji finansowania, wewnętrzny bufor bezpieczeństwa płynności oraz bada stabilność środków obcych.

Zarząd Banku w cyklu tygodniowym otrzymuje raport ryzyka płynności zawierający informację o kluczowych miarach płynności, W cyklu miesięcznym Zarząd Banku i Komitet ALCO otrzymują kompleksową informację dotyczącą ryzyka płynności.

Wskaźnik pokrycia płynności (LCR) oraz stabilnego finansowania (NSFR)

Zgodnie z obowiązkami i zasadami określonymi w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 wraz ze zmianami wprowadzonymi w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2019/876 oraz Rozporządzeniami delegowanymi Komisji (UE) 2015/61 oraz 2018/1620, Bank dokonuje obliczeń nadzorczych miar płynności:

- miary płynności krótkoterminowej (LCR - Liquidity Covered Ratio, czyli wskaźnik pokrycia płynności) – ma on zapewnić, że Bank posiada odpowiedni poziom płynnych aktywów o wysokiej jakości, które pokryją potrzeby płynnościowe w okresie 30 dni kalendarzowych w warunkach skrajnych. W 2022 obowiązywał regulacyjny limit na poziomie 100%,
- miary płynności długoterminowej (NSFR – Net Stable Funding Ratio) – ma on na celu zapewnienie minimalnego poziomu dostępnego finansowania w średnim i długim okresie. W 2022 obowiązywał regulacyjny limit na poziomie 100%.

Bank jest zobligowany do raportowania wielkości miar płynności do regulatora miesięczne i kwartalne.

Na koniec roku 2022 i 2021 skonsolidowane nadzorcze miary płynnościowe wynosiły:

Miary płynności				
		Wartość minimalna	2022	2021
LCR	Wskaźnik pokrycia płynności	100%	152%	164%
NSFR	Wskaźnik stabilnego finansowania	100%	155%	158%

Poniżej przedstawiono rozbitcie aktywów płynnych poziomu 1 wykorzystywanych przez Grupę w wyliczeniu wskaźnika płynności LCR (wg definicji Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 2015/61) według stanu na koniec roku 2022 i odpowiednio 2021. Aktywa płynne poziomu 1 obejmują aktywa charakteryzujące się wyjątkowo wysoką płynnością i jakością kredytową.

Aktywa płynne poziomu 1		
		20222021
Gotówka		932,6599,1
Środki na rachunkach nostro w Banku Centralnym po pomniejszeniu o wartość wymaganej rezerwy obowiązkowej		3,316,6
Inne ekspozycje wobec Banku Centralnego (lokaty jednodniowe, bony pieniężne)		3 713,015,0
Nieobciążone obligacje Skarbu Państwa		30 356,029 230,4
Nieobciążone obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego		6 513,36 034,9
Nieobciążone obligacje BGK		1 559,42 128,4
Razem		43 077,638 024,4

W aktywach płynnych poziomu 1 papiery wartościowe prezentowane są według ich wartości rynkowej. Pozycja płynnościowa Grupy jest pomniejszana o papiery wartościowe obciążone (stanowiące zabezpieczenie, zablokowane) i powiększana o papiery wartościowe otrzymane jako zabezpieczenie w transakcjach reverse-repo lub buy-sell-back.

Dodatkowe wskaźniki monitorowania płynności (ALMM)

Zgodnie z Rozporządzeniem Wykonawczym Komisji (UE) 2021/451, Bank raportuje zestaw dodatkowych wskaźników monitorowania na potrzeby sprawozdawczości w zakresie płynności. W skład raportów wchodzi:

- niedopasowanie terminów zapadalności,
- koncentracja finansowania według kontrahenta,
- koncentracja finansowania według rodzaju produktu,
- ceny za różne okresy finansowania,

- prolongowanie finansowania,
- koncentracja zdolności równoważenia płynności według emitenta.

Wewnętrzne raporty płynnościowe

Kolejnym istotnym elementem procesu zarządzania ryzykiem płynności Banku są wewnętrznie zdefiniowane raporty, które prezentują szczegółowe i różnorodne podejście Banku do pomiaru i zarządzania ryzykiem. Bank modeluje charakterystyki płynnościowe, zarówno aktywów, jak i zobowiązań Banku w celu uwzględnienia oczekiwanych/rzeczywistych zachowań klientów. Podejście do modelowania jest mieszane. Oznacza to, że analiza zachowań klientów opiera się na danych historycznych oraz na podejściu eksperckim.

Jednym z wewnętrznych raportów płynnościowych jest raport płynności strukturalnej. Raport ten przedstawia lukę pomiędzy aktywami a zobowiązaniami Banku w przedziałach czasowych na prawidłowo funkcjonujących rynkach. Raport jest wykorzystywany do monitorowania i zarządzania pozycjami średnio- i długoterminowej płynności. Służy on jako wsparcie w procesie planowania bilansu i finansowania. Wskazuje on również wszelkie istotne potrzeby finansowania w przyszłości.

Raport ten jest scenariuszem dla aktualnego bilansu w normalnych warunkach rynkowych. Nie obejmuje on żadnych dodatkowych prognoz rozwoju bilansu. Jednakże uwzględnia typowe zachowania klientów obserwowane w poprzednich okresach. Przykładowo, przepływy pieniężne dla kredytów hipotecznych, pożyczek pieniężnych, kredytów w rachunku bieżącym uwzględniają przedpłaty, a przepływy pieniężne dla rachunków oszczędnościowych i rachunków bieżących alokowane są z uwzględnieniem charakterystyki płynności.

Raport płynności strukturalnej

	1-6 m-cy	7-12 m-cy	1-5 lat	6-10 lat	11-15 lat	pow. 15 lat
2022						
Luka płynnościowa	23 006,2	12 685,1	33 137,4	-7 007,7	-51 524,8	-10 296,2
Skumulowana luka płynnościowa	23 006,2	35 691,4	68 828,8	61 821,0	10 296,2	0,0
2021						
Luka płynnościowa	33 879,6	13 575,6	26 684,3	2 233,5	-67 993,2	-8 379,8
Skumulowana luka płynnościowa	33 879,6	47 455,2	74 139,5	76 373,0	8 379,8	0,0

W przypadku Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A., Bank stosuje monitorowanie i limitowanie ryzyka płynności oparte na pomiarze luki skumulowanej. W celu właściwego nadzoru nad ryzykiem płynności w podmiotach Grupy ustalane są limity dla każdej spółki zależnej odrębnie.

Monitorowanie źródeł finansowania oraz ryzyka koncentracji

Bank ustala, przynajmniej raz w roku, ogólną strategię biznesową Banku oraz wynikający z niej średnioterminowy (3-letni) plan finansowy wraz z ogólną strategią ryzyka. Nieodłącznym elementem strategii jest plan finansowania, który zapewnia skuteczną dywersyfikację źródeł i terminów finansowania.

Komitet ALCO aktywnie zarządza bazą finansowania. Ponadto, monitoruje źródła finansowania, w celu:

- zweryfikowania zgodności ze strategią i planem finansowania,
- zidentyfikowania potencjalnych ryzyk związanych z finansowaniem.

Głównym źródłem finansowania w ING Banku Śląskim S.A. są depozyty klientowskie (detaliczne i korporacyjne).

Bank monitoruje strukturę finansowania, a zarazem bada ryzyko koncentracji poprzez analizę swojej bazy depozytowej w podziale na:

- rodzaj finansowania,
- segment klienta,
- typ produktów,
- waluty,
- region geograficzny oraz
- koncentrację dużych depozytów.

W cyklicznych analizach monitorowane jest również ryzyko generowane przez klientów powiązanych (w ramach grup kapitałowych).

Obecna struktura finansowania jest dobrze zdywersyfikowana. Poniżej przedstawiono strukturę finansowania na koniec 2022 i 2021 roku, w podziale na finansowanie bezpośrednie i wzajemne. Finansowanie bezpośrednie obejmuje produkty, w których transakcja jest „jednostronna”: środki są pobierane, a następnie spłacane. Finansowanie wzajemne obejmuje produkty, w których finansowanie jest jednocześnie udzielane i pobierane (w osobnych walutach lub w osobnych produktach). Finansowanie bezpośrednie dostarczane jest głównie przez klientów detalicznych i korporacyjnych, natomiast finansowanie wzajemne stanowiły przede wszystkim środki pozyskiwane od innych banków.

Finansowanie bezpośrednie:

Główne segmenty klienta	2022		2021	
	finansowanie bezpośrednie	udział	finansowanie bezpośrednie	udział
Banki	128	0,1%	3 518	1,8%
Klienci korporacyjni	71 830	34,2%	55 035	28,8%
Klienci detaliczni	117 813	56,2%	113 848	59,5%
Emisja własna/ pożyczka podporządkowana	2 041	1,0%	2 185	1,1%
Kapitał	17 884	8,5%	16 768	8,8%

Finansowanie wzajemne:

Główne segmenty klienta	2022		2021	
	finansowanie wzajemne	udział	finansowanie wzajemne	udział
Banki	23 494	95,0%	27 626	100,0%
Klienci korporacyjni	1 235	5,0%	0	0,0%

Zarządzanie rezerwami płynności

Istotnym elementem zarządzania płynnością Banku jest utrzymywanie odpowiedniego bufora płynności. Bufor płynności prezentuje dostępną płynność, niezbędną do pokrycia luki pomiędzy skumulowanymi odpływami i wpływami w relatywnie krótkim czasie. W jego skład wchodzi aktywa, które są „nieobciążone” i łatwo dostępne dla celów pozyskania płynności. Aktywa nieobciążone są rozumiane, jako wolne od jakichkolwiek prawnych, regulacyjnych, umownych ograniczeń dla upłynnienia ich przez Bank. Bufor płynności jest kluczowy w okresie kryzysu, gdy Bank musi w krótkim czasie pozyskać płynność, podczas gdy standardowe źródła finansowania są niedostępne lub niewystarczające.

Bufor płynności jest utrzymywany, jako zabezpieczenie przed realizacją różnych scenariuszy sytuacji nadzwyczajnych, zapewniając zaspokojenie dodatkowej potrzeby płynności, która może pojawić się w określonym czasie w warunkach nadzwyczajnych, jak również w warunkach normalnych.

Tabela poniżej prezentuje strukturę bufora płynnych aktywów według stanu na 31 grudnia 2022 roku oraz 31 grudnia 2021 roku:

	2022	2021
	udział	udział
Struktura bufora płynności		
obligacje emitowane przez rząd lub bank centralny (w zł)	60,2%	61,8%
obligacje emitowane przez rząd lub bank centralny (w EUR)	14,2%	12,3%
obligacje BGK i EBI	25,6%	25,9%

Bank uwzględnia realistyczne obniżki z tytułu utraty wartości papierów wartościowych, których poziom jest cyklicznie przeglądany i akceptowany przez Komitet ALCO. Obniżki te oceniane są m.in. na podstawie płynności i głębokości rynku, zmienności cen rynkowych, wymogów banku centralnego.

Bank obserwuje również koncentrację aktywów zapewniając ich bezpieczną dywersyfikację pod względem emitenta, zapadalności i waluty.

Zarządzanie płynnością śróddzienną

Bank aktywnie zarządza pozycjami i ryzykami płynności krótkoterminowej (jednodniowej i intraday/śróddziennej) w celu spełnienia obowiązków płatniczych i rozliczeniowych w sposób terminowy w warunkach regularnej działalności i w sytuacjach nadzwyczajnych/stresowych.

Proces zarządzania płynnością intraday jest procesem krytycznym z punktu widzenia poprawnego funkcjonowania Banku, jako całości, i dotyczy działalności prowadzonej w warunkach normalnych jak i w sytuacjach nadzwyczajnych (kryzysowych). Jest elementem składowym zarządzania bieżącą płynnością operacyjną. W zarządzaniu płynnością intraday Bank wykorzystuje wskaźniki intraday. Wskaźniki płynności intraday monitorowane są na bieżąco, jak również prezentowane odpowiednim jednostkom zarządzającym ryzykiem płynności oraz na Komitecie ALCO.

Jednym z elementów zarządzania płynnością intraday jest utrzymanie gotowości do realizacji zobowiązań Banku również w warunkach kryzysowych. W związku z powyższym, konieczne jest utrzymanie odpowiedniego bufora płynności w oparciu o informacje o zakresie możliwego pogorszenia dostępu Banku do płynności intraday na skutek wystąpienia stresu rynkowego. W celu zabezpieczenia odpowiedniego bufora płynności, Bank w ramach programu testów warunków skrajnych, stosuje stres testy płynności intraday.

Zarządzanie pozycjami zabezpieczeń

Zarządzanie pozycjami zabezpieczeń obejmuje zarówno pozycje wynikające z umów typu CSA i GIMRA, jak również pozycje płynnych aktywów pod operacje z bankiem centralnym. Odbywa się ono na poziomie odpowiadającym świadczonym usługom, portfelowi Banku, profilowi finansowania oraz wymogom w zakresie płynności.

Większość kontrahentów, z którymi Bank zawiera transakcje pochodne, ma podpisane umowy zabezpieczające (CSA - Credit Support Annex) będące aneksem do umowy ISDA. Regulują one kwestie zabezpieczenia portfela transakcji pochodnych. Dają one prawo do żądania wniesienia depozytu zabezpieczającego stronie, której wycena portfela za dany dzień jest dodatnia (portfel strony jest in-the-money) oraz prawo do żądania zwolnienia zabezpieczenia w przypadku zmiany tej wyceny.

W ramach strategii ustanawiania zabezpieczenia dla każdego kontrahenta objętego umową CSA, portfel transakcji jest codziennie wyceniany pod kątem wymagalności zabezpieczenia.

Instrumenty pochodne, takie jak FRA i IRS, rozliczane są za pomocą izb rozliczeniowych CCP (Central Clearing Party). Umożliwia to sprawne zarządzanie zabezpieczeniami oraz mityguje ryzyko braku rozliczenia ze strony kontrpartnera. ING Bank Śląski S.A. ma podpisane umowy z KDPW CCP, London Clearing House (LCH) oraz EUREX.

1.6. Analiza wymagalności aktywów oraz zobowiązań finansowych według umownych terminów płatności

Tabele poniżej przedstawiają aktywa oraz zobowiązania finansowe (z wyłączeniem wyceny instrumentów pochodnych) w podziale na pozostałe – licząc od dnia sprawozdawczego – umowne terminy wymagalności. Prezentowane wartości uwzględniają przyszłe kwoty płatności odsetek. W przypadku udzielonych zobowiązań warunkowych przy analizie wymagalności wzięto pod uwagę najwcześniejsze możliwe terminy realizacji przez Grupę wspomnianych zobowiązań.

2022

	bez określonego terminu	do 1 m-ca	1- 12 m-cy	1-5 lat	pow. 5 lat
Aktywa finansowe, w tym:	18 434,3	10 803,4	39 888,9	120 029,7	106 994,6
Kasa, środki w Banku Centralnym	2 297,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredyty i inne należności udzielone innym bankom	329,1	782,9	166,8	371,6	0,0
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy (z wyłączeniem wyceny instrumentów pochodnych)	1,8	523,0	95,9	590,4	120,8
Inwestycyjne papiery wartościowe	120,9	3 798,1	1 984,1	43 056,8	7 400,0
Kredyty i inne należności udzielone klientom wyceniane według amortyzowanego kosztu	15 684,8	5 651,9	37 628,5	76 010,9	99 473,8
Inne aktywa	0,0	47,5	13,6	0,0	0,0
Zobowiązania finansowe, w tym:	169 743,1	10 534,9	20 237,1	1 842,5	2 934,4
Zobowiązania wobec innych banków	571,4	573,1	3 660,9	635,1	199,2
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy (z wyłączeniem wyceny instrumentów pochodnych)	0,0	164,2	12,1	412,1	178,7
Zobowiązania wobec klientów	169 045,3	7 277,8	15 850,2	110,7	447,3
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	0,0	0,0	32,1	432,2	0,0
Zobowiązania podporządkowane	0,0	3,3	55,9	237,5	1 735,2
Inne zobowiązania	126,4	2 516,5	625,9	14,9	374,0
Zobowiązania warunkowe udzielone	3 197,5	1 192,8	19 296,5	15 108,2	9 363,2

2021

	bez określonego terminu	do 1 m-ca	1- 12 m-cy	1-5 lat	pow. 5 lat
Aktywa finansowe, w tym:	13 897,2	8 136,1	36 355,8	91 920,1	80 440,8
Kasa, środki w Banku Centralnym	1 099,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredyty i inne należności udzielone innym bankom	199,9	355,5	322,4	2 459,2	0,0
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy (z wyłączeniem wyceny instrumentów pochodnych)	4,8	536,6	37,8	577,5	133,3
Inwestycyjne papiery wartościowe	167,4	1 188,2	3 642,5	35 459,7	10 717,6
Kredyty i inne należności udzielone klientom wyceniane według amortyzowanego kosztu	12 425,2	5 930,8	32 342,3	53 423,7	69 589,9
Inne aktywa	0,0	125,0	10,8	0,0	0,0
Zobowiązania finansowe, w tym:	168 403,9	7 865,0	3 698,9	3 285,2	2 722,3
Zobowiązania wobec innych banków	610,0	5 739,1	1 115,0	2 474,2	112,7
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy (z wyłączeniem wyceny instrumentów pochodnych)	0,0	244,4	0,0	211,5	274,7
Zobowiązania wobec klientów	167 677,1	844,2	1 585,7	128,7	374,3
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	0,0	150,8	508,7	407,0	0,0
Zobowiązania podporządkowane	0,0	0,8	14,9	47,0	1 666,1
Inne zobowiązania	116,8	885,7	474,6	16,8	294,5
Zobowiązania warunkowe udzielone	3 239,1	1 396,1	16 963,0	13 563,2	13 532,8

W dalszych tabelach zaprezentowano analizę wymagalności pochodnych instrumentów finansowych, których wycena na dzień sprawozdawczy była ujemna. Analiza oparta jest na pozostałych umownych terminach wymagalności.

Pochodne instrumenty finansowe rozliczane w kwotach netto

Pochodne instrumenty finansowe rozliczane przez Bank na bazie netto obejmują transakcje IRS, FRA, opcje oraz transakcje FX Forward NDF. Dane w tabelach odzwierciedlają – w przypadku transakcji IRS - niezdyskontowane przyszłe przepływy pieniężne z tytułu odsetek, a w przypadku pozostałych transakcji jako kwotę przepływu przyjęto wartość wyceny odpowiednio na 31 grudnia 2022 roku oraz 31 grudnia 2021 roku.

2022

	do 1 m-ca	1- 12 m-cy	1-5 lat	pow. 5 lat
transakcje IRS, w tym:	1 183,8	4 151,3	-2 028,7	-1 030,1
transakcje zabezpieczające w rachunkowości zabezpieczeń	345,5	1 053,3	-1 045,6	-878,0
pozostałe instrumenty pochodne	-27,5	-66,2	-29,5	0,0

2021

	do 1 m-ca	1- 12 m-cy	1-5 lat	pow. 5 lat
transakcje IRS, w tym:	171,0	263,2	95,8	328,7
transakcje zabezpieczające w rachunkowości zabezpieczeń	95,0	100,4	-112,8	59,1
pozostałe instrumenty pochodne	-4,0	-28,8	-4,0	0,0

Pochodne instrumenty finansowe rozliczane w kwotach brutto

Pochodne instrumenty finansowe rozliczane przez Bank na bazie brutto obejmują transakcje FX Swap, FX Forward oraz CIRS. Dane w tabelach odzwierciedlają niezdyktowane umowne wypływy i wpływy pieniężne z tytułu nominatów oraz – w przypadku transakcji CIRS – z tytułu odsetek odpowiednio na 31 grudnia 2022 roku oraz 31 grudnia 2021 roku.

2022

	do 1 m-ca	1- 12 m-cy	1-5 lat
wypływy	-5 244,5	-8 133,8	-2 160,2
wpływy	5 143,3	7 726,5	2 126,2

2021

	do 1 m-ca	1- 12 m-cy	1-5 lat
wypływy	-13 422,6	-7 613,2	-1 200,5
wpływy	13 290,2	7 416,1	1 209,0

1.7. Centralizacja procesu zarządzania ryzykiem

Proces zarządzania ryzykiem płynności jest w pełni scentralizowany na poziomie funkcji skarbowych jak i zarządzania ryzykiem. Ryzyko płynności (wraz z generowaną pozycją płynnościową) poszczególnych linii biznesowych jest transferowane do Centre of Expertise Treasury w celu centralnego zarządzania.

Bank uwzględnia koszty i korzyści z różnych rodzajów ryzyka płynności w systemie wewnętrznych cen transferowych, w pomiarze rentowności i w procesie zatwierdzania nowych produktów we wszystkich znaczących obszarach działalności biznesowej (zarówno bilansowej, jak i pozabilansowej). Centre of Expertise Treasury zarządza pozycjami przeniesionymi do swoich ksiąg poprzez system transferu ryzyka, w tym zarządza ryzykiem płynności związanym z resetem premii za płynność.

W celu zapewnienia prawidłowego, niezależnego i scentralizowanego wykonywania zadań niezbędnych w procesie zarządzania ryzykiem płynności (w tym pomiar i raportowanie ryzyka oraz przygotowanie, przegląd i aktualizacja dokumentacji), w Banku funkcjonuje Departament Zarządzania Ryzykiem Rynkowym, który w strukturze Banku podlega Wiceprezesowi Zarządu.

1.8. Systemy raportowania i pomiaru ryzyka płynności

Raportowanie i pomiar ryzyka płynności jest procesem zautomatyzowanym. Bank posiada narzędzia generujące zestaw raportów płynnościowych w sposób automatyczny w częstotliwości dziennej lub miesięcznej. Informacja o miarach ryzyka pozwala na bieżące monitorowanie profilu płynności i kontrolę bazowych miar. Raporty prezentujące ryzyko płynności prezentowane są jednostkom zaangażowanym w proces zarządzania tym ryzykiem.

1.9. Podejście do zarządzania ryzykiem w spółkach zależnych

ING Bank Hipoteczny S.A. pełni istotną rolę w procesie zarządzania długoterminową płynnością Grupy. Jego rolą jest pozyskiwanie długoterminowej płynności, co pozwala Grupie na:

- wzmocnienie stabilności finansowania,
- zapewnienie dywersyfikacji finansowania dla portfela kredytów hipotecznych,
- lepsze zarządzanie niedopasowaniem aktywów i zobowiązań.

ING Bank Hipoteczny S.A. jest spółką działającą na autonomicznych zasadach. Jednostka ta funkcjonuje w ramach apetytu na ryzyko akceptowanego przez ING Bank Śląski S.A. i zarządzanego na poziomie ING Banku Hipotecznego S.A.

Ryzyko płynności pozostałych spółek zależnych Banku jest utrzymywane na minimalnym poziomie poprzez zapewnienie finansowania w ramach Grupy ING.

V. Pozostałe ryzyka

1.1. Ryzyko ESG

Zgodnie z podejściem prezentowanym w *ECB Guide on climate-related and environmental risks 2020* oraz *EBA Report on management and supervision of ESG risks for credit institutions and investment firms 2021*, Bank nie traktuje ryzyka ESG jako odrębną kategorię ryzyka, lecz jako czynnik wzmacniający występujące w Banku podstawowe kategorie ryzyka (ryzyko kredytowe, rynkowe, płynności i finansowania oraz ryzyko niefinansowe). Bank definiuje ryzyko ESG jako ryzyko negatywnego finansowego wpływu na Bank czynników ESG – ryzyko ich wpływu bezpośredniego lub pośredniego (pośredni – poprzez wpływ tych czynników na klientów/kontrahentów Banku).

Bank zarządza ryzykiem ESG poprzez włączenie mechanizmów jego identyfikacji, pomiaru, oceny, ograniczania, monitoringu, raportowania do standardowych procesów w ramach zarządzania ryzykiem kredytowym, rynkowym, operacyjnym, płynności i finansowania oraz ryzykiem niefinansowym. Ze względu na wyjątkowy charakter tego ryzyka (spodziewane nasilanie się tego ryzyka w przyszłości), Bank dostosował swoją strukturę organizacyjną, aby możliwie najlepiej nim zarządzać oraz aby zapewnić efektywny nad nim nadzór i zadbać o intensywność prac związanych z wdrożeniem mechanizmów dotyczących zarządzania tym ryzykiem.

Na początku 2022 roku Rada Nadzorcza zatwierdziła Strategię Zarządzania Ryzykiem, w której wśród kluczowych celów na lata 2022-2024 jest kontynuacja działań w celu coraz lepszej identyfikacji, pomiaru i oceny ryzyka ESG, a także działań w celu zapewnienia zgodności polityk, procedur i procesów banku z wymogami wynikającymi z zewnętrznych regulacji.

Na datę sprawozdania obowiązywała w Banku *Polityka zarządzania ryzykiem ESG* – dokument określający sposób zarządzania ryzykiem ESG w Banku, w tym sposób wpisania zarządzania ryzykiem ESG w istniejące ramy zarządzania ryzykiem kredytowym, rynkowym, płynności i finansowania oraz ryzykiem niefinansowym.

Struktura organizacyjna zarządzania ryzykiem ESG

Zarząd Banku, Rada Nadzorcza i kadra zarządzająca szczególną wagę przywiązują do kwestii identyfikacji ryzyka i szans oraz zarządzania ryzykiem ESG w Banku. Między innymi Zarząd zainicjował stworzenie odpowiednich struktur organizacyjnych, które zapewniają kompleksowe podejście do tematu ESG z punktu widzenia zarządzania ryzykiem, kwestii biznesowych i raportowania / ujawnień oraz odpowiedni przepływ informacji i dzielenie się wiedzą pomiędzy jednostkami odpowiedzialnymi za poszczególne aspekty ESG, Zarządem i pozostałymi pracownikami.

Zarząd powołał kompleksowy Program ESG, koordynujący zagadnienia ESG w ramach odrębnych zespołów roboczych ukierunkowywanych na kwestie ryzyka, biznesu i raportowania / ujawnień.

Nadzór nad zarządzaniem ryzykiem ESG został powierzony Członkowi Zarządu Banku nadzorującemu Pion CRO.

Decyzją Zarządu Banku 8 lutego 2022 roku został powołany Komitet Ryzyka ESG w formie komitetu stałego.

Głównymi zadaniami Komitetu Ryzyka ESG są:

- kreowanie polityki zarządzania ryzykiem ESG,
- zatwierdzanie metodologii zarządzania ryzykiem ESG,
- zatwierdzanie narzędzi wykorzystywanych do oceny ryzyka ESG,
- określanie standardów analizy kredytowej ryzyka ESG oraz przebiegu procesu oceny i monitorowania ryzyka ESG, a także zasad uwzględniania ryzyka ESG w wycenie zabezpieczeń.

W ramach Pionu CRO został utworzony Zespół Ryzyka ESG w ramach Departamentu Regulacji Ryzyka, odpowiedzialny za zarządzanie ryzykiem ESG oraz inicjowanie i koordynację dalszych działań zmierzających do kompleksowego wdrożenia zarządzania tym ryzykiem do istniejącego systemu zarządzania ryzykiem kredytowym, rynkowym, płynności i operacyjnym oraz spełnienia oczekiwań wskazanych w dokumentach nadzorczych.

Zasady zarządzania ryzykiem ESG

Ocena ryzyka środowiskowego i społecznego obejmuje klienta oraz transakcję. Na poziomie klienta Bank ocenia, czy działalność prowadzona jest z poszanowaniem praw człowieka, zasadami ochrony środowiska naturalnego oraz czy nie jest objęta polityką wykluczeń. Na poziomie transakcji Bank ocenia, czy jest ona zgodna z wymaganiami polityk szczegółowych.

Bank nie nawiązuje relacji z klientami korporacyjnymi, których podstawowa działalność objęta jest polityką wykluczeń ING Banku Śląskiego. Bank nie udziela nowych zaangażowań finansujących bezpośrednio działalność związaną z węglem energetycznym, w tym kopalń węgla energetycznego (nowych i istniejących) oraz elektrowni i elektrociepłowni węglowych. Bank nie udziela finansowania związanego z bronią kontrowersyjną, w tym z produkcją, konserwacją lub handlem minami przeciwpiechotnymi, amunicją kasetową, bombami fosforowymi, amunicją zawierającą zubożony uran oraz bronią atomową, chemiczną i biologiczną. Bank nie udziela nowego finansowania klientom zajmującym się uprawą, przetwórstwem, produkcją i sprzedażą tytoniu i wyrobów tytoniowych oraz e-papierosów. Wykluczenia obejmują również działalność związaną z azbestem, z hodowlą zwierząt futerkowych, z hazardem. Bank nie nawiązuje relacji z przedsiębiorstwami, które naruszają prawa człowieka, wywierają negatywny wpływ na obszary chronione (np. Konwencją Ramsarską), naruszają zasady zapewniające dobrostan zwierząt, dokonują odłowów szkodliwymi metodami, pozyskują drewno w sposób

nielegalny lub szkodliwy, demontują statki bez stosownej certyfikacji środowiskowej. Nawiązane w przeszłości relacje z tego typu klientami zostały zakończone lub uzgodniona jest ścieżka wyjścia.

Bank identyfikuje oraz odpowiednio zarządza relacjami z klientami korporacyjnymi, którzy działają w obszarach bardziej podatnych na zagrożenia społeczne lub środowiskowe. Bank stosuje szczegółowe polityki, które mają za zadanie wspierać ochronę środowiska oraz minimalizować ryzyka występujące w narażonych obszarach biznesowych.

Ocena ryzyka ESG klientów kredytowych oraz ocena ryzyka ESG na poziomie portfeli (w ujęciu sektorowym) jest dokonywana w ramach standardowego procesu zarządzania ryzykiem kredytowym.

Bank uwzględnił w regulacjach wewnętrznych dotyczących ryzyka kredytowego definicję ryzyka ESG i wskazał czynniki ryzyka transformacji i ryzyka fizycznego klimatu (chronicznego i nagłego), które mogą mieć potencjalny wpływ na wyniki finansowe klienta i w rezultacie na jakość portfela kredytowego (*Polityka zarządzania ryzykiem kredytowym, Instrukcja ESG*).

Z punktu widzenia ryzyka ESG, Bank ocenia klienta zgodnie z regułą podwójnej istotności (ang. double materiality), tj. uwzględniając zarówno wpływ czynników środowiskowych, klimatycznych i społecznych na wyniki finansowe klienta, jak również potencjalny wpływ działalności klienta na środowisko, który może w przyszłości skutkować ryzykiem transformacji. Jest to zgodne z podejściem prezentowanym w *EBA Report on management and supervision of ESG risks for credit institutions and investment firms 2021*.

Badając potencjalny wpływ czynników ESG i ryzyka klimatu na wyniki finansowe klienta, Bank skupia się na istotnych czynnikach ryzyka i ocenia wrażliwość klienta na czynniki ESG (czy mogą podwyższyć ryzyko kredytowe) i zdolność klienta do ograniczenia tego ryzyka, np. przez posiadanie strategii / planu działań dotyczących przejścia na działalność zrównoważoną środowiskowo oraz inne czynniki ograniczające ryzyko ESG. W przypadku identyfikacji wysokiego poziomu ryzyka ESG istnieje możliwość apelacji (obniżenia) ratingu klienta.

1.2. Ryzyko niefinansowe

Ryzyko niefinansowe obejmuje funkcje zarządzania ryzykiem operacyjnym i ryzykiem braku zgodności (Compliance) oparte na wspólnych ramach określających jasne zasady i standardy identyfikacji, oceny, monitorowania, ograniczania i raportowania ryzyka. Bank zarządza ryzykiem niefinansowym zgodnie z przyjętą przez Zarząd Banku Strategią oraz Deklaracją Apetytu na Ryzyko Niefinansowe określającą limity i tolerancję na ryzyko. Zgodność z deklarowanym apetytem na ryzyko jest monitorowana z wykorzystaniem okresowego Raportu o stanie ryzyka niefinansowego (NFRD). Ponadto w Banku funkcjonuje Komitet Ryzyka Niefinansowego powoływany przez Zarząd Banku, który wykonuje funkcje doradcze dla Zarządu Banku w zakresie zarządzania ryzykiem niefinansowym. Rada

Nadzorcza, przy wsparciu Komitetu Ryzyka pełni nadzór nad zarządzaniem ryzykiem operacyjnym przez Zarząd i dokonuje co najmniej raz w roku oceny efektywności działań w tym zakresie.

Wspólne ramy zarządzania ryzykiem niefinansowym pozwalają Bankowi aktywnie identyfikować główne zagrożenia i luki oraz związane z nimi ryzyka, które mogą powodować niepożądane zdarzenia. Wspierają je takie procesy jak samoocena ryzyka i kontroli, analizy scenariuszowe, monitorowanie kluczowych wskaźników ryzyka czy testowanie kluczowych kontroli. Wyniki analiz zdarzeń wewnętrznych i zewnętrznych stale poprawiają adekwatność i efektywność funkcjonującego w Banku systemu kontroli wewnętrznej.

Bank jest przekonany, że skuteczne środowisko kontroli jest niezbędne do budowy i utrzymania zrównoważonego biznesu, a także zachowuje i zwiększa zaufanie klientów, pracowników i akcjonariuszy.

1.2.1 Ryzyko operacyjne

Celem Banku w zarządzaniu ryzykiem operacyjnym jest ciągła poprawa bezpieczeństwa Banku i klientów, obniżenie kosztów funkcjonowania i poprawa efektywności działania.

Zarząd Banku – po uzyskaniu akceptacji Rady Nadzorczej – określił strategię zarządzania ryzykiem operacyjnym. Strategia zarządzania ryzykiem operacyjnym Banku uwzględnia wymagania prawne i regulacyjne oraz wykorzystuje dobre praktyki Grupy ING.

Ponadto Zarząd – także w porozumieniu z Radą Nadzorczą – w deklaracji apetytu na ryzyko określił maksymalne dopuszczalne limity strat, limity kapitałowe oraz zakres ryzyka, jaki jest skłonny podjąć, realizując zaplanowane cele biznesowe – przy zachowaniu pełnej zgodności z prawem i regulacjami. Poziom wykorzystania limitów jest monitorowany i przedstawiany okresowo Zarządowi, Komitetowi Ryzyka oraz Radzie Nadzorczej.

System zarządzania ryzykiem operacyjnym dotyczy wszystkich sfer działalności Banku oraz działalności Grupy Kapitałowej, współpracy z klientami, dostawcami i partnerami. Stanowi on spójną, stałą praktykę, która obejmuje następujące elementy:

- identyfikację i ocenę ryzyka,
- ograniczanie ryzyka i monitorowanie działań ograniczających,
- wykonywanie kontroli,
- monitorowanie i zapewnienie jakości.

Bank posiada w odniesieniu do zarządzania ryzykiem operacyjnym spójny i na bieżąco aktualizowany pakiet wewnętrznych dokumentów normatywnych. Uregulowany tam zakres, zasady i obowiązki jednostek

organizacyjnych oraz pracowników mają na celu ograniczanie skutków i prawdopodobieństwa strat finansowych i reputacyjnych w tym obszarze. Znajomość zagadnień zarządzania ryzykiem w tym świadomość ryzyka wśród pracowników Banku wzmacniana jest poprzez szereg szkoleń i programów uświadamiających.

1.2.2 Ryzyko braku zgodności (Compliance)

Misją Banku w zakresie zapewnienia zgodności jest budowanie kultury korporacyjnej opartej na znajomości i przestrzeganiu przepisów prawa, regulacji wewnętrznych, standardów rynkowych oraz Wartości i Zachowań ING, określonych w Pomarańczowym Kodzie.

Rada Nadzorcza Banku sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem braku zgodności, a Zarząd Banku odpowiada za efektywne zarządzanie ryzykiem braku zgodności, w tym za:

- wdrożenie rozwiązań organizacyjnych, regulacji i procedur, umożliwiających efektywne zarządzanie ryzykiem braku zgodności oraz
- zapewnienie adekwatnych zasobów i środków wymaganych dla realizacji zadań.

Centre of Expertise - Compliance jest wyodrębnioną organizacyjnie, niezależną komórką, która odpowiada za organizację i funkcjonowanie procesu zarządzania ryzykiem braku zgodności. Celem Centre of Expertise - Compliance jest kształtowanie rozwiązań w zakresie identyfikacji, oceny, kontroli i monitorowania ryzyka braku zgodności działalności Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie. Działania podejmowane w ramach zapewniania zgodności mają na celu aktywny udział pracowników Banku w zarządzaniu ryzykiem braku zgodności poprzez kształtowanie kultury ryzyka opartej na znajomości i przestrzeganiu przepisów prawa, regulacji wewnętrznych, standardów rynkowych.

1.2.3 Bezpieczeństwo transakcji i stabilność systemów IT

Bezpieczeństwo środków i danych klientów oraz partnerów jest kluczową kwestią, na którą Bank zwraca szczególną uwagę w swoich codziennych działaniach. Na bieżąco monitoruje zagrożenia i analizuje ich wpływ na infrastrukturę teleinformatyczną (aplikacje, systemy, sieci), a także procesy biznesowe, procesy swoich partnerów i dostawców usług oraz ich potencjalny wpływ na klientów. Na tej podstawie Bank projektuje i wdraża odpowiednie rozwiązania organizacyjne i techniczne w obszarach prewencji, detekcji i reakcji. Systemy teleinformatyczne Banku chronią wielowarstwowe mechanizmy i systemy cyberbezpieczeństwa.

1.2.4 Bezpieczeństwo danych osobowych

Stabilność systemów IT to również ochrona danych osobowych klientów, partnerów biznesowych i pracowników. Jednak poza bezpieczeństwem informatycznym, Bank dba również o bezpieczeństwo fizyczne przechowywanych w Banku danych i informacji i stale doskonali swoje podejście do ochrony danych osobowych. Wewnętrzne regulacje Banku ściśle określają dopuszczalność i zasady obecności osób postronnych w biurach i wykluczają podłączanie niezwyfikowanych urządzeń do bankowej sieci teleinformatycznej. Regularnie testowane są fizyczne zabezpieczenia, a wnioski z kontroli stanowią inspirację dla zmian. Testowanie zabezpieczeń fizycznych oraz wszelkich metod dostępu zdalnego do systemów stało się w Banku nieodłącznym elementem testów APT badających odporność cyberbezpieczeństwa Banku.

W 2022 roku w Banku nie stwierdzono uzasadnionych skarg dotyczących naruszenia prywatności klienta, choć w pięciu prawach toczy się postępowanie administracyjne przed Wojewódzkim Sądem Administracyjnym, a w trzech sprawach przed Naczelnym Sądem Administracyjnym.

W ramach Związku Banków Polskich, Bank współpracuje z innymi bankami w celu wypracowania „Zasad dobrych praktyk w zakresie przetwarzania i ochrony danych osobowych w sektorze bankowym”, a także wypracowania spójnych rozwiązań związanych z ochroną danych osobowych.

1.3. Ryzyko modeli

Zarządzanie ryzykiem modeli jest realizowane zgodnie z *Polityką zarządzania ryzykiem modeli w ING Banku Śląskim*. Polityka ta określa m. in.:

- cykl życia modeli,
- zasady oceny istotności i ryzyka modeli,
- zasady funkcjonowania rejestru modeli,
- zasady przeprowadzania monitorowania skuteczności i walidacji modeli,
- zasady wyliczania kapitału z tytułu ryzyka modeli i stosowania narzutów kapitałowych dla modeli.

Departament Walidacji Modeli zapewnia rejestr modeli, który stanowi repozytorium informacji na temat funkcjonujących w Grupie modeli ryzyka i modeli wyceny i który jest aktualizowany przez uczestników procesu zarządzania ryzykiem modeli, m.in. przez właścicieli modeli, walidatorów i modelarzy. Rejestr i dzienniki modeli zawierają m.in. informacje o istotności modeli, wynikach monitorowania ich skuteczności oraz rezultatach walidacji modeli i poziomach ich ryzyka.

Grupa regularnie ocenia ryzyka poszczególnych modeli, a także, jeśli jest to wymagane, alokuje narzuty kapitałowe dla modeli zgodnie z zasadami przyjętymi w regulacjach wewnętrznych.

Jakość funkcjonowania modeli podlega weryfikacji w ramach monitorowania skuteczności modeli i walidacji modeli, w trakcie których dokonywana jest także ocena stopnia ich narażenia na źródła ryzyka modeli. Walidacja modeli jest wykonywana zgodnie z *Polityką Walidacji Modeli w ING Banku Śląskim* oraz instrukcjami walidacji.

Raportowanie zarządcze do Komitetów, Zarządu oraz Rady Nadzorczej statusu działań w zakresie zarządzania modelami oraz ich walidacji obejmuje m. in. wyniki walidacji oraz oceny ryzyka modeli, ocenę zagregowanego poziomu ryzyka modeli w kontekście przyjętego poziomu tolerancji na to ryzyko.

1.4. Ryzyko biznesowe

W ramach ryzyka biznesowego Grupa wyróżnia jedno istotne ryzyko - ryzyko makroekonomiczne. Ryzyko makroekonomiczne to ryzyko wynikające ze zmian czynników makroekonomicznych oraz ich wpływu na wysokość minimalnych wymogów kapitałowych. Grupa zarządza tym ryzykiem poprzez regularne przeprowadzanie wewnętrznych i nadzorczych testów warunków skrajnych, zgodnie z *Polityką przeprowadzania testów warunków skrajnych*, co pozwala na bieżący monitoring wrażliwości minimalnych wymogów kapitałowych na czynniki makroekonomiczne. W 2022 roku Grupa przeprowadziła pełne testy wewnętrzne kapitałowe dwa razy: według stanu na koniec czwartego kwartału 2021 roku oraz na koniec drugiego kwartału 2022 roku. Dodatkowo Grupa wzięła udział w nadzorczych testach sektora bankowego.

W oparciu o wyniki wewnętrznych testów warunków skrajnych, zgodnie z *Metodologią szacowania kapitału ekonomicznego z tytułu ryzyka biznesowego*, Grupa szacuje dodatkowy kapitał ekonomiczny, aby zabezpieczyć się przed skutkami materializacji testowanego scenariusza. Ze względu na wydarzenia w poprzednim roku, m.in. wojnę w Ukrainie, dynamiczne zmiany w otoczeniu makroekonomicznym oraz wyniki testów warunków skrajnych, Grupa podjęła decyzję o dowiązaniu dodatkowego kapitału ekonomicznego na ryzyko makroekonomiczne.

Niniejsze roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2022 roku liczy 171 kolejno ponumerowanych stron.

PODPISY CZŁONKÓW ZARZĄDU ING BANKU ŚLĄSKIEGO S.A.

2023-03-15	Brunon Bartkiewicz Prezes Zarządu Banku	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
2023-03-15	Joanna Erdman Wiceprezes Zarządu Banku	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
2023-03-15	Marcin Giżycki Wiceprezes Zarządu Banku	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
2023-03-15	Bożena Graczyk Wiceprezes Zarządu Banku	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
2023-03-15	Ewa Łuniewska Wiceprezes Zarządu Banku	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
2023-03-15	Michał H. Mrożek Wiceprezes Zarządu Banku	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
2023-03-15	Sławomir Soszyński Wiceprezes Zarządu Banku	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
2023-03-15	Alicja Żyła Wiceprezes Zarządu Banku	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym

PODPIS OSOBY, KTÓREJ POWIERZONO PROWADZENIE KSIĄG RACHUNKOWYCH

2023-03-15	Jolanta Alvarado Rodriguez Lead of Centre of Expertise Accounting Policy and Financial Reporting	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
------------	---	--